EXTREM DE TARE ȘI INCREDIBIL DE APROAPE

Raftul Denisei

JONATHAN SAFRAN FOER

ROMAN

HUMANITAS
fiction

Redactor
ALEXANDRA RUSU

JONATHAN SAFRAN FOER
EXTREMELY LOUD AND INCREDIBLY CLOSE

MULŢUMIRI
Mulţumiri călduroase tuturor celor de la Houghton Mifflin. M-aţi încurajat să fiu eu însumi, chiar şi când acel „eu" ar fi pus la grea încercare până şi răbdarea unei mame. Mă simt norocos să fac parte din familia voastră.

EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România tel.

021/3171819, fax 021/31718 24 ’
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel. 021/311 23 30, fax 021/313 50 35, C.P.C.E.
— CP 14, Bucureşti e-mail: cpphumanitas.ro www.librariilehumanitas.ro
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României FOER, JONATHAN SAFRAN
Extrem de tare şi incredibil de aproape / Jonathan Safran Foer; trad.: Andra Matzal. — Bucureşti: Humanitas, 2007
ISBN 978-973-50-1623-4
I. Matzal, Andra (trad.)
821.111(73)-31135.1

JONATHAN SAFRAN FOER

Extrem de tare şi incredibil de aproape

Traducere din engleză şi note de
ANDRA MATZAL

EDITURA
HUMANITAS

Pentru
NICOLE, ideea mea de frumos

CE PANA MEA...?

Dar un ceainic? Cu un cioc care să se deschidă şi să se închidă când iese aburul şi să se transforme în gură, ca să poată fluiera tot felul de cântece drăguţe sau să recite din Shakespeare sau doar să stea de vorbă cu mine? Aş putea să inventez un ceainic care să-mi citească la fel ca tati, ca să pot să adorm, sau poate un set de ceainice care să-mi cânte refrenul de la „Yellow Submarine", care e un cântec al celor de la Beatles, care mie-mi plac mult, pentru că entomologia1 este pentru mine un *raison d'être,* care e o expresie franţuzească pe care o ştiu. Un alt lucru bun ar fi să-mi pot antrena anusul să vorbească ori de câte ori trag un pârţ. Dac-aş vrea să fiu extrem de amuzant, l-aş antrena să spună: „N-am fost eu!" de fiecare dată când aş trage câte-un pârţ incredibil de puturos. Şi dacă aş trage vreodată un pârţ incredibil de puturos în Sala Oglinzilor, care e la Versailles, care e pe lângă Paris, care e în Franţa, anusul meu ar spune, bineînţeles, *„Ce n'était pas moi!"*

Dar nişte microfoane cât bobul de mazăre? Să le înghită toată lumea, şi ele să redea bătăile inimilor noastre în difuzoare mici, pe care să le ţinem în buzunarele hainelor? Când te-ai da noaptea cu skateboardul pe stradă, le-ai auzi tuturor bătăile inimii şi ei le-ar auzi pe-ale tale, ca un fel de sonar. Chestia ciudată e că mă-ntreb cum ar fi dacă toate inimile ar începe să bată la unison aşa cum se întâmplă cu femeile care locuiesc împreună şi cărora le vine ciclul în acelaşi timp, un lucru de care eu am auzit, dar aş prefera să nu-l ştiu. Ar fi tare ciudat, doar că în maternităţi s-ar auzi ca şi cum un candelabru de cristal ar fi legănat într-o barcă, deoarece copiii n-ar fi avut încă timp să-şi potrivească bătăile inimii. Iar la linia de sosire a maratonului de la

---

[1] Joc de cuvinte: în engleză, *beetle* înseamnă *insectă, gâză,* şi de aici asocierea cu *entomologie.*

New York s-ar auzi un tămbălău ca de război.

Şi tot aşa, de câte ori ai nevoie să ieşi repede din vreo încurcătură, dar oamenii nu au aripi sau nu încă, aşa că ce-ar fi să existe o cămaşă zburătoare?

Oricum.

Am luat prima lecţie de jujitsu acum trei luni şi jumătate. Autoapărarea era un lucru care mă făcuse curios, din motive evidente, și mami s-a gândit că mi-ar prinde bine o altă activitate fizică, în afară de cântatul la tamburină, aşa că am luat prima lecţie de jujitsu acum trei luni şi jumătate. La curs eram paisprezece copii, toţi purtând echipamente albe, impecabile. Am exersat plecăciunea şi apoi ne-am aşezat cu toţii în cerc ca indienii, după care Sensei Mark m-a chemat la el.

— Loveşte-mă în testicule, mi-a zis el.

Asta m-a făcut să mă simt foarte jenat.

— *Excusez-moi?* i-am zis.

Şi-a depărtat picioarele şi mi-a spus:

— Vreau să mă loveşti în testicule cât poţi de tare. Şi-a lăsat mâinile pe lângă corp, a tras aer în piept, a închis ochii şi atunci mi-am dat seama că el chiar vorbea serios.

— Jose[2]! am început eu şi mi-am zis în gând: *Ce pana mea…*?

— Hai, băiete! Fă-mi praf testiculele, mi-a spus.

— Să-ţi fac praf testiculele?

Cu ochii încă închişi, mi-a zis:

— Nu mi-ai putea face praf testiculele nici dac-ai vrea. Despre asta-i vorba. E demonstraţia de forţă a unui corp bine antrenat, care poate încasa o lovitură în plin. Acum fă-mi praf testiculele.

I-am spus:

— Eu sunt pacifist, şi, cum majoritatea celor de vârsta mea nu ştiu ce înseamnă asta, m-am întors spre ceilalţi şi am precizat: Nu cred că e bine să faci praf testiculele oamenilor. Sub niciun motiv.

Sensei Mark a spus:

— Pot să te întreb ceva?

M-am întors şi am replicat:

— „Pot să te întreb ceva?” *e* o întrebare.

---

[2] Exclamaţie de uimire.

— Tu visezi să devii maestru de jujitsu? a zis el.

— Nu, i-am spus, chiar dacă nu mai visez nici să conduc afacerea cu bijuterii a familiei.

— Vrei să ştii cum poate un novice să ajungă maestru de jujitsu? a spus.

— Vreau să ştiu tot, i-am spus, dar nici asta nu mai e chiar adevărat.

El a zis:

— Un novice ajunge maestru de jujitsu făcând praf testiculele maestrului său.

— Fascinant, i-am spus.

Am luat ultima lecţie de jujitsu acum trei luni şi jumătate.

Aş vrea tare mult să am acum tamburina la mine, pentru că după toate câte s-au întâmplat încă am inima grea, iar asta mă ajută uneori să ţin bine ritmul. Cel mai frumos cântec pe care-l ştiu la tamburină e „Zborul bondarului", de Nicolai Rimsky-Korsakov, care e şi un *ring tone* pe care l-am downloadat pentru mobil după ce a murit tati. E uimitor că pot să cânt „Zborul bondarului”, fiindcă trebuie să loveşti instrumentul incredibil de tare pe alocuri şi mi-e foarte greu, pentru că nu am încă forţă în încheieturi. Ron s-a oferit să-mi ia un set de cinci tobe. Banii nu pot să-mi cumpere dragostea, evident, dar l-am întrebat dacă tobele ar avea şi talgere Zildjian. El a spus:

— Tot ce vrei tu, după care mi-a luat mosoraşul de pe birou şi a început să plimbe câinele cu el.

Ştiu că nu voia decât să fie prietenos, dar m-a înfuriat teribil.

— Momo *moi!* i-am spus, smulgându-i-l.

Ce voiam să-i spun de fapt era: „Nu eşti tatăl meu şi n-o să fii niciodată”.

Nu-i ciudat cum numărul morţilor creşte mereu, deşi pământul rămâne la fel, până-ntr-o zi când n-o să mai fie loc să-ngropi pe nimeni. Anul trecut, când am împlinit nouă ani, bunica mi-a dat un abonament la *National Geographic,* revista căreia ea îi spune *Naţionalul Geografic.* Mi-a mai dat şi un pulover alb, pentru că eu port numai haine albe, dar mi-e mare, aşa că o să mă ţină mult timp. Mi-a mai dat şi aparatul foto al bunicului, care-mi plăcea din două motive. Am întrebat-o de ce nu şi l-a luat cu el când a părăsit-o. Ea a spus:

— Poate că a vrut să-ţi rămână ţie.

— Dar eu aveam minus treizeci de ani, am spus.

— Chiar şi-aşa, a zis ea.

Oricum, partea fascinantă e că am citit în *National Geographic* că acum sunt pe pământ mai mulţi oameni vii decât au murit vreodată în istoria omenirii. Cu alte cuvinte, dac-ar vrea cu toţii să joace Hamlet în acelaşi timp, n-ar putea, pentru că n-ar fi destule cranii!

Cum ar fi să se construiască în pământ nişte zgârie-nori pentru morţi? Ar putea fi chiar dedesubtul zgârie-norilor de la suprafaţă, care sunt pentru oamenii vii. Ai putea îngropa oameni pe o sută de etaje şi, astfel, o-ntreagă lume moartă ar fi dedesubtul celei vii. Uneori mă gândesc că ar fi ca lumea să existe un zgârie-nori care să se mişte-n sus şi-n jos, iar liftul să rămână pe loc. Şi dacă ai vrea să mergi la etajul nouăzeci şi cinci, n-ar trebui decât să apeşi pe butonul 95 şi etajul ar veni la tine. De asemenea, ar fi extrem de folositor pentru că, dacă ai fi la etajul nouăzeci şi cinci şi un avion ar izbi clădirea chiar sub tine, blocul ar putea să te ducă pe pământ şi toată lumea ar fi în siguranţă, chiar dacă în ziua aceea ţi-ai lăsat acasă cămaşa zburătoare.

N-am fost decât de două ori cu limuzina. Prima oară a fost groaznic, chiar dacă limuzina era superbă. Acasă nu am voie să mă uit la televizor şi nici în limuzine nu am voie, dar, oricum, era tare că aveam un TV acolo. Am întrebat dacă puteam să trecem pe la şcoală, ca să mă vadă Pastă-de-dinţi şi cu Minch în limuzină. Mama a spus că şcoala nu era în drumul nostru şi că nu puteam să întârziem la cimitir.

— De ce nu? am întrebat şi chiar am crezut că era o întrebare bună, pentru că, dacă stai să te gândeşti, de ce nu?

Chiar dacă acum nu mai sunt, odată am fost ateu, ceea ce înseamnă că nu credeam în lucruri care nu se văd. Credeam că, odată ce-ai murit, ai murit pentru totdeauna şi nu mai simţi nimic şi nici măcar nu mai visezi. Nu că acum aş crede în lucruri care nu se văd, pentru că nu cred. Doar că acum mi se pare că lucrurile sunt foarte complicate. Şi oricum, nu era ca şi cum l-am fi îngropat *cu adevărat.*

Chiar dacă încercam să mă stăpânesc, mă enerva cumplit faptul că bunica mă tot mângâia, aşa că m-am suit pe locul din faţă şi l-am bătut pe umăr pe şofer până când i-am atras atenţia.

— Care. Este. Denumirea. Ta? l-am întrebat cu vocea mea de Stephen Hawking.

— Ce-ai zis?

— Vrea să ştie cum te cheamă, i-a explicat bunica de pe locul din spate.

Mi-a dat o carte de vizită.

GERALD THOMPSON
Limuzinele Sunshine

la dispoziţia celor cinci districte
(212) 570-7249

I-am dat cartea mea de vizită şi i-am spus:

— Salutări. Gerald. Eu. Sunt. Oskar.

M-a întrebat de ce vorbesc aşa. I-am spus:

— Procesorul lui Oskar merge pe bază de reţea neuronală. Un computer care învaţă. Cu cât are mai mult contact cu oamenii, cu atât învaţă mai mult.

Gerald a spus: „O”, după care a spus: „K”. Nu mi-am putut da seama dacă îi eram simpatic sau nu, aşa că i-am spus:

— Ochelarii tăi sunt de milioane.

— O sută şaptezeci şi cinci de dolari, a zis el.

— Ştii multe înjurături?

— Ştiu vreo câteva.

— Eu n-am voie să înjur.

— Naşpa.

— Ce e „naşpa”?

— E un lucru rău.

— „Rahat” ştii?

— E o-njurătură, nu?

— Nu şi dacă spui „rahat comestibil”.

— Asta cam aşa e.

— Să-mi sugus ouşoarele, rahat comestibil ce eşti!

Gerald a scuturat din cap şi s-a încruntat puţin, dar nu urât, adică nu la mine.

— N-am voie să spun nici „blăniţă”, i-am zis, decât dacă vorbesc chiar despre blană de iepure. Tari mănuşile pentru şofat.

— Mersi.

Apoi m-am gândit la ceva, aşa că i-am zis:

— *De fapt,* dacă limuzinele ar fi *extrem* de lungi, atunci n-ar mai

fi *nevoie* de şoferi. Te-ai sui pur şi simplu pe bancheta din spate şi ai merge prin limuzină şi ai ajunge la bancheta din faţă, care ar fi acolo unde voiai să ajungi de la bun început. Așa că, în cazul nostru, bancheta din faţă ar fi la cimitir.

— Iar eu m-aş uita acum la meci.

L-am bătut pe umăr şi i-am spus:

— Când cauţi în dicţionar cuvântul „hilar”, vezi că e o poză cu tine.

Pe locul din spate, mama ţinea ceva în poşetă. Îmi dădeam seama că strângea un obiect, pentru că îi vedeam muşchii braţului încordându-se. Bunica tricota mănuşi albe fără degete, aşa că ştiam că sunt pentru mine, deşi afară nu era frig. Am vrut s-o întreb pe mama ce strângea în mână şi de ce se ascundea. Mi-aduc aminte că m-am gândit că, nici dacă aş fi suferit de hipotermie, tot nu mi-aş fi pus *în vecii vecilor* mănușile-alea.

— Dacă mă gândesc bine, i-am spus lui Gerald, ar putea să se facă o limuzină *incredibil* de lungă, cu bancheta din spate la televizorul mamei tale şi cu bancheta din faţă la mausoleul tău, şi ar fi la fel de lungă ca viaţa ta.

Gerald a spus:

— Da, dar dacă toată lumea ar trăi aşa, nimeni nu s-ar mai întâlni cu nimeni, nu?

— Ei, și? am zis eu.

Mama strângea pe furiş obiectul ăla, iar bunica tricota, când eu i-am spus lui Gerald:

— Odată am lovit în stomac un pui franţuzesc, pentru că am vrut să-l fac să vorbească, fiindcă, dacă aş fi putut să-l fac să vorbească, n-aş mai fi fost aşa de dărâmat.

El nu mi-a răspuns, probabil pentru că nu mă auzise, aşa că am repetat:

— Am *spus* că odată am lovit în stomac un pui franţuzesc.

— Ce?

— A zis: *„Oeuf"*

— Ce-i aia?

— E o glumă. Vrei să mai auzi una sau ai scos deja *un oeuf*?

— S-a uitat la bunica în oglindă și a întrebat-o:

— Ce zice?

— Bunicul lui iubea animalele mai mult decât oamenii, a spus

ea.

— Te-ai prins? *Oeuf?* am zis.

M-am strecurat înapoi în spate, pentru că e periculos să conduci şi să vorbeşti în acelaşi timp, mai ales pe autostradă, unde eram noi. Bunica a început din nou să mă mângâie, ceea ce mă enerva, chiar dacă n-aş fi vrut să simt asta. Mama a spus:

— Puiule…

Iar eu am răspuns:

— *Oui.*

Iar ea a spus:

— Tu i-ai dat poştaşului o dublură după cheia apartamentului nostru?

Mi s-a părut foarte ciudat că a adus vorba despre asta tocmai atunci, pentru că nu avea nicio legătură cu nimic, dar cred că ea doar căuta să vorbească despre altceva decât subiectul evident.

Am spus:

— Poştaşul e *poştăriţă.*

Ea a dat din cap, dar nu chiar în direcţia mea, şi m-a întrebat dacă îi dădusem poştăriţei o cheie. Am aprobat, pentru că nu o minţisem niciodată pe mama înainte să se întâmple toate cele. Nu aveam niciun motiv.

— De ce-ai făcut asta? a întrebat ea.

Aşa că i-am spus:

— Stan…

Iar ea a întrebat:

— Cine?

Iar eu am spus:

— Stan, portarul. Uneori mai dă câte-o fugă la colţ, după cafea, iar eu vreau să fiu sigur că toate pachetele ajung la mine, aşa că m-am gândit că, dacă Alicia…

— Cine?

— Poştăriţă. Că, dac-ar avea cheie, ar putea să le lase la noi acasă.

— Dar nu poţi să dai cheia unui străin.

— Din fericire, Alicia nu e un străin.

— Avem multe lucruri de valoare în apartament.

— Ştiu. Chiar avem lucruri grozave.

— Uneori, oamenii care par cumsecade se dovedesc mai puţin

cumsecade decât ai sperat, ştii. Dacă ţi-ar fi furat lucrurile?

— Nu le-ar fi furat.

— Dar dacă…?

— Nu le-ar fi furat.

— Bine, dar ea ţi-a dat cheia de la apartamentul ei?

Cu siguranţă, era supărată pe mine, dar nu ştiam de ce.

Nu greşisem cu nimic. Sau dacă greşisem, nu ştiam cu ce. Şi clar nu asta-mi fusese intenţia.

M-am mutat în partea de limuzină a bunicii şi i-am spus mamei:

— De ce-aş avea nevoie de o cheie de la apartamentul ei? Ea şi-a dat seama că mă retrăgeam în carapace, iar eu mi-am dat seama că ea nu mă iubea cu adevărat. Ştiam adevărul, care era că, dacă ea ar fi putut să aleagă, acum am fi mers la înmormântarea mea. M-am uitat la plafonul decapotabil al limuzinei şi mi-am imaginat lumea înainte să existe tavane, ceea ce m-a făcut să mă întreb: Oare peştera nu are tavan sau peştera e toată numai tavan?

— Poate data viitoare mă întrebi şi pe mine, OK?

— Nu te supăra, i-am spus şi m-am dus la bunica şi am început să mă joc cu siguranţa uşii.

— Nu sunt supărată pe tine, a spus ea.

— Nici măcar un pic?

— Nu.

— Mă mai iubeşti?

Nu prea părea momentul potrivit să-i spun că făcusem deja dubluri pentru tipul de la Pizza Hut, pentru cel de la UPS3 şi pentru tipii ăia drăguţi de la Greempeace, ca să-mi poată lăsa articole despre manatee şi alte animale care sunt pe cale de dispariţie, când Stan pleacă să-şi ia cafea.

— Mai mult ca oricând.

— Mami?

— Da?

— Am o întrebare.

— OK.

— Ce strângi în geantă?

---

[3] Abreviere de la United Parcel Service, cea mai mare companie din lume care se ocupă de livrarea coletelor.

A scos mâna, a deschis geanta și era goală.

— Strângeam pumnul, uite-așa, a spus ea.

Deşi era o zi incredibil de tristă, ea era frumoasă, frumoasă de tot. Mă tot străduiam să-i spun asta, dar nu-mi veneau în minte decât replici ciudate şi greşite. Purta brăţara pe care i-o făcusem eu, iar asta m-a făcut să mă simt de milioane. Îmi place să-i fac bijuterii, pentru că o fac fericită, iar pentru mine un alt *raison d'être* este s-o fac pe ea fericită."

Acum nu mai e, dar pentru mult timp visul meu a fost să preiau afacerea cu bijuterii a familiei. Tati îmi spunea mereu să sunt prea deştept ca să fac comerţ cu amănuntul. N-am înţeles asta niciodată, pentru că el era mai deştept decât mine, aşa că, dacă eu eram prea deştept pentru vânzarea cu amănuntul, atunci el *chiar* trebuie să fi fost prea deştept pentru vânzarea cu amănuntul. I-am spus asta.

— În primul rând, mi-a răspuns el, eu nu sunt mai deştept decât tine, ci doar ştiu mai multe decât tine, şi asta numai pentru că sunt mai bătrân. Părinţii ştiu întotdeauna mai multe decât copiii, iar copiii sunt întotdeauna mai deştepţi decât părinţii.

— Doar dacă nu e vorba de un copil retardat, i-am spus.

Nu a avut nimic de adăugat la asta.

— Ai spus „în primul rând", deci care e al doilea?

— În al doilea rând, dacă sunt aşa deştept, de ce mă ocup de vânzarea cu amănuntul?

— Asta-i adevărat, am spus eu. După care m-am gândit la ceva: Da' ia stai puţin, n-ar mai fi afacere de familie dacă nu s-ar ocupa nimeni din familie de ea.

El mi-a răspuns:

— Ba da. Doar că ar fi a altei familii.

Am întrebat:

— Păi, cu familia noastră cum rămâne? O să începem o nouă afacere?

— Începem noi ceva, a spus el.

M-am gândit la asta a doua oară când am fost cu limuzina, când chiriaşul şi cu mine mergeam să dezgropăm sicriul gol al lui tati.

Un joc foarte tare pe care-l jucam uneori cu tati duminica era Misiune de Recunoaştere. Uneori, Misiunile de Recunoaştere erau extrem de simple, ca atunci când mi-a spus să găsesc un obiect care a străbătut toate deceniile secolului douăzeci – am fost isteţ şi am adus o

piatră –, iar alteori erau incredibil de complicate şi durau câte două săptămâni. Pentru ultima Misiune, pe care n-am terminat-o niciodată, mi-a dat o hartă cu Central Park. Am spus:

— Şi?

Şi el a spus:

— Şi ce?

— Care sunt indiciile? am întrebat.

— Cine-a zis că trebuie să fie indicii? a spus.

— Întotdeauna sunt indicii.

— Asta nu înseamnă nimic, de fapt.

— Nici măcar unul?

— Doar dacă niciun indiciu e un indiciu, a spus el.

— Niciun indiciu *e* un indiciu?

A ridicat din umeri, ca şi când n-ar fi ştiut despre ce vorbeam. Mi-a plăcut asta.

Toată ziua m-am plimbat prin parc, căutând ceva care mi-ar fi putut da o idee, dar problema era că nu ştiam ce caut. Am mers la câţiva oameni şi i-am întrebat dacă ei ştiau ce trebuia eu să ştiu, pentru că, uneori, tati gândea Misiunile de Recunoaştere astfel încât să fiu nevoit să vorbesc cu oameni. Dar cei la care m-am dus au făcut toţi: *Ce pana mea*…? Am căutat indicii în jurul bazinului. Am citit toate afişele de pe stâlpii de iluminat şi de pe copaci. Am inspectat plăcuţele cu descrierile animalelor de la Zoo. Pe unii i-am făcut chiar să-şi coboare zmeiele ca să le studiez, deşi ştiam că e puţin probabil. Dar tati era în stare de tot felul de şmecherii. N-am găsit nimic, ceea ce ar fi fost un mare ghinion, asta dacă nu cumva nimic era chiar indiciul. Să fi fost nimic indiciul?

În seara aia am comandat General Tso's Gluten la cină şi am observat că tata folosea furculiţa, deşi se descurca perfect şi cu beţe.

— Ia stai aşa! am spus şi m-am ridicat.

Am arătat spre furculiţa lui.

— Furculiţa asta e un indiciu?

El a ridicat din umeri şi pentru mine ăsta a fost un indiciu major. M-am gândit: *Furculiţă, furculiţă.* Am alergat la mine în laborator şi mi-am luat detectorul de metale din cutie, din dulap. Pentru că nu am voie noaptea singur în parc, bunica a mers cu mine. Am luat-o de la intrarea de pe Eighty-Sixth Street şi am urmat o rută extrem de precisă, ca şi când aş fi fost un mexican din ăia care tund gazonul, ca să

nu ratez nimic. Ştiam că insectele fac mult zgomot fiindcă era vară, dar nu le auzeam pentru că aveam căştile pe urechi. Nu eram decât eu şi metalul de sub pământ.

De fiecare dată când bipăiturile se-ndeseau, îi spuneam bunicii să aprindă lanterna şi să lumineze locul. După care-mi puneam mănuşile albe, îmi scoteam lopata din trusă şi săpam extrem de atent. Când dădeam peste ceva, foloseam o pensulă ca să dau la o parte pământul, ca un adevărat arheolog. Deşi în noaptea aia nu am acoperit decât o mică zonă din parc, am scos la iveală o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi, o mână de agrafe de prins hârtiile, ceva ce am luat drept întrerupător de lampă, ca un lanţ foarte lung, şi un magnet de frigider în formă de sushi, lucru despre care auzisem, dar aş fi preferat să nu ştiu. Am pus toate probele într-o pungă şi am marcat pe hartă locul unde le găsisem.

Când am ajuns acasă, am examinat probele la mine în laborator, la microscop, pe fiecare în parte: o lingură îndoită, nişte şuruburi, o pereche de foarfece ruginite, o maşinuţă de jucărie, un pix, un inel pentru chei, ochelarii sparţi ai cuiva cu vedere incredibil de slabă…

I le-am dus lui tati, care citea *New York Times* la masa din bucătărie, însemnând greşelile cu pixul roşu.

— Uite ce-am găsit, am spus, dând pisica jos de pe masă cu tava mea de probe.

Tati s-a uitat la ele şi a clătinat din cap. Am întrebat:

— Deci?

El a ridicat din umeri ca şi când habar n-avea despre ce vorbeam şi şi-a văzut mai departe de ziar.

— Nu poţi să-mi spui nici măcar dacă sunt pe calea cea bună?

Buckminster torcea şi tati a ridicat din nou din umeri.

— Dar dacă nu-mi spui nimic, cum o să pot avea vreodată dreptate?

A încercuit ceva dintr-un articol şi a spus:

— Altfel spus, cum ai putea vreodată să greşeşti?

S-a ridicat să bea nişte apă, iar eu am analizat ce încercuise pe pagină, pentru că îl ştiam în stare de tot felul de şmecherii. Era dintr-un articol despre o fată care dispăruse şi despre cum toată lumea credea că un membru al Congresului care avea bucurii la ea o omorâse. Câteva luni mai târziu, i-au găsit cadavrul în Rock Creek Park, care e în Washington, D.C., dar pe atunci totul se schimbase deja şi nimănui nu-i

mai păsa, doar părinţilor ei.

declaraţie, citită sutelor de reprezentanţi ai presei adunaţi într-un centru media improvizat în spatele locuinţei familiei.

Tatăl lui Levy şi-a mărturisit încă o dată, cu fermitate, convingerea că fiica lui va fi găsită. "Nu ne vom opri din căutări până când nu vom avea un motiv ultim de a ne opri, şi anume întoarcerea

Chandrei.” În scurtul interval dedicat întrebărilor şi răspunsurilor care a urmat, un reporter de la

El Pais l-a întrebat pe domnul Levy dacă prin „întoarcere” înţelegea

„întoarcerea fiicei sale, teafără şi nevătămată”. Copleşit de emoţie, domnul Levy nu a putut să vorbească şi atunci avocatul său a luat microfonul.

„Continuăm să sperăm şi să ne rugăm pentru întoarcerea în siguranţă a Chandrei şi

vom face tot ce ne stă în

Nu mă înşelam! Era un mesaj pentru mine!

M-am întors în parc în fiecare din următoarele trei nopţi. Am scos la iveală o agrafă de păr şi un fişic de bani, şi o pioneză, şi un umeraş, şi o baterie de 9V, şi un briceag Swiss Army, şi o mică ramă pentru fotografii, şi medalionul unui câine pe nume Turbo, şi un pătrat din folie de aluminiu, şi un inel, şi o lamă, şi un ceas de buzunar extrem de vechi, oprit la 5:37, deşi nu ştiam dacă dimineaţa sau după-amiaza. Dar tot n-am putut să-mi dau seama ce-nsemnau. Cu cât găseam mai multe, cu atât înţelegeam mai puţin.

Am întins harta pe masa din sufragerie şi i-am fixat colţurile cu cutii de V8. Punctele unde găsisem lucrurile arătau ca stelele din univers. Le-am unit cu o linie, ca un astrolog şi, dacă te uitai cu ochii întredeschişi, ca un chinez, parcă îţi apărea cuvântul „fragil”. Fragil. Ce era fragil? Central Park era fragil? Natura era fragilă? Lucrurile pe care le găsisem erau fragile? O pioneză nu e fragilă. O lingură îndoită e fragilă? Am şters şi-am unit punctele altfel, ca să iasă „uşă”. Fragil? Uşă? După care m-am gândit la *„porte”,* care e cuvântul franţuzesc pentru uşă, evident. Am şters şi am unit punctele ca să iasă *„porte”.* Am avut o revelaţie că pot uni punctele ca să iasă „cyborg” şi „ornitorinc” şi „ţâţe”, chiar şi „Oskar”, asta dacă te uitai ca un chinez, cu ochii

întredeschişi. Le puteam uni ca să iasă aproape orice voiam, ceea ce însemna că nu ajungeam nicăieri. Iar acum nu voi şti niciodată ce trebuia să găsesc. Şi ăsta e un alt motiv pentru care nu pot să dorm.

Oricum.

N-am voie să mă uit la televizor, deşi am voie să închiriez documentare potrivite pentru vârsta mea şi să citesc tot ce vreau. Cartea mea preferată este *Scurtă istorie a timpului,* deşi nu se poate spune că am terminat-o, pentru că matematica e incredibil de grea, iar mami nu prea se pricepe să mă ajute. Una dintre părţile mele preferate este începutul primului capitol, unde Stephen Hawking povesteşte despre un celebru om de ştiinţă care ţine o prelegere despre cum Pământul se învârte în jurul Soarelui şi Soarele se învârte în jurul sistemului solar şi-aşa mai departe. La un moment dat, o femeie din fundul sălii ridică mâna şi spune:

— Toate astea sunt o porcărie. Lumea e, de fapt, o farfurie plată aşezată pe spinarea unei ţestoase uriaşe.

Aşa că omul de ştiinţă o întreabă pe ce stă ţestoasa. Şi ea spune:

— Păi sunt numai ţestoase, până jos!

Îmi place povestea asta, pentru că arată cât de ignoranţi pot fi oamenii. Şi, de asemenea, pentru că ador ţestoasele.

La câteva săptămâni după ziua cea mai rea, am început să scriu multe scrisori. Nu ştiu de ce, dar era cam singurul lucru care mă făcea să nu mai fiu aşa de dărâmat. Chestia ciudată e că, în loc să folosesc timbre normale, am folosit timbre din colecţia mea, inclusiv unele valoroase, ceea ce m-a făcut să mă întreb uneori dacă nu cumva încercam să scap de ele. Prima scrisoare i-am scris-o lui Stephen Hawking. I-am pus un timbru cu Alexander Graham Bell.

Dragă Stephen Hawking,
Aş putea oare, te rog, să fiu protejatul tău?
Mulţumesc,
Oskar Schell

Am crezut că nu-mi va răspunde, pentru că el era aşa de minunat, iar eu aşa de normal. Dar într-o zi am venit acasă de la şcoală şi Stan mi-a dat un plic şi a spus:

— Ai o scrisoare! pe vocea de la AOL4, cum l-am învăţat.

Am urcat în fugă cele o sută cinci trepte până la apartamentul nostru, am alergat în laborator, m-am dus la dulapul meu, am aprins lanterna şi l-am deschis. Scrisoarea dinăuntru era bătută la calculator, evident, pentru că Stephen Hawking nu-şi poate folosi mâinile, pentru că are scleroză laterală amiotrofică, despre care am auzit, din păcate.

Îţi mulţumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de mesaje pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale. Cu toate acestea, citesc şi păstrez toate scrisorile, sperând că într-o zi voi putea să dau fiecăruia răspunsul cuvenit. Până atunci,

Cu sinceritate,

Stephen Hawking

Am sunat-o pe mama pe mobil.

— Oskar?

— Ai răspuns înainte să sune.

— E totul în ordine?

— Am nevoie de un laminator.

— Un laminator?

— Vreau să pun la păstrare un lucru incredibil de frumos.

Tata mă învelea mereu înainte de culcare şi-mi spunea cele mai grozave poveşti și citeam *New York Times* împreună şi uneori fluiera „Eu sunt morsa”, pentru că era cântecul lui preferat, deşi nu prea putea să-mi explice ce înseamnă, ceea ce mă frustra. Un lucru uimitor era cum putea el să găsească măcar o greşeală în fiecare articol.

Uneori erau greşeli de gramatică, alteori erau greşeli de geografie sau date eronate, alteori articolul nu spunea toată povestea. Îmi plăcea să am un tată care era mai deştept decât *New York Times* și-mi plăcea să-i simt pe obraz firele de păr de pe piept, pe sub tricou, și cum mirosea mereu a spumă de ras, chiar şi la sfârşitul zilei. Când eram cu el, creierul meu se liniştea. Nu trebuia să inventez nimic.

Când m-a învelit tata în noaptea aceea, noaptea dinaintea celei mai rele zile, l-am întrebat dacă lumea era o farfurie plată aşezată pe

---

[4] Abreviere de la America Online, cel mai popular *provider* de Internet care, de asemenea, asigură şi servicii de *instant mes- sage*.

spinarea unei ţestoase gigantice.

— Poftim?

— Păi, aşa, de ce Pământul stă pe loc şi nu cade prin univers?

— Să fie Oskar cel pe care îl învelesc eu acum? Să-i fi furat vreun extraterestru creierul, pentru experimente?

Am spus:

— Noi nu credem în extratereștri.

El a spus:

— Pământul *cade* prin univers. Doar ştii asta, amice. El cade mereu către Soare. Asta înseamnă mişcarea de revoluţie.

Aşa că am spus:

— Evident, dar de ce există gravitaţie?

El a spus:

— Cum adică de ce există gravitaţie?

— Din ce motiv?

— Cine-a spus că trebuie să existe un motiv?

— Păi, n-a prea zis nimeni.

— Întrebarea mea era retorică.

— Ce-nseamnă aia?

— Înseamnă că nu aşteptam un răspuns, ci voiam să subliniez o idee.

— Care?

— Că nu trebuie să existe vreun motiv.

— Dar dacă nu e un motiv, atunci de ce mai există universul?

— Datorită unor împrejurări favorabile.

— Şi atunci de ce sunt eu fiul tău?

— Pentru că mami şi cu mine am făcut dragoste şi unul dintre spermatozoizii mei a fertilizat unul dintre ovulele ei.

— Mă scuzi dacă regurgitez.

— Nu te purta ca un copil de vârsta ta.

— Păi, ce nu înţeleg eu e de ce existăm. Nu cum, ci de ce.

Am văzut cum i se plimbau prin cap licuricii gândurilor. El a spus:

— Existăm pentru că existăm.

— *Ce pana mea…?*

— Ne-am putea imagina tot felul de universuri posibile, dar acesta e cel care s-a întâmplat să se nască.

Am înţeles ce voia să zică şi nu-l contraziceam, dar nici nu eram

de acord cu el. Doar pentru că eşti ateu, asta nu-nseamnă că nu ţi-ar plăcea ca lucrurile să aibă un motiv pentru care există.

Mi-am deschis radioul cu unde scurte şi, cu ajutorul lui tati, am reuşit să prind o voce care vorbea în greacă, ceea ce mi s-a părut simpatic. Nu înţelegeam ce zice, dar stăteam întinşi, uitându-ne la constelaţiile fosforescente de pe tavanul meu, și am rămas așa o vreme.

— Bunicul tău vorbea greaca, a spus.

— Adică *vorbeşte* greaca, am spus.

— Așa e. Doar că nu mai vorbeşte aici.

— Poate că pe el îl ascultăm.

Prima pagină stătea întinsă peste noi, ca o pătură. Era cu poza unui jucător de tenis întins pe zgură, care cred că tocmai câştigase meciul, dar n-am putut să-mi dau seama dacă era fericit sau trist.

— Tati?

— Da?

— Îmi spui o poveste?

— Sigur.

— Una bună?

— Spre deosebire de toate celelalte poveşti plictisitoare pe care ţi le spun.

— Da.

M-am cuibărit incredibil de aproape de el, atât de aproape că-l împungeam cu nasul la subsuoară.

— Şi nu mă întrerupi?

— Încerc.

— Pentru că aşa e greu să spui poveşti.

— Şi e enervant.

— Şi e enervant.

Momentul dinainte ca el să înceapă era favoritul meu.

— A fost odată ca niciodată, când oraşul New York avea un al şaselea district.

— Ce e un district?

— M-ai şi întrerupt.

— Ştiu, dar n-o să înţeleg povestea dacă nu ştiu ce e un district.

— E un fel de cartier. Sau o colecţie de cartiere.

— Deci dacă a fost odată al şaselea district, atunci care sunt cele cinci districte?

— Manhattan, evident, Brooklyn, Queens, Staten Island şi Bronx.

— Eu am fost în vreunul din ele?

— Iar începi…

— Spune-mi doar atât.

— Am fost o dată la Zoo, în Bronx, acum câţiva ani. Ţii minte?

— Nu.

— Şi am fost şi în Brooklyn, să vedem trandafirii de la Grădina Botanică.

— În Queens am fost?

— Nu cred.

— În Staten Island am fost?

— Nu.

— Şi *chiar* a existat un al şaselea district?

— Asta tot încerc să-ţi spun.

— Gata cu întreruperile. Promit.

Când s-a terminat povestea, am dat din nou drumul la radio şi am găsit pe cineva care vorbea în franceză. Asta a fost foarte amuzant, pentru că mi-a adus aminte de vacanţa din care tocmai ne întorsesem şi care mi-aş fi dorit să nu se termine niciodată. După un timp, tati m-a întrebat dacă mai sunt treaz. I-am spus că nu, pentru că ştiam că nu-i place să meargă la culcare înainte ca eu să adorm şi nu voiam să fie obosit la muncă a doua zi. M-a sărutat pe frunte şi mi-a spus noapte bună, după care s-a dus la uşă.

— Tati?

— Ce-i, amice?

— Nimic.

Următoarea dată când i-am auzit vocea a fost când m-am întors a doua zi de la şcoală. Ni se dăduse drumul acasă mai devreme, din cauza celor întâmplate. Nu eram nici măcar un pic panicat, pentru că mami şi tati nu lucrau în centru, iar bunica nu lucra deloc, aşa că toată lumea pe care-o iubeam era-n siguranţă.

Ştiu că era 10:22 când am ajuns acasă, pentru că m-am uitat mult la ceas. Apartamentul era foarte gol şi tăcut. Cum mergeam spre bucătărie, am inventat o pârghie care să se sprijine pe uşa din faţă şi să pună în mişcare o uriaşă roată cu spiţe din sufragerie, care să se prindă de dinţii metalici atârnând din tavan, ca să cânte muzică frumoasă, poate chiar „Fixing a Hole” sau „I Want to Tell You”, şi apartamentul ar fi o mare cutie muzicală.

După ce l-am mângâiat câteva secunde pe Buckminster, ca să-i arăt că-l iubesc, am verificat mesajele de pe robot. Încă nu aveam telefon mobil şi, când plecasem de la şcoală, Pastă-de-dinţi îmi zisese că o să mă sune, ca să merg să-l văd cum face şmecherii cu skateboard-ul în parc sau să ne uităm la revistele *Playboy* în magazinul cu rafturi separate, unde nu poate nimeni să vadă la ce ne uităm, lucru de care nu aveam chef, dar nu conta.

Mesajul unu. Marţi, 8:52 dimineaţa. *E cineva acasă? Alo? E tati. Dacă ești acolo, răspunde. Tocmai am încercat la birou, dar nu răspundea nimeni. Ascultă, s-a întâmplat ceva. Sunt bine. Ni se spune să rămânem pe loc şi să aşteptăm pompierii. Sunt sigur că totul e sub control. Te mai sun când îmi dau seama clar ce se-ntâmplă. Am vrut doar să-ţi spun că sunt bine şi să nu te-ngrijorezi. Te sun mai târziu.*

Erau patru mesaje de la el: unul înregistrat la 9:12, unul la 9:31, unul la 9:46 şi ultimul la 10:04. Le-am tot ascultat, o dată şi înc-o dată şi, înainte să-mi dau seama ce trebuie să fac sau măcar ce să cred sau să simt, s-a auzit târâitul telefonului.

Era 10:26:47.

Am văzut numărul celui care suna şi era el.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EŞTI TU
5/21/63

Pentru copilul meu nenăscut: n-am fost dintotdeauna tăcut, odată vorbeam şi vorbeam şi tot vorbeam, nu puteam să-mi ţin gura, liniştea mă invada ca un cancer, era una dintre primele mele mese în America, am încercat să-i spun chelnerului: „Felul în care mi-ai dat cuţitul mi-a amintit de…” Dar n-am putut să termin propoziţia, nu-mi venea în minte numele ei, am mai încercat o dată, tot nu-mi venea, era închisă în mine, ce ciudat, m-am gândit, ce frustrant, ce ridicol, ce trist, am scos un pix din buzunar şi am scris pe şerveţel „Anna”, s-a întâmplat din nou după două zile şi din nou în ziua următoare, era singurul lucru despre care voiam să vorbesc, se tot întâmpla şi, când nu aveam pix, scriam „Anna” în aer – invers şi de la dreapta la stânga – ca să vadă cel cu care mă conversam, iar când vorbeam la telefon tastam cifrele – 2, 6, 6, 2 – ca cel de lângă mine să audă tot ce eu nu

puteam spune. „An” a fost următorul cuvânt pe care l-am pierdut, probabil din cauză că era atât de asemănător cu numele ei, un cuvânt foarte uşor de pronunţat, ce cuvânt adânc am pierdut, trebuia să spun „agn”, care suna ridicol, dar aşa spuneam: „Aş vrea o cagnă de cafea şi ceva dulce...” Nimeni n-ar vrea să vorbească astfel. „Vreau” a fost un cuvânt pe care l-am pierdut printre primele, ceea ce nu înseamnă că n-am mai vrut lucruri – le voiam chiar mai mult doar că n-am mai putut să-mi exprim voinţa, aşa că spuneam în loc „doresc”, „Doresc două pâini”, îi spuneam brutarului, dar asta nu era chiar în regulă, înţelesurile cuvintelor au început să se desprindă de mine ca nişte frunze care cad dintr-un copac în râu, eu eram copacul, iar lumea era râul. Pe „vino” l-am pierdut în după-amiaza cu câinele, în parc, pe „bine” l-am pierdut când bărbierul m-a răsucit cu scaunul către oglindă, pe „păcat” – substantivul şi toate expresiile le-am pierdut în acelaşi timp; mare păcat. Am pierdut „a duce”, am pierdut lucrurile pe care le duceam – „agendă”, „creion”, „mărunţiş”, „portofel” –, am pierdut chiar şi „pierdere”. După un timp, nu-mi mai rămăseseră decât o mână de cuvinte, dacă cineva făcea un lucru drăguţ pentru mine, îi spuneam: „Perechea lui *cu plăcere”,* dacă mi-era foame, arătam spre stomac şi spuneam: „Sunt opusul lui *sătul*”, îl pierdusem pe „da”, dar îl mai aveam pe „nu”, aşa că dacă mă întreba cineva: „Tu eşti Thomas?”, îi răspundeam: „Nu nu”, dar apoi l-am pierdut şi pe „nu”, am mers la un salon de tatuaje şi mi-am scris DA pe palma stângă şi NU pe dreapta, ce să zic, nu mi-a făcut viaţa minunată, dar a făcut-o posibilă, când îmi frec mâinile în miezul iernii mă încălzesc cu scânteile dintre DA şi NU, când bat din palme îmi arăt admiraţia prin unirea şi despărţirea lui DA şi NU, „cartea” o reprezint desfăcându-mi palmele, toate cărţile sunt, pentru mine, o balanţă între DA şi NU, chiar şi aceasta din urmă, mai ales aceasta. Dacă mi se rupe inima, da, bineînţeles, în fiecare clipă a zilei chiar, în mai multe bucăţi decât cele din care o credeam făcută, nu m-am gândit niciodată la mine ca fiind un tip liniştit, cu atât mai puţin tăcut, nu m-am gândit deloc la niciunul dintre lucrurile astea, s-a schimbat totul, nu lumea era distanţa care se căsca între mine şi fericire, nu bombele şi clădirile în flăcări, eu eram, gândirea mea, ideea de a nu renunţa niciodată, care era un cancer, nu știu dacă ignoranţa e o binecuvântare, dar e atât de dureros să gândești și spune-mi, cu ce m-a ajutat vreodată gândirea, în ce loc minunat m-a dus ea vreodată? Mă gândesc şi mă gândesc şi mă gândesc şi de milioane de ori m-am tot

gândit până la durere, dar niciodată până la fericire. „Eu” a fost ultimul cuvânt pe care am putut să-l spun cu voce tare, ceea ce a fost îngrozitor, dar așa a fost, mergeam prin cartier și spuneam: „Eu eu eu eu”. „Vrei o ceașcă de cafea, Thomas?” „Eu.” „Poate și ceva dulce?” „Eu.” „Niște apă?” „Eu.” „Pari supărat. S-a întâmplat ceva rău?” Voiam să spun: „Bineînțeles”, voiam să întreb: „S-a întâmplat vreodată ceva bun?”, voiam să desfac nodul, să deșir fularul acela de tăcere și s-o iau de la capăt, dar în schimb, am spus: „Eu”. Știu că nu sunt singurul cu această boală, mergi pe stradă și-i auzi pe bătrâni, unii dintre ei gem: „Eu ieu ieu”, iar alții se agață doar de ultimul cuvânt, „Eu”, pentru că sunt disperați, nu e o văicăreală, ci o rugăciune, după aceea l-am pierdut pe „eu” și tăcerea mea a fost deplină. Am început să iau cu mine caiete goale, ca acesta, pe care le umpleam cu lucruri pe care nu le puteam spune, așa a început, dacă voiam două pâini de la brutărie, scriam: „Vreau două pâini” pe următoarea pagină albă și i-o arătam vânzătorului și, dacă aveam nevoie de ajutor din partea cuiva, scriam „Ajutor!” și, dacă mă făcea ceva să râd, scriam: „Ha, ha, ha!” și, în loc să cânt sub duș, scriam versurile cântecelor mele preferate, cerneala colora apa în albastru sau roșu sau verde și muzica-mi curgea pe picioare, la sfârșitul fiecărei zile îmi luam caietul cu mine în pat și dădeam paginile vieții mele:

Vreau două chifle

N-aș refuza ceva dulce

Îmi pare rău, nu am mărunt

Nu știu sigur, dar e târziu

Mulțumesc, dar nu mai pot

Ajutor

Ha, ha, ha

Nu era ceva neobișnuit ca până la sfârșitul zilei să mi se termine paginile albe, așa că, dacă aveam ceva de spus cuiva de pe stradă sau

de la brutărie sau din staţia de autobuz, tot ce puteam face era să răsfoiesc caietul şi să găsesc o pagină bună de a fi reciclată, dacă mă întreba cineva: „Cum te simţi?”, se putea întâmpla ca cel mai potrivit răspuns să fie: „Ca de obicei, vă rog” sau poate: „N-aş refuza ceva dulce”, când singurul meu prieten, domnul Richter, mi-a sugerat: „Dar dacă te-ai apuca din nou de sculptură? Ce rău ţi s-ar putea întâmpla?”, am dat înapoi la jumătatea caietului: „Nu ştiu sigur, dar e târziu”. Am umplut sute de caiete, mii, erau peste tot în apartament, le foloseam ca greutăţi de pus în uşă sau de presat hârtiile sau de sprijinit picioarele meselor şubrede, le foloseam ca trepiede sau ca suporturi de pahare, ca să mătur coliviile şi ca să alung insectele cărora le ceream iertare, nu m-am gândit niciodată la caietele mele ca fiind speciale, ci doar necesare, puteam să rup o pagină – „îmi pare rău, nu am mărunt” – ca să şterg vreo mizerie sau să sacrific o zi întreagă doar ca să împachetez becurile de rezervă, îmi amintesc de o după-amiază petrecută cu domnul Richter la Zoo, în Central Park, m-am dus încărcat cu mâncare pentru animale, doar cineva care n-a fost niciodată animal ar putea să pună afişe pe care să scrie că n-ai voie să le hrăneşti, domnul Richter a făcut o glumă, le-am aruncat hamburgeri leilor, el a făcut toate cuştile să răsune cu râsul lui, animalele se retrăgeau prin colţuri, noi râdeam şi râdeam, împreună şi separat, tare şi încet, eram hotărâţi să ignorăm tot ce trebuia ignorat, să construim o lume nouă din nimic, dacă nimic din viaţa noastră nu putea fi salvat, a fost una dintre cele mai frumoase zile din viaţa mea, o zi în care am trăit şi nu m-am gândit deloc că trăiesc. În acelaşi an, mai târziu, când zăpada a început să acopere treptele de la intrare, când dimineaţa se prefăcea în seară în timp ce eu stăteam pe canapea, îngropat sub tot ceea ce pierdusem, am făcut focul şi l-am aprins cu râsul meu: „Ha, ha, ha!” „Ha, ha, ha!” „Ha, ha, ha!” „Ha, ha, ha!”, când am cunoscut-o pe mama ta, rămăsesem deja fără cuvinte, poate că acesta e lucrul care a făcut posibilă căsătoria noastră, n-a trebuit niciodată să mă cunoască. Ne-am întâlnit la Brutăria Columbiană de pe Broadway, amândoi veniserăm la New York singuri, sfâşiaţi, confuzi, eu stăteam în colţ amestecându-mi frişca în cafea, o dată şi-nc-o dată, în cerc, ca un mic sistem solar, localul era gol şi ea s-a aşezat chiar lângă mine.

„Ai pierdut tot”, mi-a spus ea, ca şi când împărtăşeam un secret. „Văd asta.” Dacă aş fi fost altcineva, dintr-o altă lume, m-aş fi purtat altfel, dar eram eu, iar lumea era lumea, aşa că am rămas tăcut. „E OK”, şopti ea, cu gura prea aproape de urechea mea. „Şi eu. Probabil că se vede de la o poştă. Nu e ca şi cum ai fi italian. Ieşim în evidenţă ca nişte buboşi. Uită-te cum ne privesc. Poate că nu ştiu ei că am pierdut tot, dar ştiu că e ceva în neregulă.” Ea era şi copacul, şi râul care curgea pe lângă el. „Sunt lucruri şi mai rele”, a spus ea, „mai rele decât să fii ca noi, măcar noi suntem în viaţă.” Am văzut c-ar fi vrut să-şi ia înapoi ultimele cuvinte, dar curentul era prea puternic. „Ca să nu mai zic că vremea e de milioane.” îmi amestecam cafeaua. „Dar am auzit că astă-seară se strică. Sau cel puţin aşa a zis tipu’ de la radio.” Am dat din umeri, nu ştiam ce înseamnă „se strică”. „Voiam să cumpăr nişte ton de la magazinul AP. Am decupat nişte cupoane din ziarul de azi-dimineaţă. Sunt cinci cutii la preţ de trei. Ce chilipir! Nici măcar nu-mi place tonul. Ca să fiu sinceră, mă doare stomacul de la el. Dar la preţul ăsta…”

încerca să mă facă să râd, dar eu ridicam din umeri şi-mi amestecam cafeaua. „Nu mai ştiu”, spuse ea. „Vremea e de milioane şi tipu’ de la radio spune c-o să se strice astă-seară, aşa că mai bine mă duc în parc, chiar dacă mă ard foarte repede la soare. Şi, oricum, nu e musai să mănânc ton astă-seară, nu? Sau vreodată, ca să fiu sinceră. Mă doare stomacul de la el, ca să-ţi spun drept. Aşa că nu e nicio grabă în sensul ăsta. Dar vremea se schimbă. Tot timpul.

Şi trebuie să-ţi mai spun că doctorul meu susţine că-mi face bine să ies. Am vederea slabă şi el spune că nu ies destul şi că, dacă aş ieşi mai mult, dacă nu mi-ar fi aşa de frică…” Ea îmi întindea o mână pe care n-am ştiut cum s-o apuc, aşa că i-am rupt degetele cu tăcerea mea. Ea a spus: „Nu vrei să vorbeşti cu mine, nu?” Mi-am scos caietul din rucsac şi am găsit următoarea pagină liberă, penultima. Am scris: „Nu vorbesc”. „îmi pare rău.” S-a uitat la bucata de hârtie, apoi la mine, şi-a acoperit ochii cu mâna şi a plâns, cu lacrimile scurgându-i-se printre degete şi desenând mici reţele, a plâns şi-a plâns şi-a tot plâns, nu era niciun şerveţel la îndemână, aşa că am rupt o pagină din caiet – „Nu vorbesc. Îmi pare rău” – şi i-am şters cu ea obrajii, explicaţia şi scuzele mele curgându-i pe faţă ca rimelul, ea mi-a luat pixul şi a scris pe următoarea pagină goală din caiet, ultima:

Te rog, căsătorește-te cu mine

Am dat înapoi şi i-am arătat pagina cu „Ha, ha, ha!”. Ea a dat mai în faţă și mi-a arătat-o pe cea cu „Te rog, căsătoreşte-te cu mine”. Am dat înapoi la „îmi pare rău, nu am mărunt”. Ea a dat înainte şi mi-a arătat-o pe cea cu „Te rog, căsătoreşte-te cu mine” şi, de data asta, și-a pus degetul pe „Te rog”, ca şi când ar fi vrut să marcheze pagina sau sfârşitul conversaţiei sau ar fi încercat să apese cuvântul ca pe un buton şi să ajungă unde voia de fapt. M-am gândit la viaţă, la viaţa mea, la momentele jenante, la micile coincidenţe, la umbra ceasurilor deşteptătoare pe noptiere. M-am gândit la micile mele victorii şi la tot ce văzusem prăbuşindu-se, cum înotam în hainele de nurcă întinse pe patul părinţilor mei, în timp ce ei primeau oaspeţi jos în salon, cum pierdusem singura persoană cu care aş fi putut să-mi petrec singura viaţă, cum lăsasem în urmă o mie de tone de marmură, cum aş fi putut să scot din ea sculpturi, cum aş fi putut să mă eliberez pe mine din propria marmură. Avusesem parte de bucurie, dar nici pe departe îndeajuns, poate fi ea vreodată îndeajuns? Sfârşitul suferinţei nu justifică suferința, așa că nu există un sfârşit al suferinţei, ce vraişte sunt, m-am gândit, ce prost, ce prost şi îngust, ce ins lipsit de valoare, ce meschin şi ridicol, ce neajutorat. Niciunul dintre animalele mele nu-şi ştie numele, ce fel de om sunt? I-am ridicat degetul ca pe un ac de pick-up şi am dat înapoi, pagină cu pagină:

Ajutor

GOOGOLPLEX

Cât despre brăţara pe care a purtat-o mami la înmormântare, ce-am făcut a fost să transform ultimul mesaj pe robot de la tati într-un cod Morse şi am folosit mărgele albastre ca cerul pentru tăcere, mărgele maro pentru pauzele dintre litere, mărgele violet pentru pauzele dintre cuvinte şi bucăţi de sfoară mai lungi şi mai scurte pentru bipurile mai lungi şi mai scurte, cărora li se spune de fapt blipuri, cred, sau aşa ceva. Tati ar fi ştiut. Mi-a luat nouă ore s-o fac şi mă gândisem să i-o dau lui Sonny, cerşetorul pe care-l văd uneori stând în faţă la Alliance Française şi imediat mă simt dărâmat, sau

poate lui Lindy, bătrânica de treabă care face voluntariat ca ghid la Muzeul de Istorie Naturală, ca să-i ofer ceva special, sau pur şi simplu cuiva în scaun cu rotile. Dar i-am dat-o mamei, în schimb. A spus că e cel mai frumos cadou pe care l-a primit vreodată. Am întrebat-o dacă era mai frumos decât Tsunami-ul Comestibil, de pe vremea când mă preocupau fenomenele meteorologice comestibile. Ea a spus:

— E altfel.

Am întrebat-o dacă era îndrăgostită de Ron. Ea a spus:

— Ron e un om minunat.

Acesta era un răspuns la o altă întrebare. Așa că am mai întrebat o dată.

— Adevărat sau fals: eşti îndrăgostită de Ron?

Şi-a trecut mâna cu inel prin păr şi a spus:

— Oskar, Ron este *prietenul* meu.

Am vrut s-o întreb dacă prietenul ei i-o trage şi, în caz că spunea da, fugeam, iar în caz că spunea nu, o întrebam dacă s-au pipăit, lucru de care am auzit. Am vrut să-i spun că deocamdată n-ar trebui să joace Scrabble. Nici să se uite în oglindă. Nici să dea combina mai tare decât era nevoie. Nu era corect faţă de tati şi nu era corect faţă de mine. Dar am lăsat toate astea nespuse. I-am mai făcut şi alte bijuterii Morse cu mesajele lui tati – un colier, o brăţară pentru gleznă, nişte cercei lungi, o diademă –, dar brăţara era cu siguranţă cea mai frumoasă, pentru că era ultima, lucru care o făcea mai preţioasă.

— Mami?

— Da?

— Nimic.

Chiar și după un an îmi era extrem de greu să fac anumite lucruri, cum ar fi duş, spre exemplu, din nu ştiu ce motiv, sau să merg cu liftul, din motive evidente. Erau o grămadă de chestii care mă panicau, printre care podurile suspendate, microbii, avioanele, artificiile, arabii din metrou (deși nu sunt rasist), arabii din restaurante şi din cafenele sau din alte locuri publice, schelele, canalele, gratiile de la metrou, genţile fără stăpân, pantofii, oamenii cu mustaţă, fumul, nodurile, clădirile înalte, turbanele. De multe ori aveam impresia că sunt în mijlocul unui ocean negru imens sau că plutesc prin spaţiu, dar nu în sensul acela plăcut. Doar că totul era incredibil de departe de mine. Cel mai rău era noaptea. Am început să inventez tot felul de lucruri, după care nu m-am mai putut opri, cum

fac castorii, despre care am auzit. Oamenii cred că ei taie copaci ca să construiască diguri, dar în realitate e din cauză că dinţii castorilor cresc încontinuu şi, dacă nu şi i-ar pili constant retezând toţi copacii ăia, atunci dinţii le-ar sfâşia obrajii, adică i-ar omorî. La fel şi creierul meu.

Într-o noapte, după ce inventasem ceva ce semăna cu *googolplex5* am mers în camera lui tati. Obişnuiam să facem lupte greco-romane acolo pe podea şi să spunem glume şi o dată am atârnat un pendul de tavan şi am pus un cerc de domino pe jos ca să demonstrăm că Pământul se roteşte. Dar nu mai fusesem acolo de când murise. Mami era cu Ron în sufragerie, ascultau muzică prea tare şi jucau ceva pe o tăbliţă. Ei nu-i era dor de tati. Am stat un timp cu mâna pe clanţă, înainte să deschid.

Deşi sicriul lui tati era gol, camera lui era plină. Chiar şi după mai bine de un an, mirosea a spumă de ras. I-am atins toate tricourile albe. I-am atins ceasul elegant pe care nu-l purta niciodată şi perechea de şireturi de rezervă de la tenişii cu care nu va mai alerga niciodată în jurul bazinului. Am cotrobăit prin toate buzunarele hainelor lui (am găsit un bon de taxi, un ambalaj de mini Krackle şi cartea de vizită a unui furnizor de diamante). Mi-am pus în picioare papucii lui tati. M-am privit în încălţătorul lui metalic ca într-o oglindă. Un om obişnuit adoarme în şapte minute, dar eu nu puteam să adorm, nici măcar după câteva ore, şi nu mă mai simţeam aşa de dărâmat printre lucrurile lui, atingând obiectele pe care el le atinsese şi îndreptând umeraşele, deşi ştiam că nu mai are importanţă.

Fracul lui era pe scaunul pe care se aşeza când se lega la şireturi şi m-am gândit: *Ciudat.* De ce nu era agăţat lângă celelalte costume? Să se fi întors de la vreo petrecere simandicoasă în noaptea dinaintea morţii? Dar atunci de ce să-şi fi scos fracul fără să-l agaţe la loc? Poate trebuia curăţat? Dar nu-mi aduceam aminte de vreo petrecere simandicoasă. Mi-aduceam aminte că mă învelise şi că ascultaserăm împreună pe cineva care vorbea în greacă la radioul cu unde scurte şi că îmi spusese o poveste despre al şaselea district al New Yorkului. Dacă n-aş fi observat şi alte lucruri ciudate, nu m-aş mai fi gândit la

---

[5] **Googolplex** este numărul 10 la puterea **googol** (10 la puterea 100), număr mai mare decat al particulelor elementare din universul cunoscut.

frac. Dar am început să observ câte şi mai câte.

Pe cel mai înalt raft era o vază albastră tare drăguţă. Ce căuta acolo o vază albastră drăguţă? Nu ajungeam la ea, evident, aşa că am mutat scaunul cu frac cu tot, după care am mers la mine în cameră şi am luat *Operele complete ale lui Shakespeare,* pe care bunica mi le cumpărase când aflase că voi fi Yorick, şi le-am adus cu mine, câte patru tragedii o dată, până când am făcut un teanc destul de înalt. M-am suit pe toate şi, pentru o secundă, a ţinut. Dar când am atins vaza, toate tragediile au început să se clatine, iar fracul mi-a distras atenţia şi, în clipa următoare, totul era pe podea, inclusiv eu, inclusiv vaza, care s-a spart.

— N-am fost eu! am strigat, dar ei nici măcar nu m-au auzit, pentru că ascultau muzică prea tare şi chicoteau. M-am retras în carapacea mea, nu pentru că mă lovisem sau pentru că spărsesem ceva, ci pentru că îi auzeam chicotind. Deşi ştiam că n-ar trebui, mi-am făcut singur o vânătaie.

Am început să strâng şi atunci am observat un alt lucru ciudat. În mijlocul cioburilor era un plic mititel, cam de mărimea unui card de Internet *wireless. Ce pana mea…?* L-am deschis şi înăuntru era o cheie. *Ce pana mea… ce pana mea…?* Era o cheie ciudată, evident de la ceva extrem de important, pentru că era mai grasă şi mai scurtă decât o cheie normală. Nu-mi puteam explica: o cheie grasă şi scurtă, într-un plic mic, într-o vază albastră, de pe raftul cel mai înalt din cameră.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost unul logic, anume să fiu foarte secretos şi să încerc cheia în toate broaştele din apartament. Chiar şi fără s-o încerc, ştiam că nu e de la uşa de la intrare, fiindcă nu se potrivea cu cheia pe care o port la gât ca să pot intra atunci când nu e nimeni acasă. Am mers în vârful picioarelor, ca să nu fiu observat, şi am încercat cheia la uşa de la baie, la uşile de la dormitoare şi la sertarele din şifonierul lui mami. Am încercat-o la dulapul din bucătărie, unde tati ţinea facturile, şi la comoda de lângă dulapul cu lenjerie unde mă ascundeam uneori când ne jucam de-a v-aţi ascunselea şi la cutia de bijuterii a lui mami. Dar nu se potrivea defel.

În noaptea aceea, în pat, am inventat un tub special care să treacă pe sub toate pernele din New York şi să se conecteze la rezervor. Când plâng oamenii până adorm, lacrimile s-ar strânge toate în acelaşi loc şi dimineaţa omul de la meteo ar putea spune dacă nivelul apei din Rezervorul Lacrimilor a crescut sau a scăzut şi atunci

ai şti dacă New Yorkul e trist sau nu. Şi când *chiar* s-ar întâmpla ceva îngrozitor – cum ar fi o bombă nucleară sau măcar un atac cu arme biologice –, s-ar declanşa o sirenă care le-ar spune tuturor să meargă în Central Park şi să pună saci cu nisip în jurul rezervorului.

Oricum.

În dimineaţa următoare, i-am spus lui mami că nu pot să merg la şcoală, pentru că mi-e prea rău. A fost prima minciună pe care a trebuit să o spun. Mi-a pus mâna pe frunte şi a zis:

— Chiar ai un pic de febră.

Eu am zis:

— Mi-am luat temperatura şi am 38.

Asta a fost a doua minciună. S-a întors cu spatele şi m-a rugat să-i închid fermoarul de la rochie, lucru pe care l-ar fi putut face şi singură, dar ştia că mie-mi place la nebunie. A spus:

— O să fiu toată ziua prinsă în şedinţe, dar poate să vină bunica dacă ai nevoie de ceva, iar eu o să te sun din oră-n oră.

I-am spus:

— Dacă nu răspund, probabil că dorm sau că m-am dus la baie.

Ea a zis:

— Să răspunzi!

Imediat ce a plecat la serviciu, m-am îmbrăcat şi am coborât. Stan dădea cu mătura în faţa blocului. Am încercat să mă strecor pe lângă el fără să observe, dar m-a observat.

— Nu arăţi ca şi când ţi-ar fi rău, a spus el, măturând un morman de frunze în stradă.

I-am răspuns:

— Dar mă simt rău.

El a întrebat:

— Şi unde merge domnul Mă-Simt-Rău?

I-am spus:

— La farmacie, pe strada Eighty-fourth, să-mi iau nişte bomboane de tuse.

Minciuna #3. De fapt, m-am dus la lăcătuş, la magazinul Frazer şi Fiii, de pe strada Seventy-ninth.

— Mai ai nevoie de vreo copie? a întrebat Walt.

Am bătut palma cu el, i-am arătat cheia pe care o găsisem şi l-am întrebat ce putea să-mi spună despre ea.

— E de la o cutie de depozit, spuse el, ridicând-o la nivelul

ochilor şi uitându-se pe deasupra ochelarilor. De la vreun seif, aş zice. Îţi dai seama de asta după cum e făcută.

Mi-a arătat un raft pe care avea o mulţime de chei.

— Vezi, nu seamănă cu niciuna din astea. E mult mai groasă. Se rupe mai greu.

Am pipăit toate cheile la care ajungeam şi asta m-a făcut să mă simt bine, într-un fel.

— Da' nu e de la un seif de perete, n-aş zice. Nu de la unul prea mare. Poate de la unul portabil. Ar putea fi de la o cutie pentru depozit de valori, de fapt. Una veche. Sau de la vreun dulap cu ardere întârziată.

La asta m-a pufnit un pic râsul, deşi ştiu că nu e deloc amuzant să fii întârziat mintal.J

— E o cheie veche, a spus el. Ar putea să aibă douăzeci-treizeci de ani.

— Cum îţi dai seama?

— Eu la chei mă pricep.

— Eşti tare!

— Iar acum nu mai sunt multe cutii de depozitare cu cheie.

— Nu?

— Nimeni nu prea mai are nevoie de chei.

— Eu folosesc chei, i-am spus şi i-am arătat cheia de la apartament.

— Ştiu că foloseşti, a spus el. Dar oamenii ca tine sunt o specie pe cale de dispariţie. Toate sunt electronice în ziua de azi. Interfoane, acces pe bază de amprentă…

— Asta-i super.

— Mie-mi plac cheile.

M-am gândit un pic, după care m-am dărâmat rău, rău.

— Păi, dacă oamenii ca mine sunt o specie pe cale de dispariţie, atunci ce-o să se-ntâmple cu afacerea ta?

— O să ne specializăm, a spus el, ca magazinele cu maşini de scris. Acum suntem utili, dar în curând o să fim interesanţi.

— Ai putea să porneşti o afacere nouă.

— Afacerea asta-mi place.

Am spus:

— Vreau să-ţi pun o întrebare, că tocmai mi-a venit în minte.

El a spus:

— Bagă.

— Bagă?

— Bagă. Zi-i. Întreabă-mă.

— Tu ești Frazer sau tu ești Fiul?

— Sunt Nepotul, de fapt. Bunicul meu a deschis magazinul.

— *Ce tare!*

— Dar mă gândesc că sunt și Fiul, din moment ce taică-miu se ocupa de treaba asta când era-n viață. Și cred că sunt și Frazer, dacă fiul meu lucrează aici pe timpul verii.

Am spus:

— Mai am o întrebare.

— Bagă.

— Crezi c-aș putea să găsesc compania care a făcut cheia asta?

— O putea face oricine.

— Bine-atunci, ce vreau să știu e cum pot să găsesc broasca la care se potrivește.

— Din păcate, nu te pot ajuta, pot doar să-ţi zic s-o-ncerci în toate broaștele pe care le găsești. Îţi fac oricând o copie, dacă vrei.

— Aș putea să am un *googolplex* de chei.

— *Googolplex?*

— Un *googol* la puterea *googol.*

— *Googol?*

— Adică unu cu o sută de zerouri după.

Mi-a pus mâna pe umăr și a zis:

— Trebuie să găsești broasca.

M-am ridicat pe vârfuri, i-am pus mâna pe umăr și am zis:

— Da.

La plecare, m-a întrebat:

— N-ar trebui să fii la școală?

M-am gândit repede și i-am zis:

— E ziua lui Dr. Martin Luther King Jr.

Minciuna #4.

— Credeam că e-n ianuarie.

— Așa era.

Minciuna #5.

Când m-am întors acasă, Stan a spus:

— Ai o scrisoare!

Dragă Osk,

Salutare, băiete! îţi mulţumesc pentru splendida scrisoare şi pentru beţele antiglonţ pentru tobe, pe care sper să nu fie niciodată nevoie să le folosesc! Trebuie să-ţi spun că nu m-am gândit niciodată să dau lecţii…

Sper să-ţi placă tricoul de la mine, pe care mi-am permis să-ţi dau un autograf.

Al tău prieten,

Ringo

Nu mi-a *plăcut* tricoul. Mi-a plăcut *la nebunie*! Dar, din păcate, nu era alb, aşa că nu puteam să-l port. Am plastifiat scrisoarea de la Ringo şi am atârnat-o pe perete. După care am făcut cercetări pe Internet despre încuietorile din New York şi am găsit o mulţime de informaţii folositoare. De exemplu, sunt 319 oficii poştale şi 207 352 cutii poştale. Fiecare cutie are o încuietoare, evident. Am mai aflat că sunt în jur de 70 571 camere de hotel şi că majoritatea camerelor au o încuietoare principală, una la baie, una la dulap şi una la minibar. În New York sunt peste 3060000 de maşini, fără a pune la socoteală cele 12 187 de taxiuri şi cele 4 425 de autobuze. Mi-am mai amintit şi că, atunci când mergeam cu metroul, taxatorii aveau chei cu care deschideau şi închideau uşile, aşa că mai erau şi astea, în New York locuiesc mai mult de 9 milioane de oameni (un copil se naşte la New York la fiecare 50 de secunde) şi toţi trebuie să stea undeva, iar majoritatea apartamentelor au două broaşte la intrare. Unele au şi la baie, şi la alte camere şi, evident, la dulapuri sau la casetele cu bijuterii. Mai sunt şi birouri, şi studiouri de artă, şi spaţii de înmagazinare, şi bănci unde sunt cutii de depozit, şi porţi, şi locuri de parcare. M-am gândit că, dacă le socoteşti pe toate — de la lacăte, de bicicletă până la chepenguri de acoperiş şi butoni de cămaşă – probabil că ar veni cam 18 încuietori pentru fiecare persoană din New York, ceea ce ar însemna cam 162 de milioane de încuietori, adică o *fundătură* plină de încuietori.

— Familia Schell… Bună, mami… Un pic, cred, dar tot rău… Nu… Aha… Aha… Cred că da… Cred c-o să-mi comand mâncare indiană… Chiar şi-aşa… OK. Aha. Asta o să fac… Ştiu… *Ştiu…* Pa.

M-am cronometrat şi îmi lua trei secunde să descui o broască. După care am calculat că, dacă un copil se naşte la New York la fiecare

50 de secunde şi dacă fiecare persoană are câte 18 încuietori, la New York se face câte o încuietoare nouă la fiecare 2,777 secunde. Aşa că, şi dacă n-aş face nimic altceva decât să descui broaşte, tot aş rămâne-n urmă cu 0,333 încuietori pe secundă. Şi asta dacă n-ar trebui să mă deplasez de la una la alta şi dacă n-aş mânca şi n-aş dormi, ceea ce e un „dacă" OK, pentru că oricum nu dormeam. Aveam nevoie de un plan mai bun.

În acea noapte, mi-am pus mănuşile albe, m-am dus la coşul de gunoi din camera lui tati şi am căutat în punga în care pusesem toate cioburile vazei. Mă uitam după indicii ca să pot porni într-o direcţie. A trebuit să fiu extrem de atent, ca să nu contaminez probele şi să nu-şi dea mami seama ce făceam sau ca să nu mă tai şi să mă infectez, apoi am găsit plicul în care era cheia. Atunci am observat ceva ce un bun detectiv ar fi observat din prima: pe spatele plicului era scris cuvântul „Black”6. M-am înfuriat foarte tare pe mine că nu îl observasem mai devreme şi mi-am făcut o mică vânătaie. Scrisul lui tati era ciudat. Era dezordonat, ca şi când ar fi mâzgălit în grabă sau şi-ar fi notat un cuvânt în timp ce vorbea la telefon sau, pur şi simplu, gândindu-se la altceva. Oare la ce s-o fi gândit?

Am dat o căutare pe Google şi am descoperit că „Black” nu era numele unei firme care face cutii pentru depozit de valori. Am fost puţin dezamăgit, pentru că asta mi s-ar fi părut o explicaţie logică, pe care o consider întotdeauna cea mai bună, deşi, din păcate, nu e singurul fel de a explica lucrurile. După care am aflat că în fiecare stat din ţară şi, de fapt, în aproape toate ţările lumii era câte un loc care se numea Black. În Franţa, de exemplu, era un loc care se numea Noir7. Aşa că nu prea mi-a folosit. Am mai dat câteva căutări, deşi ştiam că n-o să-mi facă bine, dar nu mă puteam opri. Am printat câteva poze pe care le-am găsit – o fată atacată de rechin, un om mergând pe sârmă între cele două Turnuri Gemene, o actriţă care-i făcea sex oral iubitului ei, un soldat decapitat în Irak, locul de pe perete unde stătuse cândva o pictură celebră care fusese furată – şi le-am pus în *Chestii care mi s-au întâmplat,* caietul meu cu toate lucrurile importante.

În dimineaţa următoare, i-am spus din nou lui mami că nu pot

---

[6] *Negru,* în engleză.
[7] *Negru,* în franceză.

să merg la şcoală. M-a întrebat ce s-a întâmplat. I-am zis:

— Acelaşi lucru care se-ntâmplă mereu.

— Ţi-e rău?

— Sunt trist.

— Din cauza lui tati?

— Din cauza tuturor.

S-a aşezat lângă mine pe pat, deşi ştiam că se grăbeşte.

— Şi anume?

Am început să număr pe degete:

— Carnea şi lactatele din frigiderul nostru, bătăile cu pumnii, accidentele de maşină, Larry…

— Cine-i Larry?

— Cerşetorul din faţa Muzeului de Istorie Naturală, care spune mereu: „Zău că-s pentru mâncare”, după ce-ţi cere bani.

S-a întors şi i-am tras fermoarul de la rochie, în timp ce continuam să număr.

— Pentru că nu-l ştii pe Larry, deşi probabil că-l vezi tot timpul, pentru că Buckminster nu face altceva decât să mănânce şi să doarmă şi să-şi facă nevoile şi că n-are un *raison d'être,* pentru piticu' ăla urât care rupe bilete la cinema IMAX, pentru că soarele o să explodeze-ntr-o zi, pentru că de fiecare dată când e ziua mea primesc cel puţin un lucru pe care-l mai am, pentru oamenii săraci care se îngraşă fiindcă mănâncă *junk food,* care costă mai puţin…

Atunci am terminat degetele, dar lista mea abia începea şi eu voiam s-o lungesc cât mai mult, fiindcă ştiam că n-o să plece până termin.

— … mai sunt animalele domestice, faptul că eu am animale domestice, coşmarurile, Microsoft Windows, bătrânii care se-nvârt toată ziulica de colo-colo pentru că nimeni nu-şi mai aduce aminte să le ţină companie şi ei se ruşinează să le ceară oamenilor să petreacă puţin timp împreună, secretele, telefoanele cu disc, chelneriţele chinezoaice care zâmbesc chiar şi atunci când nu e nimic vesel sau amuzant şi faptul că sunt chinezi care au restaurante mexicane, dar mexicanii nu au niciodată restaurante chinezeşti, oglinzile, capetele de redare electromagnetice, faptul că nu sunt deloc popular la şcoală, cupoanele bunicii, spaţiile de depozitare, oamenii care nu ştiu ce e ăla Internet, scrisul de mână urât, cântecele frumoase, faptul că peste cincizeci de ani nu vor mai exista oameni…

— Cine-a zis că nu vor mai exista oameni peste cincizeci de ani?

Am întrebat-o:

— Tu eşti pesimistă sau optimistă?

S-a uitat la ceas şi a zis:

— Sunt *optimistă.*

— Atunci am veşti proaste pentru tine, fiindcă oamenii se vor distruge unii pe alţii imediat ce lucrul ăsta va fi foarte uşor de făcut, ceea ce se va întâmpla foarte curând.!

— De ce te întristează cântecele frumoase?

— Pentru că nu sunt adevărate.

— Niciodată?

— Nimic nu e frumos şi adevărat.

Ea a zâmbit, dar nu aşa, fericită şi a spus:

— Vorbeşti exact ca tati.

— Cum adică vorbesc exact ca tati?

— Spunea mereu lucruri din astea.

— De care?

— Ei, că *nimic* nu e aşa şi pe dincolo. Sau că *totul* e aşa şi pe dincolo. Sau *evident.*

A râs.

— Era mereu foarte categoric, a zis.

— Ce-nseamnă „categoric"?

— Înseamnă „sigur". Vine de la „categorie".

— Şi de ce e rău să fii categoric?

— Uneori tati nu vedea pădurea din cauza copacilor.

— Ce pădure?

— Ei, lasă.

— Mami?

— Da?

— Nu mă simt bine atunci când spui că fac câte ceva care-ţi aduce aminte de tati.

— Of, iartă-mă. Fac asta des?

— Tot timpul.

— Îmi dau seama de ce te face să te simţi rău.

— Şi bunica-mi zice mereu că unele lucruri pe care le fac îi aduc aminte de bunicul. Mă simt ciudat, pentru că niciunul dintre ei nu mai e. Şi parcă nu sunt deloc special.

— Ăsta e ultimul lucru pe care eu şi bunica l-am vrea. Tu ştii că

pentru noi eşti cel mai special, nu?

— Cred că da.

— *Cel mai.*

M-a mângâiat puţin pe cap şi degetele i-au alunecat în spatele urechii, până la locul acela pe care nimeni nu-l atinge aproape niciodată.

Am întrebat-o dacă mai pot să-i închid o dată fermoarul. Ea a spus:

— Sigur că da.

Şi s-a întors cu spatele. A zis:

— Cred c-ar fi bine dac-ai încerca să mergi la şcoală. Am spus:

— Încerc.

— Poate dacă te-ai duce măcar la primele ore…

— Nici măcar nu mă pot scula din pat.

Minciuna #6.

— Şi doctorul Fein a spus că ar trebui să fac ce simt. A spus că din când în când e bine să-mi iau câte-o pauză.

Asta nu era tocmai o minciună, deşi nu era nici tocmai un adevăr.

— Nu vreau să devină o obişnuinţă, a spus.

— N-o să devină, am răspuns.

Când a pus mâna pe aşternuturi, probabil a simţit cât erau de umflate, pentru că m-a întrebat dacă mă culcasem îmbrăcat. I-am spus:

— Da, pentru că mi-e frig.

#7.

— Adică, pe lângă faptul că am febră.

Imediat ce a plecat, mi-am strâns lucrurile şi am coborât.

— Arăţi mai bine decât ieri, m-a întâmpinat Stan.

I-am zis să-şi vadă de treaba lui. El a spus:

— Of, Doamne!

I-am răspuns:

— Numai că mă simt mai rău decât ieri.

Am mers pe jos până la magazinul cu materiale pentru artişti de pe strada Ninety-third şi am întrebat-o pe femeia de la intrare dacă aş putea să vorbesc cu patronul, lucru pe care-l făcea tati când avea o problemă importantă.

— Cu ce vă pot ajuta? a întrebat ea.

— Am nevoie să vorbesc cu patronul, am zis.

Ea a zis:

— Ştiu. Cu ce vă pot ajuta?

— Sunteţi incredibil de frumoasă, i-am spus, pentru că era grasă şi m-am gândit că ăsta ar fi un compliment deosebit de drăguţ şi că aş putea s-o fac să mă placă din nou, deşi eram misogin.

— Mersi, a zis ea.

I-am spus:

— Aţi putea fi star de cinema.

A scuturat din cap ca şi când: *Ce pana mea…?*

— Oricum, am spus şi i-am arătat plicul, după care i-am explicat cum găsisem cheia şi cum încercam să găsesc broasca pe care o deschidea şi cum probabil culoarea neagră însemna ceva. Voiam să ştiu ce putea să-mi spună despre negru, dat fiind faptul că, probabil, era un expert al culorilor.

— Păi, a spus ea, nu ştiu să fiu *expert* în ceva. Dar pot să-ţi spun că e oarecum interesant faptul că persoana în cauză a scris cuvântul „negru” cu un pix roşu.

Am întrebat de ce era asta interesant, fiindcă eu nu mă gândisem decât că putea fi vorba de unul dintre pixurile roşii pe care le folosea tati când citea *New York Times.*

— Vino-ncoace, a spus ea şi m-a condus către un raft unde erau expuse zece pixuri.

— Uită-te la asta.

Mi-a arătat un bloc de desen aşezat lângă raft.

— Vezi, a spus ea, majoritatea oamenilor scriu numele culorii pixului pe care-l ţin în mână.

— De ce?

— Nu ştiu de ce. E o chestie psihologică, probabil.

— Psihologic înseamnă mental?

— În mare, da.

M-am gândit la asta și am avut revelaţia că, dacă aș încerca un

pix albastru, probabil c-aş scrie cuvântul „albastru”.

— Nu e chiar la-ndemână să faci ce-a făcut tatăl tău, să scrii numele unei culori cu altă culoare. E nefiresc.

— Serios?

— Iar asta e şi mai greu, a spus ea şi a scris ceva pe o bucată de hârtie, apoi mi-a zis să citesc cu voce tare.

Avea dreptate, nu părea deloc firesc, pentru că o parte din mine voia să spună numele culorii şi o parte din mine voia să citească ce era scris. Până la urmă, n-am mai zis nimic.

Am întrebat-o ce credea că înseamnă toate astea.

— Păi, a spus ea, nu ştiu dacă *înseamnă* ceva. Dar uite, când cineva încearcă un pix, de obicei scrie numele culorii sau îşi scrie numele. Deci faptul că „Black” e scris cu roşu mă face să cred că „Black” e numele unuia.

— Sau al *uneia.*

— Și-ți mai spun ceva.

— Ce?

— E scris cu majusculă. De obicei, nu scrii cu literă mare numele unei culori.

— Jose!

— Poftim?

— „Black” a fost scris de Black!

— Ce?

— *„Black”* a fost *scris* de *Black*! Trebuie să-l găsesc pe Black!

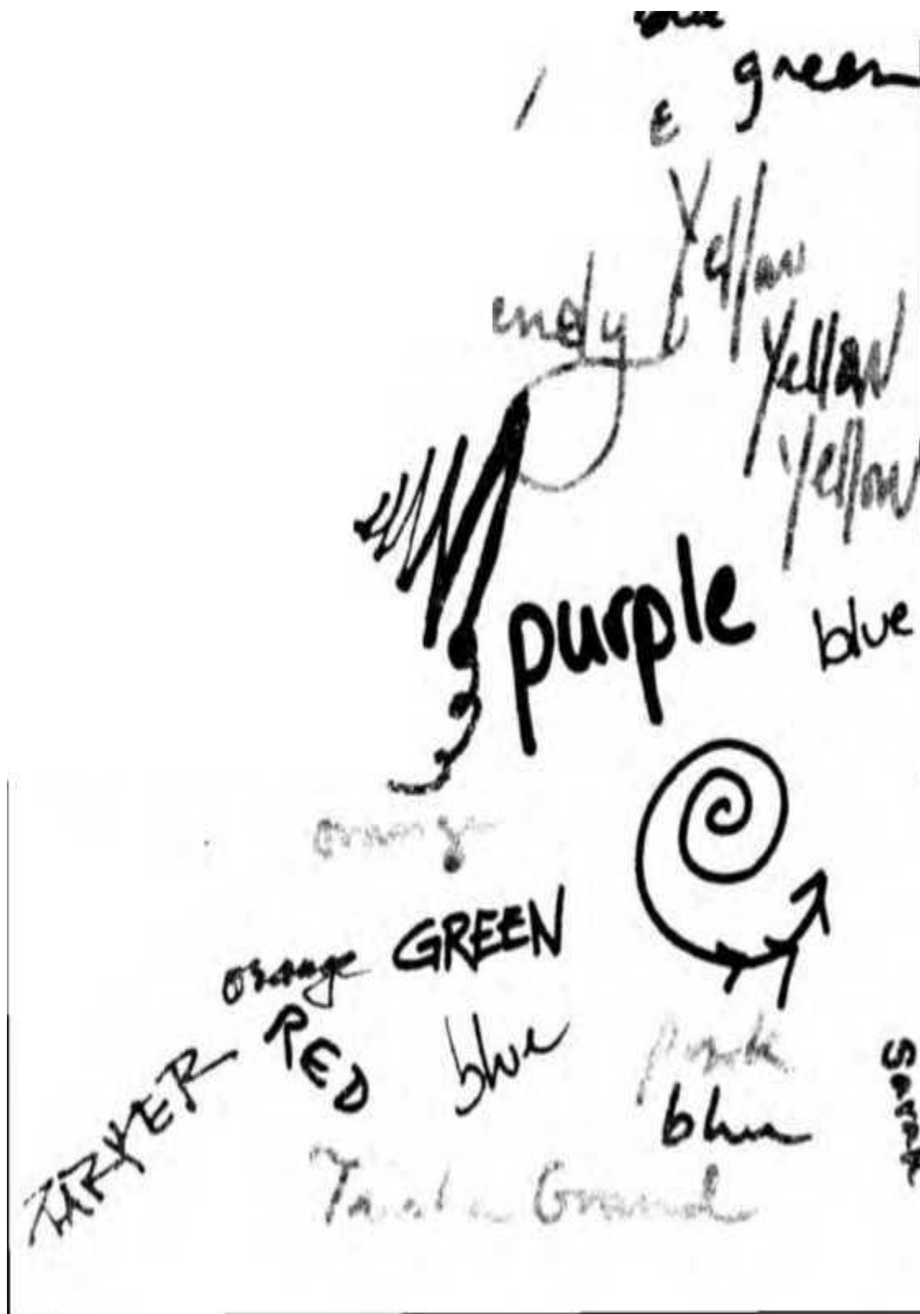
Ea a spus:

— Dacă te mai pot ajuta cu ceva, anunţă-mă.

— Te iubesc.

— Eşti drăguţ să nu mai scuturi tamburina în magazin?

A plecat şi eu am mai rămas un pic, încercând să-mi ajung din urmă creierul care rula cu viteză maximă. Am mai răsfoit blocul de desen şi m-am gândit la ce ar face acum Stephen Hawking.

Am rupt ultima pagină din blocul de desen şi am alergat s-o găsesc din nou pe patroană. Ajuta pe cineva cu nişte pensule, dar m-am

gândit că n-ar fi chiar atât de nepoliticos s-o întrerup.

— Ăsta-i tati! i-am spus, punând degetul pe numele lui. Thomas Schell!

— Ce coincidenţă! a zis ea.

— Dar el nu cumpăra materiale pentru artă plastică, i-am spus eu.

Ea a răspuns:

— Poate că el cumpăra, dar nu ştiai tu.

— Poate că doar avea nevoie de un pix.

Am dat o tură prin magazin, am luat la rând fiecare raft, verificând dacă mai încercase şi alte materiale. Astfel puteam dovedi dacă el venise după diverse lucruri sau doar încercase pixuri, ca să-şi cumpere unul.

Nu mi-a venit să cred ce-am găsit.

Numele lui era *peste tot.* Încercase markere şi batoane uleioase, şi creioane colorate, şi cretă, şi pixuri, şi creioane pastel, şi acuarele. Îşi scrijelise numele pe o bucată de plastic moale şi am găsit, de asemenea, o mică daltă ascuţită cu galben în vârf şi mi-am dat seama că pe aceea o folosise. Era ca şi când ar fi plănuit să înceapă cel mai mare proiect artistic din istorie. Dar nu pricepeam: asta trebuia să fi fost acum mai bine de un an.

Am găsit-o din nou pe patroană.

— Aţi spus că, dacă mă mai puteţi ajuta cu ceva, să vă anunţ.

— Dă-mi voie să termin cu clientul şi apoi îţi stau la dispoziţie, a răspuns.

Cât timp a discutat ea cu clientul, am stat acolo. S-a întors spre mine. I-am spus:

— Aţi zis că, dacă mă mai puteţi ajuta cu ceva, să vă anunţ. Trebuie să văd toate chitanţele magazinului.

— De ce?

— Ca să ştiu în ce zi a fost tati aici şi ce a cumpărat.

— De ce?

— Ca să ştiu.

— Dar de ce?

— Tatăl dumneavoastră n-a murit, aşa că nu am cum să vă explic.

Ea a zis:

— Tatăl tău a murit?

I-am spus că da. I-am spus:

— Mă învineţesc uşor.

S-a dus la unul dintre registre, care era de fapt un computer, şi a tastat ceva cu degetul pe monitor.

— Cum ziceai că se scrie numele tău?

— S.C.H.E.L.L.

A mai apăsat câteva taste, după care s-a strâmbat şi-a zis:

— Nimic.

— Nimic?

— Ori n-a cumpărat nimic, ori a plătit *cash.*

— Rahat comestibil! Staţi puţin…

— Poftim?

— Oskar Schell. Bună, mami… Pentru că sunt la baie… Pentru că era în buzunar… Îhî. Îhî. Puţin, dar pot să te sun când ies din baie? Cam în jumătate de oră?… E ceva personal… Aşa cred… Aha… *K-ha*… OK, mami… Da… Pa. Ei bine, atunci mai am o întrebare.

— Vorbeşti cu mine sau la telefon?

— Cu dumneavoastră. De cât timp aveţi expuse blocurile de desen?

— Nu ştiu.

— El a murit acum un an şi ceva. Cam de mult, nu?

— Nu se poate să fi fost expuse atâta timp.

— Sunteţi sigură?

— Foarte sigură.

— Sunteţi sigură mai mult sau mai puţin de 75%?

— Mai mult.

— 99%?

— Mai puţin.

— 90%?

— Cam aşa.

M-am concentrat pentru câteva secunde.

— Asta înseamnă mult la sută.

Am alergat acasă, am mai făcut câteva cercetări şi am găsit 472 de oameni din New York pe care îi chema Black. Erau 216 adrese diferite, pentru că unii Black locuiau împreună, evident. Am calculat că, dacă aş fi mers în fiecare sâmbătă la câte două, ceea ce părea posibil, plus vacanţele, minus repetiţiile la *Hamlet* şi alte chestii, cum ar fi cercurile de mineralogie şi numismatică, mi-ar fi luat cam trei ani să

ajung la toate. Dar nu puteam să supravieţuiesc trei ani fără să ştiu. Am scris o scrisoare.

Dragă Marcel,

Allô. Sunt mama lui Oskar. M-am gândit mult la asta și am hotărât că nu mi-e foarte limpede motivul pentru care Oskar ar trebui să ia lecţii de franceză, aşa că nu vă veţi mai vedea, ca de obicei, sâmbăta. Vreau să-ţi mulţumesc din suflet pentru tot ce l-ai învăţat pe Oskar, mai ales condiţionalul, care e ciudat. Evident, nu e nevoie să mă suni când nu vine Oskar la meditaţii, pentru că eu ştiu deja, pentru că asta a fost decizia mea.

De asemenea, o să-ţi trimit în continuare cecuri, fiindcă ești așa un băiat de treabă.

Votre amie devouee,
Mademoiselle Schell

Acesta era măreţul meu plan. Să-mi petrec sâmbetele şi duminicile găsindu-i pe toţi oamenii pe care-i chema Black și să aflu ce ştiau ei despre cheia din vaza pusă în camera lui tati. Într-un an şi jumătate voi şti totul. Sau măcar voi şti că trebuie să fac un nou plan.

Bineînţeles că în noaptea aceea am vrut să vorbesc cu mami, să-i spun că am hotărât să plec la vânătoare de încuietori, dar n-am putut. Nu fiindcă aş fi crezut că voi avea necazuri pentru că mi-am băgat nasul unde nu-mi fierbe oala sau fiindcă mi-era teamă că se va înfuria din cauza vazei sau fiindcă eram supărat că ea îşi petrecea aşa de mult timp râzând cu Ron în loc să sporească Rezervorul Lacrimilor. Nu pot să spun de ce, dar eram sigur că nu ştia nimic de vază, de plic sau de cheie. Broasca era o treabă între mine şi tati.

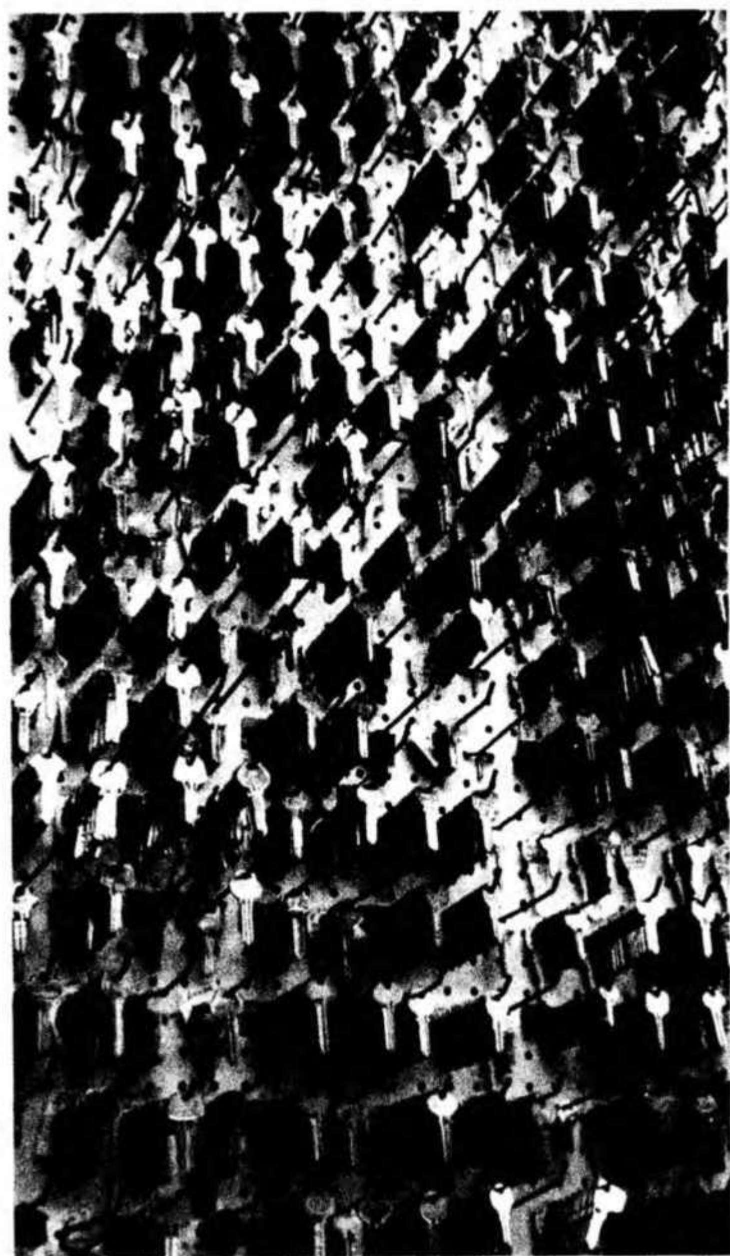
Aşa că, în cele opt luni cât am să fac eu căutări prin New York, când mă va întreba unde mă duc și când mă întorc, nu-i voi spune decât:

— Mă duc afară. Mă întorc mai târziu.

Un lucru ciudat şi pe care ar fi trebuit să încerc să-l înţeleg mai bine era că niciodată nu mă întreba „Unde afară?” sau „Când mai târziu?”, deşi, în mod normal, era foarte atentă cu mine, mai ales de când murise tati. (Mi-a cumpărat telefonul mobil ca să ne putem găsi oricând şi mi-a spus să iau taxiul în loc de metrou. M-a dus chiar şi la

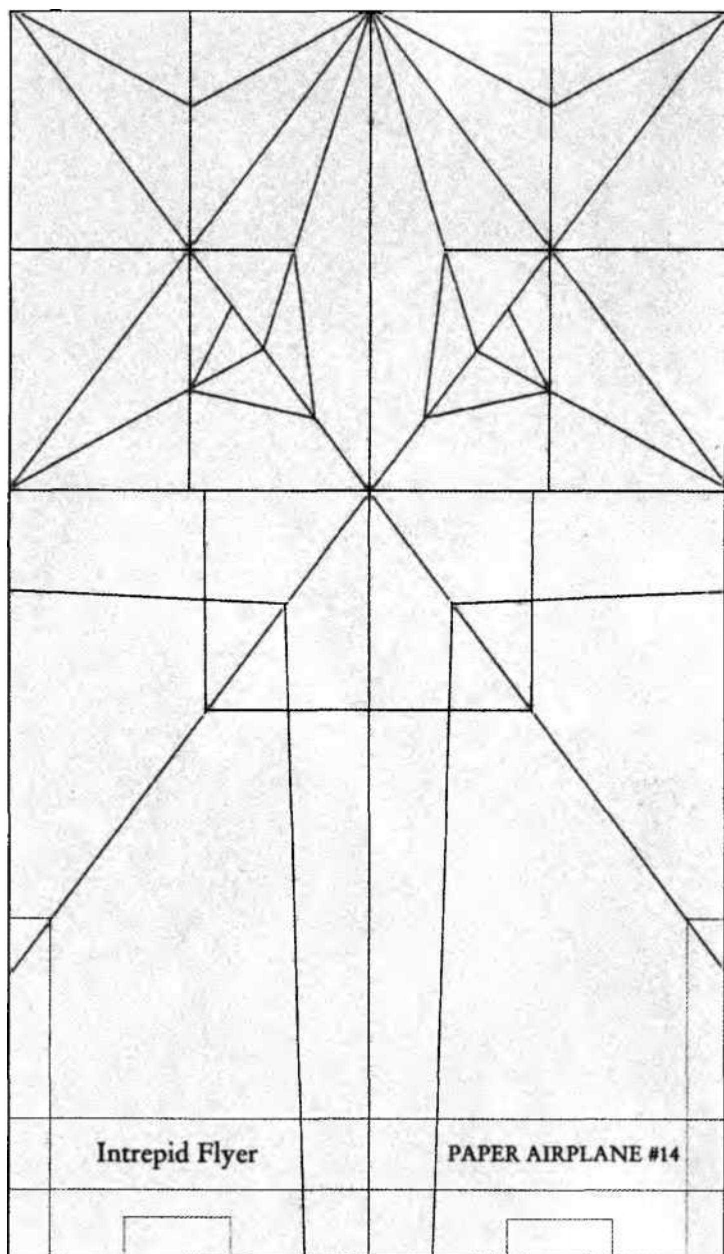
poliţie să mi se ia amprentele, ceea ce a fost grozav.) De ce oare începuse din senin să uite de mine? De fiecare dată când ieşeam din apartament ca să caut încuietoarea, mă mai înveseleam, pentru că mă apropiam de tati. Dar mă şi întristam, pentru că mă îndepărtam de mami.

În noaptea aceea, în pat, m-am gândit tot timpul la cheie şi la cum o dată la 2,777 secunde se mai naşte o încuietoare la New York. Am scos *Chestii care mi s-au întâmplat* dintre pat şi perete şi am tot dat paginile, dorindu-mi să adorm, într-un final.

DVCAM
48K

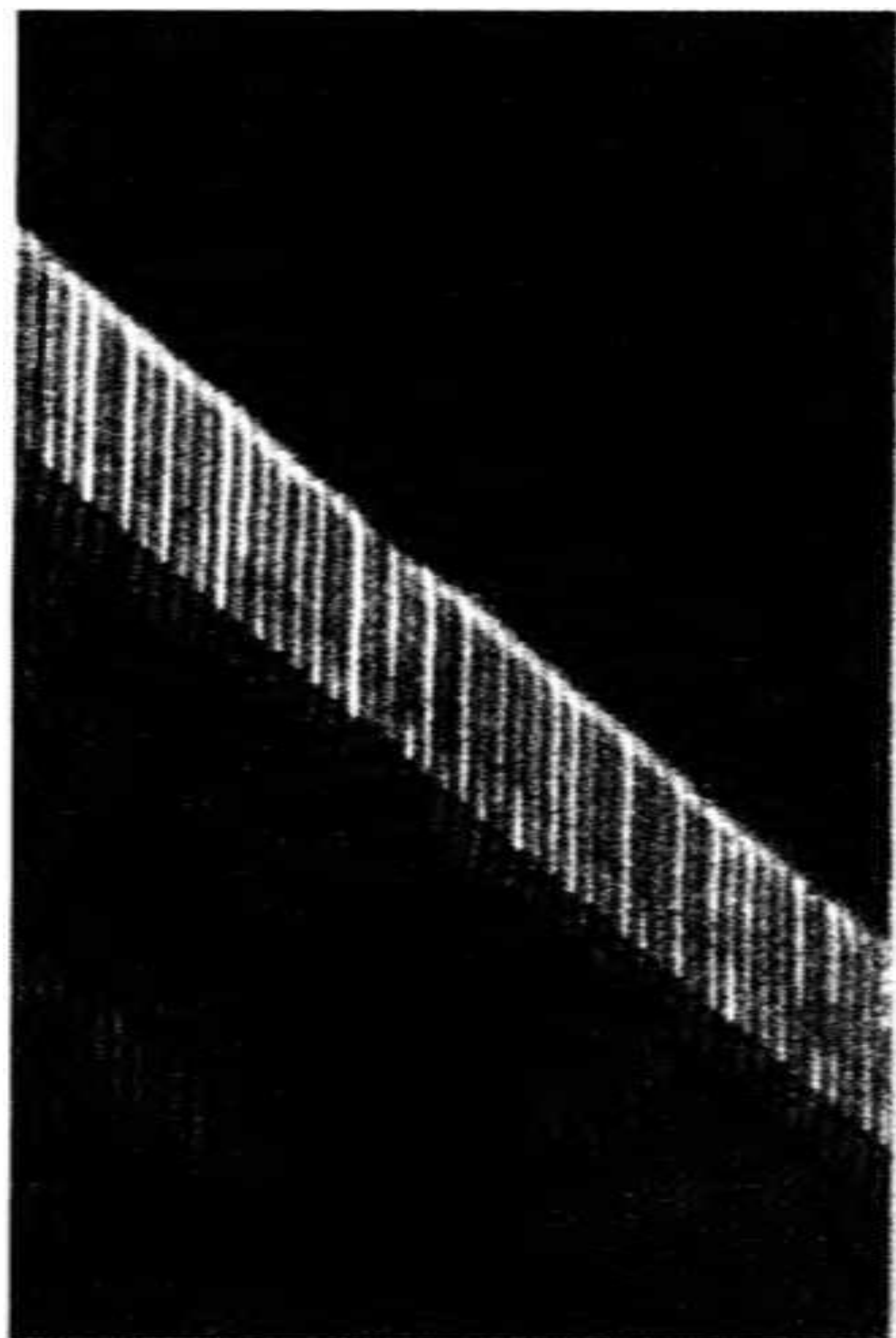

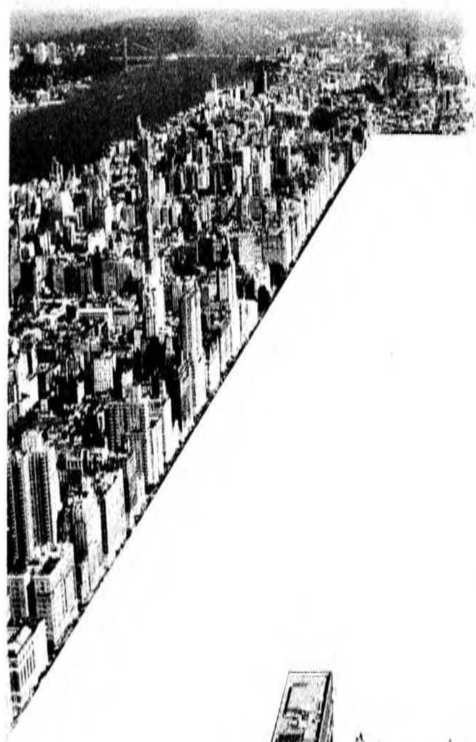

Intrepid Flyer
PAPER AIRPLANE #14

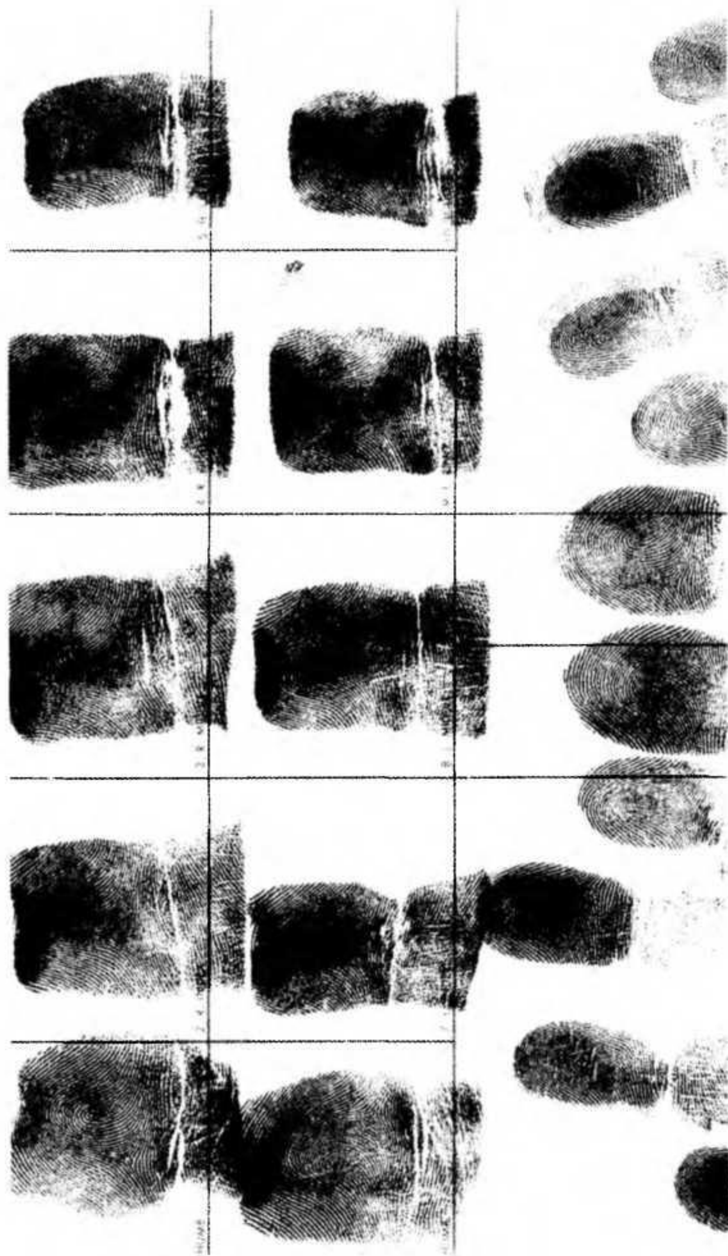

Purple

După o veşnicie, m-am ridicat din pat şi m-am dus la dulapul unde ţineam telefonul. Nu-l scosesem de la ziua cea mai rea. Pur şi simplu nu fusesem în stare.

De multe ori mă gândesc la cele patru minute şi jumătate de când am ajuns acasă şi până a sunat tati. Stan m-a mângâiat pe faţă, lucru pe care nu-l face niciodată. Am luat pentru ultima oară liftul. Am deschis uşa apartamentului, mi-am lăsat jos rucsacul şi mi-am scos pantofii, ca şi când totul ar fi fost minunat, pentru că nu ştiam că, în realitate, totul era îngrozitor, de unde să fi ştiut? L-am mângâiat pe Buckminster ca să-i arăt că-l iubesc. M-am dus la telefon să verific mesajele şi le-am ascultat pe rând.

Mesajul unu: 8:52 A.M.
Mesajul doi: 9:12 A.M.
Mesajul trei: 9:31 A.M.
Mesajul patru: 9:46 A.M.
Mesajul cinci: 10:04 A.M.

M-am gândit s-o sun pe mami. M-am gândit să-mi iau *walkie-talkie-ul* şi să vorbesc cu bunica. Am dat înapoi la primul mesaj şi l-am ascultat din nou. M-am uitat la ceas. Era 10:26:41. M-am gândit să fug şi să nu mai vorbesc niciodată cu nimeni. M-am gândit să mă ascund sub pat. M-am gândit să mă duc repede-n centru şi să văd dacă nu-l pot salva eu. După care a sunat telefonul. M-am uitat la ceas. Era 10:26:47.

Am ştiut că nu voi putea niciodată s-o las pe mami să asculte mesajele, pentru că cel mai important *raison d'être* al meu este s-o protejez, aşa că am luat banii lui tati pentru situaţii de urgenţă de pe şifonierul lui şi am mers la Radio Shack de pe Bulevardul Amsterdam. Acolo am văzut la televizor că prima clădire căzuse. Am cumpărat un telefon exact ca al nostru şi am fugit acasă şi am înregistrat pe robot acelaşi mesaj de întâmpinare. Am învelit telefonul vechi într-un fular pe care bunica nu a apucat niciodată să-l termine, pentru că trebuia să-mi respecte intimitatea, şi l-am pus într-o pungă de la băcănie, pe care am pus-o într-o cutie, apoi în altă cutie, apoi sub un morman de chestii de la mine din dulap, printre care măsuţa mea de bijutier şi câteva albume cu monede străine.

În noaptea aia când m-am hotărât că a găsi încuietoarea era pentru mine supremul *raison d'être* – acel *raison* care este deasupra tuturor celorlalte – chiar aveam nevoie să-l aud.

Am fost extrem de atent să nu fac zgomot când am scos telefonul din toate învelitorile. Chiar dacă volumul era dat la minimum, pentru ca vocea lui tati să n-o trezească pe mami, ea tot umplea camera exact ca o lumină, fie şi una pâlpâitoare.

Mesajul doi. 9:12 A.M. *Tot eu sunt. Eşti acolo? Alo îmi pare rău dacă. Se cam umple de. Fum. Speram că. Eşti. Acasă. Nu ştiu dacă ai aflat ce s-a întâmplat. Dar. Eu.*

Nu voiam decât să te anunţ că sunt bine. Totul. Este. În regulă. Când primeşti mesajul ăsta, sun-o pe bunica. Anunţ-o că sunt bine. O să mai sun în câteva minute. Să sperăm că pompierii. Or să ajungă până atunci. Sun eu.

Am împachetat la loc telefonul în fularul pe jumătate croşetat şi l-am băgat într-o pungă şi l-am pus înapoi în cutie şi dup-aia în cealaltă cutie şi toate astea în dulap, sub un munte de mărunţişuri.

M-am uitat o veşnicie la stelele fosforescente de pe pereţi.

Am inventat.

Mi-am făcut o vânătaie.

Am inventat.

M-am ridicat din pat, am mers la fereastră, am luat *walkie-talkie-ul.*

— Bunico? Bunico, eşti pe recepţie? Bunico? Bunico?

— Oskar?

— Sunt bine. Stop.

— E târziu. Ce s-a-ntâmplat? Stop.

— Te-am trezit? Stop.

— Nu. Stop.

— Ce făceai? Stop.

— Vorbeam cu chiriaşul. Stop.

— Nu s-a culcat încă? Stop.

Mama mi-a spus să nu pun întrebări despre chiriaş, dar de cele mai multe ori nu mă puteam abţine.

— Nu, a spus bunica, şi tocmai a plecat. Avea nişte drumuri de făcut. Stop.

— Dar e 4:12 A.M. Stop.

Chiriaşul stătea la bunica de când murise tati şi, cu toate că mergeam aproape-n fiecare zi la ea, nu-l întâlnisem încă. Mereu avea de făcut comisioane sau trăgea un pui de somn sau era la duș, chiar dacă nu se auzea apa. Mami mi-a spus:

— Probabil că bunica se simte foarte singură, nu crezi?

I-am spus:

— Probabil că toţi ne simţim foarte singuri.

— Dar ea nu are o mămica, nici prieteni ca Daniel sau Jake şi nici măcar un Buckminster!

— Aşa e.

— Poate că are nevoie de un prieten imaginar.

— Dar eu sunt real, am spus.

— Da, iar ei îi place să-şi petreacă timpul cu tine. Dar tu trebuie să mergi la şcoală, să ieşi cu prietenii, ai repetiţii la *Hamlet* şi colinzi cu orele magazinele de hobby-uri.

— Te rog să nu le mai spui magazine de hobby-uri.

— Voiam doar să spun că nu poţi sta tot timpul cu ea. Şi poate că vrea un prieten de vârsta ei.

— De unde ştii că prietenul ei imaginar e bătrân?

— Păi, nu ştiu.

Apoi a spus:

— E normal ca cineva să aibă nevoie de un prieten.

— Tu vorbeşti acum despre Ron?

— Nu. Vorbesc despre bunica.

— Doar că, de fapt, vorbeşti despre Ron.

— Nu, Oskar. Nu vorbesc despre el. Şi nu-mi place tonul ăsta.

— N-am vorbit pe niciun ton.

— Ba ai vorbit pe un ton acuzator.

— Nici măcar nu ştiu ce înseamnă „acuzator", cum aş putea să am tonul ăla?

— Încercai să mă faci să mă simt prost pentru că am un prieten.

— Nu încercam deloc.

Şi-a trecut mâna cu inel prin păr şi a spus:

— Ştii, chiar *vorbeam* despre bunica, Oskar, dar, într-adevăr, şi eu am nevoie de prieteni. Ce e rău în asta?

Am ridicat din umeri.

— Nu crezi că tati şi-ar fi dorit să am prieteni?

— Nu vorbeam pe niciun ton.

Bunica locuieşte în clădirea de vizavi. Noi stăm la etajul cinci, ea la trei, dar nu prea vezi diferenţa. Uneori îmi scrie bilete şi le pune în geam şi eu mă uit la ele cu binoclul şi o dată tati şi cu mine am stat o după-amiază întreagă încercând să facem un avion de hârtie pe care să-l lansăm din apartamentul nostru şi să ajungă până la ea. Stan stătea în stradă, contabilizând tentativele eşuate. Îmi amintesc că unul dintre biletele pe care le-a scris după ce a murit tata era: „Nu pleca”.

Bunica a scos capul pe fereastră şi şi-a dus *walkie-talkie-ul* mult prea aproape de gură, iar din cauza asta vocea ei era foarte neclară.

— E totul în ordine? Stop.

— Bunico? Stop.

— Da? Stop.

— De ce sunt aşa de scurte chibriturile? Stop.

— Adică? Stop.

— Păi, tot timpul ai impresia că se ard până la capăt. Toată lumea se grăbeşte când ajunge flacăra la capăt şi uneori chiar ne frigem degetele. Stop.

— Nu sunt eu prea deşteaptă, a spus ea, jignindu-se singură cum face de fiecare dată înainte să-şi spună părerea, dar cred că beţele de chibrit sunt scurte ca să-ţi încapă-n buzunar. Stop.

— Da, am spus, sprijinindu-mi bărbia în palmă şi cotul de pervaz. Şi eu cred asta. Dar dacă buzunarele ar fi puţin mai mari? Stop.

— Păi, ce ştiu eu… Cred că oamenilor le-ar fi greu să cotrobăie prin ele dacă ar fi mult mai adânci. Stop.

— Corect, am spus, schimbând mâinile, pentru că una-mi obosise, dar dacă ar exista buzunare portabile? Stop.

— Buzunare portabile? Stop.

— Da. Ca un fel de şosete, dar cu agăţătoare pe dinafară, ca să le poţi prinde de orice. Nu ca o geantă, pentru că buzunarul face parte din hainele pe care le porţi, dar nici ca un buzunar obişnuit, pentru că se poartă pe dinafară şi poţi să-l şi scoţi, lucru care ar avea multe avantaje, cum ar fi că ţi-ai putea muta foarte uşor lucrurile dintr-o haină în alta şi că ai putea să duci obiecte mai mari, din moment ce poţi să scoţi buzunarul şi să-ţi bagi mâna-n el până la fund. Stop.

A pus mâna pe cămaşa de noapte, pe partea aceea care-i acoperea inima, şi a spus:

— Asta-i o idee de milioane. Stop.

— Un buzunar portabil ar preveni multe arsuri la degete din cauza chibriturilor prea scurte, am spus, dar şi uscarea buzelor din cauza tuburilor prea mici de strugurel Chapsticks. Şi oricum, de ce sunt aşa de scurte batoanele de ciocolată? Adică, ai mâncat vreodată un baton şi te-ai săturat? Stop.

— Eu nu am voie să mănânc ciocolată, a spus ea, dar înţeleg ce zici. Stop.

— S-ar putea face piepteni mai lungi, ca să rezolvăm şi problema ta, şi breioane mai mari…

— Breioane?

— Creioane pentru bărbaţi.

— Da, da.

— Şi breioanele sunt mai uşor de ţinut, în caz că ai degetele groase, ca mine, şi probabil că ai putea să dresezi şi păsările care te-ar scuti să cari după tine tot felul de rahaturi comestibile în buzunarele portabile.

— Nu înţeleg.

— Adică să ai o *cămaşă zburătoare.*

— Oskar? Stop.

— Sunt OK. Stop.

— Ce s-a-ntâmplat, puiule? Stop.

— Cum adică ce s-a-ntâmplat? Stop.

— Ce s-a-ntâmplat? Stop.

— Mi-e dor de tati. Stop.

— Şi mie mi-e dor. Stop.

— Mi-e foarte dor de el. Stop.

— Şi mie. Stop.

— Tot timpul. Stop.

— Tot timpul. Stop.

N-aveam cum să-i explic că mie mi-era *şi mai* dor de el, mai dor decât îi era ei sau oricui altcuiva, pentru că nu puteam să-i spun ce se întâmplase cu telefonul. Secretul ăsta era ca o prăpastie înăuntrul meu, în care cădeau toate lucrurile frumoase.

— Ţi-am povestit vreodată cum bunicul se oprea şi mângâia toate animalele care îi ieşeau în cale, chiar dacă se grăbea? Stop.

— Mi-ai spus de un *googolplex* de ori. Stop.

— A, da? Dar că avea mereu mâinile aşa de aspre şi de roşii, de la sculpturile lui, că uneori glumeam, arătându-i cum, de fapt,

sculpturile îi sculptau mâinile? Stop.

— Şi asta. Dar, dacă vrei, poţi să-mi mai spui o dată. Stop.

Şi mi-a mai spus o dată.

A trecut o ambulanţă pe strada dintre noi şi am încercat să-mi imaginez pe cine ducea şi ce i se întâmplase. Să-şi fi rupt glezna când încerca să facă vreo schemă tare pe skateboard? Să fi fost în pericol de moarte din cauză că avea arsuri de gradul trei pe nouăzeci la sută din corp? Oare îl cunoşteam? Oare mai văzuse cineva ambulanţa şi se întrebase dacă nu cumva eram eu înăuntru?

Dar cum ar fi un dispozitiv care să-i recunoască pe toţi oamenii pe care-i ştii? Ca atunci când trece o ambulanţă pe stradă să clipească un semnal luminos pe parbriz:

NU TE ÎNGRIJORA! NU TE ÎNGRIJORA!

Asta dacă dispozitivul persoanei bolnave nu a detectat prin apropiere dispozitivul cuiva cunoscut. Şi dacă dispozitivul *ar* detecta un dispozitiv al cuiva cunoscut, ambulanţa ar putea semnaliza numele celui dinăuntru şi apoi:

NU E NIMIC GRAV! NU E NIMIC GRAV!

Sau, dacă ar fi ceva grav:

E GRAV! E GRAV!

Şi ai putea să-i notezi pe oameni în funcţie de cât de mult îi iubeşti, astfel încât, dacă dispozitivul persoanei din ambulanţă ar detecta dispozitivul persoanei pe care o iubeşte cel mai mult sau al persoanei care îl iubeşte cel mai mult şi dacă omul din ambulanţă ar fi grav rănit sau chiar ar fi pe moarte, atunci ambulanţa ar semnaliza:

LA REVEDERE! TE IUBESC! LA REVEDERE!
TE IUBESC!

Un lucru la care e foarte plăcut să te gândeşti este cum ambulanţa cuiva care ar fi primul pe lista multor oameni, când ar trece în goană spre spital, ar semnaliza tot timpul:

LA REVEDERE! TE IUBESC! LA REVEDERE!
TE IUBESC!

— Bunico? Stop.

— Da, dragule? Stop.

— Dacă bunicul era aşa de grozav, atunci de ce a plecat? Stop.

Ea a făcut un pas în spate şi a dispărut în apartament.

— Nu a vrut să plece. A trebuit să plece. Stop.

— Dar *de ce* a trebuit să plece? Stop.

— Nu ştiu. Stop.

— Şi nu eşti supărată din cauza asta? Stop.

— Că a plecat? Stop.

— Că nu ştii de ce. Stop.

— Nu. Stop.

— Tristă? Stop.

— Sigur că sunt. Stop.

— Stai puţin, am spus şi am dat fuga la trusa mea de teren şi am luat camera foto a bunicului. M-am dus cu ea la geam şi am făcut o poză cu fereastra ei. Bliţul a luminat strada dintre noi.

10. Walt
9.Lindy
8. Alicia

Bunica a spus:

— Sper că n-o să iubeşti niciodată nimic aşa cum te iubesc eu pe tine. Stop.

7. *Farley*
6. Minch / Pastă-de-Dinţi (la un loc)
5. Stan

O auzeam cum îşi sărută degetele, după care sufla.

4. Buckminster
3. Mami

I-am suflat înapoi un pupic.

— Stop şi terminat, a spus unul dintre noi.

1. Tati

Avem nevoie de buzunare mult mai mari, m-am gândit în timp ce stăteam întins pe pat, cronometrând cele şapte minute. Cât îi ia unei persoane normale să adoarmă. Avem nevoie de buzunare enorme, buzunare suficient de mari pentru familiile noastre şi prietenii noştri şi chiar pentru oameni care nu sunt pe lista noastră, oameni pe care nu i-am întâlnit niciodată, dar pe care am vrea, totuşi, să-i protejăm. Avem nevoie de buzunare pentru cartiere şi oraşe întregi, de un buzunar în care să încapă tot universul.

Opt minute şi treizeci şi două de secunde…

Dar ştiam că nu pot exista buzunare aşa de mari. Până la urmă, toată lumea pierde pe toată lumea. Nu era nicio invenţie care să rezolve problema şi în noaptea aia m-am simţit aşa, ca ţestoasa pe spatele căreia stau toate lucrurile din univers.

Douăzeci şi unu de minute şi unsprezece secunde…

Cât despre cheie, am pus-o pe inel, lângă cheia mea de la apartament, purtând-o ca pe un pandantiv.

Cât despre mine, am stat treaz ore-n şir. Buckminster s-a culcuşit lângă mine, iar eu am început să conjug, ca să nu mă mai gândesc la nimic.

Je suis
Tu es
Îl/elle est
Nous sommes
Vous êtes
Ils/elles sont
Je suis
Tu es
Îl/elle est
Nous

O dată m-am trezit în toiul nopţii şi Buckminster dormea cu lăbuţele pe pleoapele mele. Probabil simţise că aveam coşmaruri.

SENTIMENTELE MELE

12 septembrie 2003

Dragă Oskar,

Îţi scriu de la aeroport.

Am atâtea să-ţi spun. Vreau să încep cu începutul, pentru că meriţi asta. Vreau să-ţi spun totul, fără să omit nici cel mai mic detaliu. Dar care e începutul? Şi ce înseamnă tot?

Acum sunt o femeie bătrână, dar am fost tânără odată. E adevărat. Eram o fetiţă, aşa cum tu eşti un băieţel. Una dintre îndatoririle mele era să aduc poşta. Într-o zi, am găsit un plic cu adresa noastră. Nu era niciun nume pe el. Putea fi pentru mine, la fel cum putea fi pentru oricine, m-am gândit. L-am deschis. Multe cuvinte fuseseră tăiate din text de către un cenzor.

14 ianuarie 1921

Către Cel Care Va Primi Această Scrisoare:

Mă numesc XXXXXXX XXXXXXXXX şi sunt XXXXXXXX la Turkish Labor Camp XXXXX, secţia XX. Ştiu că sunt norocos XX XXXXXXXX că mă aflu în viaţă. Am ales să vă scriu fără a şti cine sunteţi. Părinţii mei XXXXXXX XXX. Fraţii şi surorile mele XXXXX XXXX, principala XXXXXX XX XXXXXXXX! Am scris XXX XX XXXXX XXXXXXX în fiecare zi de când sunt aici. Dau la schimb raţia de pâine pentru expedierea scrisorilor, dar deocamdată nu am primit niciun răspuns. Uneori mă liniştesc gândindu-mă că scrisorile pe care noi le scriem nu sunt trimise.

XXX XX XXXXXX sau măcar XXX XXXXXXXXX? XX XXXXX XXX prin XXXXX XX. XXX XXX XX XXXXX şi XXXXX XX XXXXX XX XXX, fără ca măcar o dată XXX XX XXXXXX, XXX XXXXXXXX XXX XXXXX coşmar?

XXX XXX, XX XXXXX XX XXXXX XX! XXXXX XX XXX XX XXX XX XXXXXX mi-ar scrie câteva cuvinte, aş fi mai recunoscător decât v-aţi putea vreodată imagina. Câţiva dintre XXXXXX XXXX au primit scrisori, aşa că ştiu XX XX XXXXXXXX. Vă rog, trimiteţi şi o fotografie a dumneavoastră, precum şi numele. Trimiteţi totul.

Plin de speranţă,

Al dumneavoastră,

XXXXXXXX XXXXXXXXX

Am luat scrisoarea şi m-am dus direct la mine în cameră. Am pus-o sub saltea. Nu le-am vorbit niciodată despre ea nici mamei şi nici

tatălui meu. Timp de patru săptămâni am stat trează în fiecare noapte, punându-mi întrebări. De ce fusese trimis acest om într-un lagăr de muncă turcesc? De ce ajunsese scrisoarea la cincisprezece ani după ce fusese scrisă? Unde stătuse în aceşti cincisprezece ani? De ce nu-i răspunsese nimeni? Ceilalţi primiseră scrisori, spunea el. De ce trimisese scrisoarea pe adresa noastră? De unde ştia numele străzii? De unde ştia de Dresda? Unde învăţase germana? Ce se alesese de el?

Am încercat să aflu din scrisoare tot ce puteam despre acest om. Cuvintele erau foarte simple. Pâine înseamnă doar pâine. Scrisoare e scrisoare. Plin de speranţă e plin de speranţă e plin de speranţă. Mai era doar scrisul de mână.

Aşa că l-am rugat pe tata, străbunicul tău, pe care-l consideram cel mai bun şi mai generos om din lume, să-mi scrie. I-am spus că nu avea importanţă despre ce. Să scrie şi atât, am zis. Să scrie orice.

Draga mea,

M-ai rugat să-ţi scriu o scrisoare, aşa că îţi scriu o scrisoare. Nu ştiu de ce scriu această scrisoare sau despre ce ar trebui să fie ea, dar o scriu oricum, pentru că te iubesc foarte mult şi am încredere că, rugându-mă să-ţi scriu, o faci dintr-un bun motiv. Sper ca într-o zi să treci prin această experienţă de a face un lucru pe care nu-l înţelegi pentru cineva pe care-l iubeşti.

Tata

Scrisoarea asta e singurul lucru care mi-a mai rămas de la tata. Nici măcar o poză.

Apoi am mers la penitenciar. Unchiul meu era paznic acolo. Am putut să iau o mostră din scrisul unui criminal. Unchiul meu l-a rugat să scrie o cerere de eliberare înainte de termen. I-am jucat o festă îngrozitoare acestui om.

Către Consiliul închisorii:

Mă numesc Kurt Schluter. Sunt deţinutul nr. 24922. Am fost trimis la închisoare cu câţiva ani în urmă. Nu ştiu cât timp a trecut. Nu avem calendare. Trag linii cu creta pe perete. Dar când plouă, îmi intră ploaia pe fereastră în timp ce dorm. Şi când mă trezesc, liniile au dispărut. Aşa că nu ştiu cât timp a trecut. Mi-am ucis fratele. L-am lovit în cap cu o lopată. După care am folosit lopata ca să-l îngrop în curte. Pământul era roşu. Din iarba sub care îi îngropasem cadavrul ieşeau buruieni. Uneori, noaptea, mă aşezam în genunchi şi le smulgeam, ca să nu vadă nimeni.

Am făcut un lucru îngrozitor. Cred în viaţa de apoi. Ştiu că nu poţi schimba nimic din ce-ai făcut. Aş vrea ca zilele mele să se şteargă la fel ca liniile de cretă ale zilelor mele.

Am încercat să devin un om bun. Îi ajut pe ceilalţi deţinuţi la îndatoririle lor. Acum am răbdare.

Se poate ca pentru dumneavoastră să nu aibă importanţă, dar fratele meu avea o legătură cu soţia mea. Nu mi-am omorât soţia. Vreau să mă întorc la ea, pentru că am iertat-o.

Dacă mă eliberaţi, voi fi un om bun, liniştit, retras.

Vă rog să-mi luaţi în considerare cererea.

Kurt Schluter, deţinut nr. 24922

Unchiul meu mi-a spus mai târziu că bărbatul acela stătuse în închisoare mai bine de patruzeci de ani. Intrase când era tânăr. Când îmi trimisese scrisoarea, era deja bătrân şi distrus. Soţia lui se recăsătorise. Avea nepoţi şi strănepoţi. Deşi n-a spus-o niciodată, mi-am dat seama că unchiul meu se împrietenise cu deţinutul. Şi el, la rândul lui, îşi pierduse soţia şi era într-o închisoare. N-a spus-o niciodată, dar simţeam din vocea lui că ţinea la omul ăsta. Se păzeau reciproc. Şi când l-am întrebat pe unchiul meu, şapte ani mai târziu, ce se alesese de deţinut, unchiul mi-a spus că era încă acolo. Continua să trimită scrisori consiliului. Continua să se învinovăţească şi să-şi ierte soţia, fără să ştie că, la capătul firului, nu era nimeni. Unchiul meu lua toate scrisorile şi îi promitea deţinutului că vor fi trimise. Dar, în schimb, le-a păstrat pe toate. Şi-a umplut cu ele toate sertarele din dulap. Îmi amintesc că mă gândeam că asta e suficient ca să împingă pe cineva la sinucidere. Aveam dreptate. Unchiul meu, stră-stră-unchiul tău, s-a sinucis. Desigur, e posibil ca deţinutul să nu fi avut nimic de-a face cu asta. Având acele trei mostre, am putut să fac comparaţii. Am putut cel puţin să observ că scrisul celui din lagăr aducea mai degrabă cu al tatălui meu decât cu al criminalului. Dar ştiam că voi avea nevoie de mai multe scrisori. Chiar de câte puteam găsi.

Aşa că m-am dus la profesorul meu de pian. Dintotdeauna îmi dorisem să-l sărut, dar îmi fusese teamă că va râde de mine. L-am rugat să-mi scrie o scrisoare.

Apoi am rugat-o pe sora mamei. Iubea dansul, dar ura să danseze.

Am rugat-o pe Mary, colega mea de şcoală, să-mi scrie o scrisoare. Era amuzantă şi plină de viaţă. Îi plăcea să umble goală prin

casă, chiar dacă la un moment dat era prea bătrână pentru asta. Nu-i era ruşine de nimic. O admiram atât de mult pentru că mie mi-era ruşine de orice şi asta mă durea. Îi plăcea să facă tumbe-n pat. A făcut atâtea tumbe în patul ei încât, într-o după-amiază, când mă uitam la ea cum sare, au cedat arcurile. Cămăruţa s-a umplut de fulgi. Râsul nostru ţinea fulgii în aer. M-am gândit la păsări. Oare ele ar putea să zboare dacă n-ar fi nicăieri nimeni care să râdă?

Am mers la bunica mea, stră-străbunica ta, şi am rugat-o să-mi scrie o scrisoare. Era mama mamei mele. Mama mamei mamei tatălui tău. Abia dacă o cunoşteam. Nu mă interesase niciodată s-o cunosc. Nu am nevoie de trecut, mă gândeam, copil fiind. Şi nici nu îmi trecuse prin minte că trecutul ar putea avea nevoie de mine.

Ce fel de scrisoare? m-a întrebat bunica.

I-am spus să scrie orice voia.

Vrei o scrisoare de la mine? m-a întrebat.

I-am spus că da.

O, Dumnezeu să te aibă în pază, a spus ea.

Scrisoarea pe care mi-a dat-o avea şaizeci şi şapte de pagini. Era povestea vieţii ei. Dorinţa mea devenise a ei. Ascultă.

Am aflat enorm de multe. În tinereţe, fusese cântăreaţă. Ajunsese în America, pe când era foarte tânără. Nu ştiam asta. Se îndrăgostise de atâtea ori încât începuse să creadă că nu se îndrăgostea deloc, ci că făcea un lucru mult mai obişnuit. Am aflat că nu învăţase niciodată să înoate şi de-asta îi plăcuseră mereu râurile şi lacurile. L-a rugat pe tatăl ei, stră-străbunicul meu şi stră-stră-străbunicul tău, să-i cumpere un porumbel. El i-a luat în schimb o eşarfă de mătase. Aşa că ea credea că eşarfa e de fapt porumbel. Se convinsese singură că eşarfa putea să zboare, dar că nu zbura ca să nu arate nimănui ce era de fapt. Atât de mult îşi iubea tatăl.

Scrisoarea a fost distrusă, dar ultimul ei paragraf a rămas prizonier în mine.

Scria; Îmi doresc să fiu din nou tânără, să am şansa de a-mi lua viaţa de la capăt. Am suferit mai mult decât era nevoie. Iar bucuriile pe care le-am avut n-au fost tot timpul atât de senine. Aş fi putut trăi altfel. Când eram de vârsta ta, bunicul meu mi-a cumpărat o brăţară cu rubine. Era prea mare pentru mine şi-mi aluneca de pe mână. Mai târziu mi-a spus că-l rugase pe bijutier s-o facă astfel. Mărimea ei trebuia să fie un simbol al dragostei lui. Mai multe rubine, mai multă

dragoste. Dar n-am putut niciodată s-o port de bunăvoie. N-am putut s-o port deloc. Aşa că iată ce voiam să-ţi spun de fapt. Dac-ar fi să-ţi dau acum o brăţară, ţi-aş măsura încheietura mâinii de două ori.

Cu dragoste,

Bunica.

Am primit câte o scrisoare de la toţi oamenii pe care îi ştiam. Le-am întins pe podea la mine-n dormitor şi le-am grupat în funcţie de lucrurile pe care le aveau în comun. O sută de scrisori. Le tot mutam de colo-colo, încercând să găsesc legături între ele. Voiam să înţeleg.; Şapte ani mai târziu, în viaţa mea a reapărut un prieten din copilărie, în momentul în care aveam cea mai mare nevoie de el. Eram de două luni în America. Aveam susţinerea unei agenţii, dar în curând urma să mă întreţin singură. Nu ştiam cum să fac asta. Toată ziua citeam ziare şi reviste. Voiam să învăţ expresii. Voiam să devin un american adevărat. Să stau la palavre. Să-mi descarc sufletul. A fi pe-aproape. A-ţi suna cunoscut. Cred că suna foarte ridicol. Nu voiam decât să fiu naturală. Am renunţat la asta.

Nu-l mai văzusem de când pierdusem totul. Nu mă mai gândisem la el. El şi sora mea mai mare, Anna, erau «

prieteni. Într-o după-amiază am dat peste ei sărutându-se pe câmpul din spatele magaziei casei noastre. Asta m-a excitat foarte tare. M-am simţit ca şi când eu aş fi sărutat pe cineva. Nu sărutasem niciodată pe nimeni. Am fost mai excitată decât dacă aş fi fost eu în locul ei. Casa noastră era mică. Anna şi cu mine dormeam în acelaşi pat. În noaptea aceea i-am spus ce văzusem. M-a rugat să-i promit că nu voi sufla o vorbă despre asta. I-am promis.

A spus: De ce te-aş crede?

Am vrut să-i spun: Pentru că ceea ce am văzut n-ar mai fi al meu dacă aş vorbi despre asta. Am spus: Pentru că sunt sora ta.

Mulţumesc.

Pot să mă uit la voi când vă sărutaţi?

Să te uiţi la noi când ne sărutăm?

Ai putea să-mi spui unde o să vă sărutaţi, iar eu m-aş ascunde şi m-aş uita.

A râs aşa de tare încât ar fi putut să alunge un stol de păsări. Asta a fost felul ei de a spune da.

Uneori se-ntâmpla pe câmpul din spatele magaziei casei

noastre.

Alteori se-ntâmpla în spatele zidului de cărămidă din curtea şcolii. Întotdeauna era în spatele a ceva.

Mă întrebam dacă îi spusese şi lui. Mă întrebam dacă ea simţea că îi privesc, dacă asta o excita şi mai tare.

De ce o rugasem să mă lase să-i privesc? De ce fusese de acord?

Mă dusesem la el când încercam să aflu mai multe despre omul din lagăr. Mă dusesem la toată lumea.

Pentru dulcica surioară a Annei,

Uite scrisoarea pe care mi-ai cerut-o. Am aproape doi metri înălţime. Am ochii căprui. Mi s-a spus că am mâinile mari. Vreau să devin sculptor şi să mă căsătoresc cu sora ta. Astea sunt singurele mele vise. Ţi-aş putea scrie mai multe, dar asta e tot ce contează.

Al tău prieten,

Thomas

Şapte ani mai târziu am intrat într-o brutărie şi el era acolo. La picioarele lui dormeau nişte câini şi lângă el era o pasăre în colivie. Cei şapte ani nu erau şapte ani. Nu erau nici şapte sute de ani. Durata lor nu putea fi măsurată în ani, după cum oceanul nu reprezenta distanţa pe care o străbătusem, după cum morţii nu pot fi niciodată număraţi. Voiam să fug de el şi voiam să mă duc direct la el. M-am dus direct la el.

Tu eşti Thomas? l-am întrebat.

A dat din cap că nu.

Tu eşti, am spus. Ştiu că tu eşti.

A dat din cap că nu.

Din Dresda.

A ridicat palma dreaptă, pe care avea tatuat NU.

Mi-aduc aminte de tine. Mă uitam la tine şi la sora mea cum vă sărutaţi.

A scos un caieţel şi a scris: Nu vorbesc. Îmi pare rău.

Asta m-a făcut să plâng. El mi-a şters lacrimile. Dar nu a recunoscut cine era. Niciodată.

Am petrecut după-amiaza împreună. Tot timpul am vrut să-l ating. Ţineam aşa de mult la acest om pe care nu-l mai văzusem de atâta vreme. Cu şapte ani în urmă, era un uriaş, iar acum părea un pirpiriu. Am vrut să-i dau banii pe care mi-i dăduseră cei de la agenţie. Nu i-am spus povestea mea, dar trebuia s-o ascult pe-a lui. Voiam să

am grijă de el și știam că pot face asta, chiar dacă mie nu puteam să-mi port singură de grijă.

Am întrebat: Te-ai făcut sculptor, așa cum visai?

Mi-a arătat palma dreaptă și am tăcut amândoi.

Voiam să ne spunem totul, dar nu puteam.

A scris: Tu eşti OK?

I-am spus: Mi-a slăbit vederea.

El a scris: Dar eşti OK?

I-am spus: Asta-i o întrebare grea.

El a scris: Ăsta-i un răspuns simplu.

Am întrebat: Tu eşti OK?

El a scris: Sunt unele dimineţi în care mă trezesc şi mă simt recunoscător.

Am vorbit ore-n şir, dar n-am făcut altceva decât să repetăm la nesfârșit aceleași lucruri.

Ne-am terminat băuturile.

S-a terminat şi ziua.

Eram mai singură decât dac-aş fi fost singură. Eram în punctul din care trebuia s-o luăm în direcţii diferite. Nu ştiam cum să facem altfel.

Se face târziu, am spus.

Mi-a arătat palma stângă, pe care avea tatuat DA.

Am spus: Poate c-ar trebui s-o iau spre casă.

Şi-a răsfoit caieţelul şi a dat la: Ești OK?

Am dat din cap că da.

M-am ridicat să plec. Urma s-o iau spre râul Hudson şi să tot merg. Să iau cel mai mare bolovan pe care îl puteam duce şi să-mi las plămânii să se umple de apă.

Dar atunci l-am auzit în spatele meu, bătând din palme. M-am întors şi mi-a făcut semn să vin spre el.

Voiam să fug de el şi voiam să mă duc spre el.

M-am dus spre el.

M-a întrebat dacă aş vrea să-i pozez. A scris întrebarea în germană şi abia atunci mi-am dat seama că toată după-amiază el scrisese în engleză, iar eu vorbisem în engleză. Da, am spus în germană. Da. Am stabilit să ne vedem a doua zi.

Apartamentul lui era ca o grădină zoologică. Erau animale peste tot. Câini şi pisici. O mulţime de colivii. Acvarii cu peşti. Cutii de sticlă

cu şerpi, şopârle şi insecte. Şoareci în cuşti, ca să nu-i mănânce pisicile. Ca Arca lui Noe. Dar exista şi un colţ care lucea de curăţenie.

A spus că păstra spaţiul acela.

Pentru ce?

Pentru sculpturi.

Voiam să ştiu de ce sau de cine îl ferea, dar n-am întrebat. M-a luat de mână şi m-a condus. Am vorbit jumătate de oră despre ce voia să facă. I-am spus că fac orice dorea. Am băut cafeaua împreună.

A scris că nu făcuse nicio sculptură în America.

De ce nu?

N-am fost în stare.

De ce nu?

N-am vorbit niciodată despre trecut.

A aprins focul în şemineu, dar nu ştiam de ce.

Păsările cântau în camera de alături.

Mi-am scos hainele.

M-am întins pe canapea.

El mă privea fix. Era prima oară când stăteam goală în faţa unui bărbat. M-am întrebat dacă ştia asta.

A venit spre mine şi mi-a mişcat corpul ca şi când aş fi fost o păpuşă. Mi-a aşezat mâinile sub cap. Mi-a îndoit puţin piciorul drept. M-am gândit că avea mâinile aşa de aspre din cauza sculpturilor pe care le făcea. Mi-a aplecat bărbia. Mi-a întors palmele. Atingerea lui a umplut golul din mine.

M-am întors a doua zi. Şi în ziua următoare. Nu mi-am mai căutat de lucru. Nu mai conta decât că el mă privea. Eram gata să mă fac fărâme şi fărâmiţe, dacă aşa trebuia.

De fiecare dată era la fel.

Vorbea despre ceea ce voia să facă.

Îi spuneam că fac orice dorea.

Beam cafeaua împreună.

Nu vorbeam niciodată despre trecut.

Aprindea focul în şemineu.

Păsările cântau în camera de alături.

Mă dezbrăcam.

El mă aşeza.

Mă sculpta.

Uneori mă gândeam la sutele de scrisori împrăştiate pe podeaua

din dormitorul meu. Dacă nu le-aş fi păstrat, oare casa noastră ar fi ars cu o vâlvătaie mai mică?

Mă uitam la sculptură după fiecare etapă. El se ducea să hrănească animalele. Mă lăsa singură cu ea, deşi nu îi cerusem niciodată intimitate. Înţelegea.

După câteva şedinţe, era clar că o sculpta pe Anna. Încerca să o reconstituie pe fata pe care o cunoscuse cu şapte ani în urmă. În timp ce sculpta, se uita la mine, dar o vedea pe ea.

Găsirea poziţiei dura din ce în ce mai mult. Mă atingea îndelung. Mă tot muta dintr-o parte-n alta. Stătea câte zece minute îndoindu-mi şi întinzându-mi genunchiul. Îmi închidea şi îmi deschidea palmele.

Sper că nu te intimidează toate lucrurile astea, scria el în germană pe caieţelul lui.

Nu, îi spuneam în germană. Nu. Îmi îndoia braţul. Îmi întindea braţul. În săptămâna care a urmat mi-a atins părul şi mi s-a părut că asta a durat cinci sau cincizeci de minute.

A scris: Caut un compromis acceptabil.

Am vrut să ştiu cum va trece de noaptea aceea.

Mi-a atins sânii, depărtându-i uşor.

Cred că o să fie bine, a scris.

Am vrut să ştiu ce o să fie bine. Cum o să fie bine?

M-a atins peste tot. Îţi spun toate lucrurile astea pentru că nu mi-e ruşine de ele, pentru că din ele am învăţat. Şi am încredere că tu mă vei înţelege. Eşti singurul în care am încredere, Oskar.

Sculptura era felul în care mă modela. Eu eram sculptura. Încerca să mă facă în aşa fel încât să se poată îndrăgosti de mine.

Mi-a desfăcut picioarele. Palmele lui mă apăsau uşor între pulpe. Coapsele mele îi răspundeau. Palmele lui răspundeau şi ele.

Păsările cântau în camera de alături.

Căutam amândoi un compromis acceptabil.

În săptămâna care a urmat mi-a ridicat picioarele, din spate, iar în săptămâna care a urmat s-a aşezat în spatele meu. Am făcut dragoste pentru prima oară. Mă întrebam dacă ştie asta. Îmi venea să plâng. M-am întrebat: De ce fac dragoste oamenii?

M-am uitat la sculptura neterminată a surorii mele şi femeia neterminată mi-a întors privirea.

De ce fac dragoste oamenii?

Am mers împreună la brutăria unde ne-am întâlnit prima oară.

Împreună şi separat.

Ne-am aşezat la o masă. Pe aceeaşi parte, cu faţa la fereastră.

N-aveam nevoie să ştiu dacă mă putea iubi.

Aveam nevoie să ştiu dacă putea avea nevoie de mine.

Am dat la următoarea pagină goală din caietul lui şi am scris: Te rog, căsătoreşte-te cu mine.

Şi-a privit palmele.

DA şi NU.

De ce fac dragoste oamenii?

Şi-a scos pixul şi a scris pe următoarea pagină goală, ultima: Fără copii.

Asta a fost prima noastră regulă, înţeleg, i-am spus în engleză.

N-am mai vorbit niciodată în germană.

A doua zi, bunicul tău şi cu mine ne-am căsătorit.

SINGURUL ANIMAL

Am citit primul capitol din *Scurtă istorie a timpului* când tati era încă în viaţă şi am fost foarte dărâmat de cât de relativ nesemnificativă este viaţa şi de cum, comparativ cu universul şi cu timpul, nici măcar nu avea importanţă dacă eu existam sau nu. Când a venit tati să mă învelească seara şi am vorbit despre carte, l-am întrebat dacă nu putea să găsească o soluţie la problema aceea.

— Ce problemă?

— Problema că suntem relativ nesemnificativi.

El a spus:

— Păi, ce s-ar întâmpla dacă ai cădea cu avionul în mijlocul Saharei şi ai lua cu penseta un singur fir de nisip, pe care l-ai muta un milimetru?

Am spus:

— Probabil că aş muri din cauza deshidratării.

El a spus:

— Mă refer exact la momentul ăla, când tu ai muta un fir de nisip. Ce-ar însemna asta?

Am spus:

— Nu ştiu, ce-ar însemna?

El a spus:

— Ia gândeşte-te.

M-am gândit.

— Cred că ar însemna că aş muta un fir de nisip.

— Şi-asta ce-ar însemna?

— Şi-asta ar însemna că am mutat un fir de nisip.

— Şi-asta ar însemna că ai schimbat deşertul Sahara.

— Şi?

— *Şi?* Sahara e un deşert uriaş. Şi există de milioane de ani. Iar tu l-ai schimbat.

— Aşa el am spus, ridicându-mă. Am schimbat Sahara!

— Şi-asta-nseamnă? spuse el.

— Ce? Spune-mi.

— Bine, nu e ca şi cum ai fi pictat *Mona Lisa* sau ai fi vindecat cancerul. Tu doar ai mutat un fir de nisip cu un milimetru.

— Da?

— Dacă *n-ai* fi făcut asta, istoria omenirii ar fi fost într-un fel…

— Îhî?

— Dar *ai* făcut-o, *deci*…?

M-am ridicat în picioare în pat, am arătat cu degetul spre stelele fosforescente de pe tavan şi am strigat:

— Am schimbat cursul istoriei omenirii!

— Corect.

— Am schimbat universul!

— L-ai schimbat.

— Sunt Dumnezeu!

— Eşti ateu.

— Eu nu exist!

M-am aşezat la loc pe pat, în braţele lui, şi am mai stat un pic de vorbă.

Cam aşa m-am simţit şi când m-am hotărât să-i găsesc pe toţi oamenii din New York cu numele de familie Black. Chiar dacă era un lucru relativ nesemnificativ, tot era ceva, iar eu aveam nevoie să fac ceva, la fel ca rechinii care mor dacă nu înoată, lucru de care-am auzit.

Oricum.

M-am hotărât să iau numele în ordine alfabetică, de la Aaron la Zyna, deşi o metodă mai eficientă ar fi fost să le iau după zonele geografice. Un alt lucru pe care l-am hotărât a fost să fiu cât se poate de secretos acasă în legătură cu misiunea mea şi cât se poate de deschis cu ceilalţi oameni, pentru că de asta era nevoie. Aşa că, dacă mă întreba

mami: „Unde te duci şi când te întorci?”, îi spuneam: „Afară, mai târziu”. Dar dacă vreunul dintre cei pe care-i chema Black voia să ştie ceva, îi spuneam tot. Celelalte reguli erau să nu mai fiu deloc misogin sau rasist sau gerontofob sau homofob, dar nici prea bleg şi nici să nu mai fac discriminări faţă de persoanele cu handicap sau faţă de retardaţi şi nici să nu mai mint decât dacă era absolut necesar, cum era de multe ori. Mi-am făcut o trusă de teren specială, cu lucruri de care urma să am nevoie, cum ar fi o lanternă Magnum, strugurel Chapstick, prăjituri Fig Newtons, pungi de plastic pentru probele importante şi pentru gunoi, telefonul mobil, scenariul de la *Hamlet* (ca să memorez indicaţiile de regie cât timp mergeam dintr-un loc în altul, pentru că nu aveam de memorat nicio replică), o hartă topografică a New Yorkului, pastile iodate în caz că dădeam de vreo bombă mizerabilă, mănuşile albe, două cutii de Juicy Juice, o lupă, *Dicţionarul Larousse* de buzunar şi alte câteva chestii utile. Eram gata de plecare.

La ieşire, Stan a spus:

— Ce mai zi!

Am spus:

— Îhî!

A întrebat:

— Şi care e meniul pe ziua de azi?

I-am arătat cheia.

El a spus:

— Somon afumat?

Am spus:

— Nostim, dar eu nu pot să mănânc ceva care are părinţi.

A scuturat din cap şi a spus:

— Nu m-am putut abţine. Deci care e meniul pe ziua de azi?

— Queens şi Greenwich Village.

— Vrei să spui *Gren*-ich Village?

Aceasta a fost prima dezamăgire în expediţia mea, pentru că eu credeam că se pronunţă fonetic, lucru care ar fi fost un indiciu fascinant.

— Oricum.

Mi-a luat trei ore şi patruzeci şi unu de minute să ajung la Aaron Black, pentru că am atacuri de panică în mijloacele de transport în comun, cu toate că şi atunci când traversez poduri am atacuri de panică. Tati spunea că uneori trebuie să alegi răul cel mai mic, iar acum

era un moment de felul ăsta. Am traversat Amsterdam Avenue şi Columbus Avenue, şi Central Park, şi Fifth Avenue, şi Madison Avenue, şi Park Avenue, şi Lexington Avenue, şi Third Avenue, şi Second Avenue. Când eram exact la jumătatea podului de pe Fiftyninth Street, m-am gândit cum la un milimetru în spatele meu era Manhattan şi la un milimetru în faţa mea era Queens. Şi cum se numesc locurile din New York – exact la jumătatea Tunelului Midtown, exact la jumătatea Podului Brooklyn, exact la mijlocul feribotului de Staten Island când se află fix la jumătatea drumului dintre Manhattan și Staten Island – care nu sunt în niciun district?

Am făcut un pas înainte şi aceea a fost prima mea vizită în Queens.

Am mers prin Long Island City, Woodside, Elmhurst şi Jackson Heights. Zăngăneam tot timpul tamburina, pentru că mă ajuta să-mi aduc aminte că, deşi treceam prin cartiere străine, eram tot eu. Când am ajuns în sfârşit la clădire, nu mi-am dat seama unde era portarul. La început m-am gândit că plecase să-şi ia cafea, dar am aşteptat câteva minute şi el n-a venit. Uşa era de geam şi am văzut că înăuntru nu era nicio măsuţă pentru el. *Ciudat*, m-am gândit

Am încercat cheia în broască, dar n-a intrat. Am văzut un dispozitiv cu un buton pentru fiecare apartament, aşa că am apăsat pe butonul de la apartamentul lui A. Black, care era 9E. N-a răspuns nimeni. Am mai apăsat o dată. Nimic.

Am ţinut soneria apăsată timp de cincisprezece secunde. Tot nimic. M-am aşezat pe jos şi m-am întrebat dacă aş fi prea bleg să încep să plâng în holul unui bloc din Corona.

— Gata, gata, se auzi o voce în difuzor. Ia-mă-ncet.

Am sărit în picioare.

— Bună ziua, am spus, numele meu este Oskar Schell.

— Ce vrei?

Părea supărat, dar eu nu făcusem nimic rău.

— L-aţi cunoscut pe Thomas Schell?

— Nu.’

— Sunteţi sigur?

— Da.

— Ştiţi ceva despre o cheie?

— Ce vrei?

— N-am făcut nimic rău.

— Ce vrei?
— Am găsit o cheie, am spus, şi era într-un plic pe care era scris numele dumneavoastră.
— Aaron Black?
— Nu, doar Black.
— E un nume comun.
— Ştiu.
— Şi o culoare.
— Evident.
— La revedere, a spus vocea.
— Dar nu încercam decât să aflu ceva despre cheia asta.
— La revedere.
— Dar…
— La revedere.
Dezamăgirea #2.
M-am aşezat din nou pe jos şi am început să plâng în holul unui bloc din Corona. Am vrut să apăs toate butoanele şi să le strig înjurături tuturor celor care locuiau în clădirea aia idioată. Am vrut să-mi fac vânătăi. M-am ridicat şi am apăsat din nou9E.

De data asta, vocea a răspuns imediat.
— Ce. Vrei?
Am spus:
— Thomas Schell era tatăl meu.
— Şi?
— *Era.* Nu *este.* A murit.
Nu a răspuns nimic, dar mi-am dat seama că apăsa butonul *Vorbiţi*, pentru că auzeam un bipăit în apartament şi ferestrele vibrând din cauza curentului pe care-l simţeam şi eu la parter. A întrebat:
— Câţi ani ai?
Am spus că şapte, fiindcă voiam să-i pară şi mai rău pentru mine, ca să mă ajute. Minciuna 34.
— Tata e mort, i-am spus.
— Mort?
— E neînsufleţit.
N-a spus nimic. Tot se mai auzea un bipăit. Stăteam acolo, faţă-n faţă, dar la nouă etaje distanţă. Într-un final, a zis:
— Cred că a murit de tânăr.
— Da.
— Câţi ani avea?
— Patruzeci.
— Prea tânăr.
— Aşa e.
— Pot să te-ntreb cum a murit?
Nu voiam să vorbesc despre asta, dar mi-am amintit de promisiunile pe care mi le făcusem în legătură cu cercetările mele, aşa că i-am spus tot. Auzeam acelaşi bipăit şi m-am întrebat dacă nu îi obosise degetul. A spus:
— Dacă urci, o să arunc un ochi la cheia aia.
— Nu pot să urc.
— De ce?
— Pentru că staţi la etajul nouă şi e foarte sus.
— Şi ce?
— Nu sunt în siguranţă.
— Ba eşti perfect în siguranţă.
— Până se-ntâmplă ceva.

— Nu ţi se-ntâmplă nimic.
— E o regulă.
— Aş coborî eu, a spus, dar nu pot.
— De ce?
— Sunt foarte bolnav.
— Dar tati a murit.
— Sunt legat la tot felul de aparate. De-asta mi-a luat atâta să ajung la interfon.

Dac-ar fi s-o mai fac o dată, aş face-o altfel. Dar n-o mai pot face încă o dată. Am auzit din nou vocea:

— Alo? Alo? Te rog.

Mi-am strecurat cartea de vizită pe sub uşa de la intrare şi am plecat de-acolo cât am putut de repede.

Abby Black locuia la 1 într-un bloc de pe Bedfort Street. Mi-a luat două ore şi douăzeci şi trei de minute să ajung acolo şi mi-a obosit mâna de la zăngănit tamburina. Deasupra uşii era o plăcuţă pe care scria că Edna Saint Vincent Millay îşi scrisese poeziile în acea casă şi că era cea mai îngustă casă din New York. M-am întrebat dacă Edna Saint Vincent Millay era bărbat sau femeie. Am încercat cheia, care a intrat până la jumătate, după care s-a blocat. Am bătut la uşă. Nu a răspuns nimeni, deşi auzeam pe cineva vorbind înăuntru şi am bănuit că 1 era la primul etaj, aşa că am mai bătut o dată. Eram gata să fiu enervant, dacă de asta era nevoie.

O femeie a deschis uşa şi a spus:

— Cu ce vă pot ajuta?

Era incredibil de frumoasă, cu un chip ca al mamei, care părea că zâmbeşte chiar şi când nu zâmbea, şi cu ţâţe uriaşe. Îmi plăcea mai ales cum cerceii îi atingeau din când în când gâtul. M-a făcut să-mi doresc brusc să-i fi adus un lucru pe care îl inventasem, ca să aibă de ce să mă placă. Fie şi un mărunţiş, cum ar fi o broşă fosforescentă.

— Bună.
— Bună ziua.
— Dumneavoastră sunteţi Abby Black?
— Da.
— Eu sunt Oskar Schell.
— Bună ziua.
— Bună, i-am spus. Sunt sigur că vi se spune asta mereu, dar dacă ai căuta în dicţionar „incredibil de frumos”, acolo ar fi poza

dumneavoastră. S-a hlizit puţin şi a spus:
— Nu mi se spune asta niciodată.
— Eu pun pariu că da.
S-a hlizit puţin mai mult.
— Ba nu.
— Atunci nu ştiţi pe cine trebuie.
— Aici s-ar putea să ai dreptate.
— Pentru că sunteţi incredibil de frumoasă.
A deschis uşa puţin mai mult. Am întrebat:
— L-aţi cunoscut pe Thomas Schell?
— Poftim?
— L-aţi cunoscut pe Thomas Schell?
S-a gândit. M-am întrebat de ce fusese nevoie să se gândească.
— Nu.
— Sunteţi sigură?
— Da.
Era ceva şovăitor în felul în care spusese că era sigură, lucru care m-a făcut să mă gândesc că poate îmi ascunde ceva. Oare ce secret avea? I-am dat plicul şi am spus:
— Vă e cunoscut?
S-a uitat la el.
— Nu cred. Ar trebui?
— Doar dacă vă e cunoscut, i-am spus.
— Nu îmi e, mi-a zis.
N-am crezut-o.
— Vă supăraţi dacă intru puţin? am întrebat.
— Nu e momentul cel mai potrivit.
— De ce?
— Făceam ceva.
— Ce anume?
— Te priveşte cumva?
— Asta e o întrebare retorică?
— Da.
— Aveţi o slujbă?
— Da.
— Ce slujbă?
— Sunt epidemiolog.
— Studiaţi boli.

— Da.
— Fascinant.
— Uite, nu ştiu ce cauţi, dar dacă are vreo legătură cu plicul ăla, sunt sigură că nu te pot ajuta…
— Mi-e extrem de sete, am spus, atingându-mi gâtul, semnul universal pentru sete.
— E un magazin alimentar chiar pe colţ.
— De fapt, sunt diabetic şi am nevoie de zahăr cdrp[8].
Minciuna #35.
— Adică C.D.R.P.?
— Oricum.
Nu-mi plăcea să mint şi nici nu credeam că poţi avea cea mai mică idee despre ce se va întâmpla înainte să se întâmple, dar, nu ştiu de ce, eram sigur că trebuia să intru în apartamentul ei. În schimbul minciunii, mi-am făcut promisiunea că, atunci când mi se măreşte alocaţia, o să donez o parte din acea sumă celor care chiar *au* diabet. A răsuflat adânc, ca şi când ar fi fost incredibil de nervoasă, dar, pe de altă parte, nu mi-a cerut să plec. S-a auzit vocea unui bărbat, care a strigat ceva dinăuntru.
— Suc de portocale? m-a întrebat ea.
— Aveţi cumva nişte cafea?
— Vino cu mine, a spus şi a intrat în apartament.
— Dar frişcă dietetică?

---

[8] Prescurtare de la „cât de repede posibil"; în engleză A.S.A.P., „as soon as possible".

75

Pe când o urmam, am aruncat o privire în jur şi totul era impecabil. Pe pereţi erau nişte fotografii tari, inclusiv una în care se vedea VG-ul unei femei afro-americane, lucru care m-a făcut să mă simt jenat.

— Unde sunt pernele de pe canapea?

— Nu are perne.

— Ce e aceea?

— Te referi la pictură?

— Miroase bine la dumneavoastră în apartament.

Bărbatul din cealaltă cameră a mai strigat o dată, de data asta extrem de tare, ca şi când ar fi fost disperat, dar ea nu i-a dat atenţie, ca şi când nu l-ar fi auzit sau nu i-ar fi păsat.

Am atins o mulţime de lucruri din bucătăria ei, pentru că, nu ştiu din ce motiv, asta mă făcea să mă simt OK. Mi-am plimbat degetul pe deasupra cuptorului ei cu microunde şi s-a făcut cenuşiu.

— *C'est sale,* am spus, arătându-i, şi am început să râd.

A devenit extrem de serioasă.

— Ce jenant! a spus.

— Ar trebui să-mi vedeţi laboratorul, am răspuns.

— Mă-ntreb cum s-a putut întâmpla asta, a spus.

I-am zis:

— Lucrurile se murdăresc.

— Dar mie-mi place ca lucrurile să fie curate. În fiecare săptămână vine o femeie şi face curat. I-am spus de-un milion de ori să cureţe peste tot. Chiar i-am subliniat asta.

Am întrebat-o de ce se supără aşa de tare din cauza unui lucru aşa de mic.

A spus:

— Mie nu mi se pare mic.

Iar eu m-am gândit la mutatul firului de nisip cu un milimetru. Am scos un şerveţel umed din trusa de teren şi am şters cuptorul.

— Dacă tot sunteţi epidemiolog, am spus, ştiaţi că şaptezeci la sută din praful menajer este de fapt compus din epidermă umană?

— Nu, a spus, nu ştiam.

— Eu sunt epidemiolog amator.

— Nu sunt mulţi ca tine.

— Aşa e. Şi odată am făcut un experiment fascinant, când i-am

spus lui Feliz să adune într-o pungă de gunoi tot praful care se strânge într-un an în apartamentul nostru. După care am cântărit-o. Avea 51 kg. După care am calculat că şaptezeci la sută din 51 kg înseamnă 35,6 kg. Eu cântăresc 34,5 kg și 35,4 kg când sunt ud leoarcă. Asta nu dovedeşte nimic, de fapt, dar e ciudat. Unde pot să pun ăsta?

— Aici, a spus, luându-mi şerveţelul din mână.

Am întrebat-o:

— De ce sunteţi tristă?

— Poftim?

— Sunteţi tristă. De ce?

Filtrul de cafea bolborosea. A deschis un dulăpior şi a scos o cană.

— Vrei cu zahăr?

I-am spus că da, pentru că tati întotdeauna o bea cu zahăr. S-a aşezat, dar s-a ridicat imediat şi a scos din frigider un castron cu struguri. A mai scos şi nişte fursecuri şi le-a pus pe o farfurie.

— Îţi plac căpşunile? a întrebat.

— Da, i-am spus, dar nu mi-e foame.

A scos nişte căpşuni. Mi s-a părut ciudat că pe frigider nu era niciun meniu, nici calendare magnetice din alea mici sau poze cu copii. Singurul lucru din bucătărie era o poză cu un elefant pe peretele de lângă telefon.

— Îmi place la nebunie asta, i-am spus, şi nu doar pentru că voiam să mă placă.

— Ce anume? a întrebat.

Am arătat spre poză.

— Mulţumesc, a spus. Şi mie-mi place.

— Am spus că-mi place *la nebunie.*

— Da. Îmi place *la nebunie.*

— Ce ştiţi despre elefanţi?

— Nu prea multe.

— Nu prea multe, adică puţin? Sau nu prea multe, adică nimic?

— Aproape nimic.

— De exemplu, ştiaţi că oamenii de ştiinţă au crezut o vreme că elefanţii au capacităţi tele?

— Vrei să zici telepatice?

— Oricum. Elefanţii pot stabili întâlniri de la distanţe foarte mari şi ei ştiu unde vor fi prietenii şi duşmanii lor şi pot găsi apă fără

indicii geologice. Nimeni nu a putut explica în ce fel fac ei toate lucrurile astea. Aşa că ce se întâmplă, de fapt?

— Nu ştiu.

— Cum fac asta?

— Ce anume?

— Cum stabilesc întâlniri dacă nu au capacităţi telepatice?

— Pe mine mă-ntrebi?

— Da.

— Nu ştiu.

— Vreţi să ştiţi?

— Sigur.

— Mult de tot?

— Sigur.

— Scot sunete foarte, foarte, foarte, foarte joase, mult mai joase decât cele pe care le pot auzi oamenii. Şi vorbesc între ei. Nu-i aşa că-i grozav?

— Ba da.

Am mâncat o căpşună.

— E o femeie care şi-a petrecut ultimii doi ani undeva în Congo sau cam aşa ceva. A înregistrat sunetele astea şi le-a strâns într-o arhivă uriaşă. Anul trecut au început să le pună.

— Să le pună?

— Elefanţilor.

— De ce?

Mi-a plăcut la nebunie că a întrebat de ce.

— După cum probabil ştiţi, elefanţii au o memorie mult, mult mai bună decât alte mamifere.

— Da, parcă am mai auzit.

— Aşa că femeia asta a vrut să vadă cât de bună este, de fapt, memoria lor. Le punea sunetul pe care îl scosese un duşman, înregistrat cu câţiva ani înainte – un sunet pe care nu-l mai auziseră decât o dată iar ei începeau să se panicheze şi uneori fugeau. Şi-au amintit sute de sunete. Mii.

O lungă serie, poate infinită. Nu-i aşa că-i fascinant?

— Ba da.

— Ce e *chiar* fascinant e că ea a pus odată sunetele scoase de un elefant mort familiei lui.

— Şi?..

— Şi-au amintit.
— Ce-au făcut?
— S-au apropiat de difuzor.
— Mă întreb ce simţeau.
— Adică?
— Atunci când au auzit chemarea celui mort, oare s-au apropiat de jeep cu dragoste? Sau cu frică? Sau cu furie?
— Nu-mi aduc aminte.
— Au atacat?
— Nu-mi aduc aminte.
— Au plâns?
— Numai oamenii pot plânge cu lacrimi. Ştiaţi asta?
— Elefantul din poză arată ca şi cum ar plânge.
M-am dus extrem de aproape de poză şi era adevărat.
— Probabil că a fost prelucrată în Photoshop, am spus. Oricum, pot să fac o poză cu poza dumneavoastră?
A dat din cap şi a spus:
— Oare n-am citit undeva că elefanţii sunt singurele animale, în afară de noi, care-şi îngroapă morţii?
— Nu, i-am spus în timp ce focalizam cu aparatul foto al bunicului, n-aţi citit nicăieri. Doar le adună oasele. Numai oamenii îşi îngroapă morţii.

— Elefanţii n-au cum să creadă în fantome.

Asta m-a făcut să râd puţin.

— Ei bine, majoritatea oamenilor de ştiinţă n-ar spune asta.

— Tu ce-ai spune?

— Eu sunt doar un om de ştiinţă amator.

— Şi ce-ai spune?

Am făcut poza.

— Aş spune că erau derutaţi.

Apoi ea a început să plângă cu lacrimi.

M-am gândit: *Eu ar trebui să plâng.*

— Nu plângeţi, i-am spus.

— De ce? a întrebat.

— De-aia, i-am spus.

— Cum de-aia? a întrebat.

Fiindcă nu ştiam de ce plânge, nu mi-a venit în minte niciun motiv. Plângea din cauza elefanţilor? Sau din cauza altui lucru pe care i-l spusesem? Sau din cauza persoanei disperate din cealaltă cameră? Sau era ceva ce nu ştiam?

I-am spus:

— Mă învineţesc uşor.

Ea a zis:

— Îmi pare rău.

I-am spus:

— I-am trimis o scrisoare cercetătoarei care face înregistrările alea cu elefanţi. Am întrebat-o dacă pot să-i fiu asistent. I-am spus că pot avea grijă să aibă întotdeauna casete goale pentru înregistrări, că pot să fierb toată apa ca să fie bună de băut şi chiar să car echipamentul. Asistentul ei mi-a răspuns că ea avea deja un asistent, evident, dar că poate în viitor va apărea un proiect la care să lucrăm împreună.

— Asta e grozav. Un lucru pe care să-l aştepţi cu nerăbdare.

— Da.

Cineva a venit până la uşa bucătăriei şi am bănuit că era bărbatul care strigase din cealaltă cameră. A băgat capul foarte scurt, a spus ceva ce n-am înţeles şi a plecat. Abby s-a prefăcut că-l ignoră, dar eu nu l-am ignorat.

— Cine era?

— Soţul meu.
— Are nevoie de ceva?
— Nu-mi pasă.
— Dar e soţul dumneavoastră şi cred că are nevoie de ceva.
A plâns din nou cu lacrimi. M-am dus la ea şi i-am pus mâna pe umăr, aşa cum îmi făcea mie tati. Am întrebat-o ce simţea, pentru că asta mă întreba el.
— Poate ţi se pare foarte ciudat, a spus.
— Multe lucruri mi se par foarte ciudate am spus.
Ea m-a întrebat:
— Câţi ani ai?
I-am spus că doisprezece – minciuna 59 – pentru că voiam să fiu destul de mare ca ea să mă iubească.
— Ce caută un copil de doisprezece ani pe la uşile străinilor?
— Încerc să găsesc o broască. Dumneavoastră câţi ani aveţi?
— Patruzeci şi opt.
— Jose! Arătaţi mult mai tânără.
A râs puţin printre lacrimi şi a spus:
— Mersi.
— Şi ce caută o femeie de patruzeci şi opt de ani cu un străin în bucătărie?
— Nu ştiu.
— Sunt enervant, am spus.
— Nu eşti enervant, a răspuns ea, dar e extrem de greu să crezi pe cineva când îţi spune asta.
Am întrebat:
— Sunteţi sigură că nu l-aţi cunoscut pe Thomas Schell?
Ea a spus:
— Nu l-am cunoscut pe Thomas Schell.
Dar, nu ştiu din ce motiv, *tot* n-am crezut-o.
— Dar poate aţi cunoscut pe altcineva cu prenumele Thomas? Sau pe altcineva cu numele Schell?
— Nu.
Tot mi se părea că îmi ascunde ceva. I-am arătat din nou plicul.
— Dar acesta e numele dumneavoastră de familie, nu?
S-a uitat la scris şi mi-am dat seama că a recunoscut ceva. Sau mi s-a părut doar. Apoi a spus:
— Îmi pare rău. Nu cred că te pot ajuta.

— Dar cheia?

— Ce cheie?

Mi-am dat seama că nici nu i-o arătasem. Toate discuţiile-alea – despre praf, despre elefanţi – şi uitasem motivul pentru care eram acolo.

Mi-am scos cheia de sub cămaşă şi i-am pus-o în mână. Fiindcă şiretul rămăsese la gâtul meu, când s-a aplecat să se uite la cheie, faţa ei a ajuns incredibil de aproape de a mea. Am rămas amândoi nemişcaţi multă vreme. A fost ca şi când timpul s-ar fi oprit. M-am gândit la corpul în cădere.

— Îmi pare rău, a spus.

— De ce vă pare rău?

— Îmi pare rău că nu ştiu nimic despre cheie.

Dezamăgirea #3.

— Şi mie-mi pare rău.

Feţele noastre erau incredibil de aproape una de alta.

I-am spus:

— Piesa de toamnă din toamna asta e *Hamlet,* în caz că vă interesează. Eu sunt Yorick. Avem o fântână arteziană care funcţionează. Dacă vreţi să veniţi la premieră, e de azi în douăsprezece săptămâni. O să fie foarte tare.

Ea a spus:

— O să-ncerc.

Şi i-am simţit răsuflarea pe obraz, când rostea cuvintele. Am întrebat-o:

— Ne-am putea săruta puţin?

— Poftim? a spus ea, deşi, pe de altă parte, nu şi-a tras capul.

— Îmi place de dumneavoastră şi mi se pare că şi dumneavoastră de mine.

Ea a spus:

— Nu cred că e o idee bună.

Dezamăgirea #4. Am întrebat-o de ce. Ea a spus:

— Pentru că eu am patruzeci şi opt de ani şi tu doisprezece.

— Şi?

— Şi sunt măritată.

— Şi?

— Şi nici măcar nu te cunosc.

— Dar nu vă simţiţi ca şi când m-aţi cunoaşte?

N-a zis nimic. I-am spus:

Oamenii sunt singurele animale care roşesc, râd, au religie, duc războaie şi se sărută cu buzele. Aşa că, într-un, fel, cu cât te săruţi mai mult cu buzele, cu atât eşti mai om.

— Şi cu cât duci mai multe războaie?

Atunci am tăcut eu. Ea a spus:

— Eşti un băiat tare, tare dulce.

I-am zis:

— Un tânăr.

— Dar nu cred că e o idee bună.

— Trebuie să fie o idee bună?

— Cred că da.

— Pot măcar să vă fac o poză?

Ea a spus:

— Ar fi drăguţ.

Dar când am început să focalizez cu aparatul foto al bunicului, nu ştiu din ce motiv, şi-a acoperit faţa cu mâna. Nu am vrut s-o forţez să-mi explice, aşa că m-am gândit să fac altă poză, care să fie mai aproape de realitate, oricum.

— Asta e cartea mea de vizită, i-am spus după ce am pus la loc capacul obiectivului, în caz că vă amintiţi ceva despre cheie sau vreţi doar să stăm de vorbă.

OSKAR SCHELL

INVENTATOR, DESIGNER DE BIJUTERII, FABRICANT DE BIJUTERII, ENTOMOLOG AMATOR, FRANCOFIL, VEGAN, ORIGAMIST, PACIFIST, PERCUŢIONIST, ASTRONOM AMATOR, CONSULTANT IT, ARHEOLOG AMATOR, COLECŢIONAR DE: *monede rare, fluturi care au murit de moarte naturală, cactuşi în miniatură, suveniruri de la Beatles, pietre semipreţioase şi altele*

E-MAIL: OSKAR_SCHELL@HOTMAIL.COM
TELEFON DE ACASĂ: SECRET/MOBIL: SECRET FAX: ÎNCĂ NU AM FAX

După ce am ajuns acasă, m-am dus până la bunica, lucru pe care îl făceam, în principiu, în fiecare după-amiază, pentru că mami lucra la firmă sâmbăta şi uneori chiar şi duminica şi se panica atunci când eram singur. Când am ajuns aproape de blocul ei, m-am uitat în sus şi n-am văzut-o stând la fereastră şi aşteptându-mă, ca de obicei. L-am întrebat pe Farley dacă bunica era acolo, iar el a zis că aşa credea, aşa că am urcat cele şaptezeci şi două de trepte.

Am sunat la sonerie. Nu a răspuns, aşa că am deschis uşa, pentru că ea o lasă mereu descuiată, chiar dacă eu nu cred că e-n siguranţă, fiindcă uneori oamenii care ţi. Se par buni se dovedesc a nu fi atât de buni pe cât ai spera. Când am intrat, ea tocmai venea la uşă. . Arăta ca şi cum ar fi plâns, dar ştiam că asta e imposibil, pentru că îmi spusese odată că se golise de lacrimi când plecase bunicu. I-am spus că, de fiecare dată când plângi, se formează lacrimi noi. Ea a spus: „Oricum”. Uneori mă întrebam dacă plângea atunci când n-o vedea nimeni.

— Oskar! a spus ea şi m-a ridicat de la podea, îmbrăţişându-mă.

— Sunt OK, am spus.

— Oskar! m-a strigat, îmbrăţişându-mă din nou.

— Sunt OK, am spus din nou, după care am întrebat-o unde fusese.

— Eram în camera de oaspeţi, vorbeam cu chiriaşul.

Când eram mic, bunica avea grijă de mine în timpul zilei. Tata mi-a povestit că ea îmi făcea baie în chiuvetă şi-mi tăia unghiile de la mâini şi de la picioare cu dinţii, pentru că-i era frică să folosească unghiera. Când m-am făcut destul de mare ca să fac baie în cadă şi să ştiu că am penis şi scrot şi tot, am rugat-o să nu mai stea cu mine.

— De ce?

— Intimitate.

— Intimitate? Faţă de mine?

N-am vrut s-o rănesc, pentru că să n-o rănesc pe bunica este un alt *raison d'être* al meu.

— Pur şi simplu, intimitate, am spus.

Şi-a pus mâinile pe burtă şi a repetat:

— Faţă de *mine*?

A fost de acord să aştepte afară, cu condiţia să ţin de capătul unui ghem de lână, care trecea pe sub uşa de la baie şi venea de la eşarfa pe care o tricota. O dată la câteva secunde, ea trăgea de fir, iar eu trebuia să trag spre mine – deşirând ceea ce tocmai croşetase, ca să ştie că sunt OK.

Stătea cu mine când aveam patru ani, fugărindu-mă prin toată casa ca o zmeoaică, iar eu mi-am spart buza de sus în tăblia măsuţei de cafea şi a trebuit să merg la spital. Bunica crede în Dumnezeu, dar nu crede în taxiuri, aşa că m-am umplut de sânge pe tricou în autobuz. Tati mi-a spus că ea a fost foarte dărâmată, deşi n-a fost nevoie decât de vreo două copci, şi că tot venea de vizavi să-i spună: „A fost vina mea. N-ar trebui să mă mai lăsaţi niciodată în preajma lui”. Următoarea dată când am văzut-o după asta, mi-a spus: „Vezi tu, eu doar mă prefăceam că sunt un monstru şi am devenit un monstru”.

Bunica a stat la noi în apartament o săptămână după ce a murit tati, în timp ce mami umbla prin Manhattan, lipind afişe. Ne-am jucat de-o mie de ori de-a războiul degetelor şi am câştigat de fiecare dată, chiar şi atunci când încercam să pierd. Ne-am uitat la documentarele la care eu aveam voie şi am făcut brioşe vegetariene şi ne-am plimbat de multe ori prin parc. Într-o zi, am fugit de lângă ea şi m-am ascuns. Îmi plăcea ca cineva să mă caute şi să-mi aud numele, iar şi iar.

— Oskar! Oskar!

Poate că nu-mi plăcea neapărat, dar atunci chiar aveam nevoie de asta.

M-am ţinut după ea, de la distanţă, şi ea a-nceput să se panicheze teribil.

— Oskar!

Striga şi pipăia toate lucrurile din jur, dar eu nu voiam să-i spun unde sunt, pentru că eram sigur că la sfârşit o să râdem şi totul o să fie OK. Am privit-o cum mergea spre casă, unde ştiam că va sta pe terasă şi-o va aştepta pe mami să se-ntoarcă. Va trebui să-i spună că dispărusem şi, pentru că ea nu mă supraveghease destul de atent, mă făcusem nevăzut şi, astfel, nu va mai exista niciun Schell. Am alergat înaintea ei, în jos pe Eighty-second Street şi în sus pe Eighty-third, iar când a ajuns ea în faţa clădirii, eu am sărit de după uşă.

— Dar n-am comandat pizza! am strigat, spărgându-mă de râs.

A început să spună ceva, dar s-a oprit. Stan a luat-o de braţ şi i-a spus:

— Nu vrei să te-aşezi, bunico?

Ea i-a răspuns pe un ton pe care nu i-l auzisem niciodată:

— Nu pune mâna pe mine.

După care s-a întors şi a traversat strada spre blocul ei. În noaptea aceea, m-am uitat cu binoclul la fereastra ei, în care era un bilet pe care scria: „Nu pleca".

De-atunci, de fiecare dată când mergem la plimbare, ne jucăm jocuri cum ar fi Marco Polo, în care ea mă strigă, iar eu trebuie să răspund, ca să ştie că sunt OK:

— Oskar!

— Sunt OK.

— Oskar!

— Sunt OK.

Nu sunt niciodată foarte sigur dacă ne jucăm sau doar mă strigă pe nume, aşa că o anunţ mereu că sunt OK.

La câteva luni după moartea lui tati, mami şi cu mine am mers la un depozit din New Jersey, unde tati-şi ţinea lucrurile pe care nu le mai folosea, dar pe care le-ar fi putut folosi într-o bună zi, de exemplu când ar fi ieşit la pensie, probabil. Am închiriat o maşină şi ne-a luat mai bine de două ore să ajungem acolo, deşi nu era departe, pentru că mami tot oprea ca să meargă la toaletă şi să se spele pe faţă. Depozitul nu era foarte bine organizat şi era extrem de întuneric, aşa că ne-a luat mult timp să găsim cămăruţa lui. Ne-am luat la harţă din cauza unui aparat de ras de-al lui tati, pentru că ea a spus că ar trebui să meargă la

teancul „de aruncat”, iar eu i-am spus că ar trebui să meargă la teancul „de păstrat”. Ea a spus:

— De ce să-l păstrezi?

Eu am spus:

— Nu contează de ce.

Ea a spus:

— În primul rând, nici nu văd de ce a ţinut un aparat de ras de trei dolari.

Eu am spus:

— Nu contează de ce.

Ea a spus:

— Nu putem păstra tot.

Eu am spus:

— Ţie ţi s-ar părea OK să-ţi arunc toate lucrurile şi să te uit, după ce mori?

Şi-n timp ce-mi ieşea porumbelul ăsta pe gură, îmi venea să intru-n pământ. A zis că-i pare rău, ceea ce mi s-a părut ciudat.

Printre lucrurile pe care le-am găsit acolo au fost vechile staţii de emisie-recepţie, de când eram mic. Mami şi tati îmi puneau una în pătuţ, ca să mă audă când plângeam şi, uneori, în loc să vină la mine, tati vorbea la cealaltă, iar asta mă adormea. Am întrebat-o pe mami de ce păstrase el lucrurile astea. Ea a zis:

— Probabil pentru atunci când o să ai şi tu copii.

— *Ce pana mea…?*

— Aşa era tati.

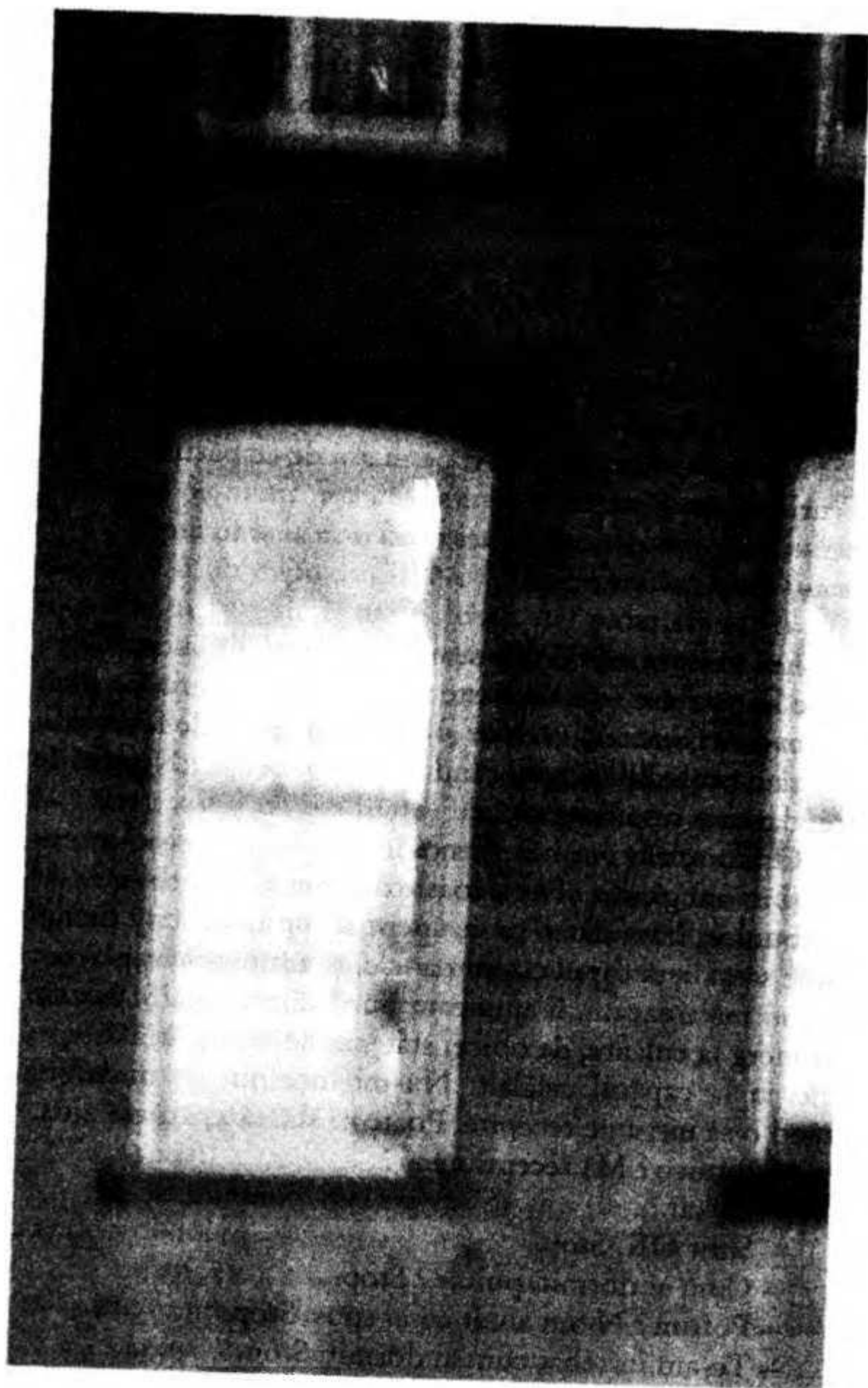
Am început să-mi dau seama că multe din lucrurile pe care le păstrase – cutii peste cutii de Lego, seria de cărţi *Cum funcţionează*… chiar şi albumele goale de fotografii

— Erau, probabil, pentru când o să am eu copii. Nu ştiu de ce, dar asta m-a înfuriat.

Oricum, am pus baterii noi în staţiile de emisie-recepţie şi m-am gândit că ar fi foarte distractiv să vorbesc la ele cu bunica. I-am dat-o pe cea pentru copii, ca să nu fie nevoie să-şi bată capul cu butoanele, şi a funcţionat perfect. Când mă trezeam, îi spuneam bună dimineaţa. Şi înainte să merg la culcare, de obicei stăteam de vorbă. Mă aştepta mereu la capătul celălalt. Nu-mi închipui de unde ştia când o să intru pe recepţie. Poate că stătea aşa toată ziua.

— Bunico? Mă recepţionezi?

— Oskar?
— Sunt OK. Stop.
— Cum ai dormit, puiule? Stop.
— Poftim? N-am auzit ce-ai spus. Stop.
— Te-am întrebat cum ai dormit. Stop.

— Bine, am spus, uitându-mă spre blocul de vizavi, sprijinindu-mi bărbia în palmă. Fără coşmaruri. Stop.

— Păi, ăsta-i un lucru de milioane. Stop.

Niciodată nu avem mare lucru să ne spunem. Îmi zice mereu aceleaşi poveşti despre bunicul, cum avea el mâinile aspre din cauza sculpturilor şi cum vorbea el cu animalele.

— Îmi faci o vizită-n după-amiaza asta? Stop.

— Da. Cred că da. Stop.

— Hai, încearcă, te rog. Stop.

— O să-ncerc. Stop şi terminat.

Uneori, noaptea, luam radioul cu mine-n pat şi-l puneam pe pernă, în partea pe care nu dormea Buckminster, ca să aud ce se-ntâmpla la ea în dormitor. Uneori mă trezea în toiul nopţii. Mă dărâma faptul că avea coşmaruri, pentru că nu ştiam ce visa şi nu puteam face nimic s-o ajut. Mă trezeam când începea să strige, evident, aşa că somnul meu depindea de somnul ei, iar când îi spusesem „Fără coşmaruri”, la ale ei mă referearm.

Bunica îmi împletea pulovere albe, mănuşi albe şi căciuli albe. Ştia cât de mult îmi place îngheţata fără carbohidraţi, una dintre puţinele excepţii pe care le făceam de la veganism, pentru că asta mănâncă la desert astronauţii, şi se ducea la Planetariumul Hayden ca să-mi cumpere, îmi culegea pietre frumoase, deşi n-ar fi trebuit să ridice greutăţi, iar de obicei erau șisturi de Manhattan, oricum. La două zile după ziua cea mai rea, când m-am dus la prima întâlnire cu doctorul Fein, am văzut-o pe bunica pe Broadway, ducând o piatră uriaşă. Era cam cât un copil mic şi cântărea, probabil, o tonă. Dar nu mi-a dat-o mie pe-aia şi nici n-a pomenit vreodată de ea.

— Oskar!?

— Sunt OK.

Într-o după-amiază, i-am spus bunicii că mă gândeam să încep să colecţionez timbre, iar în ziua următoare îmi luase trei albume şi – „pentru că te iubesc de-mi vine rău şi pentru că vreau să-ţi începi colecţia cum nu se poate mai frumos” – o coală de timbre cu Mari Inventatori Americani.

— Îi ai pe Thomas Edison, a spus ea, arătând spre un timbru, şi pe Ben Franklin, Henry Ford, Eli Whitney, Alexander Graham Bell, George Washington Carver, Nikola Tesla, cine-o mai fi şi-ăsta, fraţii

Wright, J. Robert Oppenheimer…

— El cine e?

— El a inventat bomba.

— Care bombă?

— *Acea* bombă.

— N-a fost un Mare Inventator!

— Mare, nu bun.

— Bunico?

— Da, puişor.

— Unde e marginea numerotată?

— Ce?

— Marginea aia a colii pe care sunt trecute numerele.

— Cu numerele?

— Da.

— Păi, am aruncat-o.

— Ce-ai făcut?!

— Am aruncat-o. N-am făcut bine?

Am simţit cum m-apucă crizele, deşi mă străduiam să mă stăpânesc.

— Păi, n-au nicio valoare fără marginea numerotată!

— Cum?

— Fără *marginea numerotată!* Timbrele astea. Nu au. *Valoare!*

S-a uitat la mine timp de câteva secunde.

— Da, a spus, cred că am mai auzit asta. Mâine o să mă duc din nou la magazinul filatelic şi o să mai iau o coală. Pe astea le putem folosi pentru scrisori.

— N-ai de ce să mai cumperi una, i-am zis, vrând să retrag lucrurile pe care tocmai le spusesem şi s-o iau de la capăt, să fiu mai drăguţ de data asta, să fiu un nepot mai bun sau măcar mai tăcut.

— Ba am de ce, Oskar.

— Sunt OK.

Am petrecut mult timp împreună. Nu cred să fie cineva cu care să fi petrecut mai mult timp, cel puţin de când a murit tati, asta dacă nu-l pun la socoteală pe Buckminster. Dar erau mulţi oameni pe care îi cunoşteam mai bine. De exemplu, nu ştiam nimic despre copilăria ei, despre cum îl cunoscuse pe bunicul, cum fusese căsnicia lor sau de ce plecase el. Dacă ar trebui să scriu povestea vieţii ei, n-aş putea să spun decât că soţul ei vorbea cu animalele şi că eu n-ar trebui niciodată să

iubesc nimic aşa cum mă iubea ea pe meni. Și atunci, uite ce mă-ntreb: de ce ne petreceam atât de mult timp împreună, dacă nu pentru a ne cunoaşte reciproc

— Ai făcut ceva deosebit azi? m-a întrebat în după-amiaza când îmi începusem căutările.

Dacă mă gândesc la tot ce s-a întâmplat, de când am îngropat sicriul până când l-am dezgropat, mereu mi se pare că atunci i-aş fi putut spune adevărul. Nu era prea târziu să mă răzgândesc, însă apoi am ajuns în punctul din care nu mă mai puteam întoarce. Chiar dacă ea nu m-ar fi înţeles, tot aş fi putut să-i spun.

— Da, i-am răspuns. Am făcut finisajele la cerceii ăia din hârtie parfumată pentru târgul de meşteşuguri. Și am pus la insectar fluturele tigrat cu coadă de rândunică[9] pe care Stan l-a găsit mort pe terasă. Și am mai lucrat la câteva scrisori, pentru că rămăsesem în urmă.

— Cui îi scrii tu scrisori? a întrebat și încă nu era prea târziu.

— Lui Kofi Annan, Siegfried, Roy, Jacques Chirac, E. O. Wilson, Weird Al Yancovic, Bill Gates, Vladimir Puţin şi altora.

M-a întrebat:

— De ce nu scrii o scrisoare cuiva pe care-l cunoşti?

Am început să spun: „Nu cunosc pe nimeni”, dar am auzit ceva. Sau mi s-a părut că aud ceva. În apartament se auzea un zgomot, ca paşii cuiva.

— Ce-a fost asta? am întrebat.

— Urechile mele nu-s tocmai de milioane, a spus ea.

— Dar e cineva în apartament. Să fie chiriaşul?

— Nu, a spus ea, a plecat mai devreme la muzeu.

— Ce muzeu?

— Nu știu ce muzeu. A spus că nu se întoarce până târziu.

— Dar aud pe cineva.

— Nu auzi pe nimeni, a spus.

— Sunt nouăzeci și nouă la sută sigur că aud pe cineva, am spus.

Ea a spus:

— Poate că sunt doar închipuiri de-ale tale.

Eram în punctul din care nu mă mai puteam întoarce.

---

[9] Fluture din familia Papilonidae.

Îţi mulţumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de scrisori pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale.

Cu toate acestea, citesc şi păstrez fiecare scrisoare, sperând că într-o zi voi putea să dau fiecăruia răspunsul cuvenit. Până atunci,

Cu sinceritate,

Stephen Hawking

Am stat până târziu în noaptea aia, desenând bijuterii. Am făcut o Brăţară de Gleznă pentru Plimbări în Natură, care lasă o dâră de vopsea galben aprins atunci când mergi, pentru ca, dacă te rătăceşti, să te poţi întoarce de unde ai plecat. Am mai făcut o pereche de verighete care iau pulsul celor care le poartă şi îşi pot trimite semnale, cum ar fi să se aprindă un beculeţ roşu la fiecare bătaie a inimii celuilalt.

Am mai făcut şi o brăţară destul de interesantă, adică un elastic pe care îl prinzi în jurul cărţii tale preferate de poezii, îl ţii un an, după care îl scoţi şi îl porţi.

Nu ştiu de ce, dar în timp ce lucram, n-am putut să nu mă gândesc la ziua în care fusesem cu mami la depozitul din New Jersey. Mă tot întorceam acolo, cum fac somonii, lucru de care am auzit. Cred că mami s-a oprit să se spele pe faţă de vreo zece ori. Era foarte linişte şi întuneric, iar noi eram singurii oameni de-acolo. Ce băuturi erau în automatul de Coca-Cola? Cu ce fonturi erau scrise indicatoarele? în mintea mea, m-am apucat să cotrobăi prin cutii. Am scos un proiector vechi de filme, foarte tare. Care era ultimul film pe care îl făcuse tati? Eram şi eu în el? Am dat peste nişte periuţe de dinţi de care ţi se dau la dentist şi peste trei mingi de baseball prinse de tati la meciuri, pe care scrisese datele. Ce date erau? Am deschis în minte o cutie cu atlase vechi (în care erau trecute două Germanii şi o Iugoslavie) şi suveniruri din delegaţiile lui, printre care păpuşi ruseşti cu păpuşi în ele, cu păpuşi în ele, cu păpuşi în ele… Pe care din lucrurile astea le păstrase tati pentru când o să am eu copii?

Era 2:36 A.M. M-am dus la mami-n cameră. Dormea, evident. M-am uitat cum respiră cearşafurile odată cu ea, cum spunea tati despre copaci, că ei inspiră când noi expirăm, pentru că eu eram prea mic să înţeleg procesele biologice. Mi-am dat seama că mami visa, dar nu voiam să ştiu ce, pentru că aveam şi eu destule coşmaruri, iar dacă ea ar fi visat ceva vesel, m-aş fi înfuriat că visează lucruri vesele. Am atins-o incredibil de uşor. A tresărit imediat şi a strigat:

— Ce e?

Am spus:

— E OK.

M-a apucat de umeri și m-a întrebat:

— Ce e?

Mă ţinea într-un fel că mă dureau umerii, dar nu i-am arătat asta.

— Ţi-aduci aminte când am mers la depozitul din New Jersey?

Mi-a dat drumul și s-a lăsat la loc pe spate.

— Ce?

— Acolo unde sunt lucrurile lui tati. Ţi-aduci aminte?

— Oskar, e miezul nopţii.

— Cum se numește?

— *Oskar…*

— Vreau doar să știu cum se numește.

Şi-a luat ochelarii de pe noptieră și i-aș fi dat toate colecţiile mele, toate bijuteriile pe care le-am făcut vreodată, toate cadourile pentru toate aniversările și Crăciunurile viitoare, doar ca s-o aud spunând „Depozitul Black”. Sau „Depozitul Blackwell”. Sau „Blackman”. Sau măcar „Depozitul de la miezul nopţii”. Sau „Depozitul întunecat”. Sau „Curcubeu”.

S-a strâmbat, ca și când ar fi ciupit-o cineva, și a spus: „Depozitul Cât încape”.

Pierdusem numărul dezamăgirilor.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EŞTI TU
5/21/63

Mama ta și cu mine nu vorbim niciodată despre trecut, asta e o regulă. Când e la baie, eu stau la ușă, iar ea nu stă niciodată în spatele meu când scriu, astea sunt alte două reguli. Îi deschid ușile, dar nu-i ating niciodată spatele când intră, nu-mi dă niciodată voie să mă uit la ea când gătește, îmi împăturește pantalonii, dar îmi lasă cămășile pe masa de călcat, nu aprind niciodată lumânări când e ea-n cameră, însă le sting întotdeauna. E o regulă să nu ascultăm niciodată muzică tristă, o regulă timpurie, fiindcă melodiile sunt la fel de triste ca cel care le ascultă, așa că nu prea ascultăm muzică. Spăl în fiecare zi așternuturile ca să se ducă cerneala, nu dormim niciodată de două ori în același pat,

nu ne uităm niciodată la emisiuni de televiziune despre copii bolnavi, nu mă întreabă niciodată cum mi-am petrecut ziua, întotdeauna mâncăm pe aceeaşi parte a mesei, cu faţa la fereastră. Sunt atâtea reguli că uneori nu-mi amintesc ce e şi ce nu e regulă, dacă facem ceva doar de dragul de a face, astăzi o părăsesc, să fie asta regula în jurul căreia ne-am organizat în tot acest timp sau sunt pe cale, oare, să încalc regula de bază? Mai de mult veneam aici cu autobuzul, la fiecare sfârşit de săptămână, ca să iau ziarele şi revistele pe care oamenii le lăsau în urmă când se urcau în avion, mama ta citeşte, citeşte şi citeşte mereu, vrea engleză, numai engleză, să fie asta o regulă? Veneam târziu vinerea după-amiaza, de obicei ajungeam acasă cu o revistă sau două şi poate un ziar, dar ea voia mai multe, mai mult argou, mai multe figuri de stil, ţâţă de mâţă, ce pisici albastre, altă mâncare de peşte, obosit varză, voia să vorbească de parcă s-ar fi născut aici, de parcă n-ar fi venit din altă parte, aşa că am început să car după mine un rucsac, în care îndesam cât de multe puteam, până se îngreuna, umerii-mi ardeau de atâta engleză, iar ea voia din ce în ce mai multă, aşa că mi-am luat o valiză, am umplut-o până ce abia mai puteam trage fermoarul, valiza era plină ochi de engleză, îmi ardeau braţele de atâta engleză, la fel şi palmele, şi încheieturile, oamenii credeau, probabil, că eu chiar plecam undeva, a doua zi dimineaţa mă durea spatele de la atâta engleză, m-am trezit învârtindu-mă pe-aici, pierzând tot mai mult timp, uitându-mă cum avioanele duc şi aduc oameni, am început să vin de două ori pe săptămână şi să stau ore-ntregi, când venea timpul să merg acasă nu mai voiam să plec, iar atunci când nu eram aici, voiam să fiu aici, acum vin în fiecare dimineaţă înainte să deschidem magazinul şi-n fiecare seară, după cină, deci ce poate fi, oare sper să văd pe cineva cunoscut coborând din avion, aştept vreo rudă care nu va veni niciodată, o aştept pe Anna? Nu, nu-i asta, nu are legătură cu bucuria mea, cu eliberarea de povară. Îmi place să-i văd pe oameni regăsindu-se, poate că ăsta-i un lucru prostesc, dar ce pot să zic, îmi place să văd oameni alergând unul spre altul, îmi plac săruturile şi lacrimile, îmi place nerăbdarea, poveştile pe care gura nu le poate spune destul de repede, urechile care nu sunt suficient de mari, ochii care nu pot cuprinde dintr-odată schimbarea, îmi plac îmbrăţişarea, regăsirea, momentul în care încetează dorul de cineva, stau deoparte, cu o cafea, şi scriu în caietul meu studiez orarele de zbor pe care deja le-am memorat, observ, scriu, încerc să nu-mi aduc aminte de viaţa pe

care n-am vrut s-o pierd, dar pe care am pierdut-o și de care trebuie să-mi amintesc când sunt aici, mi se umple inima de bucurie, chiar dacă bucuria asta nu e a mea, iar la sfârşitul zilei îmi umplu valiza cu ştiri vechi. Poate că asta e povestea pe care mi-o spuneam atunci când am cunoscut-o pe mama ta, am crezut că putem alerga unul spre celălalt, am crezut că putem avea o regăsire frumoasă, chiar dacă la Dresda abia ne cunoşteam. N-a fost să fie. Amândoi am rătăcit, cu braţele larg deschise, dar nu unul spre celălalt, braţele marchează distanţa, toată povestea noastră a fost o regulă prin care să ne conducem viaţa de cuplu, totul a fost o măsurătoare, o împerechere de milimetri și de reguli, când ea se trezeşte şi merge la duş, eu hrănesc animalele – asta e o regulă – pentru ca ea să nu se simtă ruşinată, ea îşi face de lucru când eu mă dezbrac seara – regulă –, merge la uşă să verifice dacă e încuiată, verifică de două ori cuptorul, îşi inspectează colecţia de porţelanuri din dulap, trece în revistă, din nou, bigudiurile pe care nu le-a folosit niciodată de când ne cunoaştem şi, când ea se dezbracă, îmi găsesc mai multe preocupări ca oricând. La doar câteva luni după căsătorie, am *început să* izolăm diverse zone din apartament și să le etichetăm ca „Locuri ale Nimicului”, în care fiecare dintre noi avea asigurată intimitate desăvârşită, am căzut de acord că nu ne vom uita niciodată la aceste zone, că ele vor fi teritorii inexistente în apartament, unde câte unul dintre noi va înceta temporar să existe, primul a fost lângă piciorul patului din dormitor, l-am marcat cu bandă roşie pe covor şi era suficient de mare cât să stai în picioare, era un loc bun ca să dispari, ştiam amândoi că e acolo, dar nu ne uitam niciodată la el, a funcţionat atât de bine încât ne-am hotărât să facem un Loc al Nimicului şi în camera de zi, părea o necesitate, pentru că, uneori, unul dintre noi vrea să dispară în timp ce se află în camera de zi, iar celălalt pur şi simplu vrea să dispară, am făcut zona asta puţin mai mare, pentru ca unul dintre noi să se poată întinde acolo, era o regulă să nu ne uităm niciodată la spaţiul ăla dreptunghiular, el nu exista, şi când te aflai acolo, nici *tu nu* existai, pentru o vreme a fost de-ajuns, dar numai pentru o vreme, aveam nevoie de mai multe reguli, la cea de-a doua aniversare a noastră am marcat o întreagă cameră de oaspeţi ca Loc al Nimicului, atunci părea o idee bună, uneori, un petic de la piciorul patului sau un dreptunghi din camera de zi nu-ţi oferă destulă intimitate, faţa uşii care dădea spre camera de oaspeţi nu era Nimic, iar faţa dinspre hol era Ceva, clanţa care le unea pe cele două nu era nici

Nimic, nici Ceva. Pereţii holului nu erau Nimic, chiar şi fotografiile au dispărut, mai ales fotografiile, dar holul în sine era Ceva, cada nu era Nimic, apa din cadă era Ceva, părul de pe corpurile noastre nu era Nimic, bineînţeles, dar odată ce se aduna la gura de scurgere devenea Ceva, încercam să ne uşurăm vieţile, încercam, prin toate regulile, să ne facem viaţa suportabilă. Dar între Nimic şi Ceva au început să se işte neînţelegeri, dimineaţa, o vază de Nimic reflecta o umbră de Ceva, la fel ca amintirea unei persoane pe care ai pierdut-o, ce zici de asta, noaptea, lumina de Nimic din camera de oaspeţi se revărsa pe sub uşa de Nimic şi se împrăştia în holul de Ceva, nu mai e nimic de spus. A devenit greu să navighezi între Ceva şi Ceva fără să treci accidental prin Nimic, iar atunci când Ceva – o cheie, un stilou, un ceas de buzunar – rămânea accidental într-un Loc al Nimicului, nu putea fi niciodată recuperat, asta era o regulă nescrisă ca majoritatea regulilor noastre. S-a ajuns la un moment dat, cu un an sau doi în urmă, ca apartamentul nostru să fie mai mult Nimic decât Ceva, asta, ca atare, nu trebuia să fie o problemă, ar fi putut fi un lucru bun, ne-ar fi putut salva. Ne-a făcut mai mult rău. Într-o după-amiază, stăteam pe canapeaua din dormitorul numărul doi, gândindu-mă, gândindu-mă şi tot gândindu-mă, când mi-am dat seama că stăteam pe o insulă de Ceva. „Cum am ajuns aici?" m-am întrebat, înconjurat de Nimic, „Şi cum mă mai pot întoarce?" Cu cât mama ta şi cu mine stăteam mai mult împreună, cu atât luam de bune presupoziţiile celuilalt, cu atât mai puţine lucruri erau spuse şi mai multe, prost înţelese, îmi amintesc că o dată m-am referit la un spaţiu drept Nimic, în timp ce ea era sigură că noi căzuserăm de acord că acel spaţiu era Ceva, înţelegerile noastre tacite au dus la neînţelegeri, la suferinţă, am început să mă dezbrac în faţa ei, asta s-a întâmplat doar cu câteva luni în urmă, iar ea a spus: „Thomas! Ce te-a apucat?", iar eu am făcut un semn: „Credeam că aici nu e Nimic", acoperindu-mă cu unul din caietele mele, iar ea a spus: „E Ceva!" Am scos din dulapul din hol schiţa apartamentului nostru şi am lipit-o pe uşa de la intrare, iar cu un marker verde şi unul portocaliu am separat Ceva de Nimic.

„Aici e Ceva", am hotărât. „Aici nu-i Nimic." „Ceva." „Ceva." „Nimic." „Ceva." „Nimic." „Nimic." „Nimic." Totul a fost stabilit pentru totdeauna, nu va mai fi decât pace şi fericire, dar n-a durat decât până noaptea trecută, ultima noastră noapte împreună, când mi-a pus inevitabila întrebare, i-am spus: „Ceva", acoperindu-i faţa cu palmele şi

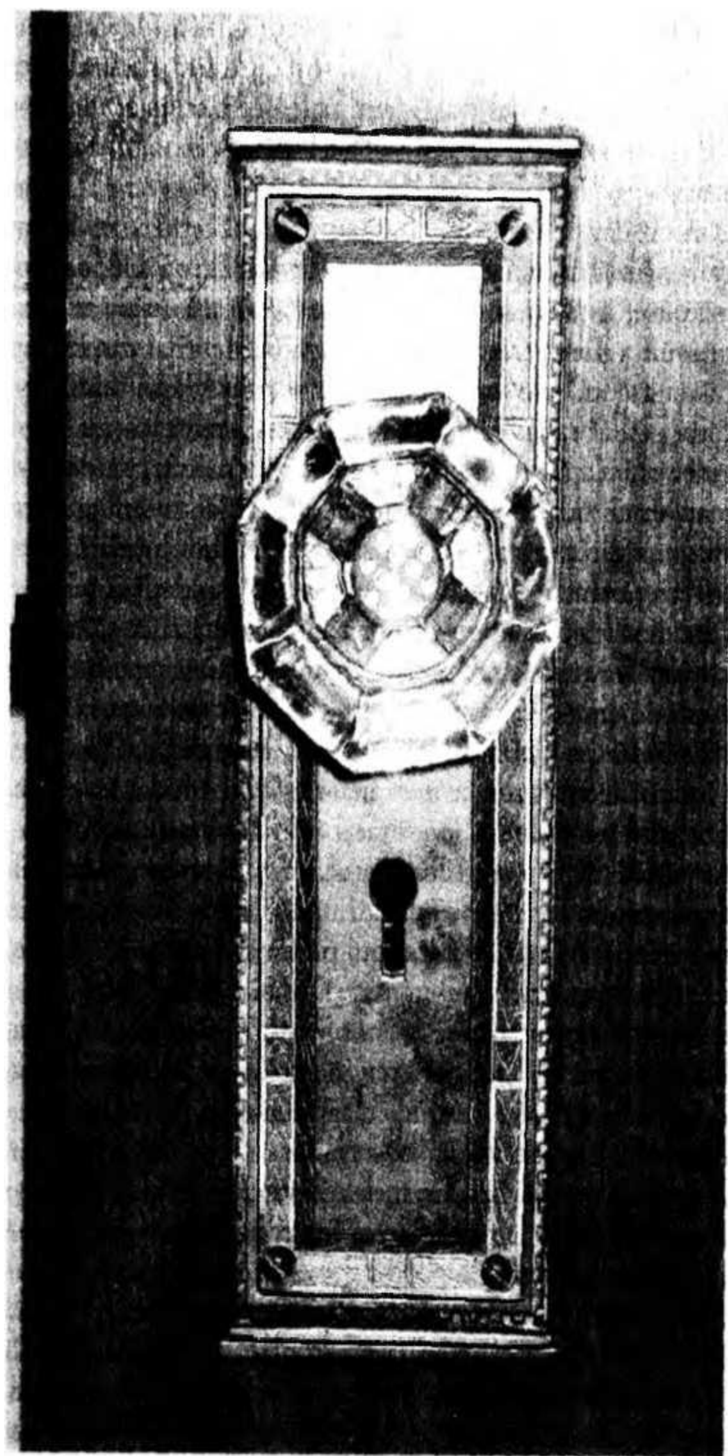
apoi ridicându-le ca pe un voal nupţial. „Trebuie să fim.” Dar în adâncul inimii ştiam adevărul.

Nu vă supăraţi, cât e ceasul?

Fata aceea frumoasă nu ştia cât e ceasul, se grăbea, a spus: „Noroc”, eu am zâmbit, ea a grăbit pasul, cu fusta înfoindu-se în timp ce alerga, uneori îmi aud oasele trosnind sub greutatea tuturor vieţilor pe care nu le trăiesc în viaţa asta, stau pe un aeroport, încercând să mă explic fiului meu nenăscut, aşa umplu pagini întregi, ultimul meu caiet, mă gândesc la o franzelă de pâine neagră pe care am lăsat-o afară într-o noapte, a doua zi dimineaţă am văzut tunelul pe care îl săpase şoarecele, rozând din ea, am tăiat pâinea felii şi în fiecare clipă am văzut conturul şoarecelui, m-am gândit la Anna, aş da orice să nu mă mai gândesc niciodată la ea, nu mă agăţ decât de lucrurile pe care vreau să le pierd, mă gândesc la ziua în care ne-am cunoscut, îşi însoţea tatăl la întâlnirea cu tatăl meu, erau prieteni, vorbeau despre artă și literatură, înainte de război, dar odată ce a-nceput războiul, n-au mai vorbit decât despre război, am văzut-o venind încă de când era foarte departe, aveam cincisprezece ani, ea, şaptesprezece, am stat împreună pe iarbă cât timp taţii noştri au stat de vorbă înăuntru, nu puteam fi mai tineri de-atât. N-am vorbit despre ceva anume, dar m-am simţit ca și când am fi vorbit despre cele mai importante lucruri, amândoi rupeam mănunchiuri de iarbă, eu am întrebat-o dacă-i plăcea să citească, ea a zis: „Nu, dar sunt cărţi care-mi plac mult, mult, mult de tot”, aşa a spus, de trei ori, „Îţi place să dansezi?” m-a întrebat ea, „Îţi place să înoţi?” am întrebat-o eu, ne-am uitat unul la altul până când am simţit că luăm foc, „Îţi plac animalele?” „îţi place vremea rea?” „îţi plac prietenii tăi?” I-am povestit despre sculpturile mele, ea a spus: „Sunt sigură că vei fi un mare artist”. „Cum poţi fi sigură?” „Pur şi simplu.” I-am spus că eram deja un mare artist, pentru că eram atât de nesigur, ea a spus: „Voiam să zic celebru”, i-am spus că nu asta conta pentru mine, m-a întrebat ce conta pentru mine, i-am spus c-o făceam doar de dragul de-a o face, ea a râs şi a spus: „Nu te înţelegi pe tine însuţi”, eu am spus: „Ba bineînţeles că mă înţeleg”, ea a spus: „Bineînţeles”, eu am spus: „Chiar aşa!” Ea a spus: „Nu-i nimic în neregulă dacă nu te înţelegi pe tine însuţi”, vedea prin cochilie până în miezul meu, „Îţi place muzica?” Taţii noştri au ieşit din casă şi stăteau

în uşă, unul dintre ei a întrebat: „Ce facem?" Ştiam că timpul nostru aproape se sfârşise, am întrebat-o dacă îi place sportul, ea m-a întrebat dacă îmi place şahul, Am întrebat-o dacă îi plac copacii căzuţi, ea a plecat acasă cu tatăl ei, miezul meu a urmat-o, iar eu am rămas cu cochilia, trebuia s-o văd din nou, nu-mi puteam explica această nevoie şi tocmai de-asta era o nevoie atât de frumoasă, nu e nimic în neregulă dacă nu te înţelegi pe tine însuţi. În ziua următoare, am mers pe jos jumătate de oră până Ta ea acasă, temându-mă să nu mă vadă cineva pe drum, prea multe lucruri de explicat pe care nu le puteam explica, purtam o pălărie cu boruri largi şi ţineam capul în pământ, auzeam paşii celor care treceau pe lângă mine şi nu ştiam dacă sunt paşi de bărbat, de femeie sau de copil, mă simţeam ca şi când aş fi păşit pe treptele unei scări întinse pe pământ, eram prea ruşinat sau timid ca să mă las văzut, cum să-i fi explicat asta, oare urcam sau coboram scara? M-am ascuns în spatele unei movile, fusese săpat un mormânt pentru cărţi vechi, literatura era singura religie pe care tatăl ei o practica, dacă aluneca vreo carte pe podea, el o săruta, când termina o carte, încerca să o dea mai departe cuiva căruia i-ar fi plăcut foarte mult, iar dacă nu găsea vreun destinatar pe măsură, o îngropa, m-am uitat toată ziua după ea, dar n-am văzut-o, nici în curte, nici la fereastră, mi-am promis că voi sta până o voi găsi, dar începuse să se înnopteze, ştiam că trebuie să plec acasă, m-am ' urât pentru asta, file ce nu eram genul de om care rămâne? Am pornit înapoi, cu capul în pământ, mă gândeam la ea tot timpul, deşi abia o cunoşteam, nu ştiam ce putea să iasă dac-aş fi mers s-o văd, dar ştiam că trebuie să fiu lângă ea, mi-a trecut prin minte, a doua zi când mergeam spre casa ei, cu capul în pământ, că ea s-ar putea să nu se gândească la mine. Cărţile fuseseră îngropate, aşa că de data asta m-am ascuns în spatele unor copaci, îmi imaginam cum rădăcinile lor se încolăcesc în jurul cărţilor, hrănindu-se din paginile lor, îmi imaginam inele de litere în trunchiurile lor, am aşteptat ore-n şir, am zărit-o pe mama ta la o fereastră de la etajul al doilea, era o fetişcană, s-a uitat şi ea la mine, dar pe Anna nu am văzut-o. A căzut o frunză, era galbenă ca hârtia, trebuia să merg acasă şi apoi, în ziua următoare, trebuia să mă întorc la ea. Am chiulit de la ore, drumul a durat atât de puţin, cu gâtul încordat din cauză că-mi ascundeam faţa, braţul meu a şters braţul unui trecător – un braţ solid, puternic – şi am încercat să-mi imaginez cui îi aparţinea, unui fermier, unui pietrar, unui tâmplar, unui zidar. Când am ajuns la casa ei, m-am ascuns sub

una din ferestrele din spate, un tren hurducăia în depărtare, oameni veneau, oameni plecau, soldaţi, copii, fereastra vibra ca un timpan, am aşteptat toată ziua, să fi plecat într-o excursie sau să facă vreun comision, se ascundea, oare, de mine? Când am ajuns acasă, tata mi-a spus că tatăl ei îi făcuse o vizită, l-am întrebat de ce gâfâie, el a spus: „Lucrurile merg din ce în ce mai rău”, mi-am dat seama că probabil trecusem pe lângă tatăl ei în dimineaţa aia. „Care lucruri?” Să fi fost al lui braţul acela puternic pe care îl atinsesem în treacăt? „Totul. Lumea.” Să mă fi văzut sau mă ascunseseră pălăria şi capul plecat? „De când?” Poate că şi el mergea cu capul în jos. „De la început". Cu cât încercam să nu mă gândesc la ea, cu atât mă gândeam mai mult, cu atât îmi era mai greu să explic, m-am întors la ea acasă, am străbătut drumul cu capul plecat, tot nu era acolo, am vrut s-o strig, dar nu voiam să-mi audă vocea, toată dorinţa mea izvora din acele câteva clipe în palma întâlnirii noastre de jumătate de oră stăteau milioane de argumente, de acceptări imposibile şi de tăceri. Aveam atât de multe lucruri s-o întreb: „Îţi place să stai întinsă pe burtă şi să cauţi chestii sub gheaţă?” „Îţi plac piesele de teatru?” „Îţi place când auzi ceva înainte să vezi?” M-am dus din nou în ziua următoare, plimbarea a fost epuizantă, cu fiecare pas mă convingeam singur că ea îşi făcuse o părere proastă despre mine sau, mai rău, că nici măcar nu se gândea la mine, mergeam cu capul plecat, cu pălăria cu boruri largi trasă pe ochi, când îţi ascunzi faţa de lume, nu ai cum să vezi lumea și de aceea, în mijlocul tinereţii mele, în mijlocul Europei, între două sate, pe punctul de a pierde totul, m-am izbit de ceva și m-am prăvălit. A trebuit să respir adânc ca să m-adun, la început am crezut că m-am izbit de un copac, apoi copacul s-a transformat în om, care se ridica și el de pe jos, după care am văzut că era ea, iar ea a văzut că eram eu, „Salut”, am spus, scuturându-mă de praf, „Salut”, a spus ea. „Ce ciudat.” „Da.” Care putea fi explicaţia? „Unde mergi?” am întrebat. „Să mă plimb”, a spus ea. „Tu?” „Să mă plimb.” Ne-am ajutat unul pe altul să ne ridicăm, ea mi-a scuturat frunzele din păr, am vrut să-i ating părul,

„Nu-i adevărat”, am spus, neştiind care vor fi următoarele cuvinte ce-mi vor ieşi pe gură, dar voiam să fie ale mele, voiam, mai mult ca niciodată, să-mi scot miezul şi să fiu înţeles. Veneam să te văd”, i-am spus, „vin la tine acasă de şase zile-ncoace. Nu ştiu de ce, dar trebuie să te văd”. Ea tăcea, mă făcusem de râs, nu-i nimic în neregulă să nu te înţelegi pe tine însuţi şi ea a-nceput să râdă, să râdă mai tare decât auzisem vreodată pe cineva râzând, râsul a adus cu el lacrimi, lacrimile au adus mai multe lacrimi şi apoi am început şi eu să râd, profund ruşinat, „Veneam spre tine”, am spus din nou, ca şi când aş fi vrut să mă afund şi mai mult în propriul rahat, „pentru că voiam să te mai văd”, ea râdea şi râdea, „Acum înţeleg”, a spus când a fost în stare să vorbească. „Ce?” „De ce, în ultimele şase zile, nu ai fost acasă.” Ne-am oprit din râs, am tras lumea înăuntrul meu, am rearanjat-o şi a sub forma unei întrebări: „Îţi place de mine?

Cât e ceasul?

El mi-a spus că e 9:38, semăna aşa de mult cu mine, mi-am dat seama că şi el observase, am schimbat un zâmbet recunoscându-ne unul în celălalt, oare câte sosii am? Facem toate aceleaşi greşeli sau o fi vreuna care-a nimerit-o sau măcar a greşit mai puţin, dar dacă eu sunt impostorul? Tocmai mi-am spus mie însumi cât e ceasul şi mă gândesc la mama ta, cât de tânără şi de bătrână e, cum îşi ţine banii într-un plic, cum mă pune să-mi dau cu loţiune de protecţie solară indiferent de vreme, cum strănută şi-şi spune: „Noroc”, noroc să aibă. Acum e acasă, scriindu-şi povestea vieţii, în timp ce eu plec, ea bate la maşină, fără să ştie care vor fi următoarele capitole. A fost ideea mea şi pe moment mi s-a părut o idee foarte bună, m-am gândit că, dacă s-ar exprima, în loc să se urască, dacă ar avea un mijloc prin care să se elibereze de povară, trăia doar ca să trăiască, fără să o inspire ceva, fără să-i pese de ceva, fără nimic al ei, mă ajuta la magazin, după care venea acasă şi se aşeza în scaunul ei mare şi se holba la revistele ei, nu la ele, ci prin ele, lăsând să i se aşeze praful pe umeri. Mi-am scos din dulap vechea maşină de scris şi am instalat-o în camera de oaspeţi, cu tot ce avea nevoie, o măsuţă pe post de birou, un scaun, hârtie, pahare, o sticlă de apă, un reşou, flori, biscuiţi, nu era un birou adevărat, dar era de-ajuns, a spus: „Dar e un Loc al Nimicului”, eu am scris: „Ce loc mai bun pentru a-ţi

scrie povestea vieţii?” Ea a spus: „Am vederea slabă”, i-am spus că vede destul de bine, ea a spus: „Abia dacă mai zăresc”, acoperindu-şi ochii cu degetele, dar ştiam că era doar ruşinată de atenţia ce i se acorda, a spus: „Nu ştiu să scriu”, i-am spus că nu-i nimic de ştiut, trebuie doar să-şi dea drumul, a pipăit cu degetele maşina de scris, ca un orb care pipăie faţa cuiva, şi a spus: „N-am mai bătut niciodată la maşină”, i-am spus: „Trebuie doar să apeşi tastele”, a spus că o să încerce şi, deşi ştiu să bat la maşină de când eram copil, era mai mult decât făcusem eu vreodată. Luni de zile a fost la fel, se trezea la patru dimineaţa şi se ducea în camera de oaspeţi, animalele o urmau, eu veneam aici, n-o vedeam decât la micul dejun şi apoi, după orele de muncă, ne vedeam fiecare de treburile lui şi nu ne întâlneam decât când venea ora de somn, îmi făceam, oare, griji pentru ea, fiindcă-şi punea toată viaţa într-o poveste de viaţă nu, eram foarte fericit pentru ea, îmi amintesc sentimentul pe care-l avea, bucuria de a reconstrui lumea, auzeam din spatele uşii sunetele creaţiei, literele strivite de hârtie, paginile trase din maşină, totul fiind, pentru prima oară, mai bine decât era şi cât de bine se putea, totul plin de sens şi apoi, într-o dimineaţă, primăvara asta, după ani de muncă în singurătate. A spus: „Vreau să-ţi arăt ceva”. Am urmat-o în camera de oaspeţi, mi-a făcut semn spre măsuţa din colţ, pe care stătea maşina de scris, flancată de două teancuri de hârtie, cam de aceeaşi înălţime, ne-am îndreptat amândoi spre maşina de scris, a pipăit toate lucrurile de pe masă, după care mi-a dat teancul din stânga şi a spus: „Viaţa mea”. „Poftim?” am întrebat ridicând din umeri, ea a pus degetul pe prima pagină, „Viaţa mea”, a spus din nou, am răsfoit paginile, cred că erau vreo mie, am pus teancul jos, "Ce-i asta?” am întrebat, aşezându-i palmele pe dosul mâinilor mele, după care mi-am întors palmele, lipindu-le de ale ei, „Viaţa mea”, a spus ea, atât de mândră, „Am scris-o până în momentul de faţă. Până acum. M-am ajuns din urmă. Ultimul lucru pe care l-am scris a fost «Mă duc să-i arăt ce-am scris. Sper să-i placă." Am luat foile şi m-am uitat prin ele, încercând să găsesc ziua în care se născuse, prima ei dragoste, când îşi văzuse ultima oară părinţii şi o căutam şi pe Anna, am căutat şi-am tot căutat, m-am tăiat într-o margine de hârtie la degetul arătător şi am sângerat o floare pe pagina pe care ar fi trebuit s-o văd sărutând pe cineva, dar nu vedeam decât:

1 Am vrut să plâng, dar n-am plâns, probabil că ar fi trebuit să plâng, ar fi trebuit să ne înecăm amândoi în camera aia, să pun capăt

suferinţelor noastre, ne-ar fi găsit plutind cu faţa-n jos în două mii de pagini albe sau îngropaţi în sarea lacrimilor mele evaporate, mi-am amintit, chiar în momentul ăla, mult prea târziu, că în urmă cu ani buni smulsesem panglica din maşina de scris, fusese un act de răzbunare împotriva maşinii de scris şi împotriva mea, o scosesem pe toată, desfăşurându-i negativul – casele viitoare pe care le creasem pentru Anna, scrisorile pe care le scrisesem fără să primesc răspuns – ca şi când m-ar fi putut proteja de viaţa reală. Dar mai rău – dacă e de negrăit, scrie-o! —, mi-am dat seama că mama ta pur şi simplu nu vedea golul, nu vedea nimic. Ştiam că îi e greu, simţeam cum mă apuca de braţ când păşea. O auzisem spunând: „Am vederea slabă", dar credeam că e un fel de a mă sensibiliza, o figură de stil, de ce nu mi-a cerut ajutorul, de ce, în loc de asta, cerea toate revistele şi ziarele-alea, dacă nu le putea citi, oare în felul ăsta cerea ea ajutor? De-asta se ţinea ea de balustradă, de-asta nu mă lăsa s-o privesc când gătea sau când se schimba? Oare avea mereu ceva de citit în faţă ca să nu fie nevoie să se uite în altă direcţie? Toate cuvintele pe care i le scrisesem în toţi aceşti ani, oare nu-i spusesem niciodată nimic? „Minunat", i-am spus, mângâind-o pe umăr într-un fel anume, un gest al nostru, „e minunat". „Continuă", a spus, „vreau să ştiu ce crezi". I-am pus mâna pe faţa mea, mi-am plecat capul spre umăr, în contextul în care credea ea că se desfăşoară conversaţia, asta însemna „Nu pot s-o citesc aşa, aici. O iau cu mine-n dormitor, o s-o citesc încet, atent, o să-i dau poveştii vieţii tale ceea ce merită". Dar în ceea ce ştiam eu că este contextul conversaţiei noastre, însemna „Te-am dezamăgit".

Cât e ceasul?

Prima oară când Anna şi cu mine am făcut dragoste a fost în spatele magaziei tatălui ei, fostul proprietar fusese fermier, dar Dresda începuse să înghită satele din jur şi ferma era împărţită în nouă loturi de pământ, familia Annei îl deţinea pe cel mai mare. Pereţii magaziei s-au prăbuşit într-o după-amiază de toamnă – „prea multe frunze pe acoperiş", glumea tatăl ei – şi, în ziua următoare, a făcut pereţi noi din rafturi, pentru ca înseşi cărţile să separe înăuntrul de înafară. (Acoperişul nou, în consolă, ferea cărţile de ploaie, dar în timpul iernii paginile îngheţau, iar la venirea primăverii începeau să lăcrimeze.) A făcut acolo un mic salon, cu covoare, două canapele mici, îi plăcea să

stea acolo seara, cu paharul de whisky şi pipa, dădea jos câteva cărţi şi se uita prin perete la centrul oraşului. Era un intelectual, deşi nu unul important, poate că, dacă ar fi trăit mai mult, ar fi ajuns important, poate că mari cărţi încolţeau în el ca nişte vlăstare, cărţi care ar fi putut separa înăuntrul de înafară. În ziua în care Anna şi cu mine am făcut dragoste pentru prima oară, m-am întâlnit cu el în curte, stătea acolo lângă un bărbat răvăşit, cu un păr cârlionţat zburlit în toate direcţiile, cu ochelarii îndoiţi, cu o cămaşă albă plină de pete, de la mâinile lui murdare de tuş, „Thomas, fă cunoştinţă cu prietenul meu, Simon Goldberg”. L-am salutat, nu ştiam cine e sau de ce mi se făcea cunoştinţă cu el, voiam s-o găsesc pe Anna, domnul Goldberg m-a întrebat cu ce mă ocup, avea o voce bărbătească şi spartă, ca o stradă pietruită, i-am spus: „Nu fac nimic”, el a râs, „Nu fi modest”, a spus tatăl Annei. „Vreau să fiu sculptor.” Domnul Goldberg şi-a scos ochelarii, şi-a tras cămaşa afară din pantaloni şi şi-a şters ochelarii cu poalele. „Vrei să fii sculptor?” Eu am spus: „încerc”. Şi-a pus la loc ochelarii, fixându-i după urechi, şi a spus: „în cazul tău, să încerci înseamnă să fii”. „Dumneavoastră cu ce vă ocupaţi?” am întrebat, pe un ton mai provocator decât aş fi vrut. El a spus: „Nu mă mai ocup cu nimic”. Tatăl Annei i-a spus: „Nu mai fi aşa modest”, deşi de data asta n-a râs şi a zis: „Simon e una dintre minţile luminate ale vremii noastre”. „încerc”, mi-a spus domnul Goldberg, ca şi când n-am fi existat decât noi doi. „Ce încercaţi?” am întrebat, pe un ton mai afectat decât aş fi vrut, şi-a scos din nou ochelarii… Încerc să fiu”. În timp ce tatăl ei şi domnul Goldberg stăteau de vorbă în salonul improvizat, ale cărui cărţi separau înăuntrul de înafară, Anna şi cu mine am făcut o plimbare prin stufărişul ce înconjura mlaştina verde-cenuşie unde fusese odată grajdul pentru cai şi de unde se vedea marginea apei dacă ştiai unde şi cum să te uiţi, am intrat în noroi până la glezne şi ne-am mânjit de sucul fructelor căzute pe care le călcam în picioare, din vârful dealului se vedea gara aglomerată, freamătul războiului se apropia din ce în ce, soldaţii traversau oraşul nostru mergând spre est, refugiaţii mergeau spre vest sau rămâneau aici, trenuri veneau şi plecau, cu sutele, noi ne-am întors de unde plecaserăm, în spatele magaziei devenite salon. „Hai să stăm”, a spus ea, ne-am aşezat, rezemaţi de rafturi, îi auzeam vorbind înăuntru şi simţeam fumul de pipă care se strecura printre cărţi, Anna a început să mă sărute, „Dar dacă ies?” am şoptit, ea mi-a atins urechile, lucru care însemna că vocile lor ne vor ţine la adăpost.

M-a atins peste tot, nu ştiam ce face, i-am atins tot corpul, ce făceam, oare înţelegeam noi ceva ce nu puteam explica? Tatăl ei a spus: „Poţi rămâne cât timp ai nevoie. Poţi rămâne pentru totdeauna”. Şi-a scos bluza, i-am ţinut sânii în palme, era ciudat şi era firesc, mi-a scos şi mie cămaşa, pentru o clipă n-am mai văzut nimic în jur şi atunci domnul Goldberg a râs şi a spus: „Totdeauna!”, l-am auzit păşind prin cămăruţă, i-am băgat mâna sub fustă, între picioare, părea că o să ia foc totul, am ştiut ce să fac fără să am experienţă, era la fel ca în visele mele, ca şi când toate astea încolţiseră în mine ca un vlăstar, tot ce se întâmpla se întâmplase şi înainte şi urma să se mai întâmple, „Nu mai recunosc lumea”, a spus tatăl Annei, Anna s-a răsucit, lăsându-se pe spate, după un perete de cărţi prin care pătrundeau voci şi fum de pipă, „Vreau să facem dragoste”, a şoptit Anna, ştiam exact ce să fac, se apropia noaptea, trenurile plecau, i-am ridicat fusta, domnul Goldberg a spus: „Nici eu n-o mai recunosc” şi-l auzeam respirând de cealaltă parte a cărţilor, dacă ar fi luat una din raft, ar fi văzut totul. Dar cărţile ne-au apărat. Am stat în ea doar o secundă, după care am luat foc, ea scâncea, domnul Goldberg a bătut din picior şi-a urlat ca un animal rănit, am întrebat-o dacă era supărată, ea a clătinat din cap, m-am întins peste ea, odihnindu-mi obrazul pe pieptul ei, şi am văzut-o pe mama ta la fereastra de la etajul al doilea, „Atunci de ce plângi?” am întrebat, epuizat şi experimentat, „Războiul!” a zis domnul Goldberg, furios şi înfrânt, cu vocea tremurândă: „Ne omorâm unii pe alţii fără niciun scop! E un război purtat de umanitate împotriva umanităţii şi nu se va sfârşi decât atunci când nu va mai rămâne nimeni să lupte!” Ea a spus: „M-a durut”.

Cât e ceasul?

În fiecare dimineaţă, înainte de micul dejun şi înainte să vin aici, mama ta şi cu mine mergem în camera de oaspeţi, animalele ne urmează, eu răsfoiesc paginile albe şi mă prefac că râd, că plâng, dacă ea mă întreabă de ce râd sau plâng, îi arăt pagina cu degetul, iar dacă întreabă „De ce?” îi duc mâna la inimă, apoi la inima mea, sau îi pun degetul pe oglindă sau i-l pun, rapid, pe reşou, uneori mă întreb dacă ştie, în momentele mele cele mai de Nimic, mă întreb dacă mă testează, dacă toată ziua bate la maşină prostii sau dacă nu bate nimic, doar ca să vadă cum voi reacţiona eu, vrea să ştie dacă o iubesc, asta e tot ce

vor oamenii unii de la alţii, nu dragostea în sine, ci doar să ştie că dragostea e acolo la fel ca bateriile din lanterna din trusa de urgenţă din dulapul de pe hol, „Să nu mai arăţi nimănui”, i-am spus în dimineaţa în care mi-a arătat paginile pentru prima oară şi poate că încercam s-o protejez sau poate că încercam să mă protejez pe mine, „O să rămână secretul nostru până când va fi perfect. Vom lucra amândoi la ea. Vom face din ea cea mai grozavă carte scrisă vreodată”. „Crezi c-ar fi posibil?” a întrebat ea, afară, frunzele se desprindeau din copaci, înăuntru, noi renunţam să ne mai preocupăm de adevărul ăsta, „Da, cred”, am spus atingându-i braţul, „dacă ne străduim”. Şi-a întins mâinile şi mi-a găsit faţa, a spus: „O să scriu despre asta”. Începând din acea zi, am încurajat-o, am implorat-o să scrie mai mult, să sape mai adânc, „Descrie-i faţa”, îi spun, plimbându-mi mâna pe pagina goală, şi apoi, în dimineaţa următoare, „Descrie-i ochii”, şi apoi, ţinând pagina în dreptul ferestrei, ca să se umple de lumină, „Descrie-i irişii”, şi apoi: „Pupilele”. Nu întreabă niciodată: „Ai cui?” Nu întreabă niciodată: „De ce?” Să fie ochii mei pe toate paginile-alea? Am văzut cum teancul din stânga se face dublu şi apoi cvadruplu, am auzit de incidente care au devenit tangente, care au devenit pasaje, care au devenit capitole şi ştiu, pentru că ea mi-a spus, că ceea ce la un moment dat era a doua propoziţie ajunsese acum penultima. Chiar acum două zile mi-a spus ca povestea vieţii ei se derula mai repede decât viaţa însăşi. „Cum adică?” am întrebat-o prin gesturi, „Se-ntâmplă aşa de puţine lucruri”, a spus, „iar eu cel mai bine mă pricep să-mi aduc aminte”. „N-ai putea scrie despre magazin?” „Am descris fiecare diamant din casetă.” Ai putea scrie despre alţi oameni.” „Viaţa mea e povestea tuturor celor pe care i-am cunoscut”. „Ai putea scrie despre sentimentele tale”. A întrebat: Oare viaţa şi sentimentele mele nu sunt unul şi acelaşi lucru?

Nu vă supăraţi, de unde se iau bilete?

Am atâtea să-ţi spun, problema e că intru în criză de timp, intru în criză de spaţiu, mi se umple caietul, n-ar fi destule pagini, am aruncat azi-dimineaţă o ultimă privire prin apartament şi totul era scris, scrisul inunda pereţii şi oglinzile, am scos covoarele ca să pot scrie pe podele, scrisesem pe ferestre şi pe sticlele de vin pe care le primisem cadou, dar nu le-am băut niciodată, nu port decât mânecă scurtă, chiar şi atunci când e frig, pentru că până şi mâinile mele sunt

cărţi. (Dar sunt prea multe lucruri de spus. Îmi pare rău. Asta am tot încercat să-ţi spun, că îmi pare rău pentru tot. Pentru că mi-am luat la revedere de la Anna când, probabil, aş fi putut s-o salvez și pe ea, și ideea noastră sau măcar aş fi murit împreună cu ele, îmi pare rău pentru neputinţa mea de a da la o parte lucrurile neimportante, pentru neputinţa mea de mă ţine de lucrurile importante. Îmi pare rău pentru ceea ce sunt pe cale să vă fac ţie și mamei tale. Îmi pare rău că nu-ţi voi vedea niciodată chipul, nu-ţi voi da de mâncare, nu-ţi voi spune poveşti înainte de culcare. Am încercat, în felul meu, să mă explic, dar când mă gândesc la povestea vieţii mamei tale, îmi dau seama că nu am explicat nimic, ea și cu mine nu suntem cu nimic diferiţi, nici eu, la rândul meu, nu am scris Nimic. „Dedicaţia", mi-a spus azi-dimineaţă, doar cu câteva ore-n urmă, când am mers pentru ultima oară în camera de oaspeţi, „Citeşte-o". I-am atins pleoapele cu degetele şi i-am deschis larg ochii, pentru a-i transmite toate înţelesurile posibile, eram pe punctul de a o părăsi fără să-mi iau rămas-bun, de a întoarce spatele unei căsnicii făcute din reguli şi milimetri, „Crezi că-i prea de tot?" m-a întrebat, aducându-mă înapoi la dedicaţia ei invizibilă, am atins-o cu mâna dreaptă, fără să ştiu cui îi dedicase povestea vieţii ei, „Nu e chiar așa de ridicolă, nu?" Am atins-o cu mâna dreaptă, deja îmi era dor de ea, nu începeam să mă răzgândesc, ci doar să mă gândesc, „Nu e cam orgolioasă?" Am atins-o cu mâna dreaptă şi am ştiut că şi-o dedicase sieși, „înseamnă totul pentru tine?" m-a întrebat, de data asta punând degetul pe ceea ce nu era acolo, am atins-o cu mâna stângă şi am ştiut că mi-o dedicase mie. I-am spus că trebuie să plec. Am întrebat-o, printr-un lung şir de gesturi pe care nu le-ar fi înţeles nimeni, dacă voia ceva anume. „Tu o nimereşti întotdeauna", a spus. „Vreo revistă cu peisaje?" (I-am mişcat mâinile ca două aripi.) „Ar fi drăguţ.'1 „Poate şi una de artă?" (I-am luat mâna, ca pe o pensulă, şi am pictat un tablou imaginar în faţa noastră.) „Sigur". M-a condus la uşă, cum făcea întotdeauna, „S-ar putea să nu mă întorc înainte să adormi", i-am spus, punându-mi mâna pe umărul ei şi aşezându-i obrazul în palma mea. Ea a spus: „Dar nu pot să adorm fără tine". I-am lipit palmele de tâmplele mele şi am dat din cap în semn că putea, am mers împreună spre uşă, navigând pe o cărare de Ceva. „Şi dacă nu pot să adorm fără tine?" I-am lipit palmele de tâmplele mele şi am dat din cap că putea, „Dar dacă nu pot?" Am dat din cap, „Răspunde-mi", a zis, eu am ridicat din umeri, „Promite-mi c-o să ai grijă", a spus, trăgându-mi pe cap gluga de la

haină, „Promite-mi c-o să ai grijă mai mult decât de obicei, grijă mare. Ştiu că te uiţi în dreapta şi-n stânga atunci când traversezi, dar vreau să te uiţi de două ori, pentru că așa zic eu”. Am dat din cap. Ea a întrebat: „Ţi-ai dat cu loţiune?” I-am spus cu mâinile: „Afară e frig. Ești răcită". Ea a întrebat: „Dar ţi-ai dat?” M-am surprins atingând-o cu mâna dreaptă. Puteam trăi în minciună, dar nu puteam spune o minciună nevinovată. Ea a spus: „Stai puţin”, a dat fuga înăuntru şi s-a-ntors cu un tub de loţiune. Şi-a stors puţină în palmă, şi-a frecat mâinile şi mi-a întins-o pe ceafă şi pe mâini, şi între degete, şi pe nas, şi pe frunte, şi pe obraji, şi pe bărbie, pe toate părţile expuse, la sfârşit eu eram lutul şi ea sculptorul, mi-am zis, ce păcat că trebuie să trăim, dar ce tragedie că nu putem trăi decât o viaţă, pentru că, dacă am fi avut două vieţi, una mi-aş fi petrecut-o cu ea. Aş fi stat cu ea în apartament, aş fi smuls schiţa de pe uşă, aş fi ţinut-o-n pat, aş fi spus: „Vreau două chifle”, aş fi cântat: „New York,

New York”, aş fi râs: „Ha ha ha!”, aş fi strigat: „Ajutor!”, mi-aş fi petrecut viaţa aceea printre cei vii. Am coborât amândoi cu liftul, am ajuns în pragul uşii, ea s-a oprit şi eu am mers mai departe. Ştiam că sunt pe cale să distrug ceea ce ea putuse să reconstruiască, dar nu aveam decât o viaţă. Am auzit-o în spatele meu. Din cauza a ce simţeam sau, mai bine zis, în ciuda a ce simţeam, m-am întors, „Nu plânge”, i-am spus, lipindu-i degetele de faţa mea şi împingând lacrimile imaginare înapoi de unde veniseră, „Știu”, a spus în timp ce-și ștergea lacrimile adevărate, am tropăit, asta însemna „Nu mă duc la aeroport”. „Du-te la aeroport”, a spus, i-am atins pieptul, după care i-am luat mâna şi i-am îndreptat-o spre lume, după care i-am dus mâna înapoi la piept, „Știu”, a spus, „Bineînțeles că ştiu asta”. O ţineam de mâini şi mă prefăceam că suntem în spatele unui zid invizibil sau al unei picturi imaginare, palmele noastre îi explorau suprafaţa, apoi, cu riscul de a spune prea mult, i-am dus una dintre palme la ochii mei, iar pe cealaltă la ochii ei, „Ești prea bun cu mine”, a spus, i-am dus mâinile la tâmplele mele şi am dat din cap că da, ea a râs, îmi place la nebunie când râde, deși adevărul e că nu sunt îndrăgostit de ea, ea a spus: „Te iubesc”, eu i-am spus ce simţeam, aşa i-am spus: am luat-o de mâini, i-am îndreptat degetele arătătoare unul spre celălalt, încet, foarte încet, i le-am apropiat şi, cu cât se apropiau mai tare, cu atât le mişcăm mai încet şi, atunci când erau gata-gata să se-atingă, când erau la o distanţă de grosimea unei pagini de dicţionar, apăsând de-o parte şi de alta a

cuvântului „dragoste”, le-am oprit şi le-am ţinut aşa. Nu ştiu ce-a crezut, nu ştiu ce-a înţeles sau ce şi-a impus să nu înţeleagă, m-am întors şi m-am îndepărtat de ea, nu m-am uitat înapoi, nici nu mă voi uita. Îţi spun toate astea pentru că nu voi fi niciodată tatăl tău, iar tu vei fi mereu copilul meu. Dar vreau măcar să ştii că nu din egoism am plecat, cum să-ţi explic? Nu pot trăi, am încercat şi nu pot. Dacă asta sună simplu, ei bine, e simplu aşa cum un munte

e simplu. Mama ta a suferit şi ea, dar a ales să trăiască şi a trăit, tu să-i fii şi fiu, și soţ. Nu mă aştept să mă înţelegi vreodată, poate nici nu vei citi cuvintele-astea, în cazul în care mama ta ţi le va da. E timpul să închei. Vreau să fii fericit, îmi doresc asta mai mult decât îmi doresc fericire pentru mine, asta-ţi pare la fel de simplu? Plec. O să rup paginile-astea din caiet, o să le pun la poştă înainte să urc în avion, la destinatar o să trec „Copilului meu nenăscut", iar eu nu voi mai scrie niciodată nimic, am plecat, deja nu mai sunt aici. Cu dragoste, tatăl tău

Vreau să cumpăr un bilet spre Dresda.

Ce faci aici?

O să răceşti şi mai tare.

Eşti nebună. O să răceşti.

DĂRÂMAT
ŞI MAI DĂRÂMAT

După douăsprezece weekenduri a avut loc premiera lui *Hamlet,* deşi a fost, de fapt, doar o versiune modernă prescurtată, pentru că adevăratul *Hamlet* este prea lung şi prea confuz, iar majoritatea copiilor de la mine din clasă au THDA[10]. De exemplu, celebrul monolog „A fi sau a nu fi", despre care ştiu din *Operele complete* ale lui Shakespeare pe care mi le-a cumpărat bunica, a fost redus la „A fi sau a nu fi, aceasta-i întrebarea".

Toată lumea trebuia să aibă un rol, dar nu erau destule roluri adevărate, şi eu nu m-am dus la audiţie pentru că eram prea dărâmat în ziua aia ca să merg la şcoală, aşa că am primit rolul lui Yorick. La început mi-a fost ruşine. I-am sugerat doamnei Rigley că aş putea doar să cânt la tamburină în orchestră sau ceva de genul ăsta. Ea a spus: „Nu e nicio orchestră". Eu am spus: „Chiar şi-aşa". Ea a spus: „O să fie

[10] Tulburare de comportament a copilului, caracterizată prin hiperactivitatc, agitație, dificultăți de concentrare etc.

grozav. O să fii îmbrăcat tot în negru, cei de la machiaj or să-ţi vopsească mâinile şi gâtul în negru, iar cei de la costume or să-ţi facă un fel de craniu de carton, ca să-l porţi pe cap. Asta le va da tuturor impresia că nu ai corp". Am stat să mă gândesc puţin, după care i-am spus ideea pe care o aveam, una mai bună. „Ce voi face e să inventez un costum de om invizibil care are o cameră video la spate şi care înregistrează tot ce se întâmplă în spatele meu şi proiectează totul pe un monitor cu plasmă pe care îl voi purta în faţă, care va acoperi totul, mai puţin faţa mea. O să pară că nici măcar nu sunt acolo." Ea a spus: „Bestial!" Eu am spus: „Dar Yorick chiar e un rol?" Mi-a şoptit la ureche: „Dacă mi-e frică de ceva, e că tu îmi vei fura spectacolul". După aceea eram foarte nerăbdător să fiu Yorick.

Seara premierei a fost foarte tare. Aveam o maşină de făcut ceaţă, aşa că cimitirul arăta exact ca un cimitir din filme. „O, sărmane Yorick!" a spus Jimmy Snyder, ţinându-mi faţa în mâini, „L-am cunoscut, Horatio". Nu aveam ecran cu plasmă, pentru că bugetul pentru decor nu era suficient de mare, dar puteam privi în jur dinăuntrul craniului fără să observe nimeni. Am văzut o mulţime de oameni pe care-i cunoşteam, lucru care m-a făcut să mă simt special. Mami şi Ron şi bunica erau acolo, evident. Era şi Pastă-de-Dinţi, cu domnul şi doamna Hamilton, lucru foarte drăguţ, erau şi domnul, şi doamna Minch, pentru că Minch era Guildenstern. Mulţi dintre cei cu numele Black pe care-i cunoscusem în aceste douăsprezece weekenduri erau acolo. Era şi Abe. Erau şi Ada, şi Agnes. (De fapt, chiar stăteau una lângă alta, deşi ele nu-şi dădeau seama.) I-am văzut şi pe Albert, şi pe Alice, şi pe Allen, şi pe Arnold, şi pe Barbara, şi pe Barry. Cred că ei erau jumătate din public. Dar ce e ciudat e că nici nu le trecea prin cap ce au în comun, lucru care era într-un fel ca atunci când eu nu ştiam ce legătură au pioneza, lingura îndoită, bucata de folie de aluminiu şi toate celelalte lucruri pe care le-am găsit în Central Park.

Eram incredibil de emoţionat, dar nu mi-am pierdut curajul şi am fost extrem de subtil. Ştiu asta pentru că am avut parte de aplauze în picioare, lucru care m-a făcut să mă simt de milioane.

A doua reprezentaţie a fost şi ea destul de tare. Mami a venit, dar Ron a trebuit să lucreze până târziu. Asta a fost OK, oricum, pentru că nici nu voiam ca el să fie acolo. A fost şi bunica, evident. N-am mai văzut niciun Black, dar ştiu că majoritatea oamenilor nu merg decât o dată la un spectacol, doar dacă nu cumva sunt părinţii tăi, aşa că nu

mi-a părut rău din cauza asta. Am încercat să am o prestaţie foarte specială şi cred că am reuşit. „O, sărmane Yorick! L-am cunoscut, Horatio; un tip amuzant şi de toată isprava. Călăream pe spinarea lui, iar acum, ce groază-mi e să mă gândesc la el!”

În seara următoare nu a venit decât bunica. Mama avea o întâlnire seara târziu, pentru că începea unul dintre procesele ei, şi nu am întrebat unde era Ron, pentru că mi-era jenă şi oricum nu voiam ca el să fie acolo. Cum stăteam eu aşa, cât puteam de nemişcat, cu mâna lui Jimmy Snyder sub bărbie, m-am întrebat: *Ce rost are să ai o prestaţie extrem de subtilă dacă tot nu se uită nimeni?*

Bunica nu a venit în culise să mă salute înainte de spectacol, în seara următoare, nici să-şi ia la revedere după, dar am văzut că era acolo. O vedeam prin orbitele de carton stând în spatele sălii de sport, sub coşul de baschet. Machiajul ei absorbea lumina într-un mod fascinant, care îi făcea faţa să pară aproape ultravioletă. „O, sărmane Yorick!” Stăteam cât se poate de nemişcat şi-n tot timpul ăsta mă gândeam: *Ce proces e mai important decât cea mai mare piesă de teatru din istorie?*

La următoarea reprezentaţie, din nou, nu a fost decât bunica. A plâns în cele mai nepotrivite momente şi a râs în cele mai nepotrivite momente. A aplaudat când publicul a aflat vestea că Ophelia s-a înecat, ceea ce ar trebui să fie o veste proastă, şi a protestat când Hamlet a marcat primul punct în duelul cu Laertes, la final, ceea ce e un lucru bun, din motive evidente.

„Aici erau buzele lui, pe care eu le sărutam adesea. Unde-ţi sunt spiritele şi jocurile şi cântecele-acuma?”

În culise, înainte de ultima reprezentaţie, Jimmy Snyder a imitat-o pe bunica în faţa tuturor actorilor şi a întregit echipe. Cred că nu-mi dădusem seama cât de gălăgioasă fusese. Mă înfuriasem foarte tare pe mine pentru că o observasem, dar nu aveam dreptate, era vina ei. Toată lumea o observase. Jimmy a imitat-o la fix – felul cum dădea din mâna stângă de fiecare dată când era ceva amuzant, ca şi când ar fi îndepărtat vreo muscă. Felul cum îşi legăna capul, ca şi când s-ar fi concentrat incredibil de tare la ceva anume, şi felul cum strănuta şi-şi spunea singură „Noroc”. Şi cum plângea şi suspina: „Ce trist”, de-o auzea toată lumea.

Am stat acolo în timp ce el îi făcea pe toţi să se spargă de râs. Până şi doamna Rigley se spărgea de râs, la fel şi soţul ei, care cânta la

pian pe când se schimbau decorurile. Nu le-am spus că era bunica mea şi nici nu i-am spus să înceteze. Pe dinafară, şi eu mă spărgeam de râs. Pe dinăuntru, îmi doream ca ea să fie dosită bine undeva, într-un buzunar portabil, sau să aibă şi ea un costum de om invizibil. Îmi doream să aterizăm amândoi undeva departe, în Al Şaselea District, de exemplu.

În seara aceea venise din nou, stătea în rândul din spate, deşi numai primele trei erau ocupate. Am privit-o de sub craniu. Îşi ţinea mâna apăsată pe inima ei ultravioletă şi o auzeam spunând: „Ce trist, foarte trist!” M-am gândit la fularul neterminat, la piatra pe care o cărase pe Broadway, la cum, deşi trăise aşa de mult, avea în continuare nevoie de prieteni imaginari şi la cele o mie de războaie pe care le purtaserăm, jucându-ne cu degetele mari.

MARGIE CARSON: Hei, Hamlet, unde-i Polonius?

JIMMY SNYDER: La cină.

MARGIE CARSON: La cină? Unde?

JIMMY SNYDER: Nu undeva unde să mănânce, ci undeva unde e el mâncat.

MARGIE CARSON: Uau!

JIMMY SNYDER: Un rege poate sfârşi în măruntaiele unui cerşetor.

M-am simţit în noaptea aceea, pe scenă, sub craniul acela, incredibil de aproape de toate lucrurile din univers, dar şi extrem de singur. M-am întrebat, pentru prima oară în viaţă, dacă viaţa merită toată munca pe care o depui ca să trăieşti. Ce *anume* face ca viaţa să merite toate astea? Ce-i atât de îngrozitor în a fi mort pentru totdeauna, fără să simţi nimic, fără ca măcar să visezi? Ce-o fi aşa grozav să simţi şi să visezi

Jimmy şi-a pus mâna sub bărbia mea. „Aici erau buzele lui, pe care eu le sărutam adesea. Unde-ţi sunt spiritele şi jocurile şi cântecele-acuma?”

Poate că a fost din cauza tuturor celor întâmplate în acele douăsprezece săptămâni. Sau poate a fost din cauză că mă simţeam atât de aproape şi de singur în noaptea aceea. Dar pur şi simplu nu mai puteam să fiu mort.

EU: O, sărmane Hamlet! [*Îi iau faţa lui* JIMMY SNYDER *în mâini]* L-am cunoscut, Horatio!

JIMMY SNYDER: Dar, Yorick… tu nu eşti decât… un craniu.

EU: Şi ce dacă? Nu-mi pasă. Du-te naibii!

JIMMY SNYDER: [*Şopteşte]* Asta nu e în piesă. [Se *uită după ajutor la* DOAMNA RIGLEY, *care stă în primul rând, răsfoind scenariul. Desenează cercuri în aer cu mâna dreaptă, acesta fiind semnul universal pentru „improvizaţie*”]

EU: L-am cunoscut, Horatio; un dobitoc de-o infinită prostie, un excelent masturbator în toaleta băieţilor de la etajul doi – am dovada. De asemenea, dislexic.

JIMMY SNYDER: [*Nu-i vine nimic în minte]*

EU: Unde-ţi e acum batjocura, unde-ţi sunt cântecele, veselia?

JIMMY SNYDER: Despre ce tot *vorbeşti*?

EU: [*Ridicând mâna spre tablă]* Să-mi sugus cocoşul de munte, de mincinos ce eşti, rahat comestibil de crevasă!

JIMMY SNYDER: Ha?

EU: Eşti vinovat de faptul că ai abuzat de cei mai slabi decât tine: că ai făcut aproape imposibilă viaţa unor tocilari ca mine şi Pastă-de-Dinţi şi Minch, că ai imitat retardaţi mintal, că ai dat telefoane la mişto unora care oricum nu primesc aproape niciun telefon, că ai terorizat animale domestice şi bătrâni – care, apropo, sunt mai deştepţi şi mai citiţi decât tine –, că ţi-ai bătut joc de mine doar pentru că am o pisicuţă. Şi te-am văzut şi aruncând gunoi pe jos.

JIMMY SNYDER: N-am sunat la mişto niciun retard.

EU: Ai fost adoptat.

JIMMY SNYDER: [*îşi caută părinţii în public]*

EU: Şi nu te iubeşte nimeni.

JIMMY SNYDER: [*îi dau lacrimile]*

EU: Şi ai scleroză laterală amiotrofică.

JIMMY SNYDER: Ha?

EU: Din partea morţilor… [*îmi scot craniul de pe cap. Deşi e făcut din carton, e foarte greu. Îl lovesc cu el în cap pe* JIMMY SNYDER *şi-l mai lovesc o dată. Cade pe podea, inconştient, şi nu-mi vine să cred ce puternic sunt. Îl mai lovesc o dată cu toată forţa şi-ncepe să-i curgă sânge din nas şi din urechi. Dar tot nu simt niciun fel de milă. Vreau să sângereze, pentru c-o merită. Şi nimic altceva nu are sens.* TATI *nu are niciun sens.* MAMI *nu are niciun sens.* PUBLICUL *nu are niciun sens. Scaunele pliante şi ceaţa produsă de maşina de făcut ceaţă nu au sens. Singurul lucru care atunci avea sens era să-i sparg faţa lui* JIMMY SNYDER *Sângele lui. I-am spart vreo câţiva dinţi şi cred că i-au alunecat*

pe gât. E sânge peste tot, mânjește totul. Eu tot îl lovesc cu craniul peste craniu, care este și craniul lui RON *(pentru că a făcut-o pe* MAMI *să-și continue viaţa), și craniul lui* MAMI *(pentru că-și continuă viaţa), și craniul lui* TATI *(pentru că a murit), și craniul* BUNICII *(pentru că m-a făcut de râs în halul ăsta), și craniul* DOCTORULUI FEIN *(care m-a întrebat dacă moartea lui* TATI *are vreo parte bună), și craniile tuturor celor pe care îi cunosc.* PUBLICUL *aplaudă, toată lumea, pentru că are atâta sens ce fac. Se ridică și mă aplaudă, iar eu îl lovesc în continuare. Îi aud strigând*.[

PUBLICUL: Mulţumim! Mulţumim, Oskar! Te iubim atât de mult! Te vom apăra!

Ar fi fost grozav.

M-am uitat la toţi cei din public de sub craniu, cu mâna lui Jimmy sub bărbia mea. „O, sărmane Yorick!” L-am văzut pe Abe Black, iar el m-a văzut pe mine. Am ştiut că privirile noastre se întâlneau undeva, dar nu ştiam unde şi nu ştiam dacă are vreo importanţă.

Mă dusesem să-l văd pe Abe Black, în Coney Island, cu douăsprezece weekenduri în urmă. Sunt foarte idealist, dar ştiam că nu pot merge atâta pe jos, așa că am luat un taxi. Chiar înainte să ieşim din Manhattan, mi-am dat seama că cei 7,68 din portofelul meu nu vor fi de ajuns. Nu ştiu dacă faptul că nu am spus nimic poate fi socotit sau nu ca minciună. Ştiam doar că trebuie să ajung acolo şi altă alternativă nu era. Când taximetristul a oprit în faţa clădirii, aparatul arăta 76,50$. Am spus:

— Domnule Mahaltra, sunteţi optimist sau pesimist?

El a spus:

— Ce?

Am spus:

— Pentru că, din nefericire, am numai şapte dolari şi şaizeci şi opt de cenţi.

— Şapte dolari?

— Şi şaizeci şi opt de cenţi.

— Asta nu se poate.

— Din nefericire, se poate. Dar dacă îmi daţi adresa dumneavoastră, promit că vă voi trimite restul.

Şi-a lăsat capul pe volan. L-am întrebat dacă e OK. El a spus:

— Păstrează-ţi ăia şapte dolari şi şaizeci şi opt de cenţi.

Am spus:

— Promit că vă voi trimite banii. Promit.

Mi-a dat cartea lui de vizită, care, de fapt, era cartea de vizită a unui dentist, dar taximetristul își scrisese adresa pe spate. Apoi a spus ceva într-o limbă care nu era franceză.

— Sunteţi supărat pe mine?

Evident, mă panichez incredibil când e vorba de *montagne russe,* dar Abe m-a convins să mă sui cu el într-unul.

— Ar fi păcat să mori fără să dai o tură cu Ciclonul, mi-a spus.

— Ar fi păcat să mor, i-am spus.

— Da, mi-a răspuns, dar când e vorba de Ciclon, poţi să alegi.

Am stat în primul vagon, iar Abe își ridica mâinile în aer când ajungeam la porţiunile în pantă. Mă tot întrebam dacă ceea ce simt e ca atunci când cazi în gol.

În minte, am încercat să calculez toate forţele care ţineau vagonul pe şine şi pe mine în el. În primul rând, gravitaţia, evident. Şi forţa centrifugă. Şi energia cinetică. Şi frecarea dintre roţi şi şine. Şi rezistenţa vântului, cred, sau aşa ceva. Tati mă învăţa fizică desenând cu creionul pe faţa de masă din hârtie, în timp ce ne aşteptam clătitele. El putea să explice orice.

Oceanul mirosea ciudat, la fel şi mâncarea pe care o vindeau pe terasa de scânduri: rulouri, vată de zahăr şi hotdogi. A fost o zi aproape perfectă, doar că Abe nu ştia nimic despre cheie şi nici despre tati. A spus că mergea spre Manhattan şi că putea să mă ia cu maşina, dacă voiam. I-am spus:

— Nu mă sui în maşină cu străini. Şi de unde ştii că merg în Manhattan?

Mi-a răspuns:

— Nu suntem străini şi habar n-am de unde-am ştiut.

— Ai jeep?

— Nu.

— Foarte bine. Ai o maşină hibrid, electrică şi pe benzină?

— Nu.

— Foarte rău.

În maşină, i-am spus despre cum aveam de gând să-i întâlnesc pe toţi oamenii din New York al căror nume de familie era Black. El a spus:

— Înţeleg, într-un fel, pentru că am avut odată o căţeluşă care a fugit. Era cea mai bună căţeluşă din lume. N-aş fi putut s-o iubesc mai mult şi nici să am mai mare grijă de ea. Dar ea nu a vrut să fugă. Doar că, la un moment dat, s-a luat după ceva, apoi după altceva…

— Dar tati n-a fugit, am spus. A fost ucis într-un atentat terorist.

— La *tine* mă gândeam.

M-a dus până la uşa doamnei Ada Black, deşi îi spusesem că mă pot descurca şi singur.

— O să mă simt mai bine ştiind că ai ajuns teafăr, a spus el, exact ca mami.

Ada Black avea două tablouri ale lui Picasso. Nu ştia nimic despre cheie, la fel cum picturile nu însemnau nimic pentru mine, deşi ştiam că sunt celebre. Mi-a spus că pot să iau loc pe canapea, dacă vreau, dar i-am spus că pielea nu îmi inspiră încredere, aşa că am rămas în picioare. Apartamentul ei era cel mai uimitor apartament în

care fusesem vreodată. Podelele erau ca o tablă de şah din marmură, iar tavanele ca nişte prăjituri. Arăta ca un muzeu, aşa că am făcut nişte poze cu aparatul bunicului.

— S-ar putea să fie o întrebare nepoliticoasă, dar sunteţi cumva cea mai bogată persoană din lume?

A atins un abajur şi a spus:

— Sunt a patru sute şaizeci şi şaptea cea mai bogată persoană din lume.

Am întrebat-o cum se simte ştiind că în acelaşi oraş locuiesc şi oameni fără casă, şi milionari. Ea a spus:

— Dau mulţi bani organizaţiilor caritabile, dacă asta insinuezi.

I-am spus că nu insinuam nimic şi că doar voiam să ştiu cum se simte.

— Mă simt bine, a spus şi m-a întrebat dacă vreau ceva de băut.

I-am cerut o cafea şi ea a cerut o cafea cuiva din altă cameră şi apoi am întrebat-o dacă e de acord că nimeni n-ar trebui să aibă mai mult de o anume sumă fixă, până când toată lumea ar avea aceeaşi sumă fixă. Asta era o idee pe care mi-o sugerase tati odată.

Ea a spus:

— Nici Upper West Side nu e gratis, să ştii.

Am întrebat-o de unde ştia că locuiesc în Upper West Side.

— Ai lucruri de care n-ai nevoie?

— Nu prea.

— Colecţionezi monede?

— De unde ştiţi că eu colecţionez monede?

— Mulţi tineri colecţionează monede.

I-am spus:

— Am nevoie de ele.

— Ai nevoie de ele la fel cum au cerşetorii nevoie de mâncare?

Conversaţia începea să mă facă să mă simt ruşinat.

A spus:

— Ai mai multe lucruri de care ai nevoie sau mai multe lucruri de care n-ai nevoie?

Am spus:

— Depinde ce-nseamnă să ai nevoie.

Ea a spus:

— Îţi vine să crezi sau nu, cândva eram o idealistă.

Am întrebat-o ce înseamnă „idealistă”.

— Înseamnă să trăiești așa cum crezi că e bine.
— Și nu mai trăiești așa?
— Sunt întrebări pe care nu mi le mai pun.
O femeie afro-americană mi-a adus cafeaua pe o tavă de argint. I-am spus:
— Uniforma dumneavoastră este incredibil de frumoasă. S-a uitat la Ada.
— Serios, am spus. Cred că albastrul deschis e o culoare care vă vine foarte, foarte bine.
Ea se uita în continuare la Ada, care a zis:
— Mulțumesc, Gail.
În timp ce ea se întorcea spre bucătărie, i-am spus:
— Gail este un nume frumos.
Când am rămas din nou doar noi doi, Ada mi-a zis:
— Oskar, cred c-ai făcut-o pe Gail să se simtă foarte prost.
— Cum adică?
— Îmi dau seama că s-a simțit foarte jenată.
— Încercam doar să fiu drăguț.
— Poate că ai încercat cu prea multă râvnă.
— Cum poți să-ncerci cu prea multă râvnă să fii drăguț?
— Ai fost condescendent.
— Ce-i aia?
— I-ai vorbit ca unui copil.
— Nu-i adevărat.
— Nu e nicio rușine să fii menajeră. Are o slujbă serioasă, iar eu o plătesc bine.
Am spus:
— Încercam doar să fiu drăguț.
După care m-am întrebat: *Oare i-am spus că mă cheamă Oskar?*
Am mai stat așa puțin. Ea se uita fix pe fereastră, ca și când ar fi așteptat să se întâmple ceva în Central Park. Am întrebat:
— E OK dacă-mi bag puțin nasul prin apartamentul dumneavoastră?
Ea a râs și a spus:
— În sfârșit, cineva care spune exact ce-i trece prin minte.
Am aruncat o privire în jur și erau așa de multe camere încât m-am întrebat dacă interiorul apartamentului nu era mai mare decât exteriorul lui. Dar n-am găsit niciun indiciu. Când m-am întors, m-a

întrebat dacă voiam un sandviş degeţel, lucru care m-a speriat, dar am fost foarte politicos şi n-am spus decât:

— Jose!

— Pardon?

— Jose!

— Scuze. Nu ştiu ce-nseamnă asta.

— Jose! Adică „Fir-aş…"

A spus:

— Ştiu ce sunt.

Am dat din cap, deşi habar n-aveam despre ce vorbea sau care era legătura.

— Chiar dacă nu-mi place ceea ce sunt, ştiu ce sunt. Copiilor mei le place ceea ce sunt, dar ei nu ştiu ce sunt. Aşa că spune-mi tu cum e mai rău.

— Care erau variantele?

S-a spart de râs şi a spus:

— Îmi placi.

I-am arătat cheia, dar nu o văzuse niciodată şi nu îmi putea spune nimic despre ea.

Deşi i-am spus că nu am nevoie de niciun ajutor, l-a rugat pe portar să-i promită că mă va duce la un taxi. I-am spus că nu-mi puteam permite un taxi. Ea a spus:

— Eu îmi permit.

I-am dat cartea mea de vizită. A spus:

— Baftă!

Mi-a pus mâinile pe obraji şi m-a sărutat în creştetul capului.

Asta s-a întâmplat sâmbătă şi a fost deprimant.

Dragă Oskar Schell,

Îţi mulţumim pentru contribuţia ta la Fundaţia Diabeticilor Americani. Fiecare dolar – sau, în cazul tău, cincizeci de cenţi – contează.

Am ataşat la scrisoare câteva materiale despre fundaţie, inclusiv despre misiunea noastră, o broşură despre activităţile şi reuşitele noastre de pe parcurs, precum şi toate informaţiile despre obiectivele

viitoare, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.
Încă o dată, îți mulțumim pentru contribuția
ta la această cauză de primă importanță.
Salvezi vieți.

Cu mulțumiri,
Patriciu Roxbury
Președinte, Filiala New York

Deși e greu de crezut, următorul Black locuia chiar în blocul nostru, cu un etaj mai sus. Dacă n-ar fi fost viața mea, n-aș fi crezut una ca asta. Am coborât în holul de la intrare și l-am întrebat pe Stan ce știe despre persoana care locuiește la 6A. El a spus:

— N-am văzut niciodată pe nimeni intrând sau ieșind. Numai o mulțime de comisioane și mult gunoi.

— *Ce tare!*

S-a aplecat și mi-a spus în șoaptă:

— Bântuit.

I-am spus și eu tot în șoaptă:

— Nu cred în paranormal.

El a spus:

— Fantomelor nu le pasă dacă tu crezi sau nu în ele.

Deși sunt ateu, știam că nu are dreptate.

Am urcat înapoi pe scări, de data asta am trecut de etajul nostru și m-am dus la șase. În fața ușii era un covoraș pe care scria *Bun venit! în* douăsprezece limbi diferite. Nu părea un lucru pe care să-l pună o fantomă în fața apartamentului ei. Am încercat cheia în broască, dar nu a mers, așa că am sunat la sonerie, care era exact acolo unde era și soneria noastră. Am auzit niște zgomote înăuntru, poate chiar și o muzică sinistră, dar am fost curajos și n-am fugit.

După incredibil de mult timp, ușa s-a deschis.

— Te pot ajuta cu ceva? a întrebat un bătrân, dar a întrebat extrem de tare, așa că a fost mai degrabă un strigăt.

— Da, bună ziua, am spus. Locuiesc mai jos, la 5A. V-aș putea pune câteva întrebări?

— Bună ziua, tinere! a spus și arăta extrem de ciudat, pentru că avea o beretă roșie, cum poartă francezii, și un plasture pe ochi, ca pirații.

A spus:

— Eu sunt domnul Black.

Eu am spus:

— Ştiu.

S-a întors şi a intrat înapoi în casă. Am bănuit că trebuia să-l urmez, ceea ce am şi făcut.

Un alt lucru ciudat era că apartamentul lui arăta exact ca al nostru. Podelele erau la fel, pervazurile erau la fel, chiar şi plăcile de pe şemineu erau tot verzi. Dar apartamentul lui era şi incredibil de altfel, pentru că era plin de tot felul de chestii. Tone de chestii. Numai chestii peste tot. De asemenea, mai era şi o coloană uriaşă în mijlocul sufrageriei. Era mare cât două frigidere şi din cauza asta era imposibil să pui o masă sau orice altceva acolo, cum aveam noi.

— Asta pentru ce e? am întrebat, dar nu m-a auzit.

Pe poliţa de deasupra căminului avea câteva păpuşi şi alte lucruri, iar podelele erau acoperite cu carpete.

— Pe-astea le-am luat din Islanda! a spus, arătând spre cochiliile de scoici de pe pervaz. A arătat spre o sabie de pe perete şi a spus:

— Pe-asta o am din Japonia!

L-am întrebat dacă era o sabie de samurai. El a spus:

— E o copie!

Eu am spus:

— *Mişto.*

M-a condus la masa din bucătărie, care era acolo unde era şi masa noastră de bucătărie, s-a aşezat şi s-a lovit cu mâna peste genunchi.

— Ei bine, a zis el, atât de tare că mi-a venit să-mi astup urechile, am o viaţă destul de impresionantă!

Mi s-a părut ciudat că a spus asta, pentru că nu-l întrebasem nimic despre viaţa lui. Nici măcar nu-i spusesem ce căutam acolo.

— M-am născut la 1 ianuarie 1900! Am trăit fiecare zi a secolului XX!

— Serios?

— Mama mi-a schimbat certificatul de naştere ca să pot lupta în Primul Război Mondial! A fost singura minciună pe care a spus-o vreodată! Am fost logodit cu sora lui Fitzgerald!

— Cine-i Fitzgerald?

— Francis Scott Key Fitzgerald, băiete! Un Mare Autor! Un Mare

Autor!

— Ups!

— Stăteam pe prispă şi vorbeam cu tatăl ei, în timp ce ea-şi pudra nasul, sus! Tatăl ei şi cu mine aveam cele mai animate conversaţii! A fost un Mare Om, la fel cum şi Winston Churchill a fost un Mare Om!

Am hotărât că ar fi mai bine să dau o căutare pe Google după Winston Churchill când ajung acasă, în loc să-i spun că habar n-am cine-a fost.

— Într-o zi, ea a coborât şi era gata de plecare! I-am spus să aştepte o clipă, pentru că tatăl ei şi cu mine eram taman în miezul unei conversaţii minunate şi nu poţi întrerupe o conversaţie minunată, nu-i aşa?!

— Nu ştiu.

— Mai târziu, în seara aia, când o aduceam înapoi pe aceeaşi prispă, ea a spus: „Uneori mă-ntreb dacă nu-l placi i pe tatăl meu mai mult decât pe mine!” Am moştenit sinceritatea maică-mii, naiba s-o ia de sinceritate, şi m-a apucat chiar atunci! I-am spus: „Așa el” Ei bine, atunci i-am spus pentru ultima oară „Așa el”, dacă mă-nţelegi.

— Nu-nţeleg.

— Am dat-o-n bară! Şi cum am mai dat-o-n bară, băiete!

A început să râdă extrem de tare şi s-a plesnit peste genunchi. Am spus:

— Ce caraghios!

Asta pentru că aşa trebuie să fi fost pentru el, dacă se spărgea de râs în halul ăla.

— Caraghios! a spus el. Așa el N-am mai primit niciodată vreo veste de la ea! Da’ asta e. Atâţia oameni intră şi ies din viaţa ta! Sute de mii de oameni! Trebuie să ţii uşa deschisă, ca ei să poată intra! Dar asta înseamnă că trebuie să le şi dai drumul să plece.

A pus un ceainic pe plită.

— Sunteţi înţelept, i-am spus.

— Am avut destul timp să mă înţelepţesc! Uită-te la asta! a strigat el şi şi-a dat la o parte plasturele de pe ochi. Şrapnel nazist! Am fost corespondent de război şi am sfârşit alăturându-mă unei unităţi britanice de tancuri, care urca pe Rin! Am fost prinşi la-nghesuială într-o după-amiază, spre sfârşitul lui ’44! Mi-a sângerat ochiul pe pagina pe care scriam, da’ niciunul din nenorociţii ăia nu m-a putut

opri! Mi-am terminat propoziţia!

— Care era propoziţia?

— Ei, cine-şi mai aminteşte?! Ideea e că n-aveam de gând să-i las pe blestemaţii ăia de nemţi vărzari să-mi ţină pe loc condeiul! E mai puternic decât sabia, să ştii! Şi decât MG34!

— Nu vreţi, vă rog, să vă puneţi plasturele la loc?

— Uite! a spus, arătând spre podeaua din bucătărie, dar eu nu mă puteam gândi decât la ochiul lui. Sub carpetele-astea e stejar! Cel mai fin prelucrat stejar! Ar trebui să ştiu, că doar eu l-am pus acolo!

— Jose! am spus, şi nu doar ca să fiu drăguţ. Făceam în minte o listă de lucruri pe care le-aş putea face ca să semăn cât mai mult cu el.

— Soţia mea şi cu mine am renovat bucătăria! Cu mâinile-astea două!

Mi-a arătat mâinile lui. Parcă erau mâinile scheletului din catalogul Rainier Scientific, pe care Ron s-a oferit să

mi-l cumpere, numai că aveau și piele, o piele foarte pătată, iar eu nu voiam să primesc niciun cadou de la Ron.

— Unde e soția dumneavoastră acum?

Ceainicul a început să fluiere.

— O, a spus el, a murit acum douăzeci și patru de ani! Cu mult timp în urmă! Ca ieri, în viața mea!

— Ups! ’

— E-n regulă.

— Nu vă pare rău că v-am întrebat de ea? Puteți să-mi spuneți dacă-i așa.

— Nu! a spus. Chiar și numai să mă gândesc la ea e un lucru minunat!

— Aveți cafea? am întrebat.

— Cafea!

— Îmi oprește creșterea, iar mie mi-e frică de moarte.

A dat cu palma-n masă și-a spus:

— Băiete, am o cafea din Honduras, special pentru tine!

— Dar nici măcar nu știți cine sunt.

Am mai stat cu el un timp și mi-a povestit mai multe despre viața lui impresionantă. Din câte știa el și cred că știa multe, era singurul om încă în viață care să fi luptat în ambele Războaie Mondiale. Fusese și în Australia, și în Kenya, și în Pakistan, și în Panama. L-am întrebat:

— Dac-ar fi să ghiciți, în câte țări credeți că ați fost?

El a spus:

— N-ar trebui să ghicesc! O sută douăsprezece!

— Dar există atâtea țări?

Mi-a spus:

— Locurile de care n-ai auzit sunt mai multe decât cele de care ai auzit!

Asta mi-a plăcut la nebunie. Fusese corespondent în aproape toate războaiele din secolul XX, ca de exemplu în Războiul Civil din Spania sau în timpul genocidului din Timorul de Est sau în mijlocul chestiilor nasoale care s-au întâmplat în Africa. De multe dintre ele nu auzisem, așa că am încercat să le țin minte ca să le caut pe Google când ajungeam acasă. Lista din mintea mea devenea incredibil de lungă: Francis Scott Key Fitzgerald, a-și pudra nasul, Churchill, Mustang

decapotabil, Walter Cronkite, a te giugiuli, Golful Porcilor, LP, Datsun, Kent State, untură, ayatollah-ul Khomeini, Polaroid, apartheid, cinema pentru maşini, favela, Troţki, Zidul Berlinului, Tito, *Pe aripile vântului,* Frank Lloyd Wright, hula hoop, tehnicolor, Războiul Civil din Spania, Grace Kelly, Timorul de Est, riglă logaritmică, nişte locuri din Africa pe care am încercat să le ţin minte, dar pe care deja le uitasem. Începea să-mi fie greu să ţin în mine toate lucrurile pe care nu le ştiam.

Apartamentul lui era plin de chestii pe care le colecţionase în timpul tuturor războaielor şi le-am făcut poze cu aparatul bunicului. Erau cărţi în limbi străine şi statuete, şi picturi drăguţe făcute sul, şi cutii de Coca-Cola din toată lumea, şi câteva pietre pe poliţa de deasupra căminului, deşi destul de comune. Un lucru fascinant era că fiecare piatră avea alături o bucăţică de hârtie pe care scria de unde provine şi de când, de exemplu: „Normandia, 6/19/44”, „Digul Hwach’on, 4/09/51” şi „Dallas, 11/22/63”. Asta era halucinant, dar, în chip şi mai ciudat, pe poliţă se găseau şi foarte multe gloanţe, iar ele nu aveau hârtiuţe lângă. L-am întrebat de unde ştia care cum e.

— Un glonţ e un glonţ e un glonţ, a spus.

— Dar o piatră nu e o piatră? am întrebat.

A spus:

— Bineînţeles că nu!

Mi s-a părut că l-am înţeles, dar nu eram foarte sigur, aşa că am arătat spre trandafirii din vaza de pe masă.

— Un trandafir e un trandafir?

— Nu! Un trandafir nu e un trandafir nu e un trandafir!

Şi apoi, dintr-un motiv oarecare, am început să mă gândesc la „Something în the Way She Moves”11, aşa că l-am întrebat:

— Un cântec de dragoste e un cântec de dragoste?

El a spus:

— Da!

M-am gândit o clipă.

— Dragostea e dragoste?

El a spus:

— Nu!

---

[11] Titlul unei piese interpretate de Beatles.

Avea un perete cu măşti din toate ţările în care fusese, de exemplu din Armenia, din Chile şi din Etiopia.

E o lume-ngrozitoare, mi-a spus punându-şi pe faţă o mască din Cambodgia, dar e plină de o mulţime de oameni îngrozitori.

Am mai băut o ceaşcă de cafea şi dup-aceea am ştiut că era timpul să trec la subiect, aşa că mi-am scos cheia de la gât şi i-am dat-o.

— Ştiţi cumva ce deschide?

— Nu cred! a strigat el.

— Dar e posibil să-l fi cunoscut pe tati?

— Cine-a fost tatăl tău?

— Numele lui era Thomas Schell. A locuit la 5A până a murit.

— Nu, a spus, nu-mi spune nimic numele ăsta.

L-am întrebat dacă era sută la sută sigur.

A spus:

Am trăit suficient cât să-mi dau seama că nu sunt sută la sută sigur de nimic!

S-a ridicat şi s-a dus la şifonier, care era ascuns sub scări. Atunci am avut revelaţia că apartamentul lui nu era exact ca al nostru, pentru că avea şi un al doilea nivel. A deschis dulapul şi înăuntru era un registru de bibliotecă, din acela cu fişe.

— *Mişto.*

A spus:

— Asta e indexul meu biografic!

— Ce?

— M-am apucat de el când abia învăţam să scriu! Am făcut câte-o fişă pentru toţi cei la care am crezut că voi face referire vreodată! Am câte-o fişă pentru toţi cei despre care am scris vreodată! Şi fişe ale oamenilor cu care am vorbit în timp ce-mi scriam materialele! Şi fişe ale unora despre care am citit în cărţi! Şi fişe ale oamenilor din notele de subsol din acele cărţi! Dimineaţa, când citeam ziarele, făceam fişe ale oamenilor care-mi păreau semnificativi din punct de vedere biografic! Şi încă o mai fac!

— Dar de ce nu folosiţi Internetul?

— Nu am computer!

Asta m-a făcut să simt că ameţesc.

— Câte fişe aveţi?

— Nu le-am numărat niciodată! Până acum, să tot fie câteva zeci de mii! Poate sute de mii!

— Ce scrieţi pe ele?

— Scriu numele persoanei şi biografia într-un cuvânt!

— Un *singur* cuvânt?

— Exact, pentru fiecare!

— Şi vă e de folos?

— De un real folos! Azi-dimineaţă am citit un articol despre valutele sud-americane! Făcea referire la un anume Manuel Escobar! Aşa că m-am dus şi am căutat: Escobar! Era aici, bineînţeles! Manuel Escobar: unionist!

— Dar probabil că e şi soţ sau tată sau fan Beatles sau că face jogging sau mai ştiu eu ce.

— Sigur! Ai putea scrie o carte despre Manuel Escobar! Şi tot ar mai rămâne lucruri pe dinafară! Ai putea scrie zece cărţi! Ai putea să scrii şi să tot scrii!

’ A tras nişte sertare din dulap şi a început să scoată fişe, una câte una.

„Henry Kissinger: război!”

„Ornette Coleman: muzică!”

„Che Guevara: război!”

„Jeff Bezos: bani!”

„Philip Guston: artă!”

„Mahatma Gandhi: război!”

— Dar era pacifist, am spus.

— Corect! Război!

„Arthur Ashe: tenis!”

„Tom Cruise: bani!”

„Elie Wiesel: război!”

„Arnold Schwarzenegger: război!”

„Martha Stewart: bani!”

„Rem Koolhaas: arhitectură!”

„Ariei Sharon: război!”

„Mick Jagger: bani!”

„Yasir Arafat: război!”

„Susan Sontag: gândire!”

„Wolfgang Puck: bani!”

„Papa Ioan Paul al II-lea: război!”

L-am întrebat dacă avea şi fişa lui Stephen Hawking.

— Bineînţeles, a spus şi a tras un sertar, din care a scos o fişă.

STEPHEN HAWKING: ASTROFIZICA

— Aveţi şi fişa dumneavoastră? A tras un sertar.

A.R. BLACK: RĂZBOI
SOŢ

— Aveţi şi fişa lui tati?
— Thomas Schell, corect?
— Corect.
A mers la sertarul cu litera S şi l-a tras pe jumătate. Degetele îi alergau printre fişe ca cele ale cuiva mult mai tânăr de o sută trei ani.
— Îmi pare rău! Nimic!
— Mai puteţi verifica o dată?
Degetele i s-au plimbat din nou printre fişe. A clătinat din cap.
— Îmi pare rău!
— Dar dacă e vreo fişă îndosariată greşit?
— Atunci avem o problemă!
— E posibil?
— Se-ntâmplă uneori! Marilyn Monroe s-a pierdut în index pentru mai bine de un deceniu! O tot căutam la Norma Jean Baker, zicându-mi că sunt tare deştept, dar am uitat complet că ea s-a născut Norma Jean Mortenson!
— Cine e Norma Jean Mortenson?
— Marilyn Monroe!
— Cine e Marilyn Monroe?
— Sex!
— Aveţi fişa lui Mohammed Atta?
— Atta? Asta-mi sună cunoscut! Stai să vedem!
A deschis sertarul cu litera A. I-am spus:
— Mohammed e cel mai comun nume de pe pământ. A scos o fişă şi a spus:
— Bingo!

MOHAMMED ATTA: RĂZBOI

M-am aşezat pe podea. M-a întrebat ce s-a întâmplat.

— Păi, asta: de ce aveţi fişa lui, dar a lui tati, nu?

— Cum adică?

— Nu-i drept.

— Ce nu-i drept?

— Tati a fost bun. Mohammed Atta a fost rău.

— Şi?…

— Şi tati merită să fie aici.

— Ce te face să crezi că e bine să fii aici?!

— Pentru că înseamnă că ești semnificativ din punct de vedere biografic.

— Şi de ce-ar fi ăsta un lucru bun?

— Eu vreau să fiu semnificativ.

— Nouă din zece oameni semnificativi au de-a face cu banii sau cu războiul!

Chiar şi-aşa, asta m-a dărâmat rău, rău de tot. Tati n-a fost un Mare Om, ca Winston Churchill, cine-o fi fost şi ăsta. Tati n-a făcut decât să se ocupe de o afacere de familie cu bijuterii. Un tati obişnuit. Dar mi-am dorit aşa de mult, atunci, ca el să fi *fost* Mare. Mi-am dorit ca el să fi fost celebru, celebru ca un star de cinema, pentru că asta merita. Mi-am dorit ca domnul Black să fi scris despre el şi să-şi fi riscat viaţa pentru a vorbi lumii despre el şi să aibă peste tot în casă notiţe cu ce-a făcut el.

Am început să mă gândesc: dac-ar fi să-l reduc pe tati la un singur cuvânt, care-ar fi acela? Bijutier? Ateu? Redactorşef se scrie-ntr-un cuvânt?

— Cauţi ceva? a întrebat domnul Black.

— Cheia asta a fost a lui tati, am spus, scoţându-mi-o din nou de sub cămaşă, şi vreau să ştiu ce deschide.

A dat din umeri şi a strigat:

— Şi eu aş vrea să ştiu!

După aceea am tăcut amândoi.

Am crezut c-o să plâng, dar nu voiam să plâng în faţa lui, aşa că am întrebat unde e baia. Mi-a făcut semn că la etaj. În timp ce urcam, mă ţineam strâns de balustradă şi am început să inventez în minte tot felul de lucruri: airbag-uri pentru zgârie-nori, limuzine cu energie solară care să nu se oprească niciodată, un maimuţoi care să se legene ca un perpetuum mobile. Baia mirosea a bătrân şi câteva din plăcile de faianţă care ar fi trebuit să fie pe perete erau pe podea. Într-un colţ al

oglinzii de deasupra chiuvetei era prinsă o fotografie cu o femeie. Stătea la masa din bucătărie la care tocmai stătuserăm şi noi şi purta o pălărie enormă, deşi era în casă, evident. Aşa mi-am dat seama că era deosebită. Ţinea în mână o ceaşcă de ceai. Avea un zâmbet incredibil de frumos. M-am întrebat dacă îi transpira mâna în acel moment. M-am întrebat dacă domnul Black făcuse poza.

Înainte să cobor, mi-am mai băgat puţin nasul prin casă. Eram impresionat de cât de multă viaţă trăise domnul Black şi de cât de mult voia să-şi ţină aproape această viaţă. Am încercat cheia în toate uşile, deşi îmi spusese că nu o recunoaşte. Nu e vorba că n-aveam încredere în el, pentru că aveam. Doar că, la capătul căutărilor mele, voiam să spun: nu ştiu ce aş mai fi putut face în plus. O uşă era de la un dulap, în care nu se găsea nimic foarte interesant, doar nişte haine. În spatele altei uşi se afla o cameră plină de cutii. Am scos capacele de la vreo câteva şi erau pline cu ziare. Ziarele din unele cutii erau îngălbenite, iar altele păreau nişte frunze.

Am intrat în altă cameră, care probabil că era dormitorul lui. Acolo se afla cel mai minunat pat pe care îl văzusem vreodată, pentru că era ca un copac. Picioarele erau rădăcini, capetele erau butuci şi mai avea şi un plafon din crengi. De asemenea, erau şi o mulţime de chestii de metal lipite de el, cum ar fi monede, bolduri şi un nasture pe care scria ROOSEVELT.

— Ăsta era un copac din parc! a spus domnul Black din spatele meu, lucru care m-a speriat atât de tare încât au început să-mi tremure mâinile.

Am întrebat:

— Sunteţi supărat că mi-am băgat nasul prin casă?

Dar se pare că nu m-a auzit, pentru că a continuat să vorbească.

— Lângă bazin. S-a-mpiedicat ea de rădăcinile lui o dată! Asta pe vremea când îi făceam curte! A căzut şi s-a tăiat la mână! O tăietură mică, dar n-am s-o uit niciodată! Ce mult e de-atunci!

— Dar pentru dumneavoastră parc-a fost ieri, nu?

— Ieri! Azi! Acum cinci minute! Acum!

Şi-a lăsat ochii în podea.

— Mereu mă implora să mai las o vreme cariera de reporter! Mă voia acasă!

A scuturat din cap şi apoi mi-a spus:

— Dar erau lucruri de care şi eu aveam nevoie, la rândul meu!

S-a uitat în podea şi apoi la mine. Am întrebat:

— Şi ce-aţi făcut?

— Cea mai mare parte din căsnicia noastră, m-am comportat ca şi când ea nu conta! Nu veneam acasă decât între războaie şi o lăsam singură luni întregi! Era mereu război!

— Ştiaţi că, în ultimii 3 500 de ani, nu au fost decât 230 de ani de pace în toată lumea civilizată?

El mi-a răspuns:

— Spune-mi care sunt acei 230 de ani şi te cred!

— Nu ştiu care sunt, dar ştiu că e adevărat.

— Şi unde-i lumea asta civilizată de care vorbeşti?

L-am întrebat ce l-a făcut să nu mai meargă să facă reportaje de război. El a spus:

— Mi-am dat seama că ceea ce voiam era să stau într-un singur loc, cu o singură persoană!

— Şi v-aţi întors acasă definitiv?

— Am ales-o pe ea în faţa războiului! Şi primul lucru pe care l-am făcut când m-am întors a fost să tai copacul ăla! Era în toiul nopţii! Am crezut că va încerca cineva să mă oprească, dar nimeni n-a făcut-o! Am luat cu mine acasă toate bucăţile! Am făcut patul din copacul ăla! A fost patul pe care l-am împărțit în ultimii noștri ani împreună! Mi-aș dori să mă fi înțeles mai bine pe mine însumi, mai devreme!

Am întrebat:

— Care a fost ultimul dumneavoastră război?

A spus:

— Tăierea copacului a fost ultimul meu război.

L-am întrebat cine a câştigat, pentru că mi s-a părut o întrebare drăguţă, care l-ar putea face să spună că el a câştigat şi s-ar simţi mândru. A spus:

— Toporul a câştigat! Aşa e mereu!

A mers până la pat şi a pus degetul pe gămălia unui cui.

— Vezi astea?

În general, încerc să fiu o persoană receptivă, care urmează metoda ştiinţifică şi e un bun observator, dar nu obsedasem până atunci că patul era complet acoperit de cuie.

Am bătut câte un cui în pat în fiecare dimineaţă, de când a murit! E primul lucru pe care-l fac când mă trezesc! Opt mii şase sute

douăzeci și nouă de cuie.

L-am întrebat de ce, pentru că am crezut că și asta era o întrebare drăguță, fiindcă l-ar putea face să-mi spună cât de mult a iubit-o. El a răspuns:

— Nu știu!

Am spus:

— Dar, dacă nu știți, atunci de ce o faceți?

— Bănuiesc că m-ajută! Mă ține-n picioare! Știu că-i o prostie!

— Nu cred că-i o prostie.

— Cuiele nu sunt ușoare! Unul singur este! O mână de cuie, la fel! Dar se adună!

I-am spus:

— Un corp omenesc normal conține destul fier cât să poți face un cui de 2,5 cm.

A spus:

— Patul s-a îngreunat! Auzeam cum trosnește podeaua, ca și când ar avea dureri! Uneori mă trezeam în toiul nopții, de teamă să nu se prăbușească totul în apartamentul de dedesubt!

— Nu puteați dormi din cauza mea.

— Așa că am construit jos o coloană! Știi povestea bibliotecii de la Universitatea din Indiana?

— Nu, am spus, dar mă gândeam în continuare la coloană.

— În fiecare an se scufundă vreo trei centimetri, pentru că atunci când a fost construită, n-au luat în calcul greutatea tuturor cărților! Am scris un articol despre asta! Atunci n-am făcut legătura, dar acum mă gândesc la *Catedrala scufundată* a lui Debussy, una dintre cele mai frumoase bucăți muzicale scrise vreodată! N-am mai auzit-o de ani de zile! Vrei să-ncerci ceva?

— OK, am spus, pentru că, deși nu-l cunoșteam, simțeam că-l cunosc.

— Întinde palma! a spus și așa am făcut.

A băgat mâna în buzunar și a scos o agrafă de prins hârtii. Mi-a pus-o în palmă și a zis:

— Strânge pumnul!

Așa am făcut.

— Acum întinde mâna!

Am întins mâna.

— Acum deschide pumnul!

Agrafa a zburat către pat.

Abia atunci mi-am dat seama că şi cheia trăgea spre pat. Pentru că era destul de grea, efectul nu era însă acelaşi. Şiretul mă tăia incredibil de uşor la ceafă, iar cheia plutea doar la câţiva centimetri distanţă de pieptul meu. M-am gândit la tot metalul ăla îngropat în Central Park. Oare şi el era atras, măcar aşa, puţin, de pat? Domnul Black a prins în pumn cheia plutitoare şi a spus:

— N-am ieşit din apartamentul ăsta de douăzeci şi patru de ani!

— Ce vreţi să spuneţi?

— Cu mare tristeţe, băiete, vreau să spun exact ce-ai auzit! N-am ieşit din apartamentul ăsta de douăzeci şi patru de ani! Picioarele mele n-au atins pământul!

— De ce nu?

— N-am avut niciun motiv s-o fac!

— Dar cum faceţi cu lucrurile de care-aveţi nevoie?

— De ce-ar mai avea nevoie cineva ca mine, ceva ce să şi poată avea?

— Mâncare. Cărţi. Chestii.

— Pot să dau un telefon şi să comand mâncare, iar ei mi-o aduc! Sun la librărie după cărţi, la magazinul de închiriat filme, după filme! Pixuri, papetărie, detergenţi, medicamente! îmi pot comanda până şi hainele prin telefon! Uită-te la asta! a spus el, arătându-mi muşchiul braţului care, în loc să urce, cobora. Pentru nouă zile, am fost campion la categoria „muscă”!

Am întrebat:

— Care nouă zile?

A spus:

— Nu mă crezi!

Eu am spus:

— Ba sigur că vă cred.

— Lumea e foarte mare, a spus, dar la fel e şi interiorul unui apartament! La fel e şi-ăsta! a spus, arătând spre cap.

— Dar dumneavoastră aţi călătorit atât de mult! Aţi avut atâtea experienţe! Nu vă e dor de lume?

— Ba da! Foarte tare!

Eram atât de dărâmat încât m-am bucurat că era o coloană sub noi. Cum se face că un om atât de singur locuieşte atât de aproape de mine, de când m-am născut? Dacă aş fi ştiut, aş fi urcat la el, să-i ţin de

urât. Sau i-aş fi făcut nişte bijuterii. Sau i-aş fi spus glume hilare. Sau aş fi dat un concert privat la tamburină pentru el.

M-a făcut să mă gândesc dacă mai sunt, oare, oameni atât de singuri, atât de aproape. M-am gândit la „Eleanor Rigby”. E-adevărat, de unde vin cu toții? Și unde le e locul?

Ce-ar fi dacă apa care curge din duş ar fi tratată cu o substanţă chimică, iar substanţa asta ar reacţiona la o combinaţie de lucruri, cum ar fi bătăile inimii și temperatura corpului și undele cerebrale, astfel încât pielea și-ar schimba culoarea în funcţie de starea de spirit? Dac-ai fi extrem de încântat, pielea ţi s-ar face verde, și dac-ai fi furios, ţi s-ar face roșie, evident, iar dacă te-ai simţi ca un rahat comestibil, te-ai face maro, iar dac-ai avea inima grea, te-ai face albastru.

Aşa toată luma ar şti cum se simt ceilalţi şi am fi mai atenţi unii cu alţii, pentru că n-ai vrea să-i spui unei persoane cu pielea purpurie că te-ai supărat fiindcă a întârziat, după cum ai vrea să baţi prieteneşte pe spate pe cineva roz şi să-i spui „Felicitări!”

Un alt motiv pentru care ar fi o bună invenţie este că de multe ori se întâmplă să te simţi aşa de într-un fel, dar să nu ştii în ce fel. *Să fiu frustrat? Sau nu-s decât panicat?* Iar confuzia asta îţi schimbă starea de spirit, devine ea starea ta de spirit, iar tu devii confuz, cenușiu. Dar cu ajutorul apei speciale, ţi-ai putea privi mâinile portocalii şi ţi-ai spune: *Sunt fericit! Tot timpul ăsta am fost, de fapt, fericit! Ce ușurare!*

Domnul Black a spus:

— Odată am fost să fac un reportaj într-un sat din Rusia, într-o colonie de artişti care fuseseră obligaţi să părăsească oraşele! auzisem că sunt picturi atârnate peste tot! auzisem că nici nu se vedeau pereţii de atâtea picturi! Pictaseră tavanele, farfuriile, ferestrele, lampadarele! Să fi fost un gest de revoltă? Un act de liberă exprimare? Picturile erau bune ori nu asta avea importanţă? Trebuia să le văd cu ochii mei şi trebuia să spun lumii despre ele! Pe vremea aia, trăiam numai pentru reportaje de felul ăsta! Stalin a aflat despre colonia asta și și-a trimis gorilele, cu doar câteva zile înainte să ajung acolo, să le rupă oasele! Asta a fost mai rău decât să-i omoare! Oskar, era o priveliște cumplită: aveau braţele între aţele improvizate, întinse, ca şi când ar fi fost nişte zombie! Nu se puteau hrăni, pentru că nu-şi puteau duce mâna la gură! Şi ştii ce-au făcut?

— Au murit de foame?

— S-au hrănit unul pe altul! Asta e diferenţa dintre rai şi iad! În

iad, murim de foame! În rai, ne hrănim unul pe altul!

— Eu nu cred în viaţa de apoi.

— Nici eu. Dar cred în poveste.

Şi apoi, ca din senin, m-am gândit la ceva.. Ceva enorm. Ceva minunat.

— Vreţi să m-ajutaţi?

— Poftim?

— Cu cheia.

— Să te-ajut?

— Aţi putea merge cu mine.

— Vrei să te-ajut?

— Da.

— Ei bine, n-am nevoie de mila nimănui!

— Jose! i-am spus. Sunteţi, cu siguranţă, foarte deştept şi învăţat şi ştiţi o tonă de lucruri pe care eu nu le ştiu şi, de asemenea, e foarte bine să-ţi ţină cineva de urât, aşa că, vă rog, spuneţi da.

A închis ochii şi a tăcut. Nu-mi dădeam seama dacă se gândea la ceea ce spusesem sau dacă se gândea la altceva sau dacă nu cumva adormise, lucru pe care ştiu că-l fac bătrânii, ca bunica, uneori.

— Nu trebuie să vă hotărâţi acum, am spus, pentru că nu voiam să se simtă forţat.

I-am povestit despre cele o sută şaizeci şi două de milioane de încuietori şi despre cum căutările vor dura, probabil, multă vreme, poate chiar un an şi jumătate, cu totul, aşa că, dacă voia să se mai gândească la asta, era OK, putea oricând să coboare şi să-mi dea răspunsul. Se tot gândea.

— Gândiţi-vă cât vreţi, am spus.

Se tot gândea. L-am întrebat:

— Aţi luat vreo decizie?

Nu a spus nimic.

— Ce ziceţi, domnule Black?

Nimic.

— Domnule Black?

L-am bătut pe umăr şi el şi-a ridicat brusc privirea.

— Hei!

Mi-a zâmbit, la fel ca mine când mami descoperă că am făcut ceva ce nu trebuia să fac.

— Ţi-am citit pe buze!

— Ce?

Mi-a făcut semn spre aparatul lui auditiv, pe care nu-l observasem până atunci, deşi încercam din răsputeri să observ tot.

— L-am oprit acum mult timp!

— L-aţi oprit?

— Acum mult, mult timp!

— Intenţionat?

— M-am gândit că aşa aş economisi bateriile!

— Pentru ce?

A ridicat din umeri.

— Dar nu vreţi să auziţi nimic?

A ridicat din nou din umeri, într-un fel din care nu mi-am dat seama dacă însemna da sau nu. Şi apoi m-am gândit la altceva. La ceva frumos. Ceva adevărat.

— Vreţi să-i dau eu drumul?

S-a uitat la mine şi prin mine în acelaşi timp, ca şi când aş fi fost un vitraliu. L-am întrebat din nou, mişcându-mi buzele mai lent şi mai grijuliu, ca să fiu sigur că mă înţelege:

— Vreţi. Să-i. Dau. Eu. Drumul?

Se uita în continuare la mine. Am întrebat din nou. A spus:

— Nu ştiu cum să spun da!

I-am spus:

— Nici nu trebuie.

M-am dus în spatele lui şi am văzut câte o rotiţă pe dosul fiecărei căşti.

— Încet! a spus, ca şi când m-ar fi implorat. A trecut mult, mult timp!

M-am dus în faţa lui, ca să-mi vadă buzele, şi i-am promis c-o voi face cât puteam eu de blând. Apoi m-am întors în spatele lui şi am mişcat rotiţele extrem de încet, milimetru cu milimetru. Nu s-a întâmplat nimic. Le-am mai mişcat câţiva milimetri. Şi încă vreo câţiva. M-am dus în faţa lui. A dat din umeri şi eu am făcut la fel. M-am dus înapoi în spate şi le-am mai mişcat vreo câţiva milimetri, până s-au oprit. M-am dus înapoi în faţă. A dat din umeri. Poate că aparatul auditiv nu mai funcţiona sau poate că bateriile muriseră de bătrâneţe sau poate că surzise definitiv de când îl oprise, lucru care era posibil. Ne-am uitat unul la altul.

Apoi, din senin, un stol de păsări a trecut în zbor prin faţa

ferestrei, extrem de repede şi incredibil de aproape. Să fi fost vreo douăzeci. Sau poate mai multe. Dar păreau o singură pasăre, pentru că toate ştiau exact ce să facă. Domnul Black s-a apucat singur de urechi şi a scos nişte sunete

ciudate. A început să plângă – dar nu de fericire, după cum mi-am dat seama, nici de tristeţe.

— Sunteţi OK? l-am întrebat în şoaptă.

Vocea mea l-a făcut să plângă şi mai tare şi a dat din cap că da.

L-am întrebat dacă voia să mai fac nişte zgomote.

A dat din cap că da, lucru care i-a stors şi mai multe lacrimi.

M-am dus la pat şi l-am zgâlţâit, până au căzut vreo câteva bolduri şi agrafe.

A vărsat şi mai multe lacrimi.

— Vreţi să-l opresc? am întrebat, dar el nu mai era atent la mine. Umbla de colo-colo prin cameră, lipindu-şi urechile de fiecare lucru care scotea vreun sunet, inclusiv de lucrurile foarte tăcute, cum ar fi ţevile.

Voiam să stau acolo, uitându-mă la el cum ascultă lumea, dar se făcuse târziu, iar eu aveam repetiţie pentru *Hamlet* la 4:30 şi era o repetiţie extrem de importantă, pentru că era prima cu efecte luminoase. I-am spus domnului Black că voi veni să-l iau sâmbătă la ora 7:00 şi că vom începe atunci.

I-am spus:

— Nici măcar n-am terminat cu cei de la litera A.

El a spus „OK”, iar sunetul propriei voci l-a făcut să! plângă cel mai tare.

Mesajul trei. 9:31 A.M. *Alo? Alo? Alo?*

Când a venit mami să mă învelească în acea noapte, şi-a dat seama că în mintea mea se petrece ceva şi m-a întrebat dacă vreau să vorbesc. Voiam, dar nu cu ea, aşa că am spus:

— Fără supărare, dar nu vreau.

— Sigur?

— *Très fatigué,* am spus, fluturându-mi mâna.

— Vrei să-ţi citesc ceva?

— Nu-i nevoie.

— Ne-am putea uita prin *New York Times,* să vânăm greşeli, ce zici?

— Nu, mulţumesc.

— Bine, a spus, bine.

Mi-a dat un pupic şi a stins lumina şi, când să iasă, am spus:

— Mami?

Iar ea a spus:

— Da?

Iar eu am spus:

— Promiţi că, atunci când o să mor, n-o să mă îngropi? S-a întors şi m-a mângâiat pe obraz şi a spus:

— N-o să mori.

I-am spus:

— Ba da.

Ea a spus:

— N-o să mori în viitorul apropiat. Ai în faţă o viaţă lungă, lungă de tot.

I-am spus:

— După cum ştii, sunt extrem de curajos, dar nu-mi pot petrece eternitatea într-un locşor mic sub pământ. Pur şi simplu, nu pot. Mă iubeşti?

— Bineînţeles că te iubesc.

— Atunci să mă pui într-un mausoleu de-alea.

— Un mausoleu?

— Unul d-ăla despre care am citit.

— Chiar trebuie să vorbim despre asta?

— Da.

— Acum?

— Da.

— De ce?

— Păi, dacă mor mâine?

— N-o să mori mâine.

— Nici tati n-a crezut c-o să moară mâine.

— Cu tine n-o să se întâmple la fel.

— Nici cu el nu trebuia să se întâmple aşa.

— Oskar…

— Îmi pare rău, dar pur şi simplu nu vreau să fiu îngropat.

— Nu vrei să fii cu tati şi cu mine?

— Tati nici măcar nu-i acolo!

— Poftim?

— Corpul lui a fost distrus.

— Nu vorbi aşa!

— Aşa cum? Ăsta-i adevărul. Nu înţeleg de ce toată lumea se preface că el e acolo.

— Uşurel, Oskar.

— E doar o cutie goală.

— E mai mult decât o cutie goală.

— De ce aş vrea eu să-mi petrec eternitatea lângă o cutie goală?

Mami a spus:

— Acolo e spiritul lui.

Şi asta m-a înfuriat *foarte* tare. I-am spus:

— Tati nu avea un spirit! El avea celule!

— Amintirea lui e acolo.

— Amintirea lui e aici, am spus, ducându-mi mâna la cap.

— Tati avea un spirit, a spus, ca şi când ar fi derulat puţin înapoi conversaţia noastră.

I-am spus:

— Avea celule, iar acum ele sunt pe acoperişuri şi în râu şi în plămânii milioanelor de oameni din New York, care le inspiră de fiecare dată când deschid gura.

— N-ar trebui să spui asemenea lucruri.

— Dar ăsta e *adevărul*! De ce nu pot să spun *adevărul*?!

— Îţi pierzi controlul.

— Mami, doar pentru că tati a murit, asta nu înseamnă că poţi să fii ilogică.

— Ba da.

— Ba nu.

— Oskar, potoleşte-te!

— Du-te dracu'!

— Poftim?!

— Scuze. Voiam să zic du-te naibii!

— Ai nevoie de o pauză!

— Am nevoie de un mausoleu!

— Oskar!

— Nu mă minţi!

— Cine minte?

— Unde-ai fost?

— Unde-am fost când?

— În ziua aia!

— Care zi?
— Ziua *aia*!
— Ce vrei să spui?
— Unde-ai fost?!
— Am fost la muncă.
— De ce n-ai fost acasă?
— Pentru că trebuie să merg la muncă.
— De ce nu m-ai luat de la şcoală, cum fac alte mămici?
— Oskar, am venit cât de repede am putut. Mie îmi ia mai mult s-ajung acasă decât ţie. Am crezut c-ar fi mai bine să ne întâlnim acasă decât să te fac să m-aştepţi până veneam să te iau.
— Dar ar fi trebuit să fii acasă când am ajuns eu!
— Aş vrea să fi fost, dar nu s-a putut.
— Ar fi trebuit să faci tot posibilul.
— Nu pot să fac imposibilul posibil.
— Ar fi trebuit să-l faci.
A spus:
— Am venit acasă cât am putut de repede.
După care a început să plângă.
Toporul era cel care câştiga.
Mi-am lipit obrazul de al ei.
— Mami, nu-mi trebuie ceva elegant. Doar ceva deasupra pământului.
A respirat adânc, m-a îmbrăţişat şi a spus:
— Asta s-ar putea.
Am încercat să mă gândesc la ceva amuzant, pentru că mi-am spus că, dacă aş fi amuzant, n-ar mai fi supărată pe mine şi atunci m-aş trezi din nou în siguranţă.
— Şi cu ceva spaţiu de manevră.
— Cum?
— O să am nevoie de ceva spaţiu de manevră.
A zâmbit şi a spus: OK.
M-am mai pisicit puţin, pentru că mi-am dat seama că funcţiona.
— Şi de un bideu.
— Absolut. Vine şi bideul.
— Şi de un gard electric.
— Gard electric?
— Ca să nu-ncerce jefuitorii de morminte să-mi fure bijuteriile.

— Bijuteriile?

— Da, am spus. O să am nevoie şi de nişte bijuterii. Ne-am spart amândoi de râs, lucru perfect normal, pentru că ea mă iubea din nou. Mi-am scos de sub pernă caietul cu sentimente, am dat la pagina curentă şi am coborât de la DISPERAT la AŞA ŞI-AŞA.

— Hei, da' asta-i grozav! a spus mami, uitându-se peste umărul meu.

— Nu, am spus, e aşa şi-aşa. Şi te rog să nu-ţi bagi nasul. M-a mângâiat pe piept şi asta a fost foarte drăguţ, deşi a trebuit să mă răsucesc puţin, ca să nu simtă că încă purtam cheia la gât şi că erau, de fapt, două chei.

— Mami?

— Da.

— Nimic.

— Ce e, puiule?

— Ei, doar că n-ar fi grozav ca saltelele să aibă loc pentru braţe, ca atunci când stai pe-o parte să încapi la fix?

— Ar fi foarte drăguţ.

— Şi probabil că ţi-ar face bine şi la spate, pentru că atunci coloana ar sta dreaptă, lucru care ştiu că e important.

— Chiar e important.

— Şi ţi-ar fi şi mai uşor să te cuibăreşti. Ştii cum te incomodează mereu braţul…

— Da.

— E important să-ţi fie mai uşor să te cuibăreşti.

— Foarte.

MEDIU
OPTIMIST, DAR REALIST

— Mi-e dor de tati.

— Şi mie.

— Da? '

— Sigur că da.

— *Chiar* îţi e?

— Cum poţi să mă-ntrebi aşa ceva?

— Păi, pentru că nu te porţi ca şi când ţi-ar fi foarte dor de el.

— La ce te referi?

— Cred că știi la ce mă refer.
— Nu știu.
— Te aud râzând.
— Mă auzi râzând?
— În sufragerie. Cu Ron.
— Și tu crezi că, dacă râd câteodată, asta-nseamnă că nu mi-e dor de tati?
M-am întors pe-o parte, îndepărtându-mă de ea.

OPTIMIST, DAR REALIST
EXTREM DE DEPRIMAT

A spus:
— Să știi că și eu plâng foarte mult.
— Dar eu nu te văd plângând.
— Poate pentru că nu vreau eu să mă vezi plângând.
— De ce nu?
— Pentru că nu e corect față de niciunul dintre noi.
— Ba e.
— Vreau ca amândoi să putem merge mai departe.
— Cât de mult plângi?
— Cât de mult?
— O lingură? O ceașcă? O cadă? Asta dac-ar fi să aduni lacrimile.
— Păi, nu merge-așa.
— Așa cum?
A spus:
— Încerc să găsesc moduri în care să fiu fericită. Râsul mă face fericită.
Am spus:
— Eu nu încerc să găsesc moduri în care să fiu fericit și nici n-o voi face.
A spus:
— Păi, eu cred c-ar trebui.
— De ce?
— Pentru că tati ar fi vrut să fii fericit.
— Tati ar fi vrut să-l țin minte.
— Dar de ce nu poți să-l ții minte *și* să fii fericit?
— De ce ești îndrăgostită de Ron?

— Cum? ’

— E evident că eşti îndrăgostită de el, aşa că ce vreau eu să ştiu e de ce. Ce-i aşa grozav la el?

— Oskar, te-ai gândit vreodată că lucrurile ar putea fi mult mai complicate decât par?

— Mă gândesc tot timpul la asta.

— Ron este *prietenul* meu.

— Atunci promite-mi că nu te vei mai îndrăgosti niciodată.

— Oskar, să ştii că şi Ron trece prin multe. Ne ajutăm unul pe celălalt. Suntem *prieteni.*

— Promite-mi că nu te vei îndrăgosti.

— De ce mă rogi să-ţi promit una ca asta?

— Ori îmi promiţi că nu te vei mai îndrăgosti niciodată, ori eu nu te mai iubesc.

— Nu e corect.

— Nu trebuie să fiu corect! Sunt fiul tău!

A scos un oftat uriaş şi a spus:

— Îmi aduci aşa mult aminte de tati!…

Apoi am spus ceva ce nu plănuiam să spun şi nici măcar nu voiam să spun. În timp ce-mi ieşea pe gură, mi-era ruşine că s-ar fi putut întâlni cu vreuna din celulele lui tati pe care le-aş fi putut inhala când fuseserăm să vizităm Ground Zero.

— Dac-aş fi putut să aleg, te-aş fi ales pe tine!

S-a uitat la mine o secundă, s-a ridicat şi a ieşit din cameră. Mi-am dorit să trântească uşa, dar n-a făcut-o. A închis-o atent, cum face de fiecare dată. Mi-am dat seama că nu plecase.

EXTREM DE DEPRIMAT
INCREDIBIL DE SINGUR

— Mami?

Nimic.

M-am ridicat din pat şi m-am dus la uşă.

— Retrag ce-am spus.

N-a zis nimic, dar o auzeam cum respiră. Am pus mâna pe clanţă, pentru că m-am gândit că poate şi ea ţinea mâna pe clanţă, de cealaltă parte.

— Am spus că retrag.

— Nu poţi retrage un lucru ca ăsta.
— Dar poţi să-ţi ceri scuze pentru un lucru ca ăsta?
Nimic.
— Îmi accepţi scuzele?
— Nu ştiu.
— Cum să nu ştii?
— Oskar, *nu ştiu.*
— Eşti supărată pe mine?
Nimic.
— Mami?
— Da.
— Mai eşti supărată pe mine?
— Nu.
— Sigur?
— N-am fost niciodată supărată pe tine.
— Dar cum ai fost?
— Rănită.

INCREDIBIL DE SINGUR

CRED CĂ AM ADORMIT PE PODEA. CÂND M-AM TREZIT, MAMI ÎMI SCOTEA CĂMAŞA, CA SĂ M-AJUTE SĂ-MI PUN PIJAMAUA, CEEA CE-NSEAMNĂ CĂ TREBUIE SĂ-MI FI VĂZUT TOATE VÂNĂTĂILE. LE-AM NUMĂRAT ASEARĂ ÎN OGLINDĂ ŞI ERAU PATRUZECI ŞI UNA. UNELE AU CRESCUT, DAR MAJORITATEA SUNT MICI. NU MI LE FAC PENTRU EA, DAR VREAU, TOTUŞI, SĂ MĂ ÎNTREBE DE UNDE LE AM (DEŞI PROBABIL CĂ ŞTIE) ŞI SĂ-l PARĂ RĂU PENTRU MINE (PENTRU CĂ ŞI-AR DA SEAMA CÂT DE GREU ÎMI ESTE) ŞI SĂ SE SIMTĂ ÎNGROZITOR (PENTRU CĂ MĂCAR UNELE DINTRE ELE SUNT DIN VINA EI) ŞI SĂ-MI PROMITĂ CĂ N-O SĂ MOARĂ ŞI N-O SĂ MĂ LASE SINGUR. DAR NU A SPUS NIMIC. NICI MĂCAR NU I-AM PRINS EXPRESIA CÂND MI-A VĂZUT VÂNĂTĂILE, PENTRU CĂ AVEAM CĂMAŞA TRASĂ PESTE CAP, ACOPERINDU-MI FAŢA CA UN BUZUNAR SAU CA UN CRANIU.

SENTIMENTELE MELE

Se anunţă zborurile în difuzoare. Noi nu ascultăm. Pentru noi nu

contează, pentru că noi nu mergem nicăieri.

Deja mi-e dor de tine, Oskar. Mi-era dor chiar şi atunci când eram cu tine. Asta a fost mereu problema mea. Mi-e dor de ceea ce am deja şi mă înconjor de lucruri care-mi lipsesc.

De fiecare dată când termin o pagină nouă, mă uit la bunicul tău. Sunt aşa de uşurată să-i văd chipul. Mă face să mă simt în siguranţă. Are umerii înguşti. Spinarea încovoiată. La Dresda, era un uriaş. Mă bucur că încă are mâinile aspre. Sculpturile nu l-au părăsit niciodată. Până acum n-am observat că încă mai poartă verigheta. Mă-ntreb dacă şi-a pus-o când s-a întors sau dacă a purtat-o în toţi aceşti ani. Înainte să vin aici, am încuiat apartamentul. Am stins lumina şi m-am asigurat că nu picură niciun robinet. (E greu să-ţi iei rămas-bun de la un loc în care ai trăit. Poate fi la fel de greu ca atunci când îţi iei rămas-bun de la cineva. 1 Ne-am mutat aici chiar după ce ne-am căsătorit. Era mai spaţios decât apartamentul lui. Aveam nevoie de asta. Aveam nevoie de spaţiu pentru toate animalele şi aveam nevoie de spaţiu între noi. Bunicul tău a luat cea mai scumpă poliţă de asigurare. A venit un om de la companie ca să facă fotografii. În caz că se întâmpla ceva, puteau să reconstruiască apartamentul în cele mai mici detalii. A făcut un film întreg. A fotografiat podeaua, şemineul, cada de baie. N-am confundat niciodată ce aveam cu ce eram. Când a plecat omul acela, bunicul tău şi-a luat aparatul şi a început să facă şi el fotografii.

Ce faci? l-am întrebat.

Paza bună trece primejdia rea, a scris el. Atunci am crezut că are dreptate, dar acum nu mai sunt aşa de sigură.

A fotografiat totul. Dosul rafturilor din dulap. Spatele oglinzilor. Chiar şi lucrurile stricate. Lucrurile de care n-ai vrea să-ţi aduci aminte. Ar fi putut reconstrui apartamentul lipind una lângă alta toate fotografiile.

Şi clanţele. A fotografiat toate clanţele din apartament. Pe toate. Ca şi când lumea întreagă şi viitorul ei ar fi depins de acele clanţe. Ca şi când, dacă ne-am fi gândit vreodată la clanţe, ar fi trebuit să folosim fotografiile cu ele.

Nu ştiu de ce m-a durut asta atât de tare.

I-am spus: Nici măcar nu sunt nişte clanţe frumoase.

El a scris: Dar sunt clanţele noastre.

Şi eu eram a lui.

Pe mine nu m-a fotografiat niciodată şi nici nu ne-am făcut vreo

asigurare de viaţă.

Ţinea un set de poze în şifonierul lui. A mai lipit un set în caietele lui, ca să le aibă tot timpul la-ndemână, în caz că s-ar fi întâmplat ceva acasă.

N-am avut o căsnicie nefericită, Oskar. Ştia să mă facă să râd. Şi uneori şi eu îl făceam să râdă. A trebuit să stabilim reguli, dar cine nu face asta. Nu e nimic greşit în a face compromisuri. Chiar dacă le faci în aproape orice privinţă.

Şi-a luat o slujbă la un magazin de bijuterii, pentru că el cunoştea utilajele. Muncea aşa de mult încât l-au făcut director adjunct, iar mai apoi, director. Nu-i păsa lui de bijuterii. Le ura. Spunea că bijuteriile sunt opusul sculpturii.

Era un mijloc de a câştiga bani, iar el mi-a promis că va fi OK.

Ne-am făcut propriul magazin într-un cartier care se învecina cu un cartier rău famat. Era deschis de la unsprezece dimineaţa până la şase seara. Dar aveam mereu de lucru.

Ne petreceam vieţile câştigându-ne pâinea.

Uneori, mergea la aeroport după orele de lucru. Îl rugam să-mi aducă ziare şi reviste. La început, pentru că voiam să învăţ expresii americane. Apoi am renunţat la asta. Însă tot îl rugam să meargă. Ştiam că are nevoie de permisiunea mea. Dar nu din bunătate îl trimiteam acolo.

Amândoi am încercat din răsputeri. Mereu încercam să ne ajutăm unul pe celălalt, dar nu pentru că eram neajutoraţi. El avea nevoie să facă diverse lucruri pentru mine, la fel cum şi eu aveam nevoie să fac diverse lucruri pentru el. Asta ne dădea un scop. Uneori îi ceream un lucru pe care nici măcar nu-l voiam, doar ca să-l las să mi-l aducă. Ne petreceam timpul încercând să ne-ajutăm reciproc să ne-ajutăm reciproc. Eu îi aduceam papucii de casă. El îmi făcea ceaiul. Eu dădeam drumul la căldură, pentru ca el să poată da drumul la aerul condiţionat, pentru ca eu să pot da drumul la căldură. Mâinile lui nu şi-au pierdut niciodată asprimea.

Era de Halloween. Primul Halloween în apartamentul nostru. A sunat soneria. Bunicul tău era la aeroport. Am deschis uşa şi acolo era o fetiţă într-un cearşaf alb, cu două găuri în dreptul ochilor. Ne daţi ori nu ne daţi? a spus ea. M-am dat un pas înapoi.

Cine e?

Sunt o fantomă!

Dar de ce porţi cearşaful?

E Halloween!

Nu ştiu ce înseamnă asta.

Copiii se costumează şi bat pe la uşile oamenilor, iar tu le dai dulciuri.

Eu nu am dulciuri.

E Hal-lo-ween!

I-am spus să aştepte. M-am dus în dormitor. Am scos un plic de sub saltea. Economiile noastre. Pâinea noastră. Am scos două bancnote de o sută de dolari şi le-am pus într-un plic separat, pe care i l-am dat fantomei. O plăteam ca să plece.

Am închis uşa şi am stins luminile, ca să nu mai sune la sonerie niciun copil.

Animalele cred că au înţeles, pentru că m-au înconjurat şi s-au cuibărit lângă mine. Când s-a întors bunicul tău, n-am spus nimic. I-am mulţumit pentru ziare şi reviste. M-am dus în camera de oaspeţi şi m-am prefăcut că scriu. Spaţiu, spaţiu, spaţiu. Povestea vieţii mele era făcută din spaţii goale.

Zilele treceau una câte una. Şi uneori chiar mai rar. Ne uitam unul la altul şi în minte desenam hărţi. Îi spuneam că am vederea slabă pentru că voiam să-mi acorde atenţie. Am creat locuri sigure în apartamentul nostru, unde te puteai retrage şi încetai să exişti.

Aş fi făcut orice pentru el. Poate că asta a fost boala mea. Făceam dragoste în Locurile Nimicului şi stingeam luminile. Îmi venea să plâng. Nu ne puteam privi. Întotdeauna trebuia să fie pe la spate. Ca prima oară. Şi ştiam că nu la mine se gândea.

Mă ţinea aşa de strâns de şolduri şi împingea aşa de tare. Ca şi când ar fi încercat să treacă prin mine spre altceva.

De ce fac dragoste oamenii?

A trecut un an. Şi încă unul. Şi încă unul. Încă unul. Ne câştigam pâinea.

N-am uitat niciodată fantoma aceea.

Aveam nevoie de un copil.

Ce înseamnă să ai nevoie de un copil?

Într-o dimineaţă, m-am trezit şi am înţeles golul din mine. Mi-am dat seama că-mi puteam compromite viaţa, dar nu şi viaţa ce avea să-mi urmeze. Nu puteam explica. Nevoia o luase înaintea explicaţiilor.

Nu din slăbiciune am lăsat lucrurile să se-ntâmple, dar nici din tărie. Ci de nevoie. Aveam nevoie de un copil. Am încercat să-i ascund asta. Am încercat să aştept până era prea târziu ca să se mai poată face ceva. Era secretul ultim. Viaţa. O ţineam la loc sigur, înăuntrul meu. O duceam cu mine peste tot. La fel cum apartamentul era înăuntrul cărţilor lui. Purtam bluze largi. Îmi puneam perne în poală. Nu rămâneam goală decât *în* Locuri ale Nimicului.

Dar n-am putut ţine secretul la nesfârşit.

Stăteam întinşi în pat, pe întuneric. Nu ştiam cum s-o spun. Ştiam, dar nu puteam. I-am luat unul dintre caietele de pe noptieră.

Apartamentul nu fusese niciodată atât de întunecat.

Am aprins veioza.

În jurul nostru, s-a făcut lumină.

În apartament, s-a făcut şi mai întuneric.

Am scris: Sunt însărcinată.

I-am dat caietul. A citit.

A luat un stilou şi a scris: Cum s-a întâmplat asta?

Am scris: Eu am făcut-o să se-ntâmple.

El a scris: Dar aveam o regulă.

Pagina următoare era o clanţă.

Am dat pagina şi am scris: Am încălcat regula.

S-a ridicat. Nu ştiu cât timp a trecut.

A scris: Totul va fi OK.

I-am spus că OK nu era de-ajuns.

Totul va fi OK perfect.

I-am spus că nu mai rămăsese nimic din ce putea fi protejat de minciuni.

Totul va fi OK perfect.

Am început să plâng.

Era prima oară când plângeam de faţă cu el. M-am simţit ca şi când am fi făcut dragoste.

L-am întrebat ceva ce căutasem să aflu de când făcusem primul Loc al Nimicului, cu ani în urmă.

Noi ce suntem? Ceva sau Nimic?

Mi-a acoperit faţa cu mâinile şi apoi şi le-a ridicat.

Nu ştiam ce înseamnă asta.

În dimineaţa următoare, m-am trezit cu o răceală teribilă. Nu ştiam dacă mi-e rău din cauza copilului sau a bunicului tău.

Când ne-am luat la revedere, înainte să plece la aeroport, i-am ridicat valiza şi era foarte grea.

Atunci mi-am dat seama că mă părăsea.

M-am întrebat dac-ar trebui să-l opresc. Dac-ar trebui să mă lupt cu el şi să-l forţez să mă iubească. Am vrut să-l pun la pământ, să-l imobilizez şi să-i strig în faţă. L-am urmat.

L-am urmărit toată dimineaţa. Nu ştiam cum să-i vorbesc. L-am privit scriind în caiet. L-am privit între – bându-i pe oameni cât e ceasul, deşi cu toţii îi făceau semn spre ceasul mare şi galben de pe perete.

Era aşa ciudat să-l văd de la depărtare. Atât de mic. În lume, ţineam la el aşa cum nu ţineam acasă. Voiam să-l apăr de toate lucrurile îngrozitoare pe care nimeni nu le merită.

M-am apropiat foarte mult de el. Stăteam chiar în spatele lui. Îl priveam scriind: E păcat că trebuie să trăim, dar ce tragedie că nu avem de trăit decât o viaţă. M-am dat înapoi. Nu puteam sta atât de aproape. Nici măcar atunci.

Din spatele unei coloane, m-am uitat la el cum scrie şi cum întreabă cât e ceasul şi cum îşi freacă palmele aspre de genunchi. Da şi Nu.

M-am uitat cum se aşază la rând, ca să-şi ia bilet.

M-am întrebat: Oare când îl voi opri să mă părăsească? Nu ştiam cum să-l rog sau cum să-i spun sau cum să-l implor.

Când a ajuns în faţă, m-am dus la el.

L-am atins pe umăr.

Văd, am spus. Ce prostie, să spui una ca asta. Am vederea slabă, dar văd.

Ce faci aici? a scris el cu mâinile.

Dintr-odată, m-am simţit intimidată. Nu eram obişnuită cu timiditatea. Eram obişnuită cu ruşinea. Timiditatea e atunci când îţi întorci privirea de la ceea ce vrei. Ruşinea e atunci când îţi întorci privirea de la ceea ce nu vrei. Ştiu că pleci, am spus.

Trebuie să mergi acasă, a scris. Ar trebui să fii în pat. OK, am zis. Nu ştiam cum să spun ce aveam nevoie să spun.

Te duc acasă.

Nu. Nu vreau să merg acasă.

A scris: Eşti nebună. O să răceşti.

Am răcit deja.

O să răceşti şi mai tare.

Nu-mi venea să cred că glumeşte. Şi nu-mi venea să cred că am râs.

Râsul m-a dus cu gândul la masa noastră de bucătărie, unde râdeam şi râdeam mereu. La masa aceea eram apropiaţi. Ne ţinea loc de pat. În apartamentul nostru, totul era confuz. Mâneam pe măsuţa de cafea din camera de zi, în loc de masa din sufragerie. Voiam să fim aproape de fereastră. Înghesuiam în ceasul cu pendulă caietele lui goale, ca şi când ele ar fi fost timpul. Îi puneam caietele pline în cada din baia de serviciu, pentru că n-o foloseam niciodată. Când reușesc să dorm, sunt somnambulă. Odată am dat drumul la duş. Câteva caiete au început să plutească, iar altele au rămas la locul lor. Când m-am trezit a doua zi dimineaţă, am văzut ce făcusem. Apa era cenuşie, ca toate zilele lui.

Nu sunt nebună, i-am spus.

Trebuie să mergi acasă.

Am obosit, i-am spus. Nu sunt epuizată, ci consumată. Ca nevestele-alea care se trezesc într-o dimineaţă şi spun: Nu mai pot coace pâine.

Tu n-ai copt niciodată pâine, a scris şi glumeam în continuare.

Atunci, e ca şi cum m-aş trezi şi-aş coace pâine, am spus şi chiar și-atunci glumeam. M-am întrebat dacă va veni o vreme când nu vom mai glumi. Şi cum va fi asta? Şi cum ne vom simţi?

Când eram mică, viaţa mea era ca o muzică dată din ce în ce mai tare. Totul mă emoţiona. Un câine care urma un străin. Asta mă făcea să simt atâtea lucruri. Un calendar care indica luna greșită. Aş fi putut să plâng din cauza asta. Am și plâns. Punctul în care se termina fumul care ieşea dintr-un horn. Cum rămânea pe colţul mesei o sticlă răsturnată.

Mi-am petrecut viaţa învăţând să simt din ce în ce mai puţin.

Cu fiecare zi, simţeam mai puţin.

Asta înseamnă să îmbătrânești? Sau e ceva mai rău?

Nu te poţi apăra de tristeţe fără să te aperi de fericire? Şi-a ascuns faţa între coperţile caietului, ca şi când coperţile i-ar fi fost mâini. A plâns. Pentru cine plângea? Pentru Anna?

Pentru părinţii lui?

Pentru mine?

Pentru el?

I-am luat caietul. Era ud, din cauza lacrimilor care se scurgeau pe paginile lui, ca şi când caietul ar fi fost cel care plângea. Şi-a ascuns faţa în palme.

Lasă-mă să te văd plângând, i-am spus.

Nu vreau să te rănesc, a spus el, scuturându-şi capul de la stânga la dreapta.

Mă răneşti atunci când nu vrei să mă răneşti, i-am spus. Lasă-mă să te văd plângând.

Şi-a lăsat mâinile în jos. Pe un obraz, scria DA invers. Pe celălalt, scria NU invers. Tot în pământ se uita. Acum, lacrimile nu i se mai scurgeau pe obraji, ci îi cădeau din ochi direct pe pământ.

Lasă-mă să te văd plângând, am spus. Nu simţeam că-mi datorează asta. Şi nici nu simţeam că eu îi datorez asta. Ne-o datoram unul altuia, iar asta era altceva.

Şi-a ridicat capul şi s-a uitat la mine.

Nu sunt furioasă pe tine, i-am spus.

Trebuie să fii.

Eu sunt cea care a încălcat regula.

Dar eu sunt cel care a făcut o regulă după care tu nu ai putut trăi.

Gândurile mele rătăcesc, Oskar. Ajung la Dresda, la perlele mamei, umede de sudoarea de pe gâtul ei. Gândurile mele urcă pe mâneca de la haina tatei. Avea un braţ aşa de solid şi puternic. Eram sigură că mă va proteja toată-viaţa. Şi aşa a fost. Chiar şi după ce l-am pierdut. Amintirea braţului său mă îmbrăţişează la fel ca braţul său. Fiecare zi e legată de cea dinainte. Dar săptămânile au avut aripi. Oricine crede că secunda e mai iute decât deceniul nu a trăit ce-am trăit eu.

De ce mă părăseşti?

A scris: Nu ştiu să trăiesc.

Nici eu nu ştiu, dar încerc.

Nu ştiu cum să încerc.

Girau lucruri pe care voiam să i le spun. Dar ştiam că i-ar face rău. Aşa că le-am îngropat şi le-am lăsat să-mi facă mie rău.

Cm i-am pus mâna peste a lui. Atingerea lui a fost întotdeauna foarte importantă pentru mine. Era un lucru pentru care trăiam. Nu mi-am putut niciodată explica de ce. Atingeri mici, atingeri de nimic Degetele mele pe umărul lui. Coapsele noastre atingându-se în

îmbulzeala din autobuz. Nu-mi puteam explica de ce, dar aveam nevoie de aceste atingeri. Uneori îmi imaginam cum ar fi fost să pui cap la cap toate atingerile noastre. De câte sute sau mii de degete atingându-se e nevoie pentru a face dragoste? De ce fac dragoste oamenii?

Gândurile mele se-ndreaptă spre copilărie Oskar. Spre vremea când eram mică. Stau aici, gândindu-mă la pumnii de pietricele, la prima oară când am observat că am păr la subsuoară.

Gândurile mele sunt în jurul gâtului mamei. La perlele ei.

Când a-nceput să-mi placă mirosul parfumului şi cum Anna şi cu mine stăteam în întunericul dormitorului nostru, în căldura patului nostru.

Într-o noapte, i-am spus ce văzusem în spatele magaziei din curtea noastră.

M-a rugat să-i promit că nu voi sufla nicio vorbă despre asta. I-am promis.

Pot să mă uit la voi cum vă sărutaţi?

Să te uiţi la noi cum ne sărutăm?

Ai putea să-mi spui unde vă veţi săruta, iar eu m-aş ascunde şi v-aş privi.

Ea a râs şi în felul ăsta a spus da.

Ne trezeam în toiul nopţii. Nu ştiu cine se trezea prima. Sau dacă ne trezeam în acelaşi timp.

Ce simţi atunci? o întrebam.

Ce simţi atunci când ce?

Când te săruţi.

A râs.

Simţi ceva ud, a spus.

Am râs.

Asta simţi, a spus şi m-a apucat de obraji şi m-a tras spre ea.

Nu fusesem niciodată aşa îndrăgostită şi nici n-am mai fost de atunci.

Eram nevinovate.

Ce putea fi mai nevinovat decât noi două, sărutându-ne în patul acela?

Cum ar putea ceva să merite mai puţin să fie distrus? I-am spus: O să-ncerc din răsputeri, dacă rămâi.

OK, a scris.

Doar nu mă părăsi, te rog.

OK.

Nu va trebui niciodată s-aducem vorba despre asta.

OK.

Nu ştiu din ce motiv, dar mă gândesc la pantofi. La câte perechi de pantofi am purtat toată viaţa. Şi de câte ori picioarele mi-au alunecat înăuntrul lor şi apoi s-au strecurat afară. Şi la cum i-am pus la piciorul patului, cu vârful îndreptat în afară.

Gândurile mi se duc în jos, pe horn, şi ard.

Paşi deasupra. Ceapă prăjindu-se. Cristal clincănind. Nu eram bogaţi, dar nu ne lipsea nimic. De la fereastra din dormitor, priveam lumea. Şi eram în siguranţă. Mi-am văzut tatăl distrus. Cu cât se apropia mai mult războiul, cu atât mergea mai departe. Oare asta era singura cale de a ne proteja pe care o găsise? În fiecare noapte, petrecea ore-ntregi în magazia lui. Uneori, dormea acolo. Pe podea.

Voia să salveze lumea. Așa era el. Dar nu şi-ar fi pus familia în pericol. Așa era el. Poate că a pus viaţa mea în balanţă cu o viaţă pe care ar fi putut s-o salveze. Sau cu zece. Sau cu o sută. Trebuie să fi hotărât că viaţa mea cântărea mai mult decât o sută de vieţi.

În iarna aceea, a încărunţit. Am crezut că era zăpadă. Ne-a promis că totul va fi OK. Eram un copil, dar ştiam că nu va fi totul OK. Dar asta n-a făcut din tata un mincinos. L-a făcut tatăl meu.

În dimineaţa bombardamentului, am decis să-i scriu omului din lagăr. Nu ştiu de ce am aşteptat atât sau ce m-a făcut să vreau să-i scriu tocmai atunci.

Mă rugase să-i trimit şi o fotografie. Nu aveam nicio fotografie cu mine care să-mi placă. Înţeleg acum tragedia copilăriei mele. Nu bombardamentul, ci faptul că niciodată nu îmi plăcuse vreo fotografie cu mine. Nici nu se putea.

Am hotărât să mă duc la un fotograf a doua zi şi să-mi fac o poză.

În noaptea aceea, mi-am probat în oglindă toate toaletele. Mă simţeam ca o vedetă de cinema urâtă. Am rugat-o pe mama să mă înveţe cum e cu machiajul. Nu m-a întrebat de ce.

Mi-a arătat cum să-mi înroşesc obrajii. Şi cum să-mi pictez ochii. Nu-mi atinsese niciodată faţa atât de îndelung. Nu avusese niciodată vreun pretext.

Fruntea. Bărbia. Tâmplele. Gâtul. Oare de ce plângea?

Am lăsat pe birou scrisoarea neterminată.

Din cauza hârtiei, casa noastră a ars mai repede.

Ar fi trebuit s-o trimit cu o fotografie urâtă.

Ar fi trebuit să trimit totul.

Aeroportul era plin de oameni care veneau şi plecau. Dar nu eram acolo decât bunicul tău şi cu mine.

I-am luat caietul şi l-am răsfoit. Am arătat spre: Ce frustram, ce jalnic, ce trist!

El l-a răsfoit şi a arătat spre: Felul în care mi-ai dat acel cuţit.

I-am arătat: Dac-aş fi fost altcineva, într-o altă lume, aş fi făcut altceva.

A arătat spre: Uneori, oamenii nu vor decât să dispară. Am arătat spre: Nu e nimic în neregulă dacă nu te înţelegi pe tine însuţi.

A arătat spre: Ce trist!

Am arătat spre: Şi n-aş refuza ceva dulce.

A arătat spre: Am plâns şi-am plâns şi-am tot plâns.

Am arătat spre: Nu plânge.

A arătat spre: Sfâşiat şi confuz.

Am arătat spre: Ceva.

A arătat spre: Nimic.

Am arătat spre: Ceva.

Nimeni n-a arătat spre: Te iubesc. Nu era nicio cale de mijloc. Nu am putut trece peste asta şi nici n-am putut să-i găsim marginea.

Îmi pare rău că, pentru a învăţa să trăieşti, ai nevoie de-o viaţă-ntreagă, Oskar. Pentru că, dac-aş putea trăi din nou, aş face altfel lucrurile.

Mi-aş schimba viaţa.

L-aş săruta pe profesorul de pian, chiar dacă ar râde de mine.

Aş sări în pat cu Mary, chiar dacă m-aş face de râs.

Aş trimite fotografii urâte, le-aş trimite cu miile.

Ce ne facem? a scris.

Tu hotărăşti, am spus.

A scris: Vreau să merg acasă.

Ce înseamnă pentru tine acasă?

Acasă este locul cu cele mai multe reguli.

L-am înţeles.

Şi va trebui să facem şi mai multe reguli, am spus.

Ca să fie şi mai acasă.

Da.

OK.

Am mers direct la magazinul de bijuterii. Şi-a lăsat valiza în camera din spate. În ziua aceea, am vândut o pereche de cercei cu smaralde. Şi un inel de logodnă cu diamante. Şi o brăţară de aur pentru o fetiţă. Şi un ceas pentru cineva care pleca în Brazilia.

În noaptea aceea, în pat, ne-am ţinut în braţe. M-a sărutat din cap până-n picioare. L-am crezut. Nu eram proastă. Eram soţia lui.

A doua zi dimineaţa, a plecat la aeroport. N-am îndrăznit să pun mâna pe valiză.

L-am aşteptat să vină acasă.

Au trecut ore. Şi minute.

N-am deschis magazinul la 11:00.

Am aşteptat la fereastră. Încă mai credeam în el.

La prânz n-am mâncat.

Secundele treceau.

A trecut după-amiaza. A venit seara.

N-am luat cina.

Au trecut ani în intervalele dintre secunde.

Tatăl tău mi se mişca în burtă.

Ce încerca, oare, să-mi spună?

Am dus coliviile la ferestre.

Am deschis ferestrele, am deschis şi coliviile.

Am dat drumul peştilor în canalizare.

Am dus câinii şi pisicile jos şi le-am scos zgărzile. Insectelor le-am dat drumul pe stradă.

Şi reptilelor.

Şi şoarecilor.

Le-am spus: Duceţi-vă.

Cu toţii.

Duceţi-vă.

Şi s-au dus.

Şi nu s-au mai întors.

FERICIRE, FERICIRE

INTERVIEVATOR: Puteţi descrie evenimentele din acea dimineaţă?

TOMOYASU: Am plecat de acasă cu fiica mea, Masako. Ea mergea la serviciu. Eu mă duceam să mă întâlnesc cu un prieten. A fost

afişat un avertisment antiaerian. I-am spus fiicei mele că voi merge acasă. Ea a spus: „Mă duc la birou”. Mi-am făcut treburile casnice şi am aşteptat să fie ridicat avertismentul.

Am făcut patul. Am făcut ordine în dulap. Am șters ferestrele cu o cârpă udă. Am văzut un fulger. Primul meu gând a fost că era bliţul unui aparat de fotografiat. Acum pare atât de ridicol. Mi-a străpuns privirea. Mi s-a golit mintea. Geamurile ferestrelor se făceau ţăndări în jurul meu. Suna ca atunci când îmi făcea mama „Șșșș”, ca să tac.

Când am redevenit conștient, mi-am dat seama că nu stăteam în picioare. Fusesem aruncat într-o altă cameră. Ţineam cârpa în mână, dar nu mai era udă. Singurul meu gând a fost să-mi găsesc fiica. M-am uitat pe fereastră și l-am văzut pe unul dintre vecinii mei, aproape gol. I se jupuia pielea. Îi atârna de vârfurile degetelor. L-am întrebat ce se întâmplase. Era prea epuizat ca să-mi răspundă. Se uita în toate direcţiile, după familia lui, bănuiesc. M-am gândit: *Trebuie să plec. Trebuie s-o găsesc pe Masako.*

Mi-am pus pantofii şi mi-am luat gluga antiaeriană. Mi-am făcut drum până la gară. Foarte mulţi oameni mărşăluiau spre mine, depărtându-se de oraş. Îmi mirosea a ceva asemănător calamarului fript. Trebuie să fi fost în stare de șoc, pentru că toţi oamenii arătau ca nişte calamari eşuaţi pe mal.

Am văzut o tânără venind spre mine. Îi curgea pielea de pe ea. Era ca de ceară. Murmura: „Mamă. Apă. Mamă. Apă”. M-am gândit că ar putea fi Masako. Dar nu era ea. Nu i-am dat apă. Îmi pare rău că nu i-am dat. Dar încercam s-o găsesc pe Masako.

Am alergat tot drumul până la Gara Hiroshima. Era plină de oameni. Unii erau morţi. Mulţi erau întinși pe jos. Își strigau mamele sau cereau apă. Am ajuns la Podul Tokiwa. Trebuia să traversez podul ca să ajung la biroul fiicei mele.

INTERVIEVATOR: Aţi văzut norul în formă de ciupercă?

TOMOYASU: Nu, n-am văzut norul.

INTERVIEVATOR: N-aţi văzut norul în formă de ciupercă?

TOMOYASU: N-am văzut norul în formă de ciupercă. Încercam s-o găsesc pe Masako.

INTERVIEVATOR: Dar norul s-a întins deasupra întregului oraş?

TOMOYASU: încercam s-o găsesc. Mi s-a spus că nu pot trece dincolo de pod. M-am gândit că poate se întorsese acasă, aşa că am făcut cale-ntoarsă. Eram la Altarul Nikitsu când ploaia neagră a început

să cadă. M-am întrebat ce era.

INTERVIEVATOR: Aţi putea descrie ploaia neagră?

TOMOYASU: Am aşteptat-o acasă. Am deschis ferestrele, deşi nu mai aveau geam. Am stat treaz toată noaptea, aşteptând. Dar nu s-a întors. A doua zi dimineaţă, pe la ora 6:30, a venit domnul Ishido. Fiica lui lucra în acelaşi birou cu fiica mea. Era afară şi striga, întrebând de casa lui Masako. Am alergat afară. Am strigat: „Aici! Aici!” Domnul Ishido a urcat la mine. A spus: „Repede! îmbracă-te şi du-te după ea. E pe malul Râului Ota”.

Am alergat cât am putut de repede. Mai repede decât puteam. Când am ajuns la Podul Tokiwa, erau soldaţi întinşi pe jos. În jurul Gării Hiroshima, am văzut mulţi oameni morţi, la pământ. Erau mai mulţi în dimineaţa zilei de şapte decât pe şase. Când am ajuns pe malul râului, nu mi-am putut da seama care era Masako. O tot căutam. Am auzit pe cineva plângând: „Mamă!” I-am recunoscut vocea. Am găsit-o într-o stare groaznică. Încă îmi apare aşa în vise. A spus: „Ţi-a luat mult s-ajungi”.

Mi-am cerut iertare. I-am spus: „Am venit cât de repede-am putut”.

Nu eram decât noi doi. Nu ştiam ce să fac. Nu sunt infirmieră. Avea viermi în răni şi un lichid gălbui şi lipicios. Am încercat s-o curăţ. Dar i se jupuia pielea. Viermii ieşeau de peste tot. Nu-i puteam curăţa, pentru că i-aş fi luat cu tot cu piele şi muşchi. A trebuit să-i culeg. M-a întrebat ce făceam. I-am spus: „O, Masako, nu-i nimic”. A dat din cap. Nouă ore mai târziu, a murit.

INTERVIEVATOR: în tot acest timp, aţi ţinut-o în braţe? TOMOYASU: Da. Am ţinut-o în braţe. Ea a spus: „Nu vreau să mor”. I-am spus: „N-o să mori”. Ea a spus: „Promit să nu mor înainte să ajungem acasă”. Dar avea dureri mari şi striga într-una: „Mamă!”

INTERVIEVATOR: Trebuie să vă vină foarte greu să vorbiţi despre lucrurile astea.

TOMOYASU: Când am auzit că organizaţia dumneavoastră înregistrează mărturii, am ştiut că trebuie să vin. A murit în braţele mele, spunând: „Nu vreau să mor”. Aşa e moartea. Nu contează ce uniforme poartă soldaţii. Nu contează cât de bune sunt armele. M-am gândit că, dacă toată lumea ar vedea ce-am văzut eu, n-ar mai fi niciodată război.

Am apăsat pe *Stop* la casetofon, pentru că interviul se terminase.

Fetele plângeau, iar băieţii scoteau sunete caraghioase, ca şi când ar fi vomitat.

— Ei bine, spuse domnul Keegan, ridicându-se de pe scaun şi ştergându-şi fruntea cu o batistă, cu siguranţă, Oskar ne-a dat mult de gândit.

Am spus:

— N-am terminat.

El a spus:

— Mie aşa mi s-a părut.

Am explicat:

— Datorită faptului că toată căldura iradiantă a circulat în linii drepte de la locul exploziei, oamenii de ştiinţă au putut determina direcţia către hipocentru dintr-un număr de puncte diferite, studiind umbrele obiectelor din acest interval. Umbrele au putut da informaţii despre înălţimea exploziei şi diametrul mingii de foc în secunda în care aceasta provoca efectul de carbonizare la nivel maxim. Nu-i aşa că e fascinant?

Jimmy Snyder a ridicat mâna. I-am dat cuvântul.

A întrebat:

— Tu de ce eşti aşa ciudat?

L-am întrebat dacă întrebarea era retorică. Domnul Keegan l-a poftit în biroul directorului Bundy. Unii dintre copii s-au spart de râs. Ştiam că se sparg de râs într-un sens rău, că râd de mine, dar am încercat să-mi păstrez atitudinea încrezătoare.

— O altă caracteristică interesantă a exploziei este legătura dintre gradul de arsură şi culoare, pentru că toate culorile închise absorb lumina, evident. De exemplu, în acea dimineaţă avea loc o celebră partidă de şah între doi mari maeştri, pe o tablă de şah la scară mare, într-unul din marile parcuri ale oraşului. Bomba a distrus tot: pe spectatorii de pe scaune, pe cei care filmau partida, camerele de filmat negre, cronometrele, chiar şi pe marii maeştri. Nu au rămas decât piesele albe pe insulele lor albe, pătrate.

Ieşind din clasă, Jimmy a spus:

— Hei, Oskar, cine-i Buckminster?

I-am spus:

— Richard Buckminster Fuller a fost om de ştiinţă, filosof şi inventator, celebru pentru că a conceput domul geodezic, a cărui variantă cea mai cunoscută este Buckyball. A murit în 1983, parcă.

Jimmy a spus:

— Mă refeream la Buckminster *al tău.*

Nu ştiam de ce întreabă, pentru că îl adusesem pe Buckminster la şcoală, pentru o demonstraţie, cu doar două zile în urmă şi îl aruncasem de pe acoperiş, pentru a arăta că pisicile ating viteza de aterizare transformându-se în mici paraşute şi că ele au, de fapt, şanse mai mari de supravieţuire după o cădere de la etajul douăzeci decât de la etajul opt, pentru că le ia cam opt etaje să-şi dea seama ce se întâmplă şi să se relaxeze şi să-şi corecteze poziţia. Am spus:

— Buckminster e pisicuţa[12] mea.

Jimmy m-a arătat cu degetul şi a exclamat:

— Ha, ha!

Toţi copiii s-au spart de râs, în sensul rău. Nu pricepeam ce era aşa amuzant. Domnul Keegan s-a înfuriat şi a spus:

— Jimmy!

Jimmy a spus:

— Ce? Ce-am făcut?

Mi-am dat seama că, pe dinăuntru, şi domnul Keegan se spărgea de râs.

— Spuneam că s-a găsit o bucată de hârtie, cam la jumătate de kilometru de hipocentru, iar literele, pe care ei le numesc ideograme, erau complet arse. Am devenit extrem de curios să aflu cum ar arăta aşa ceva, prin urmare, mai întâi, am decupat singur literele, dar nu sunt suficient de îndemânatic, aşa că am făcut cercetări şi am găsit o imprimantă pe Spring Street, specializată în decupaje, şi mi-au spus că ar putea face asta pentru două sute cincizeci de dolari. I-am întrebat dacă asta includea şi taxele. Au spus că nu, dar tot am crezut că face toţi banii, aşa că am luat cartea de credit a mamei şi, oricum, iată.

Am ridicat foaia de hârtie, cu prima pagină din *Scurtă istorie a timpului* în japoneză, a cărei traducere am luat-o de pe Amazon.co.jp. M-am uitat la colegii mei prin istoria ţestoaselor.

Asta a fost miercuri.

Joia nu am ore, aşa că am fost la bibliotecă, să citesc ultimul număr din *American Drummer,* pe care bibliotecara Higgins îl comandă

---

[12] Joc de cuvinte: în engleză, cuvântul*pussy* înseamnă pisicuță sau organ genital feminin.

special pentru mine. A fost plictisitor. Am mers la laboratorul de ştiinţe, să văd dacă domnul Powers n-ar vrea să facem nişte experimente. Mi-a spus că avea planificat să iasă la prânz cu alţi profesori şi că nu mă putea lăsa singur în laborator. Aşa că am făcut nişte bijuterii în atelierul de artă, în care ai voie să stai singur.

Vineri, Jimmy Snyder m-a strigat de pe terenul de joacă, după care a venit spre mine cu gaşca lui. A spus:

— Hei, Oskar, ce-ai prefera să-ţi facă Emma Watson? O labă sau o muie?

I-am spus că nu ştiam cine e Emma Watson. Matt Cobler a spus:

— Hermione, retardule.

Am spus:

— Cine-i Hermione? Iar eu nu sunt retardat mintal.

Dave Mallon a spus:

— Din *Harry Potter,* poponarule.

Steve Wicker a spus:

— Are nişte ţâţişoare de nota zece, mai nou.

Jake Riley a spus:

— Labă sau muie?

Eu am spus:

— Nici măcar n-o cunosc.

Ştiu o mulţime de lucruri despre berze, dar nu ştiu prea multe despre cum vine barza. Tot ce ştiu e că trebuie să învăţ singur de pe Internet, pentru că nu am pe cine să întreb. De exemplu, ştiu că îi dai cuiva o muie dacă îţi bagi penisul în gura lui sau a ei. Mai ştiu şi că pulă înseamnă penis şi că şi cocoş înseamnă tot penis. Şi, evident, mega-cocoş. Mai ştiu că VG-urile se udă când o femeie face sex, deşi nu ştiu *cu ce se* udă. Mai ştiu că VG e pizdă şi mai ştiu cur. Ştiu ce sunt vibratoarele, cred, dar nu ştiu exact ce e slobozul. Ştiu că sexul anal este când te regulezi în anus, dar aş fi vrut să nu ştiu.

Jimmy Snyder m-a împins cu umărul şi a spus:

— Spune că mă-ta-i curvă!

Am spus:

— Mă-ta-i curvă.

El a spus:

— Spune că *mă-ta-i* curvă!

Am spus:

— *Mă-ta*-i curvă.

Matt şi Dave şi Steve şi Jake se spărgeau de râs, dar Jimmy devenea din ce în ce mai furios. A ridicat pumnul şi-a spus:

— Pregăteşte-te să mori!

M-am uitat în jur după vreun profesor, dar nu era niciunul.

— Mama-i curvă, am spus.

Am mers înăuntru şi am mai citit câteva fraze din *Scurtă istorie a timpului.* După care am rupt pixul-creion. Când am ajuns acasă, Stan a spus:

— Ai o scrisoare!

Dragă Oskar,

Îţi mulţumesc că mi-ai trimis prin poştă cei 76,50 pe care mi-i datorai. Ca să-ţi spun drept, nu credeam să-i mai văd vreodată. De-acum voi avea încredere în toată lumea.

(Taximetrist) Marty Mahaltra

P.S.: Nema bacşiş ?

în noaptea aceea am numărat şapte minute, apoi paisprezece şi apoi treizeci. Ştiam că nu voi putea să adorm, pentru că eram foarte entuziasmat că a doua zi voi porni în căutarea încuietorii. Am început să inventez ca un castor.

M-am gândit cum, într-o sută de ani, toate numele din Pagini Aurii pe 2003 vor fi ale unor oameni morţi şi cum, odată, când eram la Minch, am văzut la televizor o emisiune în care cineva a rupt în două o carte de telefoane, cu mâinile goale. M-am gândit că nu mi-ar plăcea ca cineva să rupă în două Paginile Aurii pe 2003 peste o sută de ani, pentru că, deşi cu toţii vor fi morţi, ar trebui totuşi ca ei să conteze. Aşa că am inventat o Cutie Neagră a Paginilor Aurii, care e o carte de telefoane care e făcută dintr-un material din care sunt făcute şi cutiile negre ale avioanelor. Şi tot n-am adormit.

Am inventat timbre poştale al căror dos are gust de *creme brêlée.*

Şi tot n-am adormit.

Ce-ar fi dac-ai dresa câinii nevăzătorilor ca să devină câini care adulmecă bombele şi-ar fi Câini pentru Nevăzători Adulmecători de Bombe? În felul ăsta, orbii ar putea fi plătiţi pentru că se lasă conduşi şi ar putea fi membri contribuabili ai societăţii şi am fi cu toţii mai în siguranţă. Alunecam din ce în ce mai departe de somn.

Când m-am trezit, era sâmbătă.

Am urcat să-l iau pe domnul Black, iar el aştepta în faţa uşii, trosnindu-şi degetele la ureche.

— Ce-i asta? a întrebat când i-am dat cadoul pe care îl aveam pentru el.

Am dat din umeri, aşa cum făcea şi tati.

— Şi ce-ar trebui să fac eu cu ăsta?

I-am spus:

— Să-l deschizi, evident.

Dar n-am putut să-mi ascund fericirea şi, înainte să despacheteze cutia, am spus:

— E un colier pe care l-am făcut pentru dumneavoastră, cu pandantiv dintr-o busolă, ca să ştiţi unde sunteţi faţă de pat!

În timp ce deschidea cutia, a spus:

— Ce drăguţ din partea ta!

— Da, am spus, luându-i cutia din mâini, pentru că eu puteam s-o deschid mai repede. Probabil că n-o să funcţioneze în afara apartamentului, deoarece câmpul magnetic al patului se micşorează pe măsură ce vă îndepărtaţi de el, dar chiar şi-aşa.

I-am dat colierul, iar el şi l-a pus la gât. Arăta că patul e la nord.

— Încotro, deci? a întrebat.

— Bronx, am spus.

— Cu IRT[13]?

— Cu ce?

— Trenul IRT.

— Nu e niciun tren IRT, iar eu nu folosesc mijloacele de transport în comun.

— De ce nu?

— Mi se par o ţintă predilectă.

— Şi cum vrei tu s-ajungem acolo?

— O să mergem pe jos.

— Să tot fie treizeci şi ceva de kilometri pân-acolo, a spus. Şi m-ai văzut cum merg?

— Asta cam aşa e.

— Hai să luăm IRT-ul.

— Nu e niciun IRT.

— Orice-ar fi, hai să-l luăm.

Când ieşeam, am spus:

— Stan, dumnealui este domnul Black. Domnule Black, el este Stan.

Domnul Black a întins mâna, iar Stan i-a strâns-o. I-am spus lui Stan:

— Domnul Black locuieşte la 6A.

Stan şi-a retras mâna, dar nu cred că domnul Black s-a simţit jignit.

Aproape toată călătoria spre Bronx a fost pe.sub pământ, ceea ce m-a făcut să mă panichez incredibil de tare, dar odată ce-am ajuns în zonele sărace, am ieşit la suprafaţă, ceea ce era preferabil. Multe clădiri din Bronx erau goale, lucru de care mi-am dat seama pentru că nu aveau ferestre şi uneori vedeai înăuntrul lor, chiar şi la viteză mare. Am coborât din tren şi am luat-o în jos, pe stradă. Domnul Black m-a rugat să-l ţin de mână cât timp căutam adresa. L-am întrebat dacă e rasist. Mi-a spus că sărăcia îl enerva, nu oamenii. În glumă, l-am întrebat dacă e *gay.* A spus:

— Cred că da.

---

13 Interborough Rapid Transit, tren rapid folosit între districtele New Yorkului.

— Serios? am întrebat, dar nu mi-am retras mâna, pentru că nu sunt homofob.

Interfonul blocului era stricat, aşa că uşa era deschisă, proptită cu o cărămidă. Apartamentul lui Agnes Black era la etajul trei şi nu exista lift. Domnul Black a spus că o să mă aştepte jos, deoarece scările de la metrou îi fuseseră de-ajuns pentru o singură zi. Aşa că am urcat singur. Podeaua culoarului era lipicioasă şi, nu ştiu din ce motiv, toate vizoarele erau acoperite cu vopsea neagră. Cineva cânta în spatele unei uşi şi am auzit televizorul mergând în spatele altor câteva. Mi-am încercat cheia în încuietoarea lui Agnes, dar n-a mers, aşa că am ciocănit.

A răspuns o femeie micuţă, într-un scaun cu rotile. Cred că venea din Mexic. Sau din Brazilia, sau cam aşa ceva.

— Nu vă supăraţi, dumneavoastră sunteţi Agnes Black?

A spus:

— No vorbesca ingleşă.

— Cum?

— No vorbesca ingleşă.

— Mă scuzaţi, am spus, dar nu vă înţeleg. Puteţi, vă rog, să repetaţi şi să pronunţaţi puţin mai bine?

— No vorbesca Ingleşă, a spus.

Am ridicat un deget în aer, semnul universal pentru „stai o clipă”, şi l-am strigat pe domnul Black de pe scara blocului.

— Nu cred că vorbeşte engleză!

— Bine, dar ce vorbeşte-atunci?

— Ce limbă vorbiţi? am întrebat-o, după care mi-am dat seama ce prostească era întrebarea, aşa că am încercat o altă abordare. *Parlez-vous français?*

— *Español,* a spus.

— *Español!* am strigat.

— Grozav! a strigat şi el. Am prins ceva *español* de-a lungul vremii!

Aşa că am *scos-o* cu scaunul cu rotile în casa scării, ca să poată striga unul la altul, lucru care era cam ciudat, pentru că vocile lor se întâlneau, dar nu-şi puteau vedea feţele. Au râs amândoi, iar râsetele lor urcau şi coborau pe scări. După care domnul Black a strigat:

— Oskar!

Iar eu i-am strigat:

— Asta e numele meu, nu-l toci!

— Hai, coboară!

Când m-am întors în hol, domnul Black mi-a explicat că persoana pe care o căutam fusese chelneriţă la Windows on the World. *„Ce pana mea…?”*

— Femeia cu care tocmai am vorbit, Feliz, nu o cunoaşte personal. A auzit de ea când s-a mutat.

— Serios?

— N-aş inventa o poveste ca asta.

Am ieşit în stradă şi am luat-o pe jos. A trecut pe lângă noi o maşină, în care muzica era dată extrem de tare, ceea ce mi-a făcut inima să vibreze. M-am uitat în sus şi am văzut o mulţime de sfori care făceau legătura între ferestre, iar pe ele erau întinse haine. L-am întrebat pe domnul Black dacă la asta se referă oamenii când spun „sârmă de rufe”. El a spus:

— Da, la asta se referă.

Eu am spus:

— Aşa mă gândeam şi eu.

Am mai mers puţin pe jos. Pe stradă erau copii care jucau fotbal cu pietre şi se spărgeau de râs, în sensul bun. Domnul Black a luat de jos o piatră şi a băgat-o în buzunar. S-a uitat la plăcuţa cu numele străzii, apoi la ceas. Doi bătrâni stăteau pe scaune în faţa unui magazin. Fumau trabucuri şi se uitau la lume ca la televizor.

— Ce ciudat e, dacă stai să te gândeşti, am spus.

— Ce să fie?

— Că a lucrat acolo. Poate că l-a cunoscut pe tati. Sau nu l-a cunoscut, dar poate că în dimineaţa aceea ea l-a servit. El era acolo, la restaurant. Avea o întâlnire. Poate că i-a mai pus nişte cafea în ceaşcă sau ceva de genul ăsta.

— E posibil.

— Poate că au murit împreună.

Mi-am dat seama că nu avea ce să-mi răspundă la asta, pentru că bineînţeles că muriseră împreună. Întrebarea e *cum* muriseră împreună, adică dacă erau în colţuri diferite ale restaurantului sau unul lângă altul sau altfel. Poate se urcaseră împreună pe acoperiş. Am văzut în unele fotografii cum oamenii săreau împreună, ţinându-se de mână. Aşa că poate asta făcuseră. Sau poate că doar stătuseră de vorbă până când se prăbuşise clădirea. Despre ce-ar fi putut vorbi? Evident

că erau foarte diferiţi. Poate că el îi povestise despre mine. Mă-ntreb ce i-ar fi putut spune. Nu-mi dădeam seama cum mă simt gândindu-mă că el s-ar fi putut ţine de mână cu cineva.

— Ea avea copii? am întrebat.

— Nu ştiu.

— Întrebaţi-o.

— Pe cine?

— Hai să ne-ntoarcem, ca s-o-ntrebaţi pe femeia care locuieşte acolo. Pun pariu că ştie dacă Agnes avea copii sau nu.

Nu m-a întrebat de ce era importantă această întrebare şi nici nu mi-a zis că ea ne spusese deja tot ce ştia. Ne-am întors trei străzi înapoi şi eu am urcat şi am scos-o cu căruciorul în casa scărilor şi ei au vorbit în sus şi-n jos. După care domnul Black a strigat:

— N-avea!

Dar m-am întrebat dacă nu cumva mă minţea, pentru că, deşi nu ştiu spaniolă, parcă auzisem că femeia spusese mai mult decât un simplu nu.

În timp ce ne întorceam la metrou, am avut o revelaţie şi m-am înfuriat.

— Ia stai aşa! am spus. De ce râdeaţi voi mai devreme?

— Mai devreme?

— Când aţi vorbit prima oară cu femeia aceea, râdeaţi. Amândoi.

— Nu ştiu, a spus.

— Nu ştiţi?

— Nu-mi amintesc.

— Încercaţi să v-amintiţi.

A stat puţin pe gânduri.

— Nu-mi amintesc.

Minciuna #77.

Am cumpărat nişte turte de mălai pe care le vindea o femeie la metrou, dintr-o oală uriaşă, pusă într-un cărucior de cumpărături. În mod normal, nu-mi place mâncarea neambalată sau care nu e făcută de mami, dar am stat amândoi pe bordură şi ne-am mâncat turtele. Domnul Black a spus:

— Aşa da, m-am mai pus pe picioare.

— Ce-nseamnă că v-aţi pus pe picioare?

— Că m-am energizat. Împrospătat.

— Şi eu m-am pus pe picioare.

Şi-a petrecut un braţ pe după umerii mei şi a spus:

— Bun!

— Astea-s vegetariene, nu?

Pe când coboram treptele la metrou, am cântat la tamburină, iar când a intrat trenul în tunel, mi-am ţinut respiraţia.

Albert Black era din Montana. Îşi dorise să fie actor, dar nu-şi dorise să meargă în California, pentru că era prea aproape de casă şi ideea e că, atunci când eşti actor, eşti altcineva.

Alice Black era incredibil de nervoasă, pentru că locuia într-o clădire care chipurile avea destinaţie industrială, aşa că oamenii nu puteau să locuiască acolo. Înainte de a deschide uşa, ne-a pus să ne dăm cuvântul că nu suntem de la Administraţia imobilelor. Am spus:

— V-aş sugera să vă uitaţi la noi pe vizor.

Aşa a făcut şi apoi a spus:

— A, voi eraţi!

Lucrul ăsta mi s-a părut ciudat, dar ea ne-a dat drumul înăuntru. Avea mâinile pline de cărbune şi peste tot am văzut desene, toate cu acelaşi bărbat.

— Aveţi patruzeci de ani?

— Am douăzeci şi unu.

— Eu am nouă.

— Eu am o sută trei.

Am întrebat-o dacă ea făcuse desenele.

— Da.

— Pe toate?

— Da.

N-am întrebat cine era bărbatul, pentru că m-am temut că răspunsul ei m-ar dărâma. N-ar desena nimeni atâta pe cineva dacă nu l-ar iubi şi nu i-ar fi dor de el. I-am spus:

— Sunteţi extrem de frumoasă.

— Mersi.

— Putem să ne sărutăm?

Domnul Black mi-a dat un cot şi a întrebat-o:

— Ştiţi ceva despre cheia asta?

Dragă Oskar Scbell,

Îţi răspund din partea doamnei doctor Kaley, care, momentan, este plecată în Congo, într-o expediţie de cercetare.

M-a rugat să-ţi transmit tot respectul dumneaei pentru entuziasmul tău legat de munca sa cu elefanţii. Dat fiind faptul că eu sunt deja asistentul dumneaei – iar bugetul este aşa cum este, după cum probabil că ştii –, doamna doctor nu mai poate angaja încă un asistent în acest moment. Dar m-a rugat să-ţi spun că, dacă vei fi în continuare interesat şi disponibil, s-ar putea ca în toamna viitoare să demarăm un proiect în Sudan, în cadrul căruia va avea nevoie de ajutor. (Propunerile de proiect sunt momentan în curs de soluţionare.)

Te rugăm să ne trimiţi CV-ul tău, incluzând experienţa de cercetare acumulată, diplomele universitare şi postuniversitare, precum şi două scrisori de recomandare.

Toate cele bune,

Gary Franklin

Allen Black locuia în Lower East Side şi era portarul unei clădiri din Central Park South, unde l-am şi găsit. A spus că nu-i plăcea deloc faptul că era portar, pentru că el fusese inginer în Rusia, iar acum creierul lui agoniza. Ne-a arătat un mic televizor portabil pe care-l ţinea în buzunar.

— Pot să. Văd şi DVD-uri la el, a spus, şi dac-aş avea adresă de e-mail, mi-aş putea-o verifica.

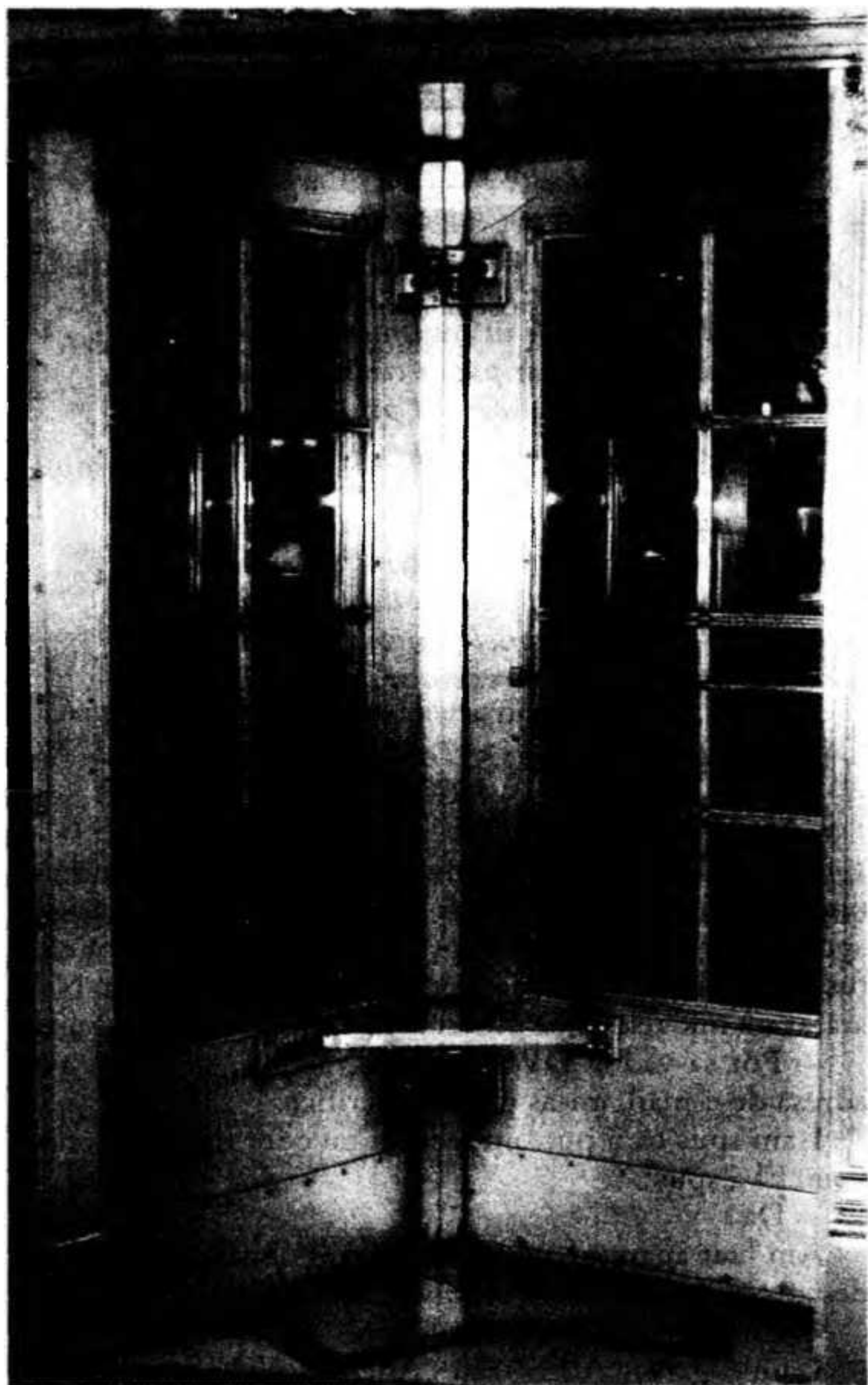
I-am spus că îi puteam face eu un cont de e-mail, dacă voia. El a spus:

— Da?

Am luat aparatul, cu care nu eram obişnuit, dar m-am descurcat imediat şi am rezolvat treaba. L-am întrebat:

— Ce nume de utilizator doriţi?

I-am sugerat „Allen” sau „Allen Black” sau o poreclă.

— Sau „Inginerul”. Ăsta ar fi tare.

Şi-a dus mâna la mustaţă şi a stat să se gândească. L-am întrebat dacă are copii. A spus:

— Un băiat. În curând, o să fie mai înalt ca mine. Mai înalt şi mai deştept. O să fie un mare doctor. Chirurgie pe creier. Sau avocat la Curtea Supremă.

— Păi atunci, aţi putea pune numele fiului dumneavoastră. Deşi asta s-ar putea să creeze confuzii.

A spus:

— Portar.

— Cum?

— Pune „Portar”.

— Puteţi să puneţi orice doriţi.

— Portar.

Am pus „Portar215”, pentru că erau deja 214 portari. Când să plecăm, a spus:

— Multă baftă, Oskar.

Eu am întrebat:

— De unde-aţi ştiut că mă cheamă Oskar?

Domnul Black a răspuns:

— Tu i-ai zis.

Când am ajuns acasă în ziua aia, i-am trimis un e-mail: „îmi pare rău că nu ştiţi nimic despre cheie, dar tot mi-a părut bine să vă cunosc”.

Dragă Oskar,

Deşi cu siguranţă te exprimi ca un tânăr inteligent, fără să te fi cunoscut personal şi fără să ştiu nimic despre experienţa ta în domeniul cercetării ştiinţifice, mi-ar fi foarte greu să scriu o scrisoare de recomandare.

Îţi mulţumesc pentru cuvintele de laudă la adresa muncii mele şi multă baftă în explorările tale, fie ele ştiinţifice sau de alt fel.

Cu sinceritate,

Jane Goodall

Arnold Black a trecut direct la subiect:

— Nu vă pot ajuta. Îmi pare rău.

Am spus:

— Dar nici măcar nu v-am spus cum ne-aţi putea ajuta.

I-au dat lacrimile şi a spus:

— Îmi pare rău.

După care a închis uşa. Domnul Black a spus:

— Mergem mai departe.

Am dat din cap şi mi-am zis: *Ciudat.*

Îţi mulţumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de scrisori pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale. Cu toate acestea, citesc şi păstrez fiecare scrisoare, sperând că într-o zi voi putea să dau fiecăreia răspunsul cuvenit.

Până atunci,

Cu sinceritate,

Stephen Hawking

Săptămâna a fost incredibil de plictisitoare, mai puţin când îmi aduceam aminte de cheie. Deşi ştiam că sunt 161.999.999 de încuietori în New York pe care nu le deschide, tot mă simţeam ca şi când ar fi deschis totul. Uneori îmi plăcea s-o ating doar ca să mă asigur că e acolo, la fel ca spray-ul cu piper pe care-l ţineam în buzunar. Sau ca opusul lui. Am legat şiretul astfel încât cheile – una de la apartament, cealaltă de la Dumnezeu ştie ce – să-mi stea exact în dreptul inimii, lucru care era foarte drăguţ, doar că uneori erau prea reci, aşa că mi-am pus un plasture acolo, pe piept, iar cheile se lipeau de el.

Luni a fost plictisitor.

Marţi după-amiază a trebuit să merg la doctorul Fein. Nu înţelegeam de ce credeau că am nevoie de ajutor, pentru că mie mi se părea că *ar trebui* să fii dărâmat când îţi moare tatăl şi doar dacă *nu eşti* dărâmat, *atunci* ai nevoie de ajutor. Dar m-am dus oricum, pentru că de acest lucru depindea creşterea alocaţiei mele.

— Salut, prietene.

— De fapt, nu suntem prieteni.

— Aşa e. Oricum. E o vreme grozavă azi, nu crezi? Dacă vrei, putem merge afară, să ne jucăm cu mingea.

— Da, cred că vremea e grozavă. Nu, nu vreau să mă joc cu mingea.

— Sigur?

— Sporturile nu sunt fascinante.

— Ce ţi se pare ţie fascinant?

— Ce fel de răspuns aşteptaţi?

— Ce te face să crezi că aştept ceva anume?

— Ce vă face să credeţi că sunt un mare idiot?

— Nu cred că eşti un mare idiot. De fapt, nu cred că eşti deloc idiot.

— Mersi.

— De ce crezi că eşti aici, Oskar?

— Sunt aici, domnule doctor Fein, pentru că pe mami o supără faptul că îmi fac viaţa imposibilă.

— Şi n-ar trebui s-o supere?

— Nu chiar. Viaţa e imposibilă.

— Când spui că viaţa ta e imposibilă, la ce te referi?

— Sunt tot timpul foarte apăsat.

— Şi în acest moment?

— Mai ales.

— Şi ce sentimente ai?

— De toate.

— Cum ar fi…

— În acest moment, simt tristeţe, fericire, furie, dragoste, bucurie, ruşine şi mă şi amuz un pic, pentru că o parte a creierului meu îşi aminteşte un lucru caraghios pe care l-a făcut Pastă-de-Dinţi odată, dar despre care nu pot să vorbesc.

— Se pare că simţi îngrozitor de multe.

— A pus Ex-Lax în *pain au chocolat* pe care o vindeam noi la târgul de patiserie de la Clubul Francez.

— Asta *chiar* e amuzant.

— Simt de toate.

— Şi toată emoţionalitatea asta îţi afectează viaţa de zi cu zi?

— Păi, ca să vă răspund la întrebare, nu cred că aţi folosit un cuvânt adevărat. Emoţionalitate. Dar înţeleg ce vreţi să spuneţi şi da, plâng foarte mult, de regulă, în particular. Mi-este extrem de greu să merg la şcoală. Nu mai pot nici să dorm la prieteni acasă, deoarece mă panichez când nu sunt lângă mami. Nu mă descurc foarte bine cu oamenii.

— Tu ce crezi că se întâmplă?

— Simt prea multe. Asta se-ntâmplă.

— Crezi că se poate ca cineva să simtă prea multe? Sau doar să simtă într-un sens greşit?
— Interiorul meu nu se potriveşte cu exteriorul.
— Dar sunt oameni la care să se potrivească?
— Nu ştiu. Eu nu sunt decât eu.
— Poate că asta e chiar personalitatea cuiva: diferenţa dintre interior şi exterior.
— Dar la mine e mai rău.
— Mă-ntreb dacă nu toată lumea crede că la ei este mai rău.
— Probabil. Dar la mine chiar e mai rău.
S-a rezemat de spătarul scaunului şi şi-a pus stiloul pe birou.
— Pot să-ţi pun o întrebare intimă?
— E o ţară liberă.
— Ai observat cumva firicele de păr pe scrotul tău?
— Scrot?
— Scrotul este punguţa de la baza penisului în care se află testiculele tale.
— Ouţele mele.
— Corect.
— Fascinant.
— Ia mai gândeşte-te un pic. Pot să mă-ntorc cu spatele.
— Nu e nevoie să mă gândesc. Nu am firicele de păr pe scrot.
A scris ceva pe o hârtie.
— Domnule doctor Fein?
— Howard.
— Mi-ai spus sa te anunţ când mă simt jenat.
— Da.
— Mă simt jenat.
— Îmi pare rău. Ştiu că a fost o întrebare foarte intimă. Te-am întrebat pentru că, uneori, când corpurile noastre se schimbă, experimentăm schimbări dramatice şi în viaţa noastră emoţională. Mă întrebam dacă nu cumva o parte din lucrurile prin care treci acum se datorează schimbărilor din corpul tău.
— Nu e asta. E din cauză că tati a murit de cea mai îngrozitoare moarte pe care ar putea-o inventa cineva vreodată.
S-a uitat la mine, iar eu m-am uitat la el. Mi-am promis că nu voi fi eu primul care să-ntoarcă privirea. Dar, ca de obicei, eu am fost.
— Ce-ai zice de un joculeţ?

— E unul de inteligenţă?

— Nu chiar.

— Îmi plac jocurile de inteligenţă.

— Şi mie. Dar nu e unul de inteligenţă.

— Fir-ar!

— Eu voi spune un cuvânt şi vreau să-mi spui primul lucru care-ţi vine-n minte. Poate fi un cuvânt, numele unei persoane, chiar şi-un sunet. Orice. Aici nu există răspunsuri corecte sau greşite. Nu există reguli. Ce zici, încercăm?

Am spus:

— Bagă!

El a spus:

— Familie.

Eu am spus:

— Familie.

El a spus:

— Îmi pare rău. Nu cred că am explicat foarte clar. Eu voi spune un cuvânt, iar tu îmi spui primul lucru care-ţi vine-n minte.

Am spus:

— Ai zis „familie" şi eu m-am gândit la familie.

A spus:

— Dar hai să-ncercăm să nu folosim acelaşi cuvânt. OK?

— OK. Adică da.

— Familie.

— Frecuş.

— Frecuş?

— E atunci când un bărbat freacă VG-ul unei femei cu degetele. Nu?

— Da, aşa e. OK. Nu există răspunsuri greşite. Dar ce zici de siguranţă?

— Ce-i cu ea?

— OK.

— Da.

— Buric.

— Buric?

— Buric.

— Nu mă pot gândi la altceva decât la buric.

— Încearcă. Buric.

— Buricul nu mă face să mă gândesc la nimic.
— Mergi mai adânc.
— În buricul meu?
— În creierul tău, Oskar.
— AL..
— Buric. Buric.
— Anusul stomacului?
— Bine.
— Rău.
— Nu, voiam să zic „Bine. Ai făcut bine”.
— *M-am descurcat* bine.
— Te-ai descurcat.
— Apă.
— A sărbători.
— Ham, ham.
— Ăsta a fost un lătrat?
— Fie.
— OK. Perfect.
— Da.
— Murdar.
— Buric.
— Inconfortabil.
— Extrem.
— Galben.
— Culoarea buricului unei persoane cu pielea galbenă.
— Hai să vedem dacă nu putem folosi un singur cuvânt, OK?
— Pentru un joc fără reguli, jocul ăsta are multe reguli.
— Durere.
— Realist.
— Castravete.
— Muşama.
— Muşama?
— Castravete?
— Acasă.
— Locul unde sunt toate chestiile.
— Urgenţă.
— Tati.
— Tatăl tău este cauza situaţiei de urgenţă sau urmarea ei?

— Amândouă.
— Fericire.
— Fericire. Ups! Scuze.
— Fericire.
— Nu ştiu.
— Încearcă. Fericire.
— Nu ş'.
— Fericire. Mai adânc.
Am dat din umeri.
— Fericire, fericire.
— Domnule doctor Fein?
— Howard.
— Howard?
— Da?
— Mă simt jenat.

Am petrecut cele patruzeci şi cinci de minute rămase vorbind, deşi nu aveam nimic să-i spun. Nu voiam să fiu acolo. Nu voiam să fiu nicăieri unde nu căutam încuietoarea. Când s-a apropiat ora la care trebuia să vină mami, doctorul Fein a spus că vrea să facem un plan, pentru ca săptămâna următoare să fie mai bună decât ultima. A spus:

— Nu vrei să-mi spui nişte lucruri pe care crezi că le poţi face, lucruri pe care să le ţii minte? Şi săptămâna viitoare o să vorbim despre ce ai reuşit să faci.
— O să încerc să merg la şcoală.
— Bine. Foarte bine. Altceva?
— Poate că o să încerc să am mai multă răbdare cu idioţii.
— Bine. Şi altceva?
— Nu ştiu, poate o să încerc să nu mai stric totul din cauză că sunt aşa de apăsat.
— Altceva?
— O să încerc să fiu mai drăguţ cu mami.
— Şi? '
— Nu e de-ajuns?
— Este. E mai mult decât de-ajuns. Şi acum dă-mi voie să te-ntreb: cum crezi că vei reuşi să faci toate aceste lucruri pe care le-ai pomenit?
— O să-mi îngrop sentimentele.
— Cum adică, să-ţi îngropi sentimentele?

— Indiferent cât de multe simt, nu voi arăta nimic. Dacă trebuie să plâng, o să plâng în interior. Dacă trebuie să sângerez, o să-mi fac vânătăi. Dacă inima mea o ia razna, n-am să spun asta tuturor. N-ajută la nimic. Nu face decât să le îngreuneze şi lor viaţa.

— Dar dacă îţi îngropi adânc toate sentimentele-astea, nu vei mai fi *tu însuti*, nu?

Şi?

— Pot să-ţi pun o ultimă întrebare?

— Asta a fost?

— Crezi că moartea tatălui tău poate avea vreo parte *bună*?

— Dacă eu cred că moartea tatălui meu poate avea vreo parte *bună*?

— Da. Crezi că moartea tatălui tău poate avea *vreo* parte bună?

Am dat un şut scaunului pe care stăteam, i-am aruncat hârtiile pe jos şi am urlat:

— Nu! Bineînţeles că nu, imbecilu' dracului!

Asta aş fi vrut să fac. În schimb, am dat din umeri.

Am ieşit, să-i spun lui mami că e rândul ei. M-a întrebat cum a mers. Am spus:

— OK.

Ea a spus:

— Revistele tale sunt la mine-n geantă. Şi o cutie de suc.

Am spus:

— Mersi.

S-a aplecat şi m-a sărutat.

Când a intrat, am scos foarte încet stetoscopul din trusa mea de teren, m-am aşezat în genunchi şi am lipit cum-s-o-numi-capătul-ăla de uşă. Bulb, oare? Tati ar fi ştiut. Nu auzeam prea multe şi uneori nu eram sigur dacă ei nu vorbeau sau nu auzeam eu ce-şi spun.

Te aştepţi la prea mult foarte repede ştiu
tu?
Ce eu?
Faci ?
Nu eu sunt problema.
Până ce simţi să-i fie imposibil lui Oskar să

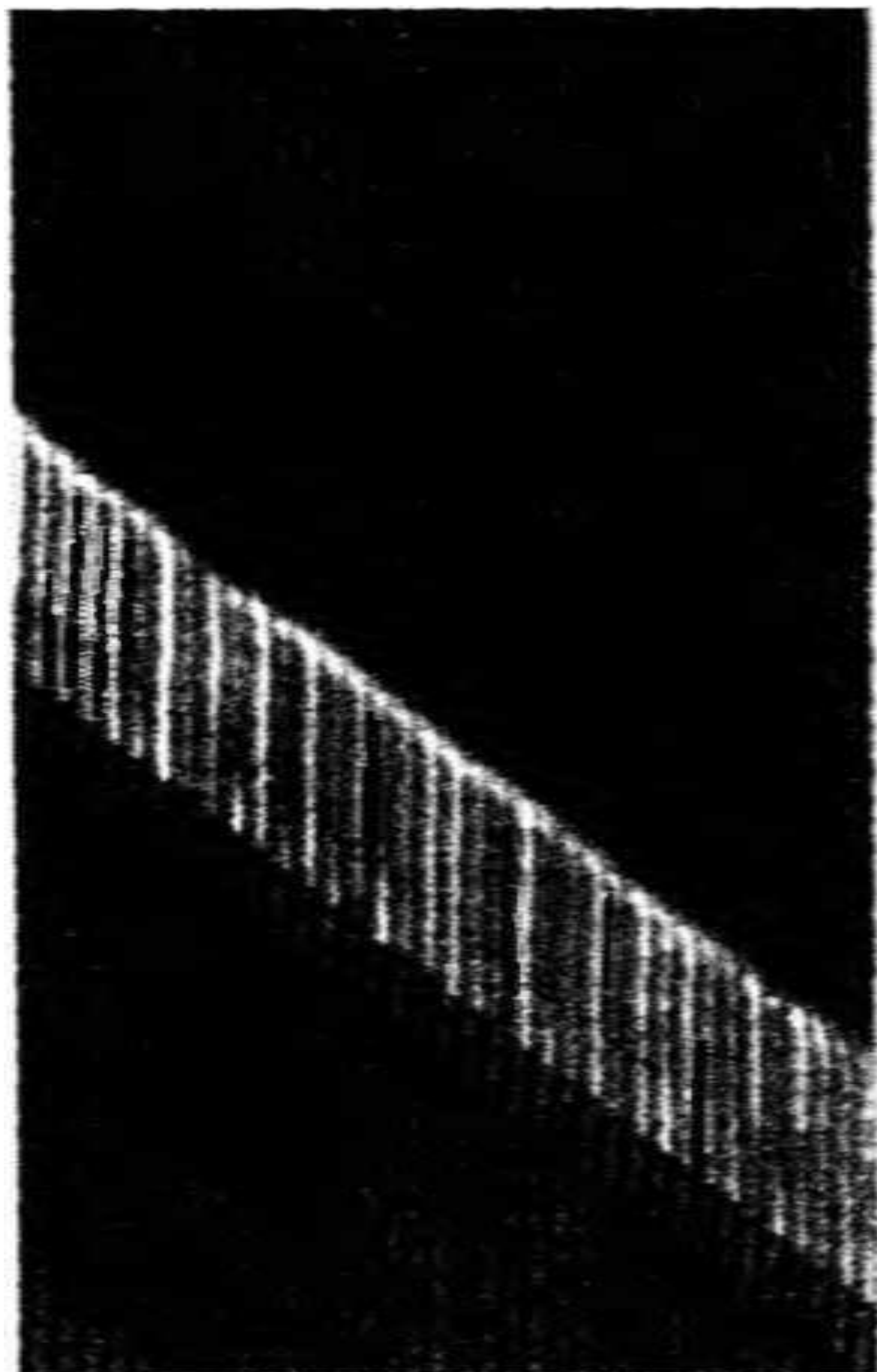
Dar până ce el nu se simte e să se simtă OK.

Nu ştiu o problemă.
tu?
Nu
nu ştii?
să explic ore-n şir.
Ai încercat să începi?
începe uşor ești fericită?

Ce-i de râs?

Era cineva mă întrebe, aş putea spune da,
sau dar mai cred în răspunsuri scurte.

Poate întrebările greşite. Poate să-ţi aduci aminte sunt lucruri simple.

Ce e simplu?
Câte degete ridicate?
Nu-i aşa de simplu
Vreau să vorbesc n-o să fie uşor.
Te-ai gândit vreodată
Ce?
Cum sună. Chiar și un spital, pe drum de obicei, credem mediu sigur.
acasă e într-un mediu sigur.
Cine dracu' te crezi?
Îmi pare rău.
Să-ţi pară rău. Ești furioasă, nu e vorba că tu nu furioasă Pe cine ești furioasă?
Bine pentru copii traverseze să fie în preajma același proces.
Oskar nu este alţi copii. Chiar și să fie printre copii de vârsta lui.
Un lucru bun?
Oskar e Oskar și nimeni ăsta e un lucru minunat, îmi fac griji că lui însuşi.
Nu-mi vine să cred că vorbim despre asta.
Vorbim despre orice, dau seama că era niciun motiv să vorbim pericol pentru el însuşi?
Mă îngrijorează. Simptomele unui copil sub nicio formă internez fiul.

Am tăcut tot drumul în maşină, până acasă. Am dat drumul la radio şi am găsit un post la care era „Hey Jude". E adevărat, nu voiam să înrăutăţesc lucrurile. Viam să iau un cântec trist şi să-l fac mai bun.14 Dar nu ştiam cum.

După cină, am urcat în camera mea. Am scos cutia din dulap şi cutia din cutie, şi punga, şi fularul neterminat, şi telefonul.

Mesajul patru. 9:46 A. M. *Tati la telefon. Thomas Schell. Thomas Schell la telefon. Alo? Mă auzi? Ești acolo? Răspunde! Te rog! Răspunde.*

[14] Parafrazează după versurile piesei „Hcy Jude", a celor de la Beatles.

Sunt sub o masă. Alo? Scuze. Am un șervețel umed pe față. Alo? Nu. Încearcă la celălalt. Alo? Scuze. Oamenii o iau razna. E un elicopter care se-nvârte pe-aici şi. Cred c-o să urcăm pe acoperiş. Se spune că va fi. Un fel de evacuare – nu ştiu, încearcă la ăla se spune că va fi un fel de evacuare, ceea ce se poate dacă. Elicopterele se pot apropia suficient de mult. S-ar putea. Te rog, răspunde. Nu ştiu. Da, ăla. Ești acolo? *încearcă la ăla.*

De ce n-a spus la revedere?
Mi-am făcut o vânătaie.
De ce n-a spus „te iubesc"?
Miercuri a fost plictisitor.
Joi a fost plictisitor.
Şi vineri a fost plictisitor, numai că era vineri, ceea ce-nsemna că era aproape sâmbătă, ceea ce-nsemna că eram mult mai aproape de încuietoare și asta era fericirea.

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EȘTI TU
4/12/78

Copilului meu îţi scriu toate astea din locul unde era odată magazia tatălui mamei tale, magazia nu mai este, nu mai sunt covoare, pentru că nici podele pe care să le-acopere nu mai sunt, nu sunt ferestre și nici pereţi, totul s-a schimbat. Acum, în acest loc este o bibliotecă, lucru care l-ar fi bucurat pe bunicul tău, ca și când toate cărţile lui îngropate au fost seminţe, iar fiecare carte s-a transformat într-o sută. Stau în capul unei mese lungi, înconjurate de enciclopedii, mai iau uneori câte una din raft şi mai citesc despre vieţile altora, regi, acrit, asasini, judecători, antropologi, campioni de tenis, magnaţi, politicieni, doar pentru că nu ai primit nicio scrisoare de la mine, asta nu înseamnă că nu ţi-am scris. În fiecare zi îţi scriu câte o scrisoare. Uneori cred că, dacă mi-aş da seama ce mi s-a întâmplat în acea noapte, aş putea-o lăsa în urmă, poate m-aş întoarce acasă, la tine, dar noaptea aceea nu are început şi nici sfârşit, a început înainte ca eu să mă nasc și e vie în continuare. Îţi scriu din Dresda, iar mama ta scrie în sufrageria Nimicului sau cel puţin asta cred, asta sper, uneori, mâna începe să mă ardă și sunt convins că scriem același cuvânt în același timp. Anna mi-a dat mașina de scris la care mama ta își scria cândva

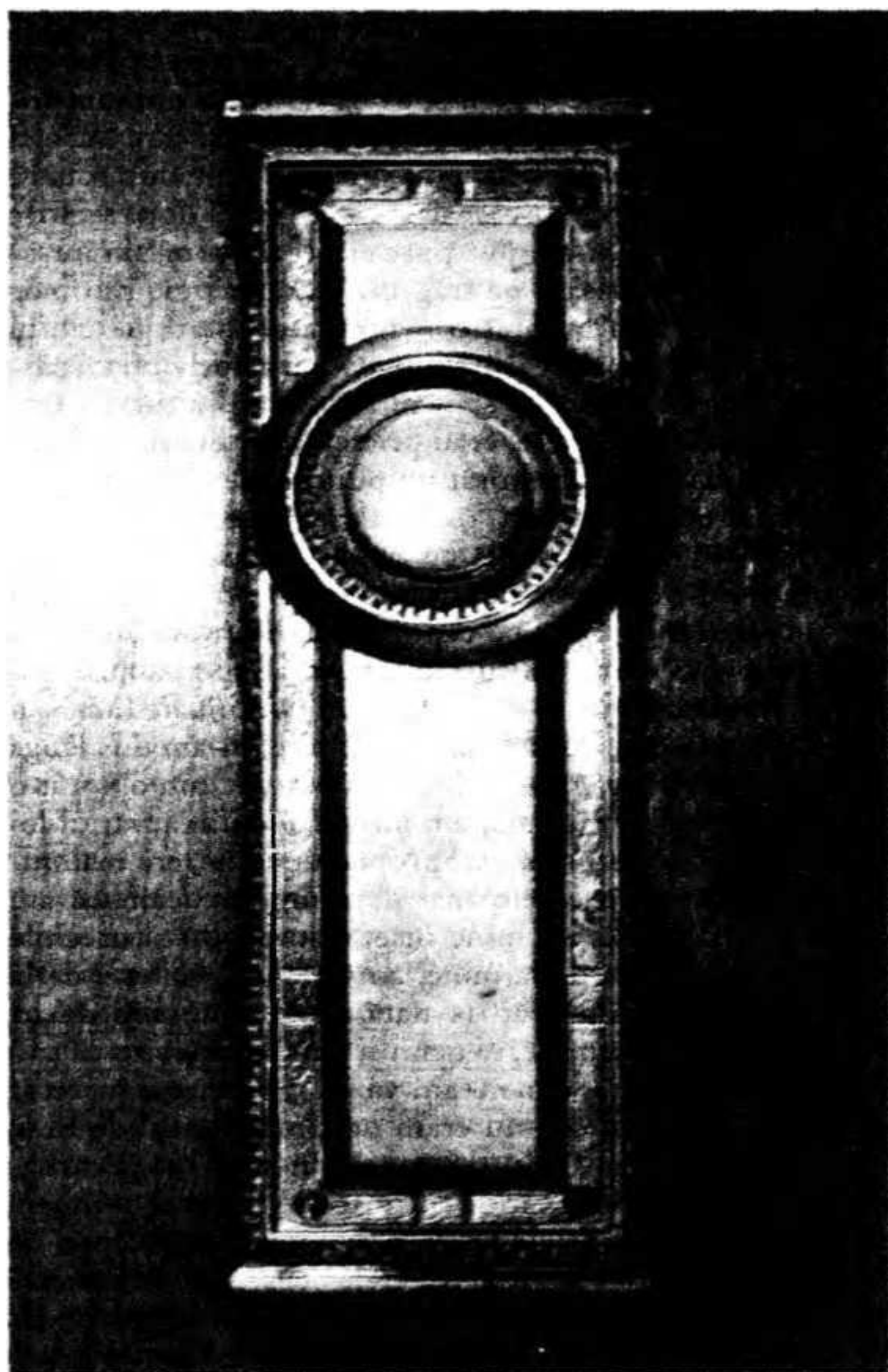
povestea vieţii. Mi-a dat-o cu doar câteva săptămâni înaintea bombardamentelor, i-am mulţumit şi ea a spus: „Pentru ce-mi mulţumeşti? E un cadou pentru mine”. „Un cadou pentru tine?” „Nu-mi scrii niciodată.” „Dar sunt lângă tine.” „Și?” „Scrii oamenilor cu care nu poţi fi.” „Nu m-ai sculptat niciodată, aşa că măcar mi-ai putea scrie.” E tragedia iubirii, cel mai mult iubeşti lucrurile de care ţi-e dor. l-am spus: „Nici tu nu-mi scrii niciodată”. A spus: „Nu mi-ai dat niciodată o maşină de scris”. Am început să inventez viitoare cămine pentru noi, noaptea băteam la maşină, iar a doua zi i le dădeam. Mi-am imaginat zeci de case, unele dintre ele erau vrăjite (un turn cu ceas, în care ceasul se oprise, într-un oraş în care timpul stătea pe loc), altele erau mundane (o proprietate burgheză, la ţară, cu grădini de trandafiri şi păuni), toate păreau posibile şi perfecte, mă întreb dacă mama ta le-a văzut vreodată. „Dragă Anna, Vom locui într-o casă construită în vârful celei mai înalte scări din lume.” „Dragă Anna, Vom locui într-o peşteră, pe coasta unui deal din Turcia.” „Dragă Anna, Vom locui într-o casă fără pereţi, pentru ca, oriunde am merge, să fim acasă. Nu încercam să inventez case din ce în ce mai bune, ci să-i arăt că nu ele contau, am fi putut locui în orice casă,

din orice oraş, din orice ţară, din orice secol și am fi fost fericiţi, ca şi când lumea nu ar fi fost decât spaţiul în care trăiam noi. În noaptea dinainte de a pierde totul, am bătut la mașină ultima noastră casă viitoare: "Dragă Anna, Vom locui în mai multe case, deasupra alpilor, și nu vom dormi niciodată de două ori în aceeași casă. În fiecare dimineaţă, după micul dejun, vom luneca spre următoarea noastră casă. Iar când vom deschide uşa de la intrare, casa dinainte se va distruge și va fi construită una nouă în locul ei. Când vom ajunge jos, vom lua liftul până-n vârf şi apoi de la canat”. Am mers să i-o duc a doua zi, în drum spre casa mamii tale, când am auzit un zgomot din magazie, de unde-ţi scriu acum toate astea, am bănuit că era Simon Goldberg. Ştiam că tatăl Annei îl ţinuse ascuns, îi auzisem vorbind în nopţile când Anna şi cu mine ne strecuram pe câmp, în vârfurile picioarelor, vorbeau mereu în şoaptă, îi văzusem cămaşa murdară de cărbune pe sârmă. Nu voiam să fiu observat, aşa că am scos uşor o carte din perete. Tatăl Annei, bunicul tău, stătea în scaunul lui, cu faţa în palme, era eroul meu. Când mă gândesc acum la acel moment, nu-l văd cu faţa-n palme, nu mi-aş permite să-l văd aşa, văd cartea din mâinile mele, o ediţie ilustrată a Metamorfozei lui Ovidiu. Am căutat

acea ediţie în State, ca şi când, dacă aş fi găsit-o, aş fi putut s-o strecor înapoi în peretele magaziei, să maschez imaginea eroului meu cu faţa-n palme, să-mi opresc viaţa şi istoria în acel moment, am căutat-o în toate librăriile din New York, dar n-am reuşit s-o găsesc lumina se prelingea în cameră prin gaura din perete," bunicul tău a ridicat capul, a venit la raft şi ne-am privit prin Metamorfoza lipsă, l-am întrebat dacă se întâmplase ceva, el n-a spus nimic, nu vedeam decât o felie din faţa lui, cotorul feţei lui ne-am uitat unul la altul până când am simţit că va lua foc totul, a fost tăcerea vieţii mele. Am găsit-o pe Anna în camera ei. „Bună." „Bună." „Tocmai l-am văzut pe tatăl tău." „În magazie?" „Pare supărat." „Nu mai vrea să aibă niciun amestec." I-am spus: „Se va termina totul în curând". „De unde ştii?" „Aşa spun toţi." „Până acum, toţi s-au înşelat." „Se va termina totul şi viaţa va reveni la normal." A spus: „Nu fi copil". „Nu-mi întoarce spatele." Nu voia să mă privească. Am întrebat: „Ce s-a-ntâmplat?" N-o mai văzusem niciodată plângând. I-am spus: „Nu plânge". A spus: „Nu pune mâna pe mine". Am întrebat: „Ce-i?" A spus: „Vrei să taci din gură?" Am stat amândoi pe pat, în tăcere. Liniştea ne apăsa ca o mână. Am spus: „Orice-ar fi A spus: „Sunt însărcinată". Nu pot scrie ce ne-am spus unul altuia atunci. Înainte să plec, a spus: Q, Te rog, lasă-te copleşit de bucurie." I-am spus că aşa era, bineînţeles, am sărutat-o, am sărutat-o pe burtă, atunci am văzut-o pentru ultima oară. În noaptea aceea, la 9:30, s-au auzit sirenele antiaeriene, am mers cu toţii la adăposturi, dar nimeni nu se grăbea, eram obişnuit cu alarmele, am presupus că sunt false, de ce-ar vrea cineva să bombardeze Dresda? Familiile de pe strada noastră şi-au stins luminile în case şi s-au îndreptat spre adăposturi, eu aşteptam pe trepte mă gândeam la Anna. Totul era tăcut şi nemişcat, nici măcar nu-mi vedeam mâinile în beznă. O sută de avioane au trecut pe deasupra noastră, avioane masive, grele, care străbăteau noaptea ca o sută de balene traversând oceanul, aruncau mănunchiuri de raze roşietice ca să lumineze întunericul ăla, pentru orice avea să urmeze, eram singur pe stradă, razele roşii cădeau în jurul meu, cu miile, știam că ceva de neimaginat era pe cale să se întâmple, mă gândeam la Anna, eram copleşit de bucurie. Am coborât treptele în fugă, câte patru o dată, mi-au văzut expresia feţei, înainte să apuc să spun ceva – ce-aş fi putut spune –, am auzit un zgomot îngrozitor, explozii rapide, din ce în ce mai aproape, ca un public care alerga spre noi aplaudând, după care au fost deasupra noastră am fost aruncaţi în colţuri, pivniţa s-a umplut

de fum şi de flăcări, alte explozii, mai puternice, zidurile se desprindeau de podele şi stăteau aşa, suspendate, suficient cât să lase lumina să pătrundă, pentru ca mai apoi să se prăbuşească la loc, explozii albastre şi portocalii, albe şi violete, am citit mai târziu că primul bombardament a durat mai puţin de jumătate de oră, dar mi s-a părut c-a durat zile-n şir, săptămâni chiar, ca şi când lumea avea să se sfârşească, bombardamentul s-a terminat la fel de bruscat cum a-nceput „Eşti bine?" „Eşti bine?" „Eşti bine?" Am alergat afară din pivniţă, care era inundată de fum cenuşiu-gălbui, n-am mai recunoscut nimic, cu jumătate de oră-n urmă stăteam pe verandă, iar acum nu mai era nicio verandă în faţa nici unei case de pe nicio stradă, doar flăcări cât vedeai cu ochii, tot ce rămăsese din casa noastră era o bucată de fasadă care susţinea cu încăpăţânare uşa de la intrare, *un* cal în flăcări a trecut galopând pe lângă noi, peste tot erau maşini şi căruţe aprinse, în ele erau refugeaţi în flăcări, oamenii ţipau, le-am spus părinţilor mei că trebuia să merg s-o găsesc pe Anna, mama mi-a spus să rămân cu ei le-am spus că ne întâlnim mai târziu în faţa uşii, tata m-a implorat să rămân, am pus mâna pe clanţă şi mi s-a luat pielea din palmă, mi-am văzut muşchiul roşiatic pulsând, de ce am apucat-o cu cealaltă mână? Tata a ţipat la mine, era pentru prima oară când ţipa la mine, nu pot să scriu ce-a zis le-am spus că ne vedem mai târziu la uşă, m-a lovit peste faţă, era prima oară când mă lovea, atunci mi-am văzut pentru ultima oară părinţii. În drum spre casa Annei, a început al doilea raid m-am aruncat în cea mai apropiată pivniţă, a fost lovită, s-a umplut de fum roz şi de flăcări aurii, aşa că am fugit în următoarea pivniţă, a luat foc, am alergat din pivniţă-n pivniţă, pe măsură ce erau distruse, din copaci ţipau maimuţe în flăcări, păsări cu aripile în flăcări cântau pe firele de telefon prin care circulau apeluri disperare, am găsit un alt adăpost, era plin ochi, fumul maroniu apăsa din tavan ca o mină îmi era din ce în ce mai greu să respir, plămânii mei se străduiau să soarbă camera prin gură, a urmat o explozie argintie, am încercat cu toţii-odată să părăsim pivniţă, morţii şi muribunzii au fost călcaţi în picioare, eu am trecut peste un bătrân, am călcat peste copii, toată lumea se pierdea de toată lumea, bombele erau ca o cascadă, am alergat pe străzi, din pivniţă-n pivniţă, şi am văzut lucruri îngrozitoare: picioare şi gâturi, am văzut o femeie cu părul blond şi rochia verde în flăcări, alergând cu un copil tăcut în braţe, am văzut oameni topindu-se în bălţi mari, pline de un lichid vâscos, pe alocuri erau adânci de mai bine de-un metru,

am văzut trupuri trosnind ca tăciunii aprinşi, râzând, şi rămăşiţele sutelor de oameni care încercaseră să scape de uraganul de foc sărind, cu capul înainte, în lacuri şi iazuri, părţile din trupurile lor care se scufundaseră erau încă intacte, în timp ce părţile care ieşiseră la suprafaţă erau carbonizate, de nerecunoscut, bombele cădeau într-una, purpurii, portocalii şi albe, eu continuam să alerg, mâinile îmi sângerau, prin zgomotul clădirilor care se prăbuşeau am auzit urletul tăcerii acelui copil. Am trecut pe lângă Grădina Zoologică, cuştile fuseseră distruse, totul era peste tot, animale în agonie urlau de durere şi debusolare, unul dintre îngrijitori striga după ajutor, era un bărbat puternic, ochii îi arseseră, m-a apucat de braţ şi m-a

întrebat dacă știu să trag cu arma, i-am spus că trebuie să găsesc pe cineva, el mi-a dat pușca lui și a spus: „Trebuie să găsești carnivorele", i-am spus că nu eram un bun țintaș, i-am spus că nu știu care sunt carnivore și care nu, el a spus: „împușcă-le pe toate", nu știu câte animale am ucis, am ucis un elefant, fusese aruncat la vreo douăzeci de metri de cușca lui, i-am pus pușca în ceafă și m-am întrebat, în timp ce apăsam pe trăgaci: Oare trebuie să omor acest animal? Am omorât o maimuță cocoțată pe ciotul unui copac căzut, care își smulgea părul privind dezastrele, am omorât doi lei stăteau unul lângă altul, cu fața spre vest, oare erau rude, erau prieteni, parteneri, oare leii pot să iubească? Am omorât un pui care se cățăra pe spinarea unui urs uriaș mort, care se cățăra pe spinarea unui părinte? Am ucis o cămilă cu douăsprezece gloanțe, am bănuit că nu e carnivoră, dar omoram tot, trebuia omorât tot, un rinocer se izbea cu capul de un bolovan, iar și iar, ca și când ar fi vrut să-și curme suferința sau să-și provoace suferință, am tras în el, se izbea în continuare, am mai tras o dată, se izbea din ce în ce mai tare, m-am dus lângă el și i-am pus pușca între ochi, l-am omorât, am omorât o zebră, am omorât o girafă, am înroșit apa din acvariul leului de mare, o maimuță s-a apropiat de mine, era maimuța pe care o împușcasem mai devreme, credeam că am omorât-o, a venit spre mine încet, astupându-și urechile cu mâinile, ce voia de la mâne, am strigat: „Ce vrei de la mine?” Am mai împușcat-o o dată, acolo unde credeam că e inima, s-a uitat la mine, în ochii ei am fost convins că văd un fel de înțelegere, dar nu am văzut iertare, am încercat să împușc vulturii, dar nu eram un țintaș destul de bun, mai târziu am văzut vulturi îngrășându-se în urma carnagiului și m-am învinovățit pentru tot. Al doilea bombardament a încetat la fel de brusc și de total cum începuse, cu părul ars, cu brațele negre și degetele negre, am mers, amețit, până la piciorul Podului Loschwiț, mi-am scufundat brațele negre în apa neagra și mi-am văzut reflecția, m-am îngrozit de părul năclăit de sânge, de buzele crăpate și sângerânde, de palmele roșii, pulsânde, care, nici acum, când scriu toate astea, la treizeci și cinci de ani după, nu arată ca și când ar fi terminațiile brațelor mele. Îmi amintesc că mi-am pierdut echilibrul, îmi amintesc singurul gând pe care-l aveam în minte*: Continuă să gândești.* Atâta vreme cât gândesc, sunt viu, dar, la un moment dat, am încetat să gândesc, următorul lucru pe care mi-l

aduc aminte este că mi-era îngrozitor de frig, mi-am dat seama că eram întins pe pământ, durerea era deplină, mă anunţa că nu am murit, am început să-mi mişc picioarele şi braţele, unul dintre soldaţii care fuseseră mobilizaţi în tot oraşul, pentru a căuta supravieţuitori, trebuie să-mi fi observat mişcările, mai târziu am aflat că de la piciorul podului fuseseră ridicate peste două sute douăzeci de cadavre, dintre care patru au revenit la viaţă, iar eu am fost unul dintre ele. Ne-au suit în camioane şi ne-au scos din Dresda mă uitam afară printre prelatele de pânză care acopereau laturile camionului, clădirile erau în flăcări, copacii ardeau, asfaltul, am văzut şi am auzit oameni imobilizaţi, i-am mirosit, zăcând pe străzile topita, incendiare, nişte torţe vii strigând după ajutorul pe care nu-l putea da nimeni, ardea chiar şi aerul, camionul a trebuit să facă multe ocoluri ca să iasă din haos, avioanele au mai coborât o dată asupra noastră am fost scoşi din camion şi ascunși sub el, avioanele s-au deschis, alte mitraliere, alte bombe, galbene, roşii, verzi, albastre, maro, mi-am pierdut din nou cunoştinţa, când m-am trezit, eram într-un pat alb de spital, nu-mi puteam mişca nici braţele, nici picioarele, m-am întrebat dacă le mai aveam, dar n-am putut găsi energia să mă uit, au trecut ore sau zile, când m-am uitat într-un final în jos, am văzut că eram legat de pat, lângă mine era o infirmieră, am întrebat: „De ce mi-aţi făcut asta?” Mi-a spus că încercasem să-mi fac singur rău, am rugat-o să-mi dea drumul, mi-a spus că nu poate că o să-mi fac rău, am implorat-o, i-am spus că n-am să-mi fac niciun rău, am promis, şi-a cerut scuze şi m-a atins, doctorii m-au operat, mi-au făcut injecţii şi mi-au bandajat corpul, dar atingerea ei a fost cea care mi-a salvat viaţa. În zilele şi săptămânile de după ce am fost externat, i-am căutat pe părinţii mei şi pe Anna şi pe tine. Toată lumea căuta pe toată lumea printre dărâmături, dar toată căutarea eră în zadar, am găsit vechea noastră casă, uşa rămăsese cu încăpăţânare în picioare, supravieţuiseră câteva lucruri, supravieţuise maşina de scris, am dus-o în braţe ca pe un copil, înainte să fiu evacuat, am scris pe uşă că sunt viu şi adresa taberei de refugiaţi din Oschatz, am aşteptat o scrisoare, dar n-a venit niciuna. Pentru că erau atât de multe cadavre şi pentru că atât de multe fuseseră distrusul, n-au existat liste cu morți, mii de oameni au rămas să îndure speranţa. Când am crezut că mor la piciorul Podului Loschwitz, aveam un singur gând: *Continuă să gândești. Gâ*ndurile mă ţineau în viaţă. Dar acum sunt viu, iar gândurile mă omoară. Mă gândesc şi mă gândesc şi tot aşa. Mă

gândesc încontinuu la noaptea aceea, la mănunchiurile de raze roşiatice, la cerul asemenea apei negre la cum, doar cu câteva ore înainte de a pierde totul, aveam totul. Mătuşa ta îmi spusese că e însărcinată, eram copleşit de bucurie, n-ar fi trebuit să mă încred în asta, o sută de ani de bucurie se pot şterge într-o secundă, i-am sărutat burta, desi încă nu era nimic de sărutat, i-am spus: "Ne iubesc copilul". Asta a făcut-o să râdă, n-o mai auzisem râzând aşa din ziua în care ne întâlniserăm la jumătatea drumului dintre casele noastre, a spus: Iubeşti o idee”. I-am spus: „Iubesc ideea noastră”. Asta era, de fapt, aveam o idee împreună. A întrebat: „Ţi-e frică?” „Frică de ce?” A spus: "Viaţa e mai înspăimântătoare decât moartea". Am scos din buzunar viitoarea casă şi i-am dat-o. Am sărutat-o i-am sărutat burta atunci am văzut-o pentru ultima oară. Eram la capătul aleii, când l-am auzit pe tatăl ei. A ieşit din magazie. „Era să uit!” a strigat către mine. „Ai o scrisoare la noi. A sosit ieri. Era să uit.” A alergat în casă şi s-a întors cu un plic. „Era să uit”, a spus, avea ochii roşii, încheieturile albe, am aflat mai târziu că a supravieţuit bombardamentului, după care s-a sinucis. Ţi-a spus mama ta asta? Oare ea ştie? Mi-a dat scrisoarea. Era de la Simon Goldberg. Scrisoarea fusese trimisă din tabăra de tranzit Westerbrock, din Olanda, acolo au fost trimişi evreii din regiunea noastră, de acolo au mers fie la muncă, fie la moarte. „Dragă Thomas Schell, A fost o plăcere să te cunosc, oricât de scurtă a fost întâlnirea noastră. Din motive care nu necesită explicaţii, mi-ai făcut o impresie foarte bună. Sper cu tărie ca drumurile noastre, oricât ar fi de lungi şi de întortocheate, să se mai întâlnească vreodată. Până atunci, îţi doresc toate cele bune în aceste vremuri grele. Cu adâncă sinceritate, Simon Goldberg”. Am pus scrisoarea înapoi în plic și plicul în buzunar, unde fusese viitoarea casă, am auzit vocea bunicului tău în timp ce mă îndepărtam, el a rămas în uşă. „Era să uit”. Când mama ta m-a găsit în brutăria de pe Broadway, am vrut să-i spun totul, poate, dacă aş fi fost în stare, am fi trăit altfel, poate că acum aş fi fost acolo, cu tine, nu aici. Poate dac-aş fi spus: "Am pierdut un copil", dac-aş fi spus: "Mi-e atât de teamă să nu pierd un lucru pe care-l iubesc încât refuz să mai iubesc ceva", poate asta ar fi făcut imposibilul posibil. Poate dar n-am putut s-o fac, îngropasem prea multe prea adânc în mine. Şi iată-mă aici, nu acolo. Stau în biblioteca asta, la mii de kilometri depărtare de viața mea, scriind o altă scrisoare pe care ştiu că nu o voi putea trimite, oricât de mult aş încerca şi oricât de mult aş vrea. Cum a ajuns

băieţaşul care făcea dragoste în spatele magaziei bărbatul care scrie această scrisoare, la această masă?

Te iubesc,
Tatăl tău

AL ŞASELEA DISTRICT

— A fost odată ca niciodată, când New Yorkul avea un al șaselea district.

— Ce e un district?

— Asta numesc eu întrerupere.

— Ştiu, dar n-o să înţeleg povestea dacă nu ştiu ce e ăla un district.

— E un fel de cartier. Sau o colecţie de cartiere.

— Deci, dacă a fost odată un al șaselea district, care sunt celelalte cinci districte?

— Manhattan, evident, Brooklyn, Queens, Staten Island şi Bronx.

— Eu am fost în vreunul din celelalte districte?

— Iar începi…

— Vreau doar să ştiu.

— Am fost odată la Zoo, în Bronx, acum câţiva ani. Ţii minte?

— Nu.

— Şi am fost şi în Brooklyn, să vedem trandafirii de la Grădina Botanică.

— În Queens am fost?

— Nu cred.

— În Staten Island am fost?

— Nu.

— Dar *chiar* a existat un al şaselea district?

— Asta încercam să-ţi spun.

— Fără alte întreruperi. Promit.

— Bine, n-o să citeşti despre asta în cărţile de istorie, pentru că nu e nimic – în afară de dovezile de circumstanţă din Central Park – care să dovedească faptul că el a existat vreodată. Asta face existenţa lui uşor de contestat, însă, deşi cei mai mulţi vor spune că nu au nici timp de pierdut şi nici motive să creadă în Al Şaselea District şi, de altfel, nici *nu cred* în acest Al Şaselea District, ei folosesc, totuşi, cuvântul „a crede”.

Al Şaselea District era şi el o insulă, separată de Manhattan printr-un fir subţire de apă a cărui lăţime minima era, întâmplător, egală cu cea mai lungă săritură în lungime din lume, astfel încât un singur om de pe Pământ ar fi putut ajunge din Manhattan până în Al Şaselea District fără să se ude. Cu ocazia acestei sărituri anuale, se făceau mari petreceri. Se întindeau şiruri de covrigi de pe-o insulă pe alta, pe nişte spaghete speciale, ploua cu samosa[15] şi cu baghete, salatele greceşti zburau ca nişte confetti. Copiii din New York prindeau licurici în borcane, pe care le lăsau să plutească între districte. Insectele se asfixiau încet…

— Asfixiau?

— Se sufocau.

— Dar de ce nu făceau găuri în capacele borcanelor?

— Licuricii scânteiau ritmic, în ultimele lor minute de viaţă. Dacă sincronizarea era bună, râul era inundat de luminiţe pâlpâitoare în momentul în care săritorul zbura peste apă.

— *Tare!*

— Când venea, în sfârşit, momentul, săritorul în lungime îşi începea traseul în East River. Străbătea tot Manhattan-ul, în timp ce newyorkezii îl încurajau de pe ambele trotuare, de la ferestrele apartamentelor şi ale birourilor şi din copaci. Second Avenue, Third Avenue, Lexington, Park, Madison, Fifth Avenue, Columbus, Amsterdam, Broadway, Seventh, Eighth, Ninth, Tenth… Şi când sărea, newyorkezii îl aclamau de pe ambele maluri, din Manhattan şi din Al Şaselea District, îl aclamau pe săritor şi se aclamau între ei. În cele câteva secunde în care săritorul se afla în aer, fiecare newyorkez se simţea în stare să zboare.

Sau poate că „suspensie” e un cuvânt mai bun. Pentru că cel mai impresionant la săritură nu era felul în care săritorul ajungea dintr-un district în celălalt, ci intervalul pe care îl petrecea suspendat între ele.

— Aşa e.

Într-un an – de mult de tot unul dintre săritori a atins cu vârful degetului mare de la picior suprafaţa apei, stârnind o mică undă. Oamenii au oftat în timp ce unda se întorcea dinspre Al Şaselea District spre Manhattan, lovind borcanele cu licurici unele de altele şi

---

[15] Produse de patiserie specifice Americii de Sud.

făcându-le să clincăne ca nişte clopoţei în bătaia vântului.

„Cred că n-ai luat bine startul!” a strigat unul dintre consilierii din Manhattan, de pe cealaltă parte.

Săritorul a clătinat din cap, mai degrabă confuz decât ruşinat.

„Ai avut vântul în faţă”, a sugerat unul dintre consilierii din Al Şaselea District, oferindu-i săritorului un prosop.

Săritorul a clătinat din cap.

„Poate că a mâncat prea mult la prânz”, i-a spus unul dintre privitori altuia.

„Sau poate că a trecut de prima tinereţe”, a spus altul, care-şi adusese copiii să vadă săritura.

„Pun pariu că n-a pus deloc suflet”, a spus altul. „Nu te poţi aştepta să-ţi reuşească o asemenea săritură decât dacă te implici serios.”

„Nu”, a răspuns săritorul tuturor acestor speculaţii. „N-aveţi niciunul dreptate. Am sărit foarte bine”.

Revelaţia…

— Revelaţia?

— Momentul în care şi-a dat seama.

— A, da.

— S-a răspândit printre privitori întocmai ca acea undă pe care o stârnise degetul lui, iar când primarul New Yorkului a rostit-o cu voce tare, toată lumea a oftat aprobator: „Al Şaselea District se mişcă.”

— *Se mişcă?*

— Milimetru cu milimetru, Al Şaselea District se îndepărta de New York. Într-un an, săritorul şi-a udat toată talpa, în câţiva ani, toată gamba, iar după mulţi, mulţi ani – atât de mulţi încât nimeni nu-şi mai amintea cum era să sărbătoreşti această zi fără frică –, săritorul a trebuit să-şi întindă braţele ca să-ncerce să atingă Al Şaselea District, dar nu l-a mai putut ajunge. Cele opt poduri dintre Manhattan şi Al Şaselea District au început să scârţâie, apoi s-au prăbuşit, pe rând, în râu. Galeriile se şubreziseră prea tare ca să mai poată susţine ceva.

Au cedat apoi liniile telefonice şi electrice, locuitorii Districtului fiind nevoiţi să se întoarcă la vechile tehnologii, majoritatea atât de copilăreşti: foloseau lupe ca să-şi încălzească pachetele cu mâncare; documentele importante erau făcute avioane de hârtie şi aruncate dintr-o clădire de birouri în alta; licuricii din borcane, care odată erau folosiţi în scopuri pur decorative, în timpul Serbărilor Săriturii, se

găseau acum în fiecare cameră din fiecare casă, înlocuind lumina artificială.

Aceiaşi ingineri care s-au ocupat de Turnul înclinat din Pisa… care unde e?

— *În Italia!*

— Corect. Au fost aduşi să rezolve problema.

„Vrea să plece”, au spus.

„Păi, şi ce spuneţi de asta?” a întrebat primarul New Yorkului.

La care ei au răspuns: „Nu e nimic de spus”.

Bineînţeles c-au încercat să-l salveze. Deşi „a-l salva” s-ar putea să nu fie cel mai bun cuvânt, din moment ce el chiar voia să plece. Poate „a-l reţine” e cuvântul potrivit. Malurile celor două insule au fost prinse în lanţuri, dar legăturile au plesnit curând. În jurul Districtului s-au ridicat structuri de beton, dar şi ele au cedat. Au dat greş hamurile, au dat greş magneţii, până şi rugăciunile au dat greş.

Tinerii, ale căror telefoane din sfoară şi cutii de conserve traversau distanţa dintre insule, s-au văzut nevoiţi să lungească mereu sfoara, ca şi când ar fi înălţat zmeie din ce în ce mai sus,

„Aproape că nu te mai aud”, spunea tânăra din dormitorul ei din Manhattan, în timp ce se uita pe binoclul tatălui ei, încercând să găsească fereastra alesului.

„Strig, dacă e nevoie”, îi spunea prietenul ei din dormitorul său din Al Şaselea District, îndreptându-şi telescopul primit la ultima zi de naştere către locuinţa ei.

Sfoara dintre ei se lungea din ce în ce, ajunsese atât de lungă fiindcă trebuia înnădită cu alte sfori: cele de la marioneta lui, firele de la păpuşa ei vorbitoare, şnurul cu care fusese legat jurnalul tatălui ei, firul cerat pe care stătuseră înşirate perlele de la gâtul bunicii ei, ca să nu se împrăştie pe podea, aţa care făcuse dintr-un morman de zdrenţe haina din copilărie a stră-unchiului lui. Laolaltă cu toate lucrurile pe care şi le împărtăşeau zilnic, erau şi marioneta, şi păpuşa, şi jurnalul, şi colierul, şi haina. Aveau din ce în ce mai multe să-şi spună, dar din ce în ce mai puţină sfoară.

Băiatul a rugat-o pe fată să spună „Te iubesc” în cutia de conserve, fără nicio altă explicaţie?

Nici ea, la rândul ei, n-a cerut vreo explicaţie, nici n-a spus „Ce idee prostească” sau „Suntem prea tineri pentru dragoste”, nici măcar n-a sugerat că ea spunea „Te iubesc” fiindcă el îi ceruse asta. În schimb,

a spus „Te iubesc”. Cuvintele au călătorit prin marionetă, prin păpuşă, prin jurnal, prin colier, prin haină, prin cordoane, prin cadoul de ziua ei, prin harpă, prin plicurile de ceai, prin racheta de tenis prin tivul de la fusta pe care el ar fi trebuit să i-o dea jos într-o zi.

— *Grezos!*

— Băiatul a acoperit cutia lui de conserve cu un capac, a desprins-o de sfoară şi a pus dragostea ei pentru el pe un raft din dulap. Bineînţeles că n-ar fi putut niciodată deschide cutia, pentru că atunci i-ar fi pierdut conţinutul. Voia doar să ştie că e acolo.

Unii oameni, cum ar fi familia băiatului, n-au vrut să părăsească Al Şaselea District. Ei spuneau: „De ce să plecăm? Restul lumii se mişcă. Districtul nostru rămâne pe loc. Să plece ei din Manhattan!” Cum poţi să dovedeşti că cineva care susţine asta se înşală? Şi cine-ar vrea s-o facă?

— Eu n-aş vrea.

— Nici eu. La cei mai mulţi dintre locuitorii acestui District, totuşi, nu era vorba de încăpăţânare sau de principiu şi nici de curaj. Pur şi simplu nu voiau să plece. Le plăcea viaţa lor şi nu voiau să şi-o schimbe. Aşa că s-au lăsat în voia plutirii, îndepărtându-se milimetru cu milimetru.

Toate astea duc la Central Park. Central Park nu era acolo unde se află astăzi.

— Asta doar în povestea ta, nu?

— Era fix în mijlocul celui de-al Şaselea District. Era bucuria lui, inima lui. Dar odată ce a fost clar că Al Şaselea District se îndepărta definitiv, că nu putea fi salvat sau reţinut, s-a decis, printr-un referendum organizat la New York, că parcul trebuie salvat.

— Referendum?

Vot.

— Şi?

— Şi a fost unanim. Chiar şi cei mai încăpăţânaţi dintre locuitorii Districtului au fost de acord că asta trebuie făcut.

S-au înfipt nişte cârlige uriaşe în partea cea mai estică, apoi parcul a fost tras de către oamenii din New York, aşa cum tragi un covor pe podea, din Al Şaselea District până în Manhattan.

Copiilor li s-a dat voie să stea întinşi în parc în timp ce era mutat. Asta a fost considerată o concesie, deşi nimeni nu ştia de ce e necesară o concesie sau de ce această concesie trebuie făcută copiilor.

În acea noapte, cerul New Yorkului a fost străfulgerat de cel mai mare foc de artificii din istorie, iar Filarmonica a cântat până la epuizare.

Copiii din New York stăteau întinşi pe spate, unul lângă altul, acoperind fiecare centimetru din parc, ca şi când acesta ar fi fost conceput special pentru ei şi pentru acel moment. Artificiile explodau, dizolvându-se în aer chiar înainte să atingă pământul, iar copiii erau traşi, cu un milimetru pe secundă, către Manhattan şi către maturitate. Când parcul a ajuns în locul său de astăzi, toţi copiii adormiseră, iar Central Park era un mozaic al viselor lor. Unii ţipau, alţii zâmbeau inconştient, alţii stăteau perfect nemişcaţi.

— Tati?

— Da?

— Ştiu că nu a existat cu-adevărat un Al Şaselea District. Adică, obiectiv vorbind.

— Tu eşti optimist sau pesimist?

— Nu-mi aduc aminte. Cum sunt?

— Ştii ce înseamnă aceste cuvinte?

— Nu prea.

— Optimistul gândeşte pozitiv şi este mereu plin de speranţă. Pesimistul vede partea negativă a lucrurilor şi este cinic.

— Sunt optimist.

— A, păi asta-i bine, pentru că nu există dovezi incontestabile. Nimic nu poate convinge pe cineva care nu vrea să fie convins. Dar sunt o mulţime de indicii care îi pot da unui om dispus să creadă ceva de care să se agaţe.

— Cum ar fi?

— Cum ar fi zăcământul fosil foarte bizar din Central Park. Cum ar fi pH-ul inexplicabil al rezervorului. Cum ar fi anumite fose de la Zoo, care pot corespunde găurilor lăsate de cârligele uriaşe care au tras parcul dintr-un district în celălalt.

— Jose!

— E un copac – la doar douăzeci şi patru de paşi spre est de intrare, înspre carusel – pe trunchiul căruia sunt scrijelite două nume. Niciunul din ele nu a fost înregistrat în cartea de telefon sau la vreun recensământ. Lipsesc din toate listele spitalelor, ale contribuabililor sau ale votanţilor. În orice caz, nu există nicio dovadă a existenţei lor, în afară de inscripţia de pe acel copac. Uite, ăsta e un lucru care s-ar putea să ţi se pară fascinant, faptul că cinci la sută din numele scrijelite

pe copacii din Central Park sunt de origine necunoscută.

— *Chiar* că e fascinant.

— Toate documentele din Al Şaselea District au dispărut odată cu el, nu vom putea demonstra niciodată că acele nume au aparţinut locuitorilor din Al Şaselea District şi că au fost scrijelite pe vremea când Central Park se mai afla acolo, şi nu în Manhattan. Unii cred că sunt nume inventate şi, ca să mergem şi mai departe cu dubiul, că gesturile de iubire sunt gesturi inventate. Alţii cred alte lucruri.

— Tu ce crezi?

— Bine, pentru oricine e greu, chiar şi pentru cei mai pesimişti dintre pesimişti, să petreacă mai mult de cinci minute în Central Park fără să perceapă un alt timp în afară de prezent, nu?

— Aşa *cred*…

Poate că doar ducem dorul lucrurilor pe care le-am pierdut sau ne facem speranţe legate de lucrurile pe care ni le dorim în viitor. Sau poate că sunt rămăşiţele viselor din acea noapte în care parcul a fost mutat. Poate că ducem dorul lucrurilor pe care le-au pierdut acei copii şi ne facem aceleaşi speranţe pe care şi le-au făcut ei.

— Dar cum rămâne cu Al Şaselea District?

— Cum adică?

— Ce s-a întâmplat cu el?

— Păi, în mijlocul lui este o gaură gigantică, acolo unde era odată Central Park. În timp ce insula traversează planeta, gaura asta funcţionează ca o ramă, punând în evidenţă ce se află dedesubtul ei.

— Unde e acum?

— În Antarctica.

— Serios?

— Trotuarele sunt acoperite de gheaţă, vitraliile Bibliotecii publice trosnesc sub greutatea zăpezii. Există fântâni îngheţate în parcuri de cartier îngheţate, unde copii îngheţaţi îngheaţă în timp ce se dau în leagăn – frânghiile îngheţate îi opresc în zbor. Caii în livrea…

— Ce sunt ăia?

— Sunt caii care trag trăsurile în parc.

— Dar nu sunt oameni.

— Îngheaţă în plin galop. Vânzătorii din piaţa de vechituri îngheaţă în plină tocmeală. Femeile între două vârste îngheaţă între cele două jumătăţi ale vieţii lor. Ciocanele judecătorilor îngheaţă între vinovăţie şi nevinovăţie. Pe pământ, zac cristalele primelor răsuflări

ale nou-născuţilor şi cele făcute din ultimele suflări ale muribunzilor. Pe un raft îngheţat, dintr-un dulap închis, îngheţat la rândul lui, e o cutie în care se află o voce.

— Tati?

— Da?

— Asta nu e o întrerupere, dar ai terminat?

— Sfârşit.

— Povestea asta chiar că a fost grozavă.

— Mă bucur că spui asta.

— Grozavă!

— Tati?

— Da?

— Mă gândeam la ceva. Crezi că vreunul dintre lucrurile pe care le-am dezgropat în Central Park era, de fapt, din Al Şaselea District?

A ridicat din umeri, lucru care mi-a plăcut la nebunie.

— Tati?

— Da, amice?

— Nimic.

SENTIMENTELE MELE

Eram în camera de oaspeţi când s-a întâmplat. Mă uitam la televizor şi-ţi tricotam un fular alb. Au început ştirile. Timpul trecea ca o mână fluturând dintr-un tren în care voiam să fiu. Tocmai plecasei la şcoală, iar eu te aşteptam deja. Sper să nu te gândeşti niciodată la ceva aşa de mult cum mă gândesc eu la tine.

Îmi amintesc că îi luau interviu tatălui unei fetiţe dispărute.

Îmi amintesc sprâncenele lui. Îmi amintesc faţa lui tristă, proaspăt bărbierită.

Mai credeţi că va fi găsită în viaţă?

Da.

Mă mai uitam din când în când la televizor.

Alteori mă uitam la mâinile mele care îţi tricotau fularul. Alteori mă uitam pe fereastră, la fereastra ta.

Au apărut piste noi în acest caz?

Din câte ştiu, nu.

Dar continuaţi să credeţi.

Da.

Ce v-ar face să renunţaţi?

De ce îl torturau?

Şi-a dus mâna la frunte şi a spus: Un cadavru.

Femeia care punea întrebările şi-a dus mâna la ureche.

A spus: îmi pare rău. O secundă.

A spus: S-a întâmplat ceva la New York.

Tatăl fetiţei dispărute şi-a dus mâna la piept şi s-a uitat în spatele camerei. La soţia lui, oare? La vreun necunoscut? La ceva ce îi stârnise curiozitatea?

Poate sună ciudat, dar n-am simţit nimic când au arătat clădirea în flăcări. N-am fost nici măcar surprinsă. Continuam să tricotez şi să mă gândesc la tatăl fetiţei dispărute. El continua să creadă.

Continua să iasă fum dintr-o gaură făcută în clădire.

Fum negru.

Îmi amintesc de cea mai năprasnică furtună din copilărie. De la fereastră, vedeam cum sunt smulse cărţile de pe rafturile tatălui meu. Zburau. Un copac, mai bătrân decât toţi oamenii, a fost smuls de lângă casa noastră. Dar ar fi putut fi invers.

Când a lovit cel de-al doilea avion, femeia care prezenta ştirile a început să ţipe.

O minge de foc s-a rostogolit din clădire, apoi a început să urce.

Cerul s-a umplut de milioane de hârtii. Pluteau ca un inel în jurul clădirii. Ca inelele lui Saturn. Ca petele de cafea în formă de inel de pe biroul tatălui meu. Inelul de care Thomas mi-a spus că nu are nevoie. I-am spus că nu numai el are nevoi.

A doua zi dimineaţă, tata ne-a pus să ne cioplim numele în ciotul copacului care fusese smuls de lângă casa noastră. Aduceam mulţumiri.

A sunat mama ta.

Te uiţi la ştiri?

Da.

Ai vreo veste de la Thomas?

Nu.

Nici eu. Sunt îngrijorată.

De ce eşti îngrijorată?

Ţi-am spus. N-am nicio veste de la el.

Dar e la magazin.

Avea o întâlnire în clădirea aia şi n-am nicio veste de la el.

Am întors capul şi am crezut c-o să vomit.

Am lăsat receptorul, am fugit la toaletă şi am vomitat. N-am vrut să murdăresc mocheta. Aşa sunt eu.

Am sunat-o pe mama ta.

Mi-a spus că eşti acasă. Tocmai vorbise cu tine.

I-am spus c-o să merg să stau cu tine.

Să nu-l laşi să se uite la ştiri.

OK.

Dacă întreabă ceva, spune-i că totul va fi OK.

I-am spus şi ei: Totul va fi OK.

A spus: La metrou e dezastru. O să vin acasă pe jos. Ajung cam într-o oră.

A spus: Te iubesc.

Era căsătorită cu tatăl tău de doisprezece ani. Eu o cunoşteam de cincisprezece ani. Era prima oară când îmi spunea că mă iubeşte.

Atunci mi-am dat seama că ştia.

Am fugit vizavi.

Portarul mi-a spus că urcaseşi cu câteva minute în urmă. M-a întrebat dacă totul e-n regulă.

Am dat din cap.

Ce-aţi păţit la braţ?

M-am uitat la braţul meu. Bluza era pătată de sânge. Oare căzusem fără să-mi dau seama? Mă scărpinasem? Atunci mi-am dat seama că ştiu.

Când am sunat, n-a răspuns nimeni, aşa că am deschis cu cheia.

Te-am strigat.

Oskar!

Tăceai, dar ştiam că eşti acolo. Te simţeam.

Oskar!

M-am uitat în şifonier. M-am uitat în spatele canapelei. Pe măsuţa de cafea era o tablă de Scrabble. Cuvintele se intersectau. Am mers în camera ta. Era goală. M-am uitat la tine în dulap. Nu erai acolo. Am mers în camera părinţilor tăi. Ştiam că eşti pe-aproape. M-am uitat în dulapul tatălui tău. Am atins fracul care era pus pe scaun. Mi-am băgat mâinile în buzunarele lui. Avea mâinile lui taică-su. Mâinile bunicului tău. Oare tu o să ai aceleaşi mâini? Buzunarele mi-au reamintit.

M-am întors la tine în cameră şi m-am întins pe patul tău.

Nu vedeam stelele de pe tavan, pentru că luminile erau aprinse.

M-am gândit la pereţii casei în care am crescut. La amprentele mele. Când au căzut pereţii, au căzut şi amprentele.

Te-am auzit respirând sub mine.

Oskar?

M-am aplecat. Stăteam în patru labe.

E loc pentru două persoane acolo?

Nu.

Sigur?

Foarte.

Pot să-ncerc?

Cred că da.

De-abia m-am putut strecura sub pat.

Am stat acolo, întinşi pe spate. N-aveam loc nici cât să ne întoarcem feţele unul spre celălalt. Nu pătrundea niciun strop de lumină.

Cum a fost la şcoală?

A fost OK.

Ai ajuns la timp?

Am ajuns mai devreme.

Și ai aşteptat afară?

Da.

Ce-ai făcut?

Am citit.

Ce?

Ce ce?

Ce-ai citit?

Scurtă istorie a timpului.

E bună de ceva?

Nu prea poţi să pui o asemenea-ntrebare.

Și drumul spre casă?

A fost OK.

E vreme frumoasă.

Da.

Nu-mi amintesc o vreme mai frumoasă ca asta.

Aşa e.

E păcat să stai în casă.

Probabil.

Dar iată-ne.

Am vrut să mă-ntorc să te privesc, dar n-am putut. Mi-am mişcat mâna ca s-o ating pe-a ta.

V-au dat drumul mai devreme?

Aproape imediat.

Ştii ce s-a-ntâmplat?

Da.

Ai vorbit cu mami sau cu tati?

Cu mami.

Ce ţi-a spus?

Mi-a spus că totul e bine şi că o să vină repede acasă.

O să vină şi tati, foarte repede. După ce-nchide magazinul. Da.

Ai început să împingi cu palmele în pat, ca şi când ai fi încercat să-l ridici de deasupra noastră.

Am vrut să-ţi spun ceva, dar nu ştiam ce. Ştiam doar că e ceva ce trebuie să-ţi spun.

Vrei să-mi arăţi timbrele?

Nu, mulţumesc.

Sau poate facem câteva runde de războiul degetelor.

Poate mai târziu.

Ţi-e foame?

Nu.

Vrei s-aştepţi aici până se-ntorc mami şi tati?

Probabil.

Vrei s-aştept şi eu cu tine?

Nu-i nevoie.

Sigur?

Foarte.

Hai, Oskar, te rog, lasă-mă să stau cu tine.

OK.

În unele momente simţeam că totul se prăbuşeşte peste noi. Pe pat stătea cineva. Era Mary, care sărea. Tatăl tău, care dormea. Anna, care mă săruta. M-am simţit îngropată. Anna ţinându-mi faţa în mâini. Tatăl meu, ciupindu-mă de obraji. Toate deasupra mea.

Când a ajuns mama ta acasă, te-a îmbrăţişat atât de brutal. Am vrut să te apăr de ea.

A întrebat dacă sunase tatăl tău.

Nu.

Nu a lăsat niciun mesaj pe robot?

Nu.

Ai întrebat-o dacă tatăl tău era în clădire, la întâlnire.

Ţi-a spus că nu.

Ai încercat s-o priveşti în ochi şi atunci mi-am dat seama că ştii.

A sunat la poliţie. Suna ocupat. A mai sunat o dată. Suna ocupat. A sunat încontinuu. Când n-a mai sunat ocupat, a cerut s-o ajute cineva. Dar nu era nimeni care s-o ajute.

Te-ai dus la baie. I-am spus să se controleze. Cel puţin, de faţă cu tine.

A sunat la ziare. Nu ştiau nimic.

A sunat la pompieri.

Nimeni nu ştia nimic.

Toată după-amiaza am tricotat la fularul tău. Era din ce în ce mai lung.

Mama ta a închis ferestrele, dar tot se simţea mirosul de fum.

M-a întrebat dacă n-ar trebui să facem afişe.

I-am spus că ar putea fi o idee bună.

Asta a făcut-o să plângă, pentru că se baza pe mine.

Fularul era din ce în ce mai lung.

A pus poza din vacanţă. Făcută cu doar două săptămâni înainte. În care erai tu cu tatăl tău. Când am văzut-o, i-am spus că n-ar trebui să pună o poză în care eşti şi tu. Mi-a spus că nu va folosi poza întreagă. Doar faţa tatălui tău.

I-am spus: Totuşi, nu e o idee bună.

A spus: Sunt lucruri mai importante pentru care să ne facem griji acum.

Dar foloseşte altă poză.

Las-o-aşa, mamă.

Nu-mi spusese niciodată „mamă”.

Sunt atâtea poze din care să alegi.

Vezi-ţi de treaba ta.

Asta-i treaba mea.

Nu eram supărate una pe alta.

Nu ştiu cât de mult ai înţeles, probabil că ai înţeles tot.

În după-amiaza aceea s-a dus să lipească afişele prin oraş. A umplut o valiză întreagă cu ele. M-am gândit la bunicul tău. M-am întrebat unde era în acel moment. Nu ştiam dacă vreau să sufere şi el.

A luat un capsator. Şi o cutie de capse. Şi scotch. Acum mă gândesc la toate lucrurile-alea. La hârtie, la capsator, la capse, la scotch. Mi se face rău. Lucruri palpabile. Patruzeci de ani de iubire pentru cineva se transformă în capse şi scotch.

Am rămas doar noi doi. Tu şi cu mine.

Ne-am jucat în camera de zi. Tu ai făcut bijuterii. Fularul se făcea din ce în ce mai lung. Am mers în parc, să ne plimbăm. Nu am vorbit despre ceea ce era deasupra noastră. Despre ceea ce ne apăsa ca un tavan. Când ai adormit cu capul la mine-n poală, am dat drumul la televizor.

Am redus volumul la minimum.

Aceleaşi imagini, iar şi iar.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Oameni fluturând cămăşi la ferestre.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Oameni acoperiţi de pulbere cenuşie.

Corpuri zburând în aer.

Clădiri prăbuşindu-se.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Clădiri prăbuşindu-se.

Oameni fluturând cămăşi la ferestre.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Uneori aveam impresia că ţi se zbat pleoapele. Erai treaz, oare? Sau visai?

În noaptea aceea, mama ta a venit târziu acasă. Valiza era goală.

Te-a îmbrăţişat până când ai spus: Mă doare.

I-a sunat pe toţi cei care-l cunoşteau pe tatăl tău şi pe toţi cei care ar fi putut şti ceva. Le spunea: îmi pare rău că vă trezesc din somn. Am vrut să-i strig în ureche: Să nu-ţi pară rău!

Îşi tot ducea mâna la ochi, deşi nu-i curgea nicio lacrimă. Se spunea că sunt mii de răniţi. Oameni inconştienţi. Oameni fără amintiri. Se spunea că sunt mii de cadavre. Urma să fie adunate pe ringul de la patinoar, îţi aduci aminte când am fost la patinaj acum

câteva luni și eu m-am întors cu spatele, pentru că ți-am spus că, dacă mă uit la oameni care patinează, mă doare capul? Văzusem șiruri întregi de cadavre sub gheață.

Mama ta mi-a spus că mă pot duce acasă.

I-am spus că nu vreau.

A spus: Mănâncă ceva. Încearcă să dormi.

Nu puteam nici să mănânc, nici să dorm.

I-am spus că o iubesc.

Asta a făcut-o să plângă, pentru că ea pe mine conta. M-am întors vizavi.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Corpuri zburând în aer.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Când n-a mai fost nevoie să mă prefac puternică în fața ta, am devenit foarte slabă. M-am aruncat la pământ, căci acolo îmi era locul. Am lovit cu pumnii în podele. Am vrut să-mi rup mâinile, dar când au început să mă doară prea tare, m-am oprit. Am fost prea egoistă ca să-mi rup mâinile pentru unicul meu copil.

Corpuri zburând în aer.

Capse și scotch.

Nu mă simțeam pustie. Mi-am dorit să mă simt pustie. Oameni care fluturau cămăși la ferestre.

Voiam să mă simt golită, ca un puț care a secat. Dar eram dură ca o piatră.

Avioane izbindu-se de clădiri.

Trebuia să merg la baie. N-am vrut să mă mai ridic. Voiam să zac în propriile dejecții, pentru că asta meritam. Voiam să fiu un porc în propria mizerie. Dar m-am ridicat și m-am dus la baie. Așa sunt eu.

Corpuri zburând în aer.

Clădiri prăbușindu-se.

Inelele copacului care fusese smuls de lângă casa noastră. Voiam atât de mult să fi fost eu sub dărâmături. Chiar și pentru un minut. O secundă doar. Era simplu, chiar îmi doream să-i iau locul. Și era mai complicat de-atât. Televizorul era singura lumină.

Avioane izbindu-se de clădiri.
Avioane izbindu-se de clădiri.
Am crezut că mă voi simţi altfel. Dar chiar şi atunci, tot eu eram.
Oskar, mi-aduc aminte de tine pe scenă, în faţa unei săli pline de străini. Am vrut să le spun: E-al meu! Am vrut să mă ridic şi să strig: Minunea asta de copil e-a mea! A mea!
Când te priveam, eram atât de mândră şi de tristă.
O, Doamne. Buzele lui. Cântecele tale.
Când mă uitam la tine, viaţa mea căpăta sens. Chiar şi lucrurile rele căpătau sens. Au fost necesare pentru a te face pe tine posibil.
O, Doamne. Cântecele tale. Viaţa părinţilor mei căpăta sens.
A bunicilor mei.
Chiar şi viaţa Annei.
Dar ştiam adevărul, de-aia eram aşa de tristă.
Fiecare clipă dinaintea celei prezente depinde de clipa prezentă.
Fiecare lucru din istoria lumii se poate dovedi greşit într-o singură clipă.
Mama ta a vrut să facă o înmormântare, chiar dacă nu era niciun cadavru.
Ce i-am fi putut spune?
Am mers cu toţii în limuzină. Te-am mângâiat tot timpul. Nu te puteam mângâia de-ajuns. Aveam nevoie de mai multe mâini. Tu făceai glume cu şoferul, dar îmi dădeam seama că, pe dinăuntru, suferi. Aşa sufereai tu, făcându-l pe el să râdă. Când am ajuns în faţa mormântului şi au coborât sicriul gol, ai scos un sunet ca de animal. Nu mai auzisem niciodată nimic asemănător. Erai un animal rănit. Mai aud încă sunetul ăla. Era lucrul pe care îl căutasem patruzeci de ani, aşa-mi dorisem să fie viaţa mea şi povestea vieţii mele. Mama ta te-a luat deoparte şi te-a strâns în braţe. Au aruncat pământ în mormântul tatălui tău. Peste sicriul gol al fiului meu. Nu era nimic acolo.
Toate sunetele mele erau încuiate înăuntrul meu.
Ne-am dus acasă cu limuzina.
Toată lumea tăcea.
Când am ajuns la mine, m-ai condus până la uşa din faţă. Portarul mi-a spus că primisem o scrisoare.
I-am spus că o voi deschide mâine sau poimâine.
Portarul mi-a spus că tocmai o adusese cineva.
Am spus: Mâine.

Portarul a spus: Părea disperat.

Te-am rugat să mi-o citeşti. Am spus: Am vederea slabă.

Ai deschis-o.

Îmi pare rău, ai spus.

De ce-ţi pare rău?

Nu, asta scrie aici.

Ţi-am luat-o din mână şi m-am uitat la ea.

Când bunicul tău m-a părăsit, în urmă cu patruzeci de ani, am şters tot ce scrisese. Am spălat toate cuvintele de pe oglinzi și de pe podele. Am zugrăvit pereţii. Am curăţat perdelele de la duş. Am schimbat parchetul. Mi-a luat atâta timp să scap de toate cuvintele lui cât trecuse de când îl cunoscusem. Ca şi când aş fi întors clepsidra. Am crezut că el trebuia să caute ceea ce căuta şi să-şi dea seama că nu mai există sau că nu existase niciodată. Am crezut că va scrie. Sau că-mi va trimite bani. Sau că-mi va cere poze cu copilul, dacă nu cu mine.

Niciun cuvânt, timp de patruzeci de ani.

Numai plicuri goale.

Şi apoi, în ziua înmormântării fiului meu, trei cuvinte, îmi pare rău.

Se întorsese.

ATÂT DE VIU ȘI ATÂT DE SINGUR

Începusem căutările împreună de şase luni şi jumătate, când domnul Black mi-a spus că el renunţă şi atunci am rămas din nou singur şi nici nu obţinusem vreun rezultat, aşa că eram mai dărâmat ca niciodată. Nu puteam vorbi cu mami, evident, şi, deşi Pastă-de-Dinţi şi Minch erau cei mai buni prieteni ai mei, nici cu ei nu puteam vorbi. Bunicul vorbea cu animalele, dar eu nu puteam, aşa că nici Buckminster nu-mi era de niciun ajutor. Pe doctorul Fein nu-l respectam şi mi-ar fi luat prea mult ca să-i explic lui Stan tot ce trebuia explicat doar ca să ajung la începutul poveştii, şi nici în vorbitul cu morţii nu credeam.

Farley nu ştia dacă bunica e acasă, pentru că abia îşi începuse tura. M-a întrebat dacă se întâmplase ceva. I-am spus:

— Am nevoie de ea.

— Vrei s-o sun?

— Nu, e OK.

În timp ce urcam în fugă cele şaptezeci şi două de trepte, mă gândeam: *Şi oricum, nu era decât un domn incredibil de bătrân, care mă încetinea şi nici nu ştia nimic folositor.* Abia mai respiram când am sunat la sonerie. *Mă bucur că a spus că renunţă. Nici măcar nu-mi dau seama de ce l-am invitat să meargă cu mine.* N-a răspuns, aşa că am sunat din nou. *De ce nu m-aşteaptă la uşă? Sunt singurul lucru, care contează pentru ea.*

Am intrat.

— Bunico? Eşti acasă? Bunico?

M-am gândit că poate era la magazin sau ceva de genul ăsta, aşa că m-am aşezat pe canapea şi am aşteptat. Poate că ieşise în parc la plimbare, ca s-o ajute la digestie, cum ştiam că face uneori, deşi asta mă făcea să mă simt ciudat. Sau poate că îmi cumpăra nişte îngheţată fără carbohidraţi sau se dusese să pună ceva la poştă. Dar cui să-i trimită ea scrisori?

Deşi nu voiam asta, am început să inventez.

Fusese lovită de un taxi în timp ce traversa Broadway-ul, iar taxiul plecase mai departe şi toată lumea se uita la ea de pe trotuar, dar nimeni n-o ajuta, pentru că tuturor le era frică să nu facă resuscitarea greşit.

Căzuse de pe scară la bibliotecă şi-şi spărsese capul. Sângera îngrozitor, pentru că era într-un sector cu cărţi la care nu se uita nimeni niciodată.

Zăcea inconștientă pe fundul piscinei de la Y. Copiii înotau la patru metri deasupra ei.

Am încercat să mă gândesc la altceva. Am încercat să inventez invenţii optimiste. Dar cele pesimiste mă bruiau.

Făcuse un infarct.

O împinsese cineva pe şine.

Fusese violată şi omorâtă.

Am început s-o caut prin casă.

— Bunico?

Aveam nevoie să aud „Sunt OK", dar nu auzeam nimic.

M-am uitat în sufragerie şi în bucătărie. Am deschis uşa de la debara, pentru orice eventualitate, dar nu era decât mâncare. M-am uitat în şifonier şi în baie. Am deschis uşa celui de-al doilea dormitor, unde tati dormea şi visa când era copil.

Pentru prima oară, eram singur în apartamentul bunicii şi mă

simţeam incredibil de ciudat, ca şi când m-aş fi uitat la hainele ei fără ca ea să fie îmbrăcată cu ele, lucru pe care l-am făcut când m-am dus la ea în dormitor şi m-am uitat în dulapul ei. Am deschis primul sertar de la dulap, deşi ştiam că nu poate fi acolo, evident. Oare de ce-am făcut-o?

Era plin de plicuri. Sute. Erau legate în mănunchiuri. Am deschis următorul sertar, care era şi el plin de plicuri. La fel ca sertarul de dedesubtul lui. Toate erau pline.

Mi-am dat seama după ştampilele poştale că plicurile erau aranjate în ordine cronologică, adică după dată, şi trimise de la Dresda, Germania, de unde era ea. Era câte unul pentru fiecare zi, începând cu 31 mai 1963 până la ziua cea mai rea. Unele erau adresate „Copilului meu nenăscut". Altele erau adresate „Copilului meu".

Ce pana mea…?

Ştiam că probabil n-ar trebui să fac asta, pentru că nu erau ale mele, dar am deschis unul.

Era trimis pe 6 februarie 1972. „Copilului meu." Era gol.

Am mai deschis unul, din alt teanc. 22 noiembrie 1986. „Copilului meu." Gol şi el.

14 iunie 1963. „Copilului meu nenăscut." Gol.

2 Aprilie 1979. Gol.

Am găsit ziua în care m-am născut eu. Gol.

Ce voiam să ştiu era unde pusese ea toate scrisorile.

Am auzit un zgomot în altă cameră. Am închis repede sertarele, ca să nu-şi dea bunica seama că mi-am băgat nasul, şi am mers în vârful picioarelor până la uşa de la intrare, pentru că mi-era frică, poate că ce auzisem eu era vreun hoţ. Am auzit din nou zgomotul, dar de data asta mi-am dat seama că venea din camera de oaspeţi.

Mi-am zis: *Chiriaşul!*

Mi-am zis: *E adevărat!*

Niciodată n-am iubit-o pe bunica mai mult decât am iubit-o atunci.

M-am întors, am mers tiptil până la uşa camerei de oaspeţi şi mi-am lipit urechea de ea. Nu auzeam nimic. Dar când m-am aşezat în genunchi, am văzut că lumina era aprinsă. M-am ridicat.

— Bunico? am spus în şoaptă. Eşti acolo?

Nimic.

— Bunico?

Am auzit un zgomot extrem de slab. M-am aşezat din nou în genunchi, dar de data asta lumina era stinsă.

— E cineva acolo? Am opt ani şi o caut pe bunica mea, pentru că am nevoie disperată de ea.

Cineva s-a îndreptat spre uşă, dar abia îi auzeam paşii, din cauză că mergea extrem de uşor şi din cauza covorului. Auzeam respiraţia cuiva, dar ştiam că nu e a bunicii, pentru că ea nu respira atât de greu şi de rar. Ceva a atins uşa. O mână? Două mâini?

— E cineva acolo?

Mânerul uşii s-a mişcat.

— Dacă eşti hoţ, te rog, nu mă omorî.

Uşa s-a deschis.

În cadrul ei stătea un bărbat care nu zicea nimic, dar era evident că nu e hoţ. Era incredibil de bătrân şi avea faţa exact invers decât mami, pentru că părea că se încruntă chiar şi atunci când nu se încrunta. Purta o cămaşă albă cu mânecă scurtă, din care îi ieşeau coatele păroase, şi avea şi strungăreaţă, exact ca tati.

— Dumneata eşti chiriaşul?

S-a gândit o secundă, apoi a închis uşa.

— Alo!

L-am auzit mutând lucruri dintr-o parte-n alta a camerei, apoi s-a întors şi a deschis din nou uşa. Ţinea în mână un caiet. L-a deschis la prima pagină, care era albă. „Nu vorbesc”, a scris, „îmi pare rău”.

— Cine eşti?

A dat pagina şi a scris: „Numele meu e Thomas”.

— Aşa îl chema pe tati. E un nume destul de comun. A murit.

Pe pagina următoare, a scris: „îmi pare rău”.

I-am spus:

— Nu l-ai omorât dumneata.

Pe pagina următoare era o poză cu o clanţă, din nu ştiu ce motiv, aşa că a dat pagina şi a scris: „Dar tot îmi pare rău”. ’ ’

I-am spus:

— Mulţumesc.

A dat înapoi vreo două pagini şi mi-a arătat: „îmi pare rău”.

Am stat amândoi acolo. El în cameră, eu pe hol. Uşa era deschisă, dar parcă între noi era o uşă invizibilă, pentru că nu ştiam ce să-i spun, iar el nu ştia ce să-mi scrie. I-am spus:

— Eu sunt Oskar.

Apoi i-am dat cartea mea de vizită.

— Ştii cumva unde e bunica?

A scris: „A ieşit”.

— Unde?

A ridicat din umeri, aşa cum făcea şi tati.

— Ştii cumva când se întoarce?

A ridicat din umeri.

— Am nevoie de ea.

El stătea pe un covor, eu pe altul. Linia unde se întâlneau mi-a adus aminte de punctul care nu e în niciun district.

„Dacă vrei să intri”, a scris el, „o putem aştepta împreună”. L-am întrebat dacă e străin. M-a întrebat cum adică. I-am spus:

— N-aş intra în camera unui străin.

Nu a scris nimic, ca şi când nu ştia dacă e străin sau nu.

— Ai mai mult de şaptezeci de ani?

Mi-a arătat mâna stângă, pe care avea tatuat DA.

— Ai cazier?

Mi-a arătat mâna dreaptă, pe care scria NU.

— Ce alte limbi vorbeşti?

A scris: „Germană. Greacă. Latină”.

— *Parlez-vous français?*

Şi-a deschis şi apoi şi-a închis palma stângă, ceea ce însemna *un peu.*

Am intrat.

Pereţii erau scrişi, totul era scris, de exemplu: „Am vrut aşa de mult să am o viaţă” şi „Măcar o dată, măcar pentru o secundă”. Am sperat, pentru binele lui, că bunica nu văzuse asta. A lăsat caietul şi a luat altul de jos, nu ştiu din ce motiv.

— De când locuieşti aici? am întrebat.

A scris: „Bunica de cât timp ţi-a spus că locuiesc aici?”

— Păi, am spus, de când a murit tati, parcă, aşa că de vreo doi ani.

Şi-a deschis palma stângă.

— Şi înainte unde-ai fost?

„Bunica unde ţi-a spus că am fost?”

— Nu mi-a spus.

„N-am fost aici.”

M-am gândit că era un răspuns ciudat, dar deja mă obişnuisem

cu răspunsurile ciudate.

A scris: „Vrei să mănânci ceva?” I-am spus că nu. Nu-mi plăcea că se uita așa de fix la mine, pentru că mă făcea să mă simt extrem de jenat, dar nu puteam să-i spun nimic. „Vrei ceva de băut?”

— Care e povestea ta? am întrebat.

„Care e povestea mea?”

— Da, care e povestea ta?

A scris: „Nu știu care e povestea mea”.

— Cum să nu știi care e povestea ta?

A ridicat din umeri, la fel cum făcea și tati.

— Unde te-ai născut?

A ridicat din umeri.

— Cum să nu știi unde te-ai născut?!

A ridicat din umeri.

— Unde ai crescut?

A ridicat din umeri.

— OK. Mai ai frați sau surori?

A ridicat din umeri.

— Ce meserie ai? Sau, dacă ai ieșit la pensie, ce meserie *ai avut*?

A ridicat din umeri. Am încercat să mă gândesc la o întrebare la care n-avea cum să nu știe răspunsul.

— Ești o ființă umană?

A dat paginile înapoi și mi-a arătat: „îmi pare rău”.

Niciodată n-avusesem nevoie de bunica mai mult decât atunci.

L-am întrebat pe chiriaș:

— Pot să-ți spun povestea mea?

Și-a deschis palma dreaptă.

Așa că mi-am pus povestea în ea.

Mi-am închipuit că el e bunica și am început cu începutul.

I-am povestit despre fracul de pe scaun și despre cum spărsesem vaza, și cum găsisem cheia, și despre lăcătuș, și despre plic, și despre magazinul pentru artiști plastici. I-am povestit despre vocea lui Aaron Black și despre cum fusesem incredibil de aproape s-o sărut pe Abby Black. Nu-mi spusese că nu vrea, ci doar că nu e o idee bună. I-am povestit despre Abe Black din Coney Island și despre Ada Black, cu cele două tablouri de Picasso, și despre păsările care zburau pe la fereastra domnului Black. Aripile lor fuseseră primul lucru pe care îl auzise de mai bine de douăzeci de ani. Apoi urmase Bernie Black, care

avea o cameră cu vedere spre Gramercy Park, dar n-avea cheie de la ea, lucru despre care spunea că e mai rău decât să te uiţi la un zid de cărămidă. Chelsea Black avea o dungă albă pe inelar, pentru că divorţase imediat ce se întorsese din luna de miere, Don Black era şi el activist pentru drepturile animalelor, iar Eugene Black avea şi el o colecţie de monede. Fo Black locuia pe Canal Street, care fusese odată un canal adevărat. Nu vorbea foarte bine engleza, pentru că nu ieşise din Chinatown de când venise din Taiwan, pentru că n-avea niciun motiv să iasă. Tot timpul cât am vorbit cu el mi-am imaginat apă de cealaltă parte a ferestrei, ca şi cum am fi fost într-un acvariu. Mi-a oferit o ceaşcă de ceai, nu prea aveam poftă, însă am băut-o oricum, ca să fiu politicos. L-am întrebat dacă într-adevăr iubeşte New Yorkul sau doar poartă acel tricou. A zâmbit, ca şi când ar fi fost nervos. Mi-am dat seama că nu înţelesese, lucru care m-a făcut să mă simt vinovat că vorbesc engleză, din nu ştiu ce motiv. Am arătat spre tricoul lui:

— Chiar? Iubeşti? New Yorkul?

A spus:

— New Yorkul?

Am spus:

— Tricoul. Tău.

S-a uitat la tricou. Am arătat spre N şi am spus „New”, apoi spre Y şi am spus „York”. A părut foarte confuz sau jenat sau surprins sau poate chiar furios. Nu mi-am dat seama ce simţea, pentru că nu vorbeam limba sentimentelor lui.

— Nu ştiut New York e. În chineză, *ny* înseamnă „tu”. Credeam e „Te iubesc”.

Atunci am observat afişul cu „I❤NY” de pe perete şi steguleţul cu „I❤NY” de la uşă, şi prosoapele de vase cu „I❤NY” ’, şi caserola cu „I❤NY” de pe masă. L-am întrebat:

— Bine, dar de ce iubeşti aşa de mult pe toată lumea?

Georgia Black, din Staten Island, îşi transformase camera de zi într-un muzeu al vieţii soţului ei. Avea poze cu el de când era mic şi mai avea şi prima lui pereche de pantofi, şi surprizele pe care le colecţiona, care nu erau la fel de bune ca ale mele, dar oricum.

— Ieşti primu’ vizitator de mai bine de-un an, a spus şi ne-a arătat o medalie de aur dintr-o cutie de catifea. A fost ofiţer de marină, iar mie-mi plăcea la nebunie să fiu soţie de marinar. O dată la câţiva

ani era musai să plecăm într-un loc exotic. N-am putut niciodată să prind rădăcini, dar a fost minunat. Am stat doi ani în Filipine.

— *Tare!* am spus, iar domnul Black a început să cânte un cântec într-o limbă ciudată, care, probabil, era filipineză.

Ne-a arătat albumul ei de nuntă, poză cu poză, şi a spus:

— Nu-i aşa că eram suplă şi frumoasă?

I-am spus:

— Eraţi.

Domnul Black a spus:

— Şi încă mai sunteţi.

A spus:

— Voi doi sunteţi nişte drăguţi!

Am spus:

— Îhî.

— Asta e crosa cu care a marcat dintr-o lovitură. A fost foarte mândru de el. Săptămâni bune numai asta mi-au auzit urechile. Ăsta e biletul de avion din excursia noastră în Maui, Hawaii. Nu mă sfiesc să vă spun că a fost la a treizecea noastră aniversare. Treizeci de ani. Aveam de gând să ne reînnoim jurămintele. Ca într-un roman de dragoste. Rucsacul lui era plin de flori, Dumnezeu să-l aibă-n pază. A vrut să-mi facă o surpriză în avion, dar eu mă uitam pe ecranul de scanare a bagajelor şi, la un moment dat, văd un buchet întunecat. Erau mai degrabă nişte umbre de flori. Ce norocoasă sunt!

A luat o cârpă, să şteargă amprentele noastre.

Ne luase patru ore să ajungem la ea. Dintre care două ore domnul Black încercase să mă convingă să urc pe feribotul de Staten Island. Pe lângă faptul că era, evident, o potenţială ţintă, destul de recent fusese şi un accident cu un feribot, iar în caietul cu *Chestii care mi s-au întâmplat* aveam poze cu oameni care îşi pierduseră mâinile şi picioarele. Şi, de asemenea, nu-mi place apa. Sau, mai bine zis, bărcile. Domnul Black m-a întrebat cum mă voi simţi în pat în acea noapte dacă nu urcam pe feribot. I-am spus:

— Dărâmat, probabil.

— Şi cum te-ai simţi dacă ai urca?

— De milioane.

— Deci?

— Dar cum rămâne cu timpul cât sunt/? e feribot? Dacă se scufundă? Dacă mă împinge cineva peste bord? Dacă e lovit de un

proiectil? Atunci n-ar mai fi nicio noapte la noapte.

A spus:

— Caz în care n-ai mai simţi nimic.

M-am gândit la asta.

— Uite şi o evaluare primită de la comandantul lui, a spus Georgia, bătând uşor cu degetele în cutie. E exemplară. Asta e cravata pe care a purtat-o la înmormântarea mamei lui, odihnească-se în pace. Era aşa o femeie sufletistă. Mai sufletistă decât mulţi. Şi asta e o poză a casei în care a copilărit el. Asta a fost înainte să ne cunoaştem, bineînţeles.

Bătea cu degetele în fiecare cutie, după care îşi ştergea amprentele, ca şi când ar fi fost o bandă a lui Mobius. Astea sunt scrisorile lui de la facultă. Asta e tabachera lui, de pe vremea când fuma. Aici e decoraţia lui Purple Heart.

Am început să mă simt foarte dărâmat, din motive evidente, cum ar fi: unde erau toate lucrurile *ei*? Unde erau pantofii *ei* şi diploma *ei?* Unde erau umbrele florilor *ei*? Am hotărât să n-o mai întreb despre cheie, pentru că voiam să creadă că veniserăm să vedem muzeul şi cred că şi domnul Black gândea la fel. M-am decis că, dacă epuizăm lista şi tot nu găsim nimic, atunci poate, neavând de ales, ne vom întoarce să-i punem câteva întrebări.

— Ăştia sunt pantofii lui de când era mic.

Dar atunci am început să mă-ntreb: spusese că eram primii vizitatori de mai bine de-un an. Tati murise acum mai bine de-un an. Oare *el* fusese ultimul vizitator?

— Bună ziua tuturor, a spus un bărbat, din pragul uşii. Ţinea în mână două căni, din care ieşeau aburi, şi avea părul ud.

— A, te-ai trezit! a spus Georgia, luând cana pe care scria „Georgia”. I-a dat un mare pupic, iar eu m-am gândit: *Ce pana penelor…?*

NEW YORK

CNN STATEN ISLAND FERRY HITS PIER

FALL OF SADDAM HUSSEIN IS GOOD RIDDANCE PRES BUSH

— Uite-l, a spus.

— Uite pe cine? a întrebat domnul Black.

— Pe soţul meu, a spus ea, ca şi când acesta n-ar fi fost decât un alt exponat din viaţa lui.

Am stat acolo toţi patru, zâmbindu-ne unul altuia, după care bărbatul a spus:

— Bănuiesc că acum aţi vrea să-mi vedeţi muzeul.

I-am spus:

— Tocmai asta făceam. E grozav.

A spus:

— Nu, Oskar, ăsta e muzeul *ei.* Al meu e în cealaltă cameră.

Îţi mulţumesc pentru scrisoare. Din pricina numărului mare de scrisori pe care le primesc, nu pot trimite răspunsuri personale. Cu toate acestea, citesc şi păstrez fiecare scrisoare, sperând că într-o zi voi putea să dau fiecăruia răspunsul cuvenit. Până atunci,

Cu sinceritate,

Stephen Hawking

Săptămânile au trecut repede. Iris Black. Jeremy Black. Kyle Black. Lori Black… Mark Black a început să plângă atunci când a deschis uşa şi ne-a văzut, pentru că aştepta pe cineva să se întoarcă la el, aşa că de fiecare dată când bătea cineva la uşă, el spera să fie acea persoană, deşi ştia bine că nu ar mai trebui să spere.

Colega de cameră a lui Nancy Black ne-a spus că Nancy era la serviciu, la magazinul de cafea de pe Nineteenth Street, aşa că am mers acolo şi i-am explicat că, de fapt, cafeaua are mai multă cofeină decât espresso, deşi majoritatea oamenilor nu cred asta, pentru că apa rămâne în contact cu boabele mult mai mult când faci cafea. Mi-a spus că nu ştia lucrul ăsta.

— Dacă zice el, înseamnă că-i adevărat, a spus domnul Black, mângâindu-mă pe cap.

I-am spus:

— Şi, de asemenea, ştiai că dacă ai striga timp de nouă ani, ai produce suficientă energie sonoră cât să încălzeşti o ceaşcă de cafea?

A spus:

— Nu ştiam.

Am spus:

— De-asta ar trebui să se facă un *magazin de cafea* lângă *Ciclonul* din Coney *Island*! Te-ai prins? ’

Asta m-a făcut să mă sparg de râs, dar numai pe mine. M-a întrebat dacă vrem să comandăm ceva. I-am spus:

— Cafea cu gheaţă, te rog.

A întrebat:

— De care?

Am spus:

— Lungă, dar ai putea, te rog, să foloseşti cuburi de gheaţă cu aromă de cafea, ca să nu se facă apoasă când se topesc cuburile de gheaţă obişnuite?

Mi-a spus că nu au cuburi de gheaţă cu aromă de cafea. Am spus:

— *Exact.*

Domnul Black a spus:

— Eu o să trec direct la subiect.

Şi aşa s-a şi-ntâmplat. Am mers la baie şi mi-am făcut o vânătaie.

Ray Black era la închisoare, aşa că n-am putut vorbi cu el. Am făcut nişte cercetări pe Internet şi am aflat că era la închisoare pentru că omorâse doi copii, după ce îi violase. Erau şi nişte poze cu cei doi copii morţi şi, deşi ştiam că îmi va face rău să mă uit la ele, tot m-am uitat. Le-am printat şi le-am pus la *Chestii care mi s-au întâmplat,* imediat după poza cu Jean-Pierre Haignere, astronautul francez care a trebuit scos pe braţe din naveta spaţială după ce s-a întors din misiunea lui de pe staţia Mir, pentru că gravitaţia nu e numai lucrul care ne face să cădem, ci şi lucrul care ne întăreşte muşchii. I-am trimis o scrisoare lui Ray Black în închisoare, dar n-am primit niciun răspuns. În sinea mea, speram ca el să nu aibă nimic de-a face cu cheia, deşi nu mă puteam abţine să inventez că era de la celula lui.

Adresa lui Ruth Black era la etajul optzeci şi şase din Empire State Building, lucru care mi s-a părut incredibil de ciudat, la fel ca şi domnului Black, pentru că niciunul dintre noi nu ştia că acolo locuiesc, de fapt, oameni. I-am spus domnului Black că m-am panicat, iar el mi-a spus că e OK să mă panichez. I-am spus că simţeam că nu pot s-o fac, iar el mi-a spus că e OK să simt că nu pot s-o fac. I-am spus că ăsta era lucrul de care mă temeam cel mai tare. El a spus că înţelege de ce. Voiam să nu fie de acord cu mine, dar n-a fost aşa, prin urmare nu puteam să mă contrazic. I-am spus c-o să-l aştept în hol, iar el a zis:

— Bine.

— OK, OK, am spus. Mă duc eu.

În timp ce urci cu liftul, auzi informaţii despre clădire, lucru care era fascinant şi, în mod normal, mi-aş fi luat nişte notiţe, dar trebuia să-mi folosesc toată puterea de concentrare ca să fiu curajos. Îl strângeam de mână pe domnul Black şi inventam încontinuu: cum plesneşte cablul de la lift, cum cade liftul, cum jos e o trambulină care ne aruncă înapoi în sus, cum se deschide acoperişul ca o cutie de cereale, iar noi zburăm către părţi ale universului despre care nici măcar Stephen Hawking n-a auzit.

Când s-a deschis uşa liftului, am ieşit pe holul panoramic. Nu ştiam pe cine să căutăm, aşa că o vreme ne-am tot uitat în jur. Deşi ştiam că priveliştea e incredibil de frumoasă, creierul meu a început să nu mă mai asculte şi, în tot acest timp, îmi imaginam cum vine un avion spre clădire, chiar sub noi. Nu voiam asta, dar nu mă puteam opri. Mi-am imaginat ultima secundă, când aş vedea faţa pilotului, care ar fi un terorist. Mi-am imaginat cum ne-am uita ochi în ochi când botul avionului ar fi la doar un milimetru de clădire.

Te urăsc, i-ar spune ochii mei.

Te urăsc, mi-ar spune ochii lui.

Apoi ar fi o explozie enormă, iar clădirea s-ar înclina, ca şi cum ar sta să cadă, pentru că aşa ştiu eu că trebuie să fie din descrierile pe care le-am citit pe Internet, deşi aş vrea să nu le fi citit. După care aş fi învăluit în fum şi peste tot în jurul meu ar fi oameni care strigă. Am citit descrierea cuiva care a reuşit să coboare optzeci şi cinci de etaje, ceea ce ar însemna cam două mii de trepte, şi care spunea că oamenii strigau „Ajutor!” şi „Nu vreau să mor!” şi un om care era director de companie striga „Mami!”

M-aş încălzi aşa de tare încât pielea mea ar începe să se umple de băşici. Ar fi atât de bine să pot scăpa de căldură, dar, pe de altă parte, când aş atinge trotuarul, aş muri, evident. Ce-aş alege? Aş sări sau aş arde? Cred că aş sări, pentru că atunci n-aş simţi durerea. Pe de altă parte, poate că aş arde, pentru că astfel aş avea o şansă infimă să scap şi, chiar dacă n-aş scăpa, e mai bine să simţi durere decât să nu simţi nimic, nu?

Mi-am amintit de telefonul meu mobil.

Mai aveam câteva secunde.

Pe cine aş suna?

Ce-aş spune?

M-am gândit la toate lucrurile pe care oamenii şi le spun mereu unii altora şi la cum va muri toată lumea, fie că asta se va întâmpla într-o milisecundă sau în câteva zile sau în câteva luni sau în 76,5 ani, dacă tocmai te-ai născut.

Tot ce se naşte trebuie să moară, ceea ce înseamnă că vieţile noastre sunt ca zgârie-norii. Fumul se ridică mai repede sau mai încet, dar toţi zgârie-norii ard şi toţi suntem captivi înăuntrul lor.

Poţi vedea cele mai frumoase lucruri din holul panoramic al Empire State Building. Am citit undeva că oamenii de pe stradă arată ca furnicile.

Arată ca nişte oameni mici. Iar maşinile arată ca nişte maşinuţe. Şi chiar şi clădirile par mititele. E ca şi când New Yorkul ar fi o replică în miniatură a New Yorkului, ceea ce e drăguţ, pentru că poţi vedea cum e, de fapt, şi nu doar ce simţi când eşti în mijlocul lui. . Ici sus eşti extrem de singur şi te simţi departe de tot. E şi înspăimântător, pentru că sunt atâtea moduri de-a muri. Dar te simţi şi în siguranţă, pentru că eşti înconjurat de atâţia oameni. În timp ce mergeam, atent la privelişte, mă sprijineam cu o mână de perete. Am văzut toate încuietorile pe care încercasem să le deschid şi pe cele 161 999 831 pe care încă nu le încercasem.

M-am lăsat în genunchi şi m-am târât până la unul dintre automatele de binocluri. M-am ţinut bine de aparat ca să mă ridic şi am scos o monedă din buzunarul pentru mărunţiş de la curea. Când am dat la o parte capacul de metal, am văzut lucruri care erau departe incredibil de aproape, cum ar fi Woolworth Building, Union Square şi gaura uriaşă unde a fost World Trade Center. M-am uitat pe fereastra unei clădiri de birouri care bănuiesc că era la zece străzi depărtare. Mi-a luat câteva secunde ca să-mi dau seama cum funcţionează focusul, apoi am văzut un bărbat stând la birou, scriind ceva. Oare ce scria? Nu semăna deloc cu tati, dar mi-a adus aminte de tati. Mi-am apropiat şi mai mult faţa, până ce mi s-a turtit nasul de metalul rece. Era stângaci, ca tati. Oare avea şi strungăreaţă, ca tati? Voiam să ştiu la ce se gândea. De cine-i era dor? De ce-i părea rău? Am atins metalul cu buzele, ca un sărut.

L-am găsit pe domnul Black, care se uita la Central Park. I-am spus că sunt gata să cobor.

— Păi, cum rămâne cu Ruth?

— Ne putem întoarce altă dată.
— Dar suntem deja aici.
— Nu am chef.
— Nu durează decât…
— Vreau să merg acasă.
Probabil şi-a dat seama că eram gata-gata să plâng.
— OK, a spus, hai acasă.
Ne-am aşezat la coada de la lift.
M-am uitat la toţi cei de acolo şi m-am întrebat de unde vin şi de cine le e dor şi pentru ce le pare rău.
Am văzut o femeie grasă, cu un copil gras, şi un japonez cu două camere foto, şi o fată în cârje pe ghipsul căreia erau multe semnături. Am avut sentimentul ciudat că, dacă l-aş examina, aş găsi şi scrisul lui tati. O bătrână stătea la câţiva metri mai încolo, holbându-se la mine, lucru care m-a făcut să mă simt jenat. Ţinea în mână o mapă, deşi nu-mi dădeam seama ce are în ea, şi era îmbrăcată demodat. Mi-am promis că nu voi fi eu cel care lasă primul ochii în pământ, dar eu am fost. L-am tras de mânecă pe domnul Black şi i-am spus să se uite la ea.
— Ştii ce? a spus el în şoaptă.
— Ce?
— Pun pariu că ea e.
Nu ştiu din ce motiv, dar am fost sigur că are dreptate. Deşi nicio parte din mine nu s-a întrebat dacă nu căutam, poate, persoane diferite.
— Crezi c-ar trebui să vorbim cu ea?
— Probabil.
— Cum?
— Nu ştiu.
— Mergem să-i spunem bună ziua.
— Nu poţi merge doar ca să spui bună ziua.
— O întrebăm cât e ceasul.
— Dumneavoastră o-ntrebaţi.
— Ba *tu* o-ntrebi.
Ne contraziceam aşa de aprins încât nici nu ne-am dat seama că, între timp, venise ea la noi.
— Văd că v-aţi hotărât să plecaţi, a spus ea, dar nu v-ar interesa să vă fiu ghid al acestei clădiri deosebite?
— Cum vă cheamă? am întrebat.

— Ruth, a spus.

— Ba un ghid ne-ar prinde foarte bine, a spus domnul Black.

Ea a zâmbit, a tras mult aer în piept, apoi a început să meargă, în timp ce vorbea.

— Construcţia clădirii Empire State Building a început în martie 1930, pe locul fostului Hotel Waldorf-Astoria, pe Fifth Avenue 350, în dreptul Thirty-Fourth Street. A fost încheiată un an şi patruzeci şi cinci de zile mai târziu – şapte milioane de ore de muncă, inclusiv duminicile şi sărbătorile. Toate aspectele legate de clădire au fost gândite astfel încât construcţia să fie foarte rapidă – s-au folosit, pe cât posibil, materiale prefabricate – şi, prin urmare, lucrările au progresat în medie cu patru etaje şi jumătate pe săptămână. Structura a fost definitivată în mai puţin de jumătate de an.

Mai puţin decât timpul scurs de când mă apucasem să caut încuietoarea.

A tras aer în piept.

— Proiectat de firma de arhitectură Shreve, Lamb şi Harmon, planul original conţinea optzeci şi şase de etaje, dar a fost adăugat un steag de semnalizare pentru zepeline, înalt de 45 de metri. Astăzi, stâlpul este folosit pentru transmisiuni TV şi radio. Costurile clădirii, inclusiv terenul pe care se întinde, au fost de 40 948 900 de dolari. Costul clădirii în sine a fost de 24 718 000 de dolari, mai puţin de jumătate din costul estimat, de 50 000 000 de dolari, datorită preţului scăzut al forţei de muncă şi al materialelor din timpul Marii Crize.

Am întrebat:

— Ce a fost Marea Criză?

— Îţi spun mai târziu, a zis domnul Black.

— Având 381 de metri, Empire State Building a fost cea mai înaltă clădire din lume până la înălţarea primului turn de la World Trade Center, în 1972. Când s-a dat în folosinţă clădirea, au fost mari probleme cu găsirea unor chiriaşi pentru spaţiile din ea, astfel încât newyorkezii au început să-i spună Empty State Building16.

Asta m-a făcut să mă sparg de râs.

— Acest hol panoramic a fost cel care a salvat clădirea de la faliment.

---

[16] Joc de cuvinte: *empty*, în engleză, înseamnă gol.

Domnul Black mângâia peretele, ca şi când ar fi fost mândru de acest hol.

— Empire State Building este susţinută de 60 000 de tone de oţel. Are aproximativ 6 500 de ferestre şi 10 000 000 de cărămizi, care cântăresc în jur de 365 000 de tone.

— E ceva, am spus.

— Mai bine de 500 000 de metri pătraţi de marmură şi calcar de Indiana pavează acest zgârie-nori. Înăuntru, este marmură din Franţa, Italia, Germania şi Belgia. De fapt, cea mai cunoscută clădire din New York este făcută din materiale aduse cam de peste tot, mai puţin din New York, la fel cum şi oraşul în sine s-a ridicat aşa măreţ datorită imigranţilor.

— Foarte adevărat, a spus domnul Black, dând din cap.

— Empire State Building a fost locaţia a zeci de filme, locul de primire a demnitarilor străini şi, în 1945, un bombardier din timpul celui de-al Doilea Război Mondial s-a izbit de etajul şaptezeci şi nouă.

M-am concentrat asupra unor lucruri fericite şi sigure, cum era fermoarul de la rochia lui mami sau la cum bea tati apă de fiecare dată când fluiera prea mult.

— Un lift a căzut până jos. Dar veţi fi liniştiţi să aflaţi că pasagerul a fost salvat de frânele de urgenţă.

Domnul Black m-a strâns de mână.

— Şi, dacă tot veni vorba de lifturi, în clădire sunt şaptezeci, inclusiv cele şase lifturi pentru marfă. Merg cu viteze cuprinse între 183 şi 427 metri pe minut. Sau, dacă vreţi, puteţi urca cele 1 860 de trepte până sus.

Am întrebat-o dacă nu puteai să şi coborî pe scări.

— Într-o zi aşa senină ca asta, se vede la o distanţă de 130 de kilometri, până în Connecticut. Din 1931, când Observatorul a fost deschis pentru public, aproape 110 milioane de vizitatori s-au bucurat de panorama incredibilă a oraşului. În fiecare an, peste 3,5 milioane de oameni se perindă pe la etajul optzeci şi şase, pentru a fi acolo unde Cary Grant a aşteptat-o în zadar pe Deborah Kerr, în *Idilă de neuitat,* unde Tom Hanks şi Meg Ryan au avut întâlnirea decisivă în filmul *Nopţi albe la Seattle.* De asemenea, Observatorul are şi căi de acces pentru cei cu handicap.

S-a oprit şi şi-a dus mâna la inimă.

— În concluzie, spiritul New Yorkului e întruchipat de Empire

State Building. Începând cu cei care s-au îndrăgostit aici, până la cei care s-au întors aici cu nepoţii şi copiii lor, cu toţii recunosc în această clădire nu numai o uimitoare piatră de hotar, care-ţi oferă una dintre cele mai spectaculoase privelişti de pe Pământ, dar şi un simbol de neegalat al geniului american.

A făcut o plecăciune. Noi am aplaudat.

— Mai au Domniile Voastre câteva minute la dispoziţie?

— Câte vreţi, a spus domnul Black.

— Pentru că aici se sfârşeşte turul oficial, dar mai sunt câteva lucruri care-mi plac la nebunie la această clădire şi pe care nu le împărtăşesc decât celor pe care îi suspectez că le pasă.

— Nouă ne pasă incredibil de tare, i-am spus.

— Semnalizatorul de aterizare pentru dirijabile, aflat acum la baza turnului de televiziune, făcea parte din construcţia originală. O tentativă de aterizare a unui balon particular a reuşit. Dar, în timpul unei alte încercări, în septembrie 1931, un balon militar a fost aproape distrus şi aproape că a măturat de pe platformă celebrităţile prezente la evenimentul epocal, în timp ce încărcătura de apă i-a udat până la piele pe trecătorii aflaţi la câteva străzi distanţă. Până la urmă, ideea semnalizatorului de aterizare a fost abandonată, deşi era foarte romantică.

Şi-a reluat mersul, iar noi am urmat-o, dar m-am întrebat dacă n-ar fi continuat să vorbească şi dacă noi am fi rămas pe loc. Nu mi-am dat seama dacă făcea ce făcea pentru noi sau pentru ea însăşi sau din cu totul alt motiv.

— Primăvara şi toamna, când este sezonul păsărilor migratoare, luminile turnului sunt stinse în nopţile ceţoase, ca să nu inducă în eroare păsările, făcându-le să se izbească de clădire.

— În fiecare an mor câte zece mii de păsări din cauză că se izbesc de ferestre, i-am spus, pentru că dădusem întâmplător peste acest lucru când făceam cercetări despre ferestrele Turnurilor Gemene.

— Ce multe păsări! a spus domnul Black.

— Şi ce multe ferestre! a spus Ruth.

Le-am spus:

— Da, aşa că am inventat un dispozitiv care să detecteze când o pasăre se află incredibil de aproape de o clădire şi să declanşeze un ciripit extrem de tare dinspre un alt zgârie-nori, ca ele să fie atrase în

acea direcţie. Şi astfel ar zbura de la unul la altul.

— Ca la *pimball,* a spus domnul Black.

— Ce-i ăla *pimball*? am întrebat.

— Dar atunci păsările n-ar mai pleca niciodată din Manhattan, a spus Ruth.

— Ceea ce ar fi grozav, i-am spus, pentru că atunci cămaşa zburătoare ar funcţiona cum trebuie.

— Pot să amintesc de cele zece mii de păsări în tururile mele viitoare?

I-am spus că păsările nu erau ale mele.

— Fiind un paratrăsnet natural, Empire State Building este lovit de trăsnet de aproximativ cinci sute de ori pe an. Holul panoramic exterior este închis în timpul furtunilor, dar zonele de vizitare din interior rămân deschise. Încărcătura de electricitate statică este aşa de mare deasupra clădirii încât, în condiţii corespunzătoare, dacă îţi strecori mâna prin gardul Observatorului, atunci din degetele tale poate ieşi focul Sfântului Elmo17.

— Focul Sfântului Elmo e *atââââât* de grozav!

— Se poate ca îndrăgostiţii care se sărută aici să simtă că din buze le sar scântei de electricitate.

— Asta e partea mea preferată, a spus domnul Black.

— Şi a mea, a spus ea.

— A mea e focul Sfântului Elmo.

— Empire State Building se situează la 40 de grade, 44 de minute şi 53,977 secunde latitudine nordică şi la 73 de grade, 59 de minute şi 10,812 secunde longitudine vestică. Vă mulţumesc.

— Încântător, a spus domnul Black.

— Mulţumesc, a spus ea.

Am întrebat-o de unde ştia toate astea. Ea a spus:

— Ştiu totul despre această clădire, pentru că o iubesc.

Asta m-a dărâmat, pentru că mi-a adus aminte de încuietoarea pe care încă n-o găsisem şi de cum, până n-o găseam, nu-l iubeam îndeajuns pe tati.

— Dar ce are această clădire? a întrebat domnul Black.

---

[17] Fenomen luminos datorat ionizării aerului pe timpul unei furtuni, într-un câmp electric puternic.

Ea a spus:
— Dacă aş şti răspunsul, n-ar mai fi dragoste, nu?
— Sunteţi o femeie minunată, a spus el, apoi a întrebat-o de unde era familia ei.
— M-am născut în Irlanda. Familia mea a venit aici când eram mică.
— Şi părinţii dumneavoastră?
— Părinţii mei erau irlandezi.
— Şi bunicii?
— Irlandezi.
— Asta e o veste minunată, a spus domnul Black.
— De ce? a întrebat ea şi era o întrebare pe care şi eu aş fi vrut s-o pun.
— Pentru că familia mea n-are nimic de-a face cu irlandezii. Noi am venit pe *Mayflower*[18].
Am spus:
— *Tare!*
Ruth a spus:
— Nu prea înţeleg.
Domnul Black a spus:
— Nu suntem rude.
— De ce-am fi rude?
— Pentru că avem acelaşi nume de familie.
În sinea mea, m-am gândit: *Dar, tehnic vorbind, ea n-a spus nicio clipă că numele ei de familie e Black. Şi chiar dacă ar fi Black, de ce nu îl întreabă de unde îi ştie numele de familie?*
Domnul Black şi-a scos bereta şi s-a lăsat într-un genunchi, lucru care i-a luat destul timp.
— Cu riscul de a fi prea direct, sper să-mi faceţi plăcerea de a ne întâlni într-o după-amiază. Voi fi dezamăgit, dar sub nicio formă ofensat, dacă mă refuzaţi.
Ea şi-a întors faţa de la noi.
— Îmi pare rău, a spus el, n-ar fi trebuit să întreb.
Ea a spus:

---

[18] Numele vasului care i-a adus în 1620 pe pelerinii din Plymouth, Anglia, în America.

— Eu locuiesc aici, sus.
Domnul Black a spus:
— *Cum pana...?*
— Locuiesc aici, sus.
— Mereu?
— Da.
— De cât timp?
— O, de mult timp. De ani de zile.
Domnul Black a spus:
— Jose!
Am întrebat-o cum se putea una ca asta.
— Cum adică?
— Unde dormiţi?

— În nopţile frumoase, dorm aici, afară. Dar când se face răcoare, ceea ce se întâmplă aproape în fiecare noapte, la înălţimea asta, am un pat într-una din camerele de depozitare.
— Ce mâncaţi?
— Aici, sus, sunt două bufeturi. Şi, uneori, câte-un tânăr îmi mai aduce de mâncare, dacă am poftă de altceva. După cum ştiţi, New Yorkul îţi oferă experienţe culinare din cele mai variate.
Am întrebat-o dacă ei ştiau că ea locuieşte aici, sus.
— Care *ei*?
— Nu ştiu, proprietarii clădirii sau aşa ceva.
— Clădirea a avut mai mulţi proprietari de când m-am mutat eu aici.
— Dar angajaţii?
— Angajaţii vin şi pleacă. Cei noi văd că sunt aici şi presupun că aici trebuie să fiu.
— Nu v-a spus nimeni, niciodată, să plecaţi?
— Niciodată.
— Nu coborâţi niciodată? a întrebat domnul Black.
Ea a spus:
— Mi-e mai bine aici, sus.
— Cum poate să vă fie mai bine aici, sus?
— E greu de explicat.
— Cum a-nceput totul?
— Soţul meu era vânzător ambulant.

— Şi?

— Asta a fost de mult. Mereu vindea câte ceva. Îi plăceau la nebunie lucrurile care îţi puteau schimba viaţa. Şi mereu venea cu idei nebuneşti, minunate. Cam ca tine, mi-a spus ea, lucru care m-a dărâmat, pentru că tu de ce nu puteam să le amintesc oamenilor de mine?

— Într-o zi a găsit o lanternă într-un depozit militar. Asta se întâmpla imediat după război, când puteai găsi aproape orice. A legat-o la o baterie de maşină şi a ataşat toată şandramaua la rabla cu care mergea el de colo-colo. Mi-a spus să urc în holul panoramic de pe Empire State Building şi, în timp ce el se plimba prin New York, mai aprindea din când în când o luminiţă, ca eu să văd pe unde ajunsese.

— Şi a mers?

— Pe timpul zilei, nu. A trebuit s-aştept până s-a-ntunecat de-a binelea, ca să văd luminiţa, dar odată ce-am văzut-o, a fost uimitor. A fost ca şi când toate luminile din New York erau stinse, mai puţin a lui. Aşa de clar am văzut-o.

Am întrebat-o dacă nu exagera. A spus:

— Din contră, minimalizez.

Domnul Black a spus:

— Poate că ne povesteşti exact aşa cum s-a întâmplat.

— Îmi amintesc prima noapte. Am urcat aici şi toată lumea se uita în toate părţile, arătând spre tot felul de lucruri. Sunt atât de multe lucruri spectaculoase de văzut. Dar numai eu priveam către ceva care îmi răspundea

— Cineva, am spus.

— Da, ceva care era cineva. M-am simţit ca o regină. Nu-i amuzant? Nu-i prostesc?

Am dat din cap că nu. A spus:

— Pur şi simplu, m-am simţit ca o regină. Când s-a stins lumina, am ştiut că ziua se terminase şi că trebuia să merg acasă, să mă întâlnesc cu el. Când a murit, m-am întors aici. E prostesc.

— Nu, am spus, nu e.

— Nu-l căutam pe el. Nu sunt o fetiţă. Dar îmi dădea acelaşi sentiment pe care îl avusesem în timpul zilei, când căutam lumina lui. Ştiam că e acolo, doar că n-o vedeam eu? j

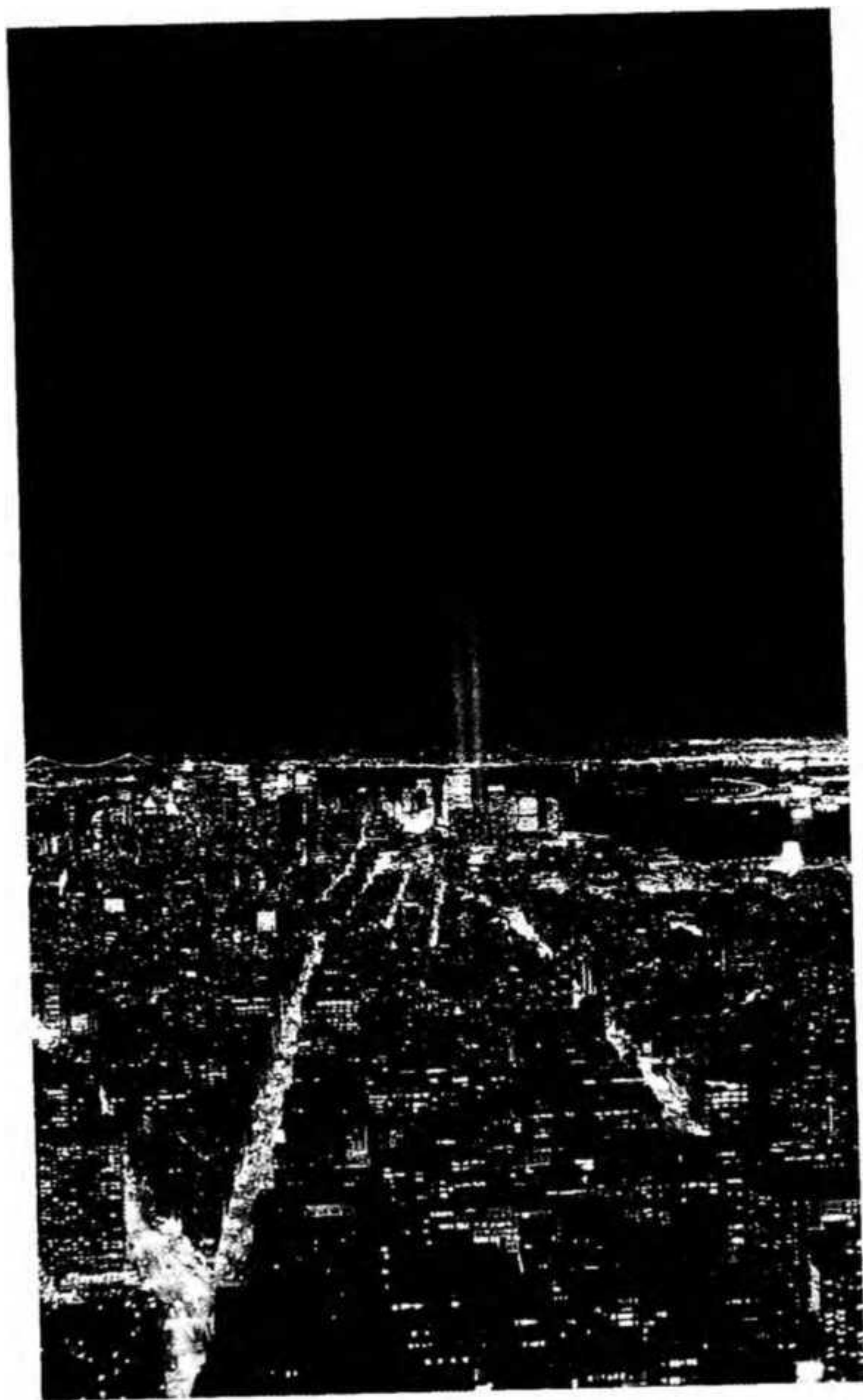
Domnul Black a făcut un pas spre ea.

— N-aş fi suportat să mă întorc acasă, a spus ea.

Am întrebat-o de ce nu, deşi mă temeam că o să aflu ceva ce nu voiam să ştiu. A spus:

— Pentru că ştiam că el nu va mai fi acolo.

Domnul Black i-a mulţumit, dar ea nu terminase.

— În noaptea aceea, m-am ghemuit într-un colţ, în colţul acela, şi am adormit. Poate că am vrut să mă prindă paznicii. Nu ştiu. Când m-am trezit în toiul nopţii, eram singură. Mi-era frig. Mi-era frică. Am mers până la marginea clădirii. Nu mă simţisem niciodată atât de singură. Era ca şi când clădirea se făcuse mult mai înaltă. Sau ca şi când oraşul devenise mult mai întunecat. Dar, totodată, niciodată nu mă simţisem mai vie. Nu fusesem niciodată atât de vie şi atât de singură.

— N-am să te rog să cobori, a spus domnul Black. Am putea petrece o după-amiază aici, sus.

— Sunt ciudată, a spus ea.

— Şi eu sunt ciudat, a spus domnul Black.

— Nu sunt o companie prea plăcută. Tocmai v-am spus tot ce ştiu.

— Eu sunt o companie îngrozitoare, a spus domnul Black, deşi nu era adevărat. Întrebaţi-l pe el, a spus, arătând spre mine.

— Aşa e, am spus. E naşpa.

— Puteţi să-mi povestiţi toată după-amiaza despre clădirea asta. Ar fi minunat. Aşa aş vrea să-mi petrec timpul.

— Nici măcar nu am ruj de buze.

— Nici eu nu am.

Ea a izbucnit în râs, după care şi-a astupat gura cu mâna, ca şi când ar fi fost furioasă că uitase de propria tristeţe.

Era deja 2:32 P.M. Când am terminat de coborât cele 1 860 de trepte până în holul de la intrare, aşa că eram epuizat, iar domnul Black părea şi el epuizat, deci am mers direct acasă. Când am ajuns la uşa domnului Black – asta a fost cu doar câteva minute în urmă –, deja îmi făceam planuri pentru weekendul viitor, pentru că trebuia să mergem la Far Rockaway, Boerum Hill şi Long Island City şi, dacă aveam timp, şi la Dumbo, dar el m-a întrerupt şi a spus:

— Ascultă-mă, Oskar.

— E numele meu, nu-l toci.

— Cred că renunţ.

— La ce renunţaţi?

— Sper să înţelegi.

Mi-a întins mâna, să dăm noroc.

— La ce renunţaţi?

— Mi-a plăcut la nebunie să-mi petrec timpul cu tine. Mi-a

plăcut la nebunie fiecare secundă. M-ai adus înapoi în lume. E cel mai de preţ lucru pe care l-a făcut vreodată cineva pentru mine. Dar acum cred că renunţ. Sper să înţelegi.

Ţinea încă mâna întinsă, aşteptând-o pe-a mea.

I-am spus:

— Nu înţeleg.

Am dat cu piciorul în uşa lui şi i-am spus:

— V-aţi călcat promisiunea.

L-am împins şi am strigat:

— Nu e drept!

M-am apropiat de el, mi-am apropiat gura de urechea lui şi am strigat:

— Du-te-n mă-ta!

Nu. I-am strâns mâna…

— După care am venit direct aici şi acum nu ştiu ce să fac.

În timp ce-i spusesem chiriaşului povestea, el continuase să dea din cap şi să mă privească. Se holba aşa de intens la mine încât m-am întrebat dacă el chiar mă asculta sau dacă încerca să audă ceva incredibil de adânc îngropat în ceea ce spuneam eu, ca şi cum ar fi avut un detector de metale, dar pentru adevăr, nu pentru metal.

I-am spus:

— Caut de mai bine de şase luni şi nu ştiu niciun lucru în plus faţă de ce ştiam acum şase luni. Şi, de fapt, mai am şi deficit de cunoştinţe, pentru că am chiulit de la toate orele de franceză cu Marcel. A mai trebuit să spun şi un *googolplex* de minciuni, ceea ce mă face să nu mă simt deloc bine, *şi* am deranjat o mulţime de oameni cu care probabil mi-am spulberat toate şansele de a mă împrieteni cu adevărat *şi* acum mi-e şi mai dor de tati decât la început, chiar dacă toată *ideea* era să *nu*-mi mai fie dor de el.

I-am spus:

— Încep să mă doară prea tare.

A scris: „Ce anume?”

Apoi am făcut ceva ce m-a surprins chiar şi pe mine. Am spus „Staţi puţin”, apoi am coborât în fugă cele şaptezeci şi două de trepte, am trecut strada, fix pe lângă Stan, chiar dacă el striga „Ai o scrisoare!”, şi am urcat cele o sută cinci trepte. Apartamentul era gol. Voiam să aud muzică frumoasă. Să aud fluieratul lui tati, scârţâitul pixului său roşu, pendula legănându-se în biroul lui şi pe el legându-şi şireturile. Am

mers la mine-n cameră şi am luat telefonul. Am coborât în fugă cele o sută cinci trepte, am trecut pe lângă Stan, care striga „Ai o scrisoare!”, înapoi cele şaptezeci şi două de trepte şi în apartamentul bunicii. Am mers în camera de oaspeţi. Chiriaşul stătea exact în aceeaşi poziţie, ca şi când eu n-aş fi plecat sau ca şi când n-aş fi fost acolo niciodată. Am scos telefonul din fularul pe care bunica nu-l mai terminase, l-am băgat în priză şi l-am lăsat pe chiriaş s-asculte primele cinci mesaje. Pe faţa lui nu am văzut nicio reacţie. Stătea şi se uita la mine. Nici măcar la mine, ci în mine, ca şi când detectorul ar fi depistat un adevăr uriaş în adâncul meu.

— Nu le-a mai ascultat nimeni, am spus.

„Nici mama ta?” a scris.

— În niciun caz.

Şi-a încrucişat braţele şi şi-a ascuns palmele la subsuoară, ceea ce, pentru el, era ca şi când şi-ar fi pus mâna la gură.

— Nici măcar bunica, am spus, iar mâinile au început să-i tremure, ca nişte păsări prinse sub o faţă de masă. Într-un sfârşit, le-a dat drumul. A scris: „Poate că a văzut ce s-a întâmplat şi a alergat înăuntru să salveze pe cineva”.

— Ar fi făcut asta. Aşa era el.

„A fost un om bun?”

— Cel mai bun. Dar era la o întâlnire în clădirea aceea. Şi a mai spus că s-a urcat pe acoperiş, aşa că trebuie să fi fost deasupra când a lovit avionul, ceea ce-nseamnă că n-a alergat să salveze pe nimeni.

„Poate că doar a spus că se duce pe acoperiş.”

— De ce-ar fi făcut asta?

„Ce fel de întâlnire avea?”

— Se ocupa de afacerea cu bijuterii a familiei. Tot timpul avea întâlniri.

„Afacerea cu bijuterii a familiei?”

— Bunicul meu a început-o.

„Cine e bunicul tău?”

— Nu ştiu. A părăsit-o pe bunica înainte ca eu să mă nasc. Ea spune că el vorbea cu animalele şi făcea sculpturi mai reale chiar decât lucrul real.

„Tu ce crezi?”

— Eu nu cred că oamenii pot vorbi cu animalele. Cu delfinii, poate. Sau, prin semne, cu cimpanzeii.

„Ce crezi despre bunicul tău?”

— Nu mă gândesc la el.

A apăsat *Play* şi a mai ascultat o dată mesajele şi eu din nou am apăsat *Stop,* după ce s-a terminat şi al cincilea mesaj.

A scris: „Pare calm în ultimul mesaj”.

I-am spus:

— Am citit ceva în *National Geographic* despre cum, când un animal crede că va muri, se panichează şi-ncepe s-o ia razna. Dar când *ştie* că va muri, atunci devine foarte, foarte calm.

„Poate că n-a vrut să-ţi faci griji.”

Poate. Poate că n-a spus că mă iubeşte *tocmai fiindcă* mă iubea. Dar asta nu era o explicaţie destul de bună. Am spus:

— Trebuie să aflu cum a murit.

A dat câteva pagini înapoi şi mi-a arătat: „De ce?”

— Ca să nu mai tot inventez cum a murit. Eu inventez mereu.

A dat iar înapoi şi mi-a arătat: „îmi pare rău”.

— Am găsit pe Internet nişte înregistrări video cu oameni în plină cădere. Erau pe un site portughez, unde am găsit o mulţime de chestii pe care aici nu le-au arătat, chiar dacă aici s-au întâmplat. De fiecare dată când vreau să-ncerc să aflu cum a murit tati, trebuie să folosesc un program de traducere şi să aflu cum se spun diverse lucruri în alte limbi, de exemplu „septembrie”, care e „Wrzesien”, sau „oameni aruncându-se din clădiri în flăcări”, ceea ce se spune „Menschen, die aus brennenden Gebäuden springen”. Apoi dau o căutare pe Google după aceste cuvinte. Mă înfurie teribil că oamenii din toată lumea ştiu lucruri pe care eu nu le pot şti, pentru că s-au întâmplat *aici* şi mi s-au întâmplat *mie,* aşa că de ce nu ar fi *ale mele*? Am printat nişte cadre din înregistrările video ale portughezilor şi le-am examinat extrem de aproape. Un singur corp ar putea fi al lui. E îmbrăcat aşa cum era el şi, când măresc imaginea, când pixelii se fac atât de mari încât nu mai arată ca un om, uneori îi pot distinge ochelarii. Sau cred că pot. Dar probabil că nu pot. Doar că vreau să fie el.

„Vrei ca el să fi sărit?”

— Vreau să nu mai inventez. Dacă aş şti cum a murit, exact cum a murit, n-ar mai trebui să inventez cum a murit el într-un lift blocat între etaje, cum s-a întâmplat cu unii oameni, şi n-ar mai trebui să mi-l imaginez încercând să coboare pe o scară exterioară, cum am văzut eu

într-un filmuleţ că făcea cineva, pe un site polonez, sau încercând să folosească o faţă de masă pe post de paraşută, cum chiar au făcut unii dintre cei de la restaurant. Sunt atât de multe feluri de-a muri, trebuie doar să aflu ce s-a întâmplat cu el.

Şi-a întins palmele, ca şi când ar fi vrut să i le prind într-ale mele.

— Astea sunt tatuaje?

Şi-a închis palma dreaptă. Am dat câteva pagini înapoi şi i-am arătat: „De ce?" Şi-a retras mâinile şi a scris: „Mi-e mai uşor aşa. În loc să scriu tot timpul «da» şi «nu», îmi pot arăta mâinile".

— Dar de ce numai DA şi NU?

„Nu am decât două mâini."

— Dar „Mă mai gândesc" sau „Probabil" sau „E posibil"?

A închis ochii şi s-a concentrat timp de câteva secunde. Apoi a ridicat din umeri, aşa cum făcea şi tati.

— Dintotdeauna ai fost aşa?

Şi-a deschis palma dreaptă.

— Atunci de ce nu vorbeşti?

A scris: „Nu pot".

— De ce nu?

A arătat spre „Nu pot".

— Ai coardele vocale rupte sau ceva de felul ăsta? „Ceva e rupt."

— Când ai vorbit ultima oară?

„Cu mult, mult timp în urmă."

— Care a fost ultimul cuvânt pe care l-ai spus?

A dat câteva pagini înapoi şi mi-a arătat: „Eu".

— *„Eu"* a fost ultimul cuvânt pe care l-ai spus?

Şi-a deschis palma stângă.

— Dar poate fi socotit un cuvânt?

A ridicat din umeri.

— Încerci să vorbeşti?

„Ştiu ce se va întâmpla."

— Ce?

A dat înapoi la „Nu pot".

— Încearcă.

„Acum?"

— Încearcă să spui ceva.

A ridicat din umeri.

— Te rog, am spus.

A deschis gura şi şi-a dus degetele la gât. Tremurau, la fel ca degetele domnului Black când căuta o biografie dintr-un singur cuvânt, dar nu ieşea niciun sunet, nici măcar unul urât, nici măcar o răsuflare.

L-am întrebat:

— Ce încerci să spui?

A dat paginile şi mi-a arătat: „îmi pare rău”.

— E OK, am spus. Poate chiar ai coardele vocale rupte. Ar trebui să mergi la un specialist. Ce voiai să spui? l-am întrebat.

Mi-a arătat: „îmi pare rău”.

Am întrebat:

— Pot să fac o poză cu mâinile dumitale?

Şi-a pus palmele în poală, deschise ca o carte.

DA şi NU.

Am focalizat cu camera foto a bunicului.

Îşi ţinea mâinile extrem de nemişcate.

Am făcut poza.

I-am spus:

— Acum o să mă duc acasă.

Şi-a luat caietul şi a scris: „Şi bunica?”

— Spune-i că vorbim mâine.

Când am ajuns la jumătatea străzii, am auzit un zgomot ca o bătaie din palme în spatele meu, care semăna cu zgomotul de aripi al păsărilor de la fereastra domnului Black. M-am întors şi chiriaşul stătea în uşa blocului. Şi-a dus mâna la gât şi a deschis gura, ca şi când ar fi încercat din nou să vorbească.

I-am strigat:

— Ce încerci să spui?

A scris ceva în caietul lui şi l-a ridicat, dar nu vedeam până acolo, aşa că am alergat înapoi la el. Scria: „Te rog, nu-i spune bunicii tale că ne-am întâlnit”.

— Nu-i spun, dacă nici dumneavoastră nu-i spuneţi, am zis şi nici măcar nu mi-am pus întrebarea cea mai evidentă, anume de ce voia *el* să ţină lucrul ăsta secret.

A scris: „Dacă ai vreodată nevoie de mine, aruncă pietricele în fereastra camerei de oaspeţi. O să cobor şi ne întâlnim la felinar”.

— Mersi, am spus.

Deşi, în sinea mea, mă gândeam: *De ce-aş avea vreodată nevoie*

de tine?

Nu voiam decât să dorm în noaptea aceea, dar n-am putut decât să inventez.

Ce-ar fi să existe nişte avioane îngheţate, care să fie la adăpost de rachetele care detectează căldura?

Ce-ar fi ca toate barierele de la intrarea în metrou să fie şi detectoare de radiaţii?

Ce-ar fi să existe nişte ambulanţe incredibil de lungi, care să facă legătura între fiecare clădire și spital?

Dar ce-ar fi nişte paraşute în glugi?

Dar ce-ar fi să existe nişte arme care să aibă în mânere senzori care să detecteze dacă eşti furios şi, dacă eşti, să nu te lase să tragi, chiar dacă eşti poliţist?

Dar nişte pelerine Kevlar?

Dar nişte zgârie-nori făcuţi din mai multe părţi mobile, ca să se poată reconstrui atunci când e nevoie, şi care să-şi deschidă nişte găuri în mijloc, ca să treacă avioanele pe-acolo?

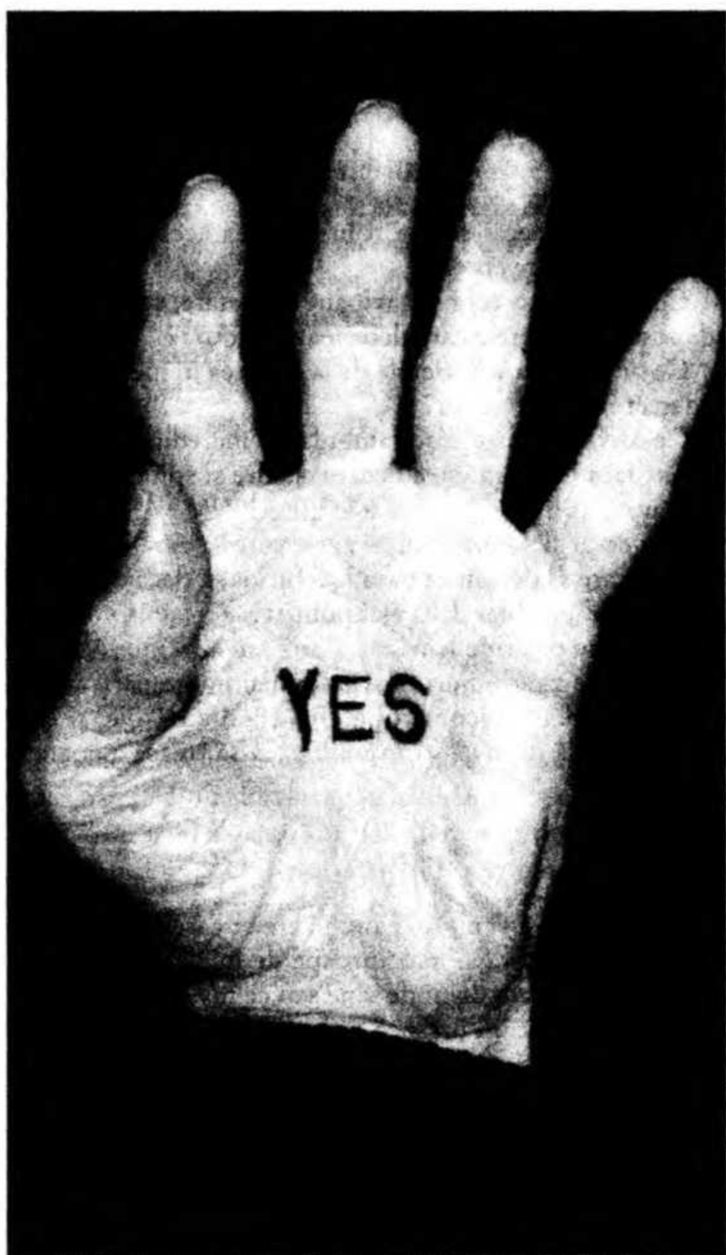
Ce-ar fi…

Ce-ar fi…

Ce-ar fi…

Şi atunci mi-a venit un gând în creier care nu era ca celelalte gânduri. Era şi mai aproape de mine şi se auzea şi mai tare. Nu ştiam de unde vine sau ce înseamnă sau dacă îmi place sau dacă îl urăsc. S-a deschis ca un pumn sau ca o floare.

Ce-ar fi să dezgrop sicriul gol al lui tati?

YES

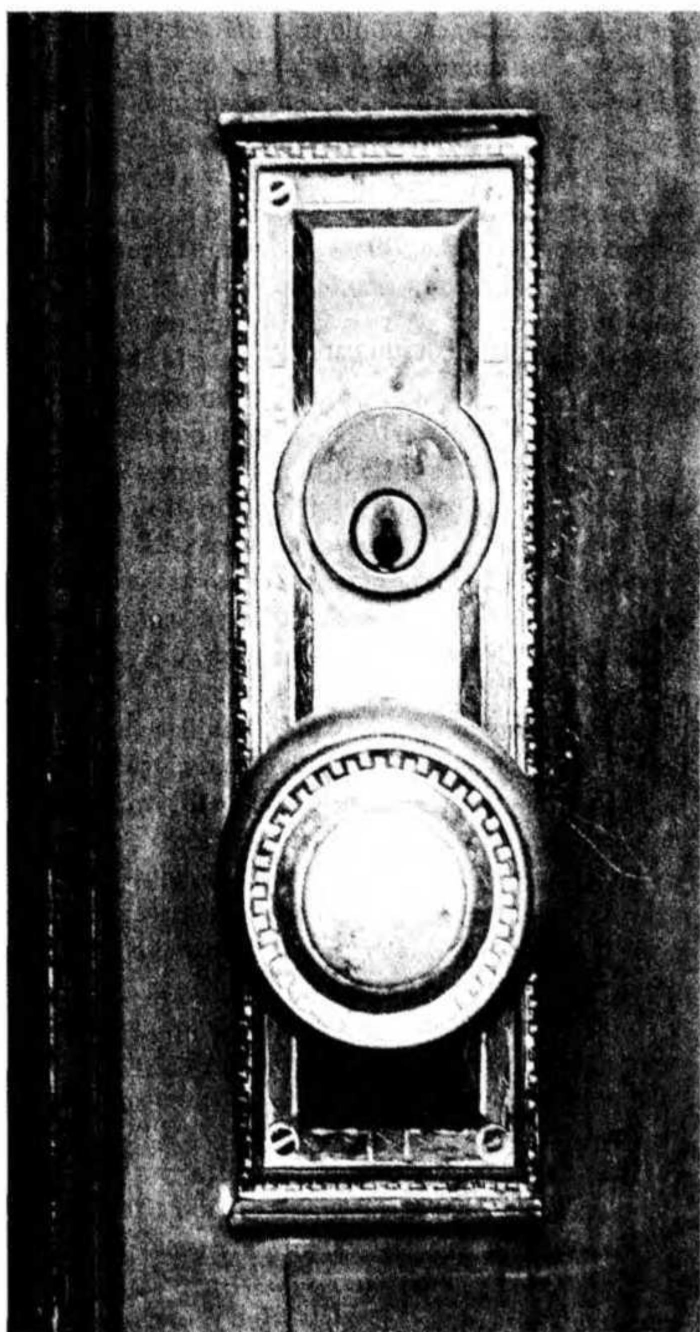

NO

DE CE NU SUNT ACOLO UNDE EŞTI TU
9/11/03

Nu vorbesc, îmi pare rău.

Numele meu e Thomas.

Îmi pare rău.

Tot îmi pare rău.

Copilului meu: am scris ultima mea scrisoare în ziua în care ai murit şi am crezut că nu-ţi voi mai scrie niciodată niciun cuvânt, m-am înşelat amarnic asupra multor lucruri pe care le-am crezut, de ce sunt oare surprins că am stiloul în mână astă-seară? Scriu aşteptând să mă întâlnesc cu Oskar, în mai puţin de-o oră o să închid acest caiet și-o să-l găsesc sub felinarul din stradă, o să mergem la cimitir, la tine, tatăl tău și fiul tău, așa s-a întâmplat. În urmă cu aproape doi ani, am lăsat la portarul mamei tale un bilet. Am privit de vizavi cum a oprit limuzina, ea a coborât, a atins uşa, se schimbase atât de mult, dar tot am recunoscut-o, i se schimbaseră mâinile, dar felul în care atingea lucrurile era acelaşi, a intrat în clădire cu un băieţel, n-am văzut dacă portarul i-a dat biletul meu, nu i-am văzut reacţia, băieţelul a ieşit şi a intrat în clădirea de vizavi. Am privit-o în acea noapte cum stătea cu palmele lipite de fereastră, am mai lăsat un bilet la portar: „Vrei să mă mai vezi sau plec?" A doua zi dimineaţă era un bilet la fereastră: „Nu pleca", lucru care însemna ceva, dar nu însemna „Vreau să te mai văd". Am luat un pumn de pietricele şi i le-am aruncat în fereastră, nu s-a întâmplat nimic, am mai aruncat câteva, dar ea n-a venit la fereastră, am scris în caietul meu: „Vrei să mă mai vezi?", am rupt pagina şi i-am dat-o portarului, m-am întors a doua zi dimineaţă, nu voiam să-i fac viaţa mai grea decât era deja, dar nici nu voiam să renunţ, la fereastră era un bilet: „Nu vreau să vreau să te mai văd", ceea ce însemna ceva, dar nu însemna da. Am adunat nişte pietricele de pe stradă şi am aruncat cu ele în geam, sperând că mă va auzi şi că va ști ce voiam să-i transmit, am aşteptat, ea nu a ieşit la fereastră, am scris un bilet: „Ce să fac?" şi i l-am dat portarului, el a spus: „O să mă asigur că-l primeşte", nu puteam să spun „Mulţumesc". M-am întors a doua zi dimineaţă, la fereastra ei era un bilet, primul bilet, „Nu pleca", am adunat pietricele, am aruncat cu ele, au făcut zgomot ca degetele care bat în geam, am scris un bilet: „Da sau nu?", cât timp avea să continue? A doua zi am găsit o piaţă pe Broadway şi am cumpărat un măr, dacă nu mă voia, plecam, nu știam unde să mă duc, dar m-aş fi întors şi-aş fi plecat, nu era niciun bilet la fereastra ei, aşa că am aruncat cu mărul, crezând că sticla va cădea fărâmiţe deasupra mea, nu mi-era frică de cioburi,

mărul a trecut prin fereastra ei, a ajuns în casă, portarul stătea în faţa clădirii, a spus: „Ai noroc că era deschisă, amice”, dar ştiam că nu am noroc, mi-a dat o cheie. Am urcat cu liftul, uşa era deschisă, mirosul mi-a readus în minte ceea ce timp de patruzeci de ani mă chinuisem să nu-mi amintesc, dar nici nu reuşisem să uit. Mi-am băgat cheia în buzunar, „Numai în camera de oaspeţi!” a strigat ea din dormitorul nostru, camera în care dormeam și visam și făceam dragoste. Așa ne-am început cea de-a doua viaţă împreună… Când am coborât din avion, după unsprezece ore de călătorie și patruzeci de ani de depărtare, cineva mi-a luat paşaportul şi m-a întrebat care era scopul vizitei, am scris în caiet: „Să jelesc”, iar apoi: „Să jelesc încerc să trăiesc”, mi-a aruncat o privire şi m-a întrebat dacă eu consideram asta afacere sau plăcere, am scris: „Niciuna, nici alta”. „Cât timp estimaţi că veţi jeli sau veţi încerca să trăiţi?” Am scris: „Pentru tot restul vieţii”. „Deci vreţi să rămâneţi?” „Atât cât pot”. „Vorbim despre un weekend sau despre un an?” N-am scris nimic. Omul a spus: „Următorul”. Am privit cum se învârt genţile în carusel, în fiecare din ele aflându-se obiectele cuiva, am văzut copii trecând o dată şi ne-o dată, vieţi posibile, am urmat săgeţile pentru cei care nu aveau nimic de declarat și asta m-a făcut să vreau să râd, dar am rămas tăcută Unul dintre paznici mi-a cerut să mă dau la o parte, „Aveţi destule valize pentru cineva care nu are nimic de declarat”, a spus, eu am dat din cap, ştiind că aceia care nu au nimic de declarat cară după ei cele mai multe lucruri, mi-am deschis valizele ca să le vadă, „Multă hârtie”, a spus, i-am arătat palma stângă, „Adică, aveţi chiar foarte multă hârtie”. Am scris: „Sunt scrisori către fiul meu. Nu am fost în stare să i le trimit cât timp era în viaţă. Acum a murit. Nu vorbesc. Îmi pare rău”. Paznicul s-a uitat la un alt paznic și și-au zâmbit, nu mă deranjează dacă stârnesc zâmbete, sunt un preţ mic, m-au lăsat să trec, nu pentru că m-au crezut, ci pentru că nu au încercat să mă înţeleagă, am găsit un telefon public şi am sunat-o pe mama ta, ăsta era singurul meu plan, am făcut atât de multe presupuneri, că era încă în viaţă, că încă locuia în apartamentul pe care îl părăsisem cu patruzeci de ani în urmă, că va veni să mă ia şi că totul va începe să aibă sens, că vom jeli şi vom încerca să trăim, telefonul a sunat iar şi iar, că ne vom ierta pe noi înşine, a tot sunat, a răspuns o femeie: „Alo?” Am ştiut că ea era, vocea i se schimbase, dar răsuflarea îi era aceeaşi, pauzele dintre cuvinte erau aceleaşi, am apăsat „4, 3, 5, 5, 6”, ea a spus: „Alo?” Am întrebat: „4, 7, 4,

8, 7, 3, 2, 5, 9, 9, 6, 8?” A spus: „Nu ai chiar un telefon de milioane. Alo?” Am vrut să-mi strecor mâna prin receptor, de-a lungul firului, până în camera ei, am vrut să ajung la DA, am întrebat: „4, 7, 4, 8, 7, 3, 2, 5, 5, 9, 9, 6, 8?” A spus: „Alo?” I-am spus: „4, 3, 5, 7!” „Ascultă”, a spus, „nu ştiu ce are telefonul tău, dar nu aud decât bipuri. De ce nu închizi şi mai încerci o dată?” Să mai încerc o dată? încercam să mai încerc o dată, asta făceam! Ştiam că nu-mi ajută la nimic, ştiam că nu voi ajunge nicăieri, dar am stat acolo, în mijlocul aeroportului, la începutul secolului, la sfârşitul vieţii mele, aşa că i-am spus tot: de ce plecasem, unde fusesem, cum aflasem de moartea ta, de ce mă întorsesem şi ce trebuia să fac cu timpul ce îmi mai rămăsese. I-am spus pentru că am vrut să mă creadă şi să înţeleagă şi pentru că am crezut că-i datoram asta, şi ei, şi mie, şi ţie, sau a fost mai degrabă vorba de egoism 3 Mi-am spart viaţa în litere, pentru iubire, am apăsat „5, 6, 8, 3”, pentru moarte, „3, 3, 2, 8, *4”,* când din bucurie se scade suferinţa, ce mai rămâne? Care este, m-am întrebat, suma vieţii mele? 6,9,6,2, 6, 3, 4, 7, 3, 5, 4, 3, 2, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, ’ 8, 2, 7,6,4, 8, 3, 3, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8, 6,3, 4, 6, 3, 6, 7, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7, 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6,3,8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8,7,8, 2,
7, 7, 4, 8, 3,9, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8!3,3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4! 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 9, 6, 3, 6, 6, 3, 4,6,5, 3, 5, 7! 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3,3,7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8,6,7, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 8, 3, 8, 8,
3, 3, 4, 6, 3, 6, 7, 3, 4, 6, 7, 7, 4, 8, 3, 3, 9, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 5,
4, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 5, 5, 2, 6, 9, 4, 6, 5, 7 6, 5, 4, 6! 5, 2, 6, 2,
6, 5, 9, 5, 2? 6, 9, 6, 2, 6, 5, 4, 7, 5, 5, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 4, 6, 2,
4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6! 4, 2, 2, 6, 5,
4, 2, 5, 7, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 2, 6, 5, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 6, 2,
7, 8, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4,
5, 2, 4, 7, 2, 2, 7, 2, 4, 6, 5, 5, 5, 2, 6, 5, 4, 6, 5, 6, 7, 5, 4! 4,
3, 2, 4, 3, 3, 6, 3, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5,
3! 2, 2, 3, 3, 6, 3, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 3, 6, 3, 4, 3? 5, 6, 8, 3? 5,
3, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 3, 8, 2, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 3, 3,
4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 8, 8, 6, 3, 4,
6, 3! 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 9, 2, 4, 5, 2, 6! 5, 6, 2, 7, 8, 7, 8, 31, 6, 9, 4, 1, 2, 7, 2, 6, 9, 7, 1, 2, 5, 8, 9, 6, 2, 7, 8, 6, 3, 4, 5,
6, 9, 8, 5, 6, 2, 3, 1, 4, 7, 8, 8, 9, 9, 6, 2, 2, 5, 6, 2, 7, 8, 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6,

2, 6, 3, 4, 5, 8,7,8, 2, 7, 7, 4, 8, 3,9, 2, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6,
7, 8, 4, 6, 3, 3, 3, 8! 4, 3, 2, 4, 7, 7, 6, 7, 8, 4! 6, 3, 3, 3, 8, 6,
3, 9, 6, 3, 6, 6, 3, 4, 6, 5, 3, 5, 7! 6, 4, 3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6,
3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4, 5, 8, 7, 8, 2,
7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 7, 7, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2, 4, 7, 6, 6,
7, 8, 4, 6, 8, 3, 8, 8, 6, 3, 4, 6, 3, 6, 7, 3, 6, 2, 7, 8, 4, 6, 7, 7,
4, 8, 3, 3, 9, 8, 8, 4, 3, 2, 4, 5, 7, 6, 7, 8, 4, 6, 3, 5, 5, 2, 6, 9,
4, 6, 5, 7 6, 5, 4, 6! 5, 2, 6, 2, 6, 5, 9, 5, 2? 6, 9, 6, 2, 6, 5, 4,
7, 5, 5, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 4, 6, 2, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5,
2, 9, 2, 4, 5, 2, 6! 4, 2, 2, 6, 5, 4, 2, 5, 7, 4, 5, 2, 5, 2, 6, 2, 6,
5, 4, 5, 2, 7, 2, 2, 7, 7, 4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2! 7, 2, 2, 7, 7,
4, 2, 5, 5, 2, 2, 2, 4, 5, 2, 4, 7, 2, 2, 7, 2, 4, 6, 5, 5, 5, 2, 6, 5,
4, 6, 5, 6, 7, 5, 4! 4, 3, 5, 6, 8, 3? 5, 3, 6, 3, 5, 8, 6, 2, 6, 3, 4,
5, 8, 3, 8, 2, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8! 3, 3, 4, 8, 3, 3, 2, 8, 3, 4, 3, 2,
3, 2, 2, 6, 7, 4, 2, 5, 6, 3, 8, 7, 2, 6, 3, 4, 3? 5, 7, 6, 3, 5, 8, 6, 2,6,3,4,5,8,7,8,2,7,7,4,8!”

Mi-a luat mult timp, nu ştiu exact cât, să fi fost minute, ore, mi-a obosit inima, la fel şi degetul, încercam să distrug zidul dintre mine şi viaţa mea, tastă cu tastă, nu mai aveam fise sau poate că ea închisese, am sunat din nou: „4,7,4, 8, 7, 3, 2, 5, 5, 9, 9, 6, 8?” Ea a spus: „E o glumă?” O glumă, nu era o glumă, ce să fie glumă, ce să fie glumă? A închis, eu am sunat din nou, „8, 4, 4, 7, 4, 7, 6, 6, 8, 2, 5, 6, 3!” A întrebat: „Oskar?” Atunci i-am auzit pentru prima oară numele… Eram în gara din Dresda când am pierdut totul pentru a doua oară, îţi scriam o scrisoare pe care ştiam că nu o voi trimite niciodată, uneori stăteam şi scriam acolo, uneori stăteam aici, alteori la Grădina Zoologică, nu-mi păsa de nimic în afară de scrisoarea pe care ţi-o scriam, nu mai exista nimic altceva, era ca atunci când mă duceam la Anna, ţinând capul în pământ, ascunzându-mă de lume, de-asta am şi dat nas în nas cu ea, de-asta n-am observat că oamenii se adunau în faţa televizoarelor. Abia când a lovit al doilea avion şi când cineva, care nu voia să strige, a strigat, mi-am ridicat privirea, erau de-acum sute de oameni strânşi în faţa televizoarelor, de unde veniseră? M-am ridicat şi m-am uitat, nu am înţeles ce vedeam pe ecran, să fie vreo reclamă, un film nou? Am scris: „Ce s-a întâmplat?” şi i-am arătat unui tânăr om de afaceri care se uita la televizor, care a sorbit din cafea şi a spus: „Nu ştie nimeni încă”, mă bântuie cafeaua lui, mă bântuie „încă” acela pe care l-a rostit. Am stat acolo în picioare, un om din mulţime, mă uitam doar la imagini sau

se întâmpla ceva mai important? Am încercat să număr etajele de sub locul unde lovise avionul, focul trebuie să fi cuprins clădirile, am ştiut că oamenii aceia nu mai puteau fi salvaţi, şi câţi oameni erau în avioane şi câţi erau pe stradă, mă gândeam şi mă tot gândeam. În drum spre casă, m-am oprit în faţa unui magazin de electronice, la toate televizoarele, mai puţin unul, erau imagini cu clădirile, aceleaşi imagini, iar şi iar, ca şi când întreaga lume s-ar fi repetat, pe trotuar se strânsese o mulţime de oameni, la un televizor din margine era o emisiune despre natură, un leu mânca un flamingo, mulţimea a devenit gălăgioasă, cineva, care nu voia să strige, a strigat, pene roz, m-am uitat la unul dintre celelalte televizoare şi nu mai era decât o clădire, o sută de plafoane se transformaseră într-o sută de podele, care se transformaseră în nimic, eram singurul căruia îi venea să creadă, cerul era plin de hârtii, pene roz. Cafenelele erau pline în acea după-amiază, oamenii râdeau, în faţa cinematografelor erau cozi, mergeau să vadă comedii, lumea e atât de mare şi de mică, în acelaşi moment eram aproape şi departe. În zilele şi săptămânile care au urmat, am citit listele morţilor în ziare: mamă a trei copii, student în anul doi, suporter al echipei Yankees, avocat, frate, comerciant de obligaţiuni, magician de weekend, farsor, soră, filantrop, fiu mijlociu, iubitor de câini, om de serviciu, copil unic, întreprinzător, chelneriţă, bunic a paisprezece nepoţi, infirmieră autorizată, contabil, stagiar, saxofonist de jazz, unchi senil, rezervist în armată, poet insomniac, soră, spălător de geamuri, jucător de Scrabble, pompier voluntar, tată, tată, mecanic de lifturi, degustător de vinuri, manager, secretară, bucătar, contabil, vicepreşedinte executiv, ornitolog amator, tată, spălător de vase, veteran din Vietnam, proaspătă mămică, cititor înrăit, copil unic, şahist de competiţie, antrenor de fotbal, frate, analist, maestru de centură neagră, ofiţer secund, partener de bridge, arhitect, instalator, responsabil de relaţii publice, tată, artist rezident, urbanist, proaspăt căsătorit, bancher de investiţii, bucătar-şef, inginer electronist, proaspăt tătic care răcise în acea dimineaţă şi se gândise să nu meargă la serviciu… şi apoi, într-o zi, am văzut, Thomas Schell, primul meu gând a fost acela că am murit. „Lasă în urmă o soţie şi un fiu”, m-am gândit, fiul meu, m-am gândit, nepotul meu, m-am gândit şi m-am gândit şi m-am gândit, după care m-am oprit… Când avionul a început să coboare şi am văzut Manhattan-ul pentru prima oară după patruzeci de ani, nu ştiam dacă urc sau cobor, luminile erau stele, n-am

recunoscut nicio clădire, i-am spus omului aceluia: „Să jelesc încerc să trăiesc”, n-am declarat nimic, am sunat-o pe mama ta, dar n-am putut să mă fac înţeles, am sunat din nou, ea a crezut că e o glumă, am sunat din nou, ea a întrebat: „Oskar?” M-am dus la standul de reviste şi am mai luat câteva fise, am sunat şi am tot sunat, am mai încercat o dată, a sunat, am aşteptat şi am încercat din nou, m-am aşezat pe jos, neştiind ce se va întâmpla în continuare, am mai încercat o dată, „Bună ziua, aţi sunat la locuinţa familiei Schell. Vorbesc ca un robot, deşi sunt chiar eu la telefon. Dacă vreţi să vorbiţi cu mine sau cu bunica, începeţi, vă rog, la semnalul sonor pe care îl voi face imediat. Biiiiip! Alo?” Era vocea unui copil, a unui băieţel. „Acum sunt chiar eu. Sunt aici. Bonjour.” Am închis. Bunica? Aveam nevoie de timp de gândire, cu taxiul era prea repede, la fel şi cu autobuzul, de ce mă temeam? Am pus valizele într-un cărucior şi am pornit, am fost uimit că nu a încercat nimeni să mă oprească, nici măcar atunci când am ieşit cu căruciorul în stradă, cu fiecare pas se făcea din ce în ce mai lumină şi mai cald şi după numai câteva minute mi-a fost limpede că nu mă voi descurca, am deschis una dintre valize şi am scos un teanc de scrisori, „Copilului meu”, erau din 1977, „Copilului meu”, „Copilului meu”, m-am gândit să le presar pe lângă mine, să fac o cărare de lucruri pe care nu ţi le-am putut spune, aşa greutatea aceea ar fi devenit suportabilă, dar n-am putut, trebuia ca toate să ajungă la tine, la copilul meu. Am chemat un taxi, când am ajuns la mama ta se făcuse deja târziu, trebuia să găsesc un hotel, aveam nevoie de mâncare şi de un duş şi de timp de gândire, am rupt o pagină şi am scris: „îmi pare rău”, i-am dat-o portarului, a spus: „Pentru cine e?” Am scris: „Dnei Schell”, el a spus: „Nu e nicio doamnă Schell”, am scris: „Ba este”, a spus: „Credeţi-mă, aş şti dacă ar locui vreo doamnă Schell în această clădire”, dar îi auzisem vocea la telefon, poate că se mutase şi-şi păstrase numărul, cum aveam s-o găsesc, îmi trebuia o carte de telefon. Am scris „3D” şi i-am arătat portarului. A spus: „Dna Schmidt”, am luat din nou caietul şi am scris: „Acesta era numele ei de domnişoară”…Locuiam în camera de oaspeţi, îmi lăsa mâncarea la uşă, îi auzeam paşii şi uneori mi se părea că aud buza unui pahar lipindu-se de uşă, să fi fost paharul din care beam odată apă, să-ţi fi atins el vreodată buzele? Mi-am găsit caietele de dinainte de-a pleca, erau puse înăuntrul vechii pendule, aş fi crezut că le-a aruncat, dar ea le-a păstrat, multe erau goale şi multe erau pline, le-am răsfoit, am găsit caietul din după-amiaza când ne-am întâlnit şi pe cel de-a doua zi după

căsătoria noastră, am găsit primul Loc al Nimicului și ultima oară când ne-am plimbat în jurul bazinului, am găsit poze cu balustrade și chiuvete și șeminee, deasupra unui teanc stătea caietul, de când încercasem să plec prima oară, „N-am fost întotdeauna tăcut, odată vorbeam și vorbeam și tot vorbeam”. Nu știu dacă a început să-i pară rău pentru mine sau pentru ea, dar a început să-mi facă vizite scurte, mai întâi nu spunea nimic, doar deretica prin cameră, lua cu mătura pânzele de păianjen de prin colţuri, aspira covorul, îndrepta ramele fotografiilor și apoi, într-o bună zi, în timp ce ștergea praful de pe noptieră, a spus: „Te pot ierta pentru că ai plecat, dar nu și pentru că te-ai întors”, a ieșit și a închis ușa în urma ei, n-am mai văzut-o trei zile după aceea, apoi a fost ca și când nu s-ar fi spus nimic, a înlocuit becul care funcţiona perfect, ridica obiecte și le punea la loc, a spus: „N-am să-mi împart durerea cu tine”, a închis ușa în urma ei, eram prizonier sau paznic? Vizitele ei au devenit din ce în ce mai lungi, n-am avut nicio discuţie, nu-i plăcea să se uite la mine, dar ceva se întâmpla, ne apropiam sau ne îndepărtam, mi-am încercat norocul, am întrebat-o dacă ar vrea să-mi pozeze, ca atunci când ne-am întâlnit prima oară, a deschis gura și n-a ieșit nimic, mi-a atins mâna stângă, pe care nu-mi dădusem seama că o ţineam încleștată, oare ăsta era felul ei de a spune da sau de a mă atinge? Am mers la magazinul de materiale pentru artiști plastici și am cumpărat niște lut, nu mi-am putut ţine mâinile acasă, pastelurile în cutii lunguiețe, cuţitele pentru paletă, hârtia manuală atârnată în suluri, am testat fiecare mostră, mi-am scris numele cu tuburi de ulei albastru și verde, cu creioane portocalii și cu cărbune, m-am simţit ca și când aș fi semnat contractul vieţii mele. Am stat acolo mai bine de o oră, deși nu am cumpărat decât vreo câteva bucăţi de lut, când m-am întors acasă, mă aștepta în camera de oaspeţi, stătea lângă pat, îmbrăcată într-un halat: „Ai făcut vreo sculptură cât timp ai fost plecat?” I-am arătat mâna dreaptă, „Te-ai gândit la sculpturi? Le-ai făcut în minte?” I-am arătat mâna stângă, ea și-a scos halatul și s-a dus pe canapea, nu puteam s-o privesc, am scos lutul din pungă și l-am pregătit pe planșetă, „Pe mine m-ai sculptat vreodată în minte?” Am scris: „Cum vrei să pozezi?” Mi-a spus că toată ideea era ca eu să aleg, am întrebat-o dacă mochetele erau noi, a spus: „Uită-te la mine”, am încercat, dar n-am putut, a spus: „Uită-te la mine sau pleacă. Dar nu rămâne aici uitându-te la altceva”. Am rugat-o să se întindă, dar nu era bine așa, am rugat-o să stea în capul oaselor, nu era bine,

încrucişează-ţi mâinile, întoarce-ţi capul de la mine, nimic nu era bine, a spus: „Arată-mi cum”, m-am dus la ea, i-am desfăcut părul, i-am apăsat umerii, voiam s-o ating peste toate distanţele, a spus: „Nu m-a atins nimeni de când ai plecat. Nu aşa”. Mi-am retras mâna, mi-a luat palma în mâinile ei şi mi-a pus-o înapoi pe umăr, n-am ştiut ce să spun, a întrebat: „Dar pe tine?” Ce sens ar avea o minciună, dacă nu acela de a proteja ceva? I-am arătat mâna stângă. „Cine te-a atins?” Caietul era plin, aşa că am scris pe perete: „Am vrut atât de mult să am o viaţă”. „Cine?” Nu mi-a venit să cred câtă sinceritate mi-a traversat mâna şi mi-a ieşit prin stilou, „Am plătit pentru asta”. Nu s-a mişcat, „Erau drăguţe?” „Nu asta era ideea.” „Dar erau?” „Unele.” „Şi tu doar le dădeai bani şi asta era tot?” „îmi plăcea să vorbesc cu ele. Vorbeam despre tine.” „Asta ar trebui să mă facă să mă simt bine?” M-am uitat la lut. „Le-ai spus că eram însărcinată când ai plecat?” I-am arătat mâna stângă. „Le-ai spus despre Anna?” I-am arătat mâna stângă. „Ai ţinut la vreuna din ele?” M-am uitat la lut, ea a spus: „îmi place că-mi spui adevărul” şi mi-a luat mâna de pe umăr şi mi-a pus-o între picioarele ei, nu a întors capul, nu a închis ochii, se uita fix la mâinile noastre împletite între picioarele ei, am simţit că ucideam ceva, mi-a desfăcut cureaua şi mi-a descheiat pantalonii, i-am simţit mâna în chiloţii mei, „Sunt emoţionat”, am spus printr-un zâmbet, „E OK”, a spus ea, „îmi pare rău”, am spus printr-un zâmbet, „E OK”, a spus, a închis uşa în urma ei, apoi a deschis-o şi a întrebat: „M-ai sculptat vreodată în minte?”... Nu sunt destule pagini în acest caiet ca să-ţi spun tot ce trebuie să-ţi spun, aş putea să scriu mai mărunt, aş putea îndoi paginile, să le fac duble, aş putea să scriu peste ce am scris deja, şi apoi? în fiecare săptămână venea cineva în apartament, auzeam cum se deschide uşa şi paşi, nişte paşi mici, auzeam voci, vocea unui copil, aproape ca un cântec, era vocea pe care o auzisem când sunasem de la aeroport, stăteau de vorbă ore-n şir, într-o seară am întrebat-o, când a venit să-mi pozeze, cine o tot vizita, a spus: „Nepotul meu”. „Am un nepot.” „Nu”, a spus, „eu am un nepot”. „Cum îl cheamă?” Am mai încercat o dată, ne-am dat jos hainele unul altuia, cu încetineala oamenilor care ştiu ce uşor ţi se poate dovedi că te înşeli, s-a întins pe pat cu faţa în jos, avea talia înroşită de la pantalonii care nu o mai încăpeau de ani buni, pe coapse avea cicatrice, i le-am masat cu DA şi NU, a spus: „Nu te uita la nimic altceva”, i-am desfăcut picioarele, a tras aer în piept, mă uitam la partea ei cea mai intimă, iar ea nu mă vedea

cum o privesc, mi-am strecurat mâna sub ea, și-a îndoit genunchii, am închis ochii, a spus: „Aşază-te deasupra mea”, nu aveam pe ce să scriu că sunt emoţionat, a spus: „Aşază-te deasupra mea”. Mi-era frică să n-o strivesc, a spus: „Tu, tot, peste mine, toată”, m-am afundat în ea, a spus: „Asta voiam”, de ce n-am putut lăsa lucrurile aşa, de ce a trebuit să mai scriu ceva, ar fi trebuit să-mi frâng degetele, am luat un stilou de pe noptieră şi mi-am scris pe braţ: „Pot să-l văd?” S-a întors, m-am revărsat lângă ea, „Nu”. Am implorat-o cu mâinile. „Nu.” „Te rog.” „Te rog.” „N-am să-i spun cine sunt. Vreau doar să-l văd.” „Nu.” „De ce nu?” „Aşa.” „Aşa ce?” „Aşa, pentru că eu i-am schimbat scutecele. Şi pentru că n-am putut să dorm pe burtă timp de doi ani. Şi l-am învăţat să vorbească. Şi am plâns odată cu el. Şi când era prost dispus, la mine ţipa.” „O să m-ascund în dulap şi o să-l privesc prin gaura cheii.” M-am gândit că va spune nu, a spus: „Dacă te vede vreodată, înseamnă că m-ai trădat”. Îi era milă de mine, voia doar să sufăr? A doua zi dimineaţă, m-a dus la dulapul de haine, care dă spre camera de zi, a intrat împreună cu mine, am stat acolo toată ziua, deși știam că nu va veni decât după-amiază, era prea strâmt, aveam nevoie de mai mult spaţiu între noi, aveam nevoie de Locuri ale Nimicului, a spus: „Aşa m-am simţit, numai că tu nu erai aici”. Ne-am uitat tăcuţi unul la altul câteva ore bune. Când a sunat soneria, a mers să-i deschidă, eu stăteam în patru labe, ca să pot privi pe gaura cheii, am văzut uşa deschizându-se, pantofii aceia albi, „Oskar!” a spus ea, luându-l în braţe, „Sunt OK”, a spus, cântecul acela, în vocea lui mi-am auzit propria voce și pe cea a tatălui meu și a bunicului meu, era prima oară când îţi auzeam vocea, „Oskar!” a spus ea din nou, luându-l din nou în braţe, i-am văzut chipul, avea ochii Annei, „Sunt OK”, a spus el din nou, a întrebat-o unde fusese, „Stăteam de vorbă cu chiriaşul”, a spus. „Chiriaşul?” „Mai e aici?” a întrebat, „Nu”, a spus ea, „a trebuit să facă nişte comisioane”. „Dar cum a ieşit din casă?” „A plecat exact înainte să vii tu.” Ştia despre mine, nu ştia cine sunt, dar ştia că e cineva acolo şi că ea nu spune adevărul, simţeam asta în vocea lui, în vocea mea, în vocea ta, trebuia să vorbesc cu el, dar ce să-i spun? Sunt bunicul tău, te iubesc, îmi pare rău? Poate că trebuia să-i spun toate lucrurile pe care nu ţi le-am putut spune ţie, să-i dau lui toate scrisorile menite ochilor tăi. Dar ea nu mi-ar îngădui asta niciodată, iar eu n-aş trăda-o, aşa că am început să caut alte căi… Ce-o să mă fac, am nevoie de mai mult spaţiu, sunt lucruri pe care trebuie să le spun, cuvintele mele se

împotriveau zidurilor de hârtie, a doua zi, mama ta a venit în camera de oaspeţi şi mi-a pozat, am modelat lutul cu DA şi NU, l-am făcut moale, i-am apăsat obrajii cu degetele mari, scoţându-i nasul în relief, lăsându-mi amprentele, i-am desenat pupilele, i-am accentuat sprâncenele, i-am scobit locul dintre buza inferioară şi bărbie, am luat un caiet şi m-am dus la ea. Am început să scriu despre locurile în care fusesem şi despre ce făcusem în tot timpul ăsta, cum îmi câştigasem pâinea, cu cine îmi petrecusem timpul, la ce mă gândisem şi ce ascultasem şi ce mâncasem, dar ea a rupt pagina din caiet, „Nu-mi pasă", a spus, nu ştiu dacă într-adevăr nu-i păsa ori era altceva la mijloc, pe următoarea pagină goală am scris: „Dacă vrei să afli ceva, îţi voi spune", a zis: „Ştiu că ţi-ar fi mai uşor dacă mi-ai povesti, dar nu vreau să ştiu nimic". Cum se poate una ca asta? Am rugat-o să-mi povestească despre tine, a spus: „Nu e fiul nostru, ci fiul meu", am rugat-o să-mi povestească despre fiul ei, a spus: „În fiecare an, de Ziua Recunoştinţei, făceam curcan şi plăcintă cu dovleac, mergeam în curtea şcolii şi îi întrebam pe copii ce jucării le plac. I le cumpăram lui. N-am permis nimănui să vorbească vreo limbă străină în casă. Dar tot a ajuns ca tine". „A ajuns ca mine?" „Totul era da sau nu." „A mers la facultate?" „L-am implorat să rămână aproape de mine, dar a plecat în California. Şi din punctul ăsta de vedere era ca tine." „Ce a studiat?" „Urma să se facă avocat, dar a preluat afacerea. Ura bijuteriile." „De ce n-ai vândut-o?" „L-am implorat. L-am implorat să se facă avocat." „Şi atunci, de ce?" „Voia să fie tatăl lui." îmi pare rău, dacă asta e adevărat, ultimul lucru pe care mi l-aş fi dorit ar fi fost ca tu să-mi semeni, am plecat pentru ca tu să fii tu. A spus: „A încercat să te găsească la un moment dat. I-am dat singura scrisoare pe care-ai trimis-o. Era obsedat de ea, o citea mereu. Nu ştiu ce-ai scris, dar l-a făcut să plece în căutarea ta". Pe următoarea pagină goală am scris: „Într-o zi am deschis uşa şi m-am pomenit cu el". „Te-a găsit?" „N-am vorbit despre nimic." „Nu ştiam că te-a găsit." „Nu mi-a spus cine e. Probabil că s-a emoţionat. Sau poate că m-a urât din clipa în care m-a văzut. S-a dat drept ziarist. A fost îngrozitor. A spus că scrie un articol despre supravieţuitorii din Dresda." „I-ai spus ce ţi s-a întâmplat în noaptea aceea?" „Asta scria în scrisoare." „Ce scria?" „N-ai citit-o?" „Nu mie mi-ai trimis-o." „A fost îngrozitor. Toate acele lucruri pe care nu i le puteam împărtăşi. Încăperea era plină de lucruri nespuse. Nu i-am spus că, după ce ai plecat, am încetat să mai mănânc, că am slăbit atât de mult încât apa

din cadă îmi rămânea în scobiturile dintre oase, de ce nu m-a întrebat nimeni cum de eram așa slăbănog? Dacă m-ar fi întrebat cineva, n-aş mai fi pus niciodată nimic în gură. „Dar dacă nu ţi-a spus că e fiul tău, de unde-ai știut?" „Am ştiut tocmai pentru că era fiul meu." Mi-a pus mâna pe piept, în dreptul inimii, eu am pus mâinile pe coapsele ei, am îmbrăţişat-o, ea mi-a descheiat pantalonii, „Sunt emoţionat", în ciuda voinţei mele, sculptura semăna din ce în ce mai mult cu Anna, a închis uşa în urma ei, deja nu mai am loc să scriu... Mi-am petrecut majoritatea timpului plimbându-mă prin oraş, începând să-l cunosc din nou, am mers la vechea Brutărie Columbiană, dar nu mai era acolo, în locul ei era un magazin cu produse la nouăzeci și nouă de cenţi, unde totul costa mai mult de nouăzeci şi nouă de cenţi. Am mers la croitoria unde mergeam să-mi strâmtez pantalonii, dar acolo era o bancă, unde aveai nevoie de cartelă ca să poţi intra, m-am plimbat ore-n şir în sus şi-n jos pe Broadway, acolo unde fusese o ceasornicărie, era acum un magazin cu casete video, acolo unde fusese o florărie, era acum un magazin cu jocuri video, unde fusese o măcelărie, era acum *sushi,* ce e *sushi* şi ce se întâmplă cu toate ceasurile stricate? Am stat ore bune la expoziţia de câini de lângă Muzeul de Istorie Naturală, am văzut un *pitbull,* un labrador, un *golden retriever*, eram singurul fără câine, mă gândeam şi mă tot gândeam, cum aş putea să fiu aproape de Oskar de la distanţă şi cum aş putea să fiu corect faţă de tine şi faţă de mama ta şi corect faţă de mine, am vrut să iau cu mine uşa dulapului, ca să mă pot uita mereu la el prin gaura cheii, am făcut cel mai bun lucru care-mi stătea-n putinţă. Am încercat să-i cunosc viaţa de la distanţă, când mergea la şcoală, când venea acasă, unde locuiau prietenii lui, la ce magazine îi plăcea să se ducă, l-am urmărit peste tot prin oraș, dar n-am trădat-o pe mama ta, pentru că niciodată nu mi-a simţit prezenţa. Am crezut c-o să continui aşa pentru totdeauna şi, totuşi, iată-mă, mi s-a demonstrat încă o dată că m-am înșelat. Nu-mi amintesc când mi s-a părut ciudat pentru prima oară faptul că ieşea foarte des, că-şi vizita atâţia vecini, de ce eram singurul cu ochii pe el, cum de mama lui îl lăsa să meargă singur prin oraş, aşa de departe şi aşa de singur? În fiecare sâmbătă şi duminică dimineaţa, ieşea din clădire însoţit de un bătrân şi mergeau prin oraş, băteau la diferite uşi, am făcut o hartă cu drumurile lor, dar nu i-am găsit logica, n-avea niciuna, oare ce făceau? Şi cine era bătrânul, un prieten, un profesor, un înlocuitor al bunicului absent? Și de ce nu

stăteau decât câteva minute în fiecare apartament, oare vindeau ceva, adunau informaţii? Şi ce ştia bunica lui, oare eram singurul care-şi făcea griji pentru el? O dată, după ce au ieşit dintr-o clădire din Staten Island, am aşteptat puţin şi am bătut la uşă, „Nu-mi vine să cred”, a spus femeia, „încă un vizitator!” „îmi pare rău”, am scris, „nu vorbesc. Cel care tocmai a plecat era nepotul meu. Îmi puteţi spune ce-a căutat la dumneavoastră?” Femeia mi-a spus: „Da’ ştiu că sunteţi o familie tare ciudată!” Mi-am zis: suntem o Familie. „Tocmai am vorbit la telefon cu mama lui.” Am scris: „De ce-a venit aici?” A spus: „în legătură cu cheia”. Am întrebat: „Ce cheie?” A spus: „De la încuietoare”. „Ce încuietoare?” „Nu ştiţi?” îl urmăream de opt luni şi vorbeam cu oamenii cu care vorbea el, încercam să aflu totul despre el aşa cum şi el încerca să afle totul despre tine, oare încerca să te găsească, la fel cum şi tu încercaseşi să mă găseşti, mi s-a frânt inima în mai multe bucăţi decât din câte era făcută, de ce nu pot oamenii să spună ce simt la timpul potrivit? Într-o după-amiază, l-am urmărit când mergea în centru, am stat faţă în faţă în metrou, bătrânul se uita la mine, oare ştia că eu eram cel care ar fi trebuit să stea lângă Oskar? Au intrat într-un magazin de cafea, la întoarcere i-am pierdut, aşa se întâmpla tot timpul, era greu să rămâi aproape fără a atrage atenţia asupra ta, iar eu n-aş fi trădat-o. Când m-am întors în Upper West Side, am intrat într-o librărie, încă nu puteam să mă duc acasă, aveam nevoie de timp de gândire, la capătul raftului am văzut un bărbat despre care am crezut că era Simon Goldberg, era şi el tot la secţiunea pentru copii, cu cât mă uitam mai mult la el, cu atât eram mai în ceaţă, cu atât îmi doream mai mult să fie el, să fi fost trimis la muncă, nu la moarte? îmi tremurau mâinile în buzunare, cu tot cu mărunţişul din ele, am încercat să nu mă holbez, am încercat să nu întind braţele spre el, se putea oare una ca asta, să mă fi recunoscut, scrisese: „Marea mea speranţă este ca drumurile noastre, oricât ar fi de lungi şi de întortocheate, să se mai întâlnească vreodată”. Şi după cincizeci de ani, purta aceiaşi ochelari cu rame groase, avea cel mai alb tricou pe care-l văzusem vreodată, îi era greu să se desprindă de cărţi, m-am dus la el. „Nu vorbesc”, am scris, „îmi pare rău”. M-a luat în braţe şi m-a strâns, simţeam cum îi bate inima lângă inima mea, încercau să bată la unison, fără să spună un cuvânt, s-a întors şi a ieşit în grabă din librărie, în stradă, sunt aproape sigur că nu era el, îmi doresc un caiet gol, care să nu se sfârşească niciodată, şi tot restul timpului... A doua zi, Oskar şi bătrânul

au mers la Empire State Building, i-am aşteptat în stradă. Mă tot uitam în sus, încercând să-l văd, îmi ardea gâtul, oare el se uita la mine de sus, oare împărtăşeam amândoi ceva fără să ştim? După o oră, uşile liftului s-au deschis şi bătrânul a ieşit, avea de gând să-l lase pe Oskar singur acolo sus, atât de sus şi atât de singur? Am început să scriu ceva, a venit la mine şi m-a apucat de guler. „Ascultă”, a spus, „nu ştiu cine eşti, dar am văzut că ne urmăreşti, lucru care nu-mi place. Deloc. Este singura dată când îţi spun să stai departe”. Îmi căzuse caietul pe jos, aşa că nu puteam să răspund. „Dacă te mai văd vreodată, oriunde în preajma băiatului ăstuia Am arătat spre trotuar, mi-a dat drumul, am luat caietul de jos şi am scris: „Sunt bunicul lui Oskar. Nu vorbesc. Îmi pare rău”. „Bunicul lui?” Am dat câteva pagini înapoi şi i-am arătat ce scrisesem: „Unde e?” „Oskar nu are bunic.” I-am arătat din nou pagina. „Coboară pe scări.” I-am explicat totul cât am putut de repede, scrisul meu devenea ilizibil, a spus: „Oskar nu m-ar minţi”. Am scris: „N-a minţit. Nu ştie”. Bătrânul şi-a scos un lănţişor de sub cămaşă şi s-a uitat la el, medalionul era o busolă, a spus: „Oskar e prietenul meu. Trebuie să-i spun”. „E nepotul meu. Te rog, nu-i spune.” „Tu eşti cel care ar trebui să meargă cu el prin oraş.” „Păi, am mers.” „Şi mama lui?” „Ce-i cu mama lui?” L-am auzit pe Oskar cântând de după colţ, se auzea din ce în ce mai tare, bătrânul a spus: „E un băiat de nota zece” şi a plecat. Am mers direct acasă, apartamentul era gol. M-am gândit să-mi fac bagajele, m-am gândit să mă arunc pe fereastră, m-am aşezat pe pat şi m-am gândit. M-am gândit la tine. La ce mâncare îţi plăcea, care era cântecul tău preferat, cu cine te-ai sărutat prima oară şi unde şi cum, nu mai am loc, vreau un caiet gol care să nu se sfârşească niciodată şi o eternitate, nu ştiu cât timp trecuse, n-avea importanţă, îmi pierdusem toate motivele să mai ţin socoteala. A sunat cineva la sonerie, nu-mi păsa cine e, voiam să fiu singur, de cealaltă parte a ferestrei. Am auzit uşa deschizându-se şi i-am auzit vocea, singurul meu motiv, „Bunico?” Era în casă, nu eram decât noi doi, bunic şi nepot. L-am auzit intrând dintr-o cameră-n alta, mutând lucruri, deschizând şi închizând uşi, ce căuta, de ce căuta mereu? A venit la uşa mea: „Bunico?” N-am vrut s-o trădez, am stins lumina, de ce mi-era atât de teamă? „Bunico?” A început să plângă, nepotul meu plângea. „Te rog, chiar am nevoie de ajutor. Dacă eşti înăuntru, te rog să ieşi.” Am aprins lumina, de ce nu mi-era şi mai frică? „Te rog.” Am deschis uşa şi ne-am privit, m-am privit pe mine, „Dumneata eşti chiriaşul?” Am intrat înapoi în cameră

şi am scos caietul din dulap, mai rămăseseră doar câteva pagini, l-am luat cu mine şi am scris: „Nu vorbesc. Îmi pare rău”. Eram atât de recunoscător că el se află acolo, privindu-mă, m-a întrebat cine sunt, n-am ştiut ce să-i spun, l-am invitat în cameră, m-a întrebat dacă sunt străin, n-am ştiut ce să-i spun, plângea în continuare, nu ştiam cum să-l iau în braţe, nu mai am loc. L-am dus până la pat, s-a aşezat, nu l-am întrebat nimic şi nici nu i-am spus ceea ce ştiam deja, n-am vorbit despre lucruri lipsite de noimă, nu ne-am împrietenit, aş fi putut fi oricine, a început cu-nceputul, cu vaza, cu cheia, Brooklyn, Queens, ştiam replicile pe de rost. Bietul copil, îi spunea totul unui străin, am vrut să înalţ ziduri în jurul lui, am vrut să separ interiorul de exterior, am vrut să-i dau un caiet gol care să nu se sfârşească niciodată şi tot timpul rămas pe lume, mi-a spus cum tocmai fusese pe Empire State Building, cum prietenul lui îi spusese că renunţă, nu asta îmi dorisem, dar dacă era nevoie, pentru ca nepotul meu să stea faţă-n faţă cu mine, meritase, merita orice. Am vrut să-l ating, să-i spun că, dacă toată lumea ar părăsi pe toată lumea, eu tot nu l-aş părăsi, a vorbit şi-a tot vorbit, cuvintele cădeau prin el, încercând să atingă podeaua tristeţii lui, „Tati”, a spus, „Tati meu”, a traversat în fugă strada şi s-a întors cu un telefon: „Astea au fost ultimele lui cuvinte”.

MESAJUL CINCI.
10:04 A.M. E TAT E TATI. AL E TATI. ŞTIU DACĂ UZI CE ASTA SUNT
ALO? MĂ AUZI? NE PE
ACOPERIŞ TOTUL OK BINE CURÂND
PARE RĂU MĂ AUZI MULT
ÎNTÂMPLĂ, AMINTE…

Mesajul s-a întrerupt, păreai atât de calm, n-aveai deloc vocea cuiva care ştie că va muri curând, aş vrea să fi stat amândoi la o masă, faţă-n faţă şi, ore-n şir, să nu vorbim despre nimic, aş vrea să fi avut ocazia de-a pierde timpul împreună, vreau un caiet care să nu se sfârşească niciodată şi tot timpul rămas pe lume, l-am spus lui Oskar că cel mai bine era să nu-i spună bunicii că ne-am întâlnit, nu m-a întrebat de ce, mă-ntreb ce ştia, i-am spus că, dacă vrea vreodată să stea de vorbă cu mine, să arunce cu pietricele în fereastra camerei de oaspeţi, iar eu o să cobor să mă întâlnesc cu el la colţ, m-am temut că n-am să-l

mai văd niciodată, că n-am să-l mai văd cum mă priveşte, în seara aceea, a fost pentru prima oară de la întoarcerea mea când mama ta şi cu mine am făcut dragoste şi ultima oară când am făcut dragoste vreodată, nu m-am simţit ca şi când ar fi fost ultima oara, o sărutasem pe Anna pentru ultima oară, îmi văzusem părinţii pentru ultima oară, vorbisem pentru ultima oară, de ce oare nu învăţasem să mă comport ca şi când aş fi făcut totul pentru ultima oară, ce regret cel mai tare este că am crezut atât de mult în viitor a spus: „Vreau să-ţi arăt ceva", m-a condus spre celălalt dormitor, mâna ei strângea DA-ul, a deschis uşa şi mi-a făcut semn spre pat, „Aici dormea el", am atins aşternuturile, m-am aplecat şi am mirosit perna, voiam să simt fiecare parte din tine, voiam praf, ea a spus: „Cu mulţi, mulţi ani în urmă. Acum treizeci de ani". M-am întins pe pat, voiam să simt ce simţeai tu, voiam să-ţi spun tot, ea s-a întins lângă mine, a întrebat: „Crezi în rai şi iad?" Am ridicat mâna dreaptă, „Nici eu", a spus: „Cred că după viaţă e ca înaintea vieţii", ţinea palma deschisă, i l-am pus pe DA acolo, ea mi-a prins degetele cu ale ei, a spus, „Gândeste-te la toate lucrurile care încă nu s-au născut. Ta toţi copiii. Unii dintre ei nu se vor naşte niciodată. Oare ăsta e un lucru trist?" Nu ştiam dacă era sau nu trist, toţi părinţii care nu se vor întâlni niciodată, toate sarcinile pierdute, am închis ochii, a spus: „Cu câteva zile înaintea bombardamentului, tata m-a dus la magazia lui. Mi-a dat o gură de whisky şi m-a lăsat să-i încerc pipa. Asta m-a făcut să ma simt atât de matură, atât de specială. M-a întrebat ce ştiu despre sex. M-a apucat tuşea. Pe el l-a apucat râsul, după care a devenit serios. M-a întrebat dacă ştiu să fac o valiză şi dacă ştiu că nu trebuie să accept niciodată prima ofertă şi daca ştiu să fac focul, în caz de nevoie. L-am iubit foarte mult pe tata. L-am iubit foarte, foarte mult. Dar n-am găsit niciodată o cale să i-o *spun.* Am întors capul, mi l-am sprijinit de umărul ei, mi-a pus mâna pe obraz, aşa cum făcea mama, tot ce făcea îmi aducea aminte de altcineva, „Ce păcat", a spus, „că viaţa e atât de preţioasă". M-am întors pe o parte şi am luat-o în braţe, nu mai am loc, ţineam ochii închişi şi am sărutat-o, avea buzele mamei mele şi ale Annei şi ale tale, nu ştiam cum să fiu cu ea şi, în acelaşi timp, să rămân cu ea. „Din cauza asta ne facem atâtea griji", a spus ea, descheindu-şi nasturii de la cămaşă, m-am descheiat şi eu, şi-a scos pantalonii, i-am scos şi eu pe-ai mei, „Ne facem atâtea griji", am atins-o şi, în acelaşi timp, am atins pe toată lumea, când s-a ridicat să meargă la baie, era sânge pe cearşafuri, iar eu m-am întors în camera de

oaspeţi să dorm, sunt atât de multe lucruri pe care nu le vei şti niciodată. A doua zi dimineaţă m-au trezit nişte lovituri în geam, i-am spus mamei tale că merg să fac o plimbare, nu a întrebat nimic, oare ce ştia, de ce m-a scăpat din ochi? Oskar mă aştepta sub felinarul de pe stradă, a spus: „Vreau să-i dezgrop sicriul”.

L-am văzut în fiecare zi, în ultimele două luni, am tot plănuit ceea ce e pe cale să se-ntâmple, până în cel mai mic detaliu, ne-am antrenat la săpat în Central Park, toate detaliile mi-au adus aminte de regulile

[redacted]

O SOLUŢIE SIMPLĂ
LA O PROBLEMĂ IMPOSIBILĂ

A doua zi după ce chiriaşul şi cu mine am dezgropat sicriul lui tati, am fost acasă la domnul Black. Simţeam că şi el merită să ştie ce s-a întâmplat, chiar dacă nu luase parte la asta. Dar când am bătut la uşă, nu mi-a răspuns el.

— Te pot ajuta cu ceva? a întrebat o femeie.

Avea ochelarii atârnaţi la gât cu un lănţişor şi ţinea în mână un dosar, din care ieşeau foarte multe hârtii.

— Dumneavoastră nu sunteţi domnul Black.

— Domnul Black?

— Domnul Black, care locuieşte aici. Unde este?

— Îmi pare rău, dar nu ştiu.

— E OK? ’

— Presupun că da. Nu ştiu.

— Dumneavoastră cine sunteţi?

— Eu sunt agent imobiliar.

— Ce-i aia?

— Adică vând apartamentul.

— De ce?

— Bănuiesc că proprietarul vrea să-l vândă. Eu nu fac decât să suplinesc pe cineva azi.

— Să supliniţi?

— Agentul imobiliar care reprezintă această proprietate este bolnav.

— Ştiţi cumva cum îl pot găsi pe proprietar?

— Îmi pare rău, nu ştiu.

— Era prietenul meu.

— O să vină ei la un moment dat în cursul dimineţii, ca să ia lucrurile, mi-a spus.

— Care ei?

— Ei. Nu ştiu. Viitorii proprietari. Băieţii de la gunoi. Ei.

— Nu vin cei care se ocupă de mutatul mobilei?

— Nu ştiu.

— Păi ce, aruncă toate lucrurile astea?

— Sau le vând.

Dacă aş fi fost incredibil de bogat, le-aş fi cumpărat pe toate, chiar dacă ar fi trebuit să le ţin într-un depozit. I-am spus:

— Păi, eu am lăsat ceva înăuntru. E al meu, aşa că nu poate fi nici vândut, nici aruncat la gunoi. Mă duc să-l iau.

Pardon.

Am mers la indexul biografiilor. Ştiam că nu le pot salva pe toate, evident, dar aveam nevoie de ceva de-acolo. Am scos sertarul de la litera B şi am început să caut prin fişe. Am găsit-o pe cea a domnului Black. Ştiam că fac un lucru bun, aşa că am scos-o şi am pus-o în buzunarul de la salopetă.

Dar atunci, deşi luasem ce voiam, am mers la sertarul cu litera S. Antonin Scalia, G.L. Scarborough, Lord Leslie George Scarman, Maurice Sceve, Anne Wâlson Schaef,

Jack Warner Schaefer, Iris Scharmel, Robert Haven Schauffler, Barry Scheck, Johann Scheffler, Jean de Schelandre…

Şi atunci l-am găsit: Schell.

La început m-am simţit uşurat, pentru că mi s-a părut, că tot ceea ce făcusem meritase, pentru că îl făcusem pe tati un Mare Om, semnificativ din punct de vedere biografic, de care lumea îşi va aduce aminte. Dar apoi am examinat fişa şi am văzut că nu era tati.

OSKAR SCHELL: FIU

Aş vrea să fi ştiut că nu-l voi mai vedea niciodată pe domnul Black, în după-amiaza aceea când am dat mâna cu el. Nu i-aş mai fi dat drumul. Sau l-aş fi obligat să continue căutările împreună cu mine. Sau i-aş fi povestit despre cum sunase tati când eram eu acasă. Dar n-am ştiut, la fel cum n-am ştiut că era ultima oară când tati mă învelea înainte de culcare, pentru că nu ştii niciodată. Aşa că, atunci când a spus: „Renunţ. Sper să înţelegi”, eu am spus: „înţeleg”, deşi nu înţelegeam. Nu m-am dus niciodată să-l caut în holul panoramic de pe Empire State Building, pentru că eram mai fericit crezând că e acolo decât dacă aş fi fost sigur de asta.

Am continuat să caut încuietoarea şi după ce mi-a spus că renunţă, dar n-a mai fost la fel.

Am mers la Far Rockaway şi la Boerum Hill şi în Long Island City.

Am mers la Dumbo şi în Spanish Harlem şi în Meatpacking District.

Am mers la Flatbush şi în Tudor City şi în Little Italy.

Am mers la Bedford-Stuyvesant şi la Inwood şi la Red Hook.

Nu ştiu dacă a fost din cauză că nu mai era domnul Black cu mine sau din cauză că petrecusem atât de mult timp făcând planuri cu chiriaşul despre cum o să dezgropăm sicriul lui tati sau pur şi simplu din cauză că trecuse atâta timp de când începusem căutările şi tot nu găsisem nimic, dar nu mă mai simţeam ca şi când m-aş fi apropiat de tati. Nici măcar nu sunt sigur că mai credeam în încuietoare.

Ultimul Black pe care l-am vizitat a fost Peter. Locuia în Sugar Hill, care este la Hamilton Heights, care este în Harlem. Când am ajuns la casă, pe prag stătea un bărbat. Ţinea un bebeluş pe genunchi, cu care vorbea, deşi bebeluşii nu înţeleg limba noastră, evident.

— Dumneavoastră sunteţi Peter Black?

— Cine-ntreabă?

— Oskar Schell.

Mi-a făcut semn că pot să mă aşez lângă el, dacă vreau, şi m-am gândit că era foarte frumos din partea lui, dar eu voiam să stau în picioare.

— E copilul dumneavoastră?

— Da.

— Pot s-o mângâi?

— Să-l.

— Pot să-l mângâi?

— Sigur că da, a spus.

Nu-mi venea să cred ce căpşor moale avea, ce ochişori şi ce degeţele.

— E foarte vulnerabil, am spus.

— Aşa e, a spus Peter, dar avem mare grijă de el.,

— Îi daţi mâncare normală?

— Nu încă. Doar lapte, deocamdată.

— Plânge mult?

— Eu aşa zic. Mie mi se pare mult, asta-i sigur.

— Dar bebeluşii nu sunt trişti, nu? Doar le e foame sau.

Lucruri de felul ăsta.

— Asta n-o să ştim niciodată.

Îmi plăcea să mă uit cum bebeluşul îşi strângea pumnii.

M-am întrebat dacă se gândea la ceva sau dacă era, mai degrabă, ca un fel de animal non-uman.

— Vrei să-l ţii în braţe?

— Nu cred că e o idee prea bună.

— De ce nu?

— Nu ştiu cum se ţine în braţe un bebeluş.

— Îţi arăt eu, dacă vrei. E simplu.

— OK.

— Dar nu vrei mai bine să stai jos? a spus. Uite-aşa.

Acum pune o mână pe-aici, pe dedesubt. Aşa. Bine. Acum pune-o pe cealaltă sub cap. Aşa. Poţi să-l ţii la piept. Da.

Aşa. Gata, ai învăţat. E cum nu se poate mai fericit.

— E bine-aşa?

— Te descurci de minune.

— Cum îl cheamă?

— Peter.

— Credeam că aşa vă cheamă pe dumneavoastră.

— Pe-amândoi ne cheamă Peter.

Asta m-a făcut să mă întreb, pentru prima oară, de ce pe mine nu mă cheamă ca pe tati, deşi nu m-am întrebat de ce numele chiriaşului era Thomas. Am spus:

— Salut, Peter. Eu o să te protejez.

Când m-am întos acasă în după-amiaza aceea, după opt luni de căutări prin New York, eram epuizat şi frustrat şi pesimist, chiar dacă ceea ce voiam era să fiu fericit.

Am urcat la mine în laborator, dar nu mă simţeam în stare să fac vreun experiment. N-aveam chef nici să cânt la tamburină sau să-l răsfăţ pe Buckminster, nici să-mi aranjez colecţiile sau să mă uit prin *Chestii care mi s-au întâmplat.*

Mami şi cu Ron erau în sufrageria familiei, deşi el nu făcea parte din familie. M-am dus la bucătărie să-mi iau nişte îngheţată fără carbohidraţi. M-am uitat la telefon. La telefonul cel nou. S-a uitat şi el la mine. De fiecare dată când suna, strigam: „Sună telefonul!”, pentru că nu voiam să-l ating. Nici măcar nu voiam să fiu în aceeaşi cameră cu el.

Am apăsat pe butonul *Play* al robotului, lucru pe care nu-l mai făcusem din ziua cea mai rea şi atunci era telefonul vechi.

Mesajul unu. Sâmbătă, 11:52 A.M. *Bună ziua, acesta este un*

mesaj pentru Oskar Schell. Oskar, sunt Abby Black. Ai venit la mine acasă, întrebând despre cheie. N-am fost tocmai sinceră cu tine şi cred că aş putea să te-ajut. Te rog să mă –

Şi atunci s-a-ntrerupt.

Abby era cea de-a doua Black la care mă dusesem, cu opt luni în urmă. Locuia în cea mai îngustă casă din New York. I-am spus că e drăguţă. A pufnit-o râsul. I-am spus că e drăguţă. Mi-a spus că sunt un dulce. A plâns când i-am povestit despre capacităţile telepatice ale elefanţilor.

Am întrebat-o dacă putem să ne sărutăm. Nu a spus că nu vrea. Mesajul ei mă aştepta de opt luni.

— Mami?

— Da?

— Ies puţin.

— OK.

— Mă întorc mai târziu.

— OK.

— Nu știu când. S-ar putea să fie extrem de târziu.

— OK.'

De ce nu mă întreba nimic mai mult? De ce nu încerca să mă oprească sau să aibă grijă de mine?

Pentru că începea să se întunece şi pentru că străzile erau aglomerate, m-am lovit de un *googolplex* de oameni. Cine erau? încotro mergeau? Ce căutau? Voiam să le-aud bătăile inimii şi voiam ca şi ei să le-audă pe-ale mele!

Staţia de metrou era la doar câteva străzi de casa ei şi, când am ajuns acolo, uşa era întredeschisă, ca şi când ar fi ştiut că vin, deşi n-avea cum, evident. Dar de ce era deschisă?

— Bună seara! E cineva aici? Sunt Oskar Schell.

Ea a venit la uşă.

M-am liniştit, pentru că nu o inventasem eu.

— Vă aduceţi aminte de mine?

— Bineînţeles, Oskar. Ai crescut.

— Da?

— Mult. Câţiva centimetri.

— Am fost aşa de ocupat cu cercetările încât n-am mai avut timp să mă măsor.

— Intră, a spus. Nu credeam c-o să mă mai suni. A trecut mult timp de când ţi-am lăsat mesajul.

I-am spus:

— Mi-e frică de telefon.

— M-am gândit mult la tine, a spus.

— Mesajul dumneavoastră, am spus.

— Cel de acum câteva luni?

75
½

— Cum adică nu aţi fost sinceră cu mine?
— Ţi-am spus că nu ştiu nimic despre cheie.
— Dar ştiţi?
— Da. Adică, nu. Nu ştiu. Soţul meu ştie.
— De ce nu mi-aţi spus când ne-am întâlnit?
— N-am putut.
— De ce?
— Pur şi simplu, n-am putut.
— Ăsta nu e chiar un răspuns.
— Soţul meu şi cu mine ne certaserăm îngrozitor.
— Dar era vorba de tati meu!
— Era vorba de soţul meu.
— Dar el a fost ucis!
— Am vrut să-i fac rău.
— De ce?
— Pentru că şi el mi-a făcut mie.
— De ce?
— Pentru că oamenii îşi fac râu unii altora. Asta fac.
— Eu nu fac asta.
— Ştiu.
— Am petrecut opt luni încercând să aflu ceva ce dumneavoastră mi-aţi fi putut spune în opt secunde!
— Te-am sunat. Imediat după ce ai plecat.
— Mi-aţi făcut rău!
— Îmi pare foarte rău pentru asta.
— *Deci?* am întrebat. Deci cum e cu soţul dumneavoastră?
— Te-a tot căutat, a spus.
— *El* m-a căutat pe *mine*?
— Da.
— Dar *eu* l-am căutat pe *el.*
— O să-ţi explice totul. Cred că ar trebui să-l suni.
— Sunt foarte supărat pe dumneavoastră pentru că nu aţi fost sinceră cu mine.
— Ştiu.
— Aproape că mi-aţi distrus viaţa.
Eram incredibil de aproape unul de altul.
Îi puteam simţi respiraţia.

A spus:

— Dacă vrei să mă săruţi, poţi.

— Poftim?

— M-ai întrebat, în ziua în care ne-am cunoscut, dacă putem să ne sărutăm. Atunci am spus nu, dar acum spun da.

— Sunt foarte jenat când mă gândesc la ziua aceea.

— N-ai niciun motiv să te simţi jenat.

— Nu trebuie să-mi daţi voie să vă sărut doar pentru că vă pare rău pentru mine.

— Sărută-mă, a spus, şi am să te sărut şi eu.

Am întrebat-o:

— N-ar fi mai bine dacă doar ne-am îmbrăţişa?

M-a strâns la pieptul ei.

Am început să plâng şi am strâns-o în braţe cât am putut de tare. Umărul începuse să i se ude şi m-am gândit: *Poate chiar e adevărat că poţi să rămâi fără lacrimi. Poate că are dreptate bunica.* Mă simţeam bine gândindu-mă la asta, pentru că ce voiam era să mă golesc.

Şi apoi, de nicăieri, am avut o revelaţie şi podeaua s-a făcut nevăzută, iar eu am rămas în aer.

M-am desprins de ea.

— De ce s-a întrerupt mesajul dumneavoastră?

— Poftim?

— Mesajul pe care mi l-aţi lăsat pe robot. Se întrerupe brusc.

— Oh, cred că atunci a răspuns mama ta.

— A răspuns mami?

— Da.

— Şi dup-aia?

— Cum adică?

— Aţi vorbit cu ea?

— Vreo câteva minute.

— Ce i-aţi spus?

— Nu-mi amintesc.

— Dar i-aţi spus ca v-am făcut o vizită?

— Bineînţeles că i-am spus. Am greşit cu ceva?

Nu ştiam dacă greşise sau nu. Şi nu ştiam de ce mami nu-mi spusese nimic despre discuţia lor sau măcar despre mesaj.

— Şi cheia? I-aţi vorbit despre ea?

— Am presupus că ştie deja.

— Şi despre misiunea mea?

N-avea nicio logică.

De ce mami n-a spus nimic?

De ce n-a făcut nimic?

De ce nici măcar nu i-a păsat?

Şi atunci, dintr-odată, totul a început să aibă sens.

Dintr-odată, am înţeles de ce, atunci când mami mă întreba unde merg şi eu spuneam „Afară”, nu mă mai întreba nimic. N-avea nevoie, pentru că ştia deja.

Aveau logică faptul că Ada ştia că locuiesc în Upper West Side şi faptul că Carol avea prăjituri calde gata pregătite când bătusem la uşă şi că portar215@hotmail.com mi-a spus „Baftă, Oskar” când am plecat, deşi eram nouăzeci şi nouă la sută sigur că nu-i spusesem că mă cheamă Oskar.

Cu toţii ştiau că vin.

Mami vorbise cu fiecare înaintea mea.

Chiar şi domnul Black era implicat în povestea asta.

Trebuie să fi ştiut că în ziua aceea aveam să-i bat la uşă, pentru că trebuie să-i fi spus ea. Probabil că ea îi spusese şi să meargă cu mine prin oraş, să mă însoţească, pentru ca astfel să fiu în siguranţă. Oare măcar îi plăcuse de mine?

Fuseseră adevărate toate poveştile lui uluitoare? Aparatul lui auditiv era, oare, adevărat? Patul magnetic? Oare gloanţele şi trandafirii erau chiar gloanţe şi trandafiri?

Tot timpul.

Toţi.

Totul.

Probabil că bunica ştia.

Probabil că şi chiriaşul.

Oare chiriaşul chiar era chiriaş?

Căutarea mea era o piesă pe care o scrisese mami, iar ea ştia sfârşitul, când eu eram abia la început.

Am întrebat-o pe Abby:

— Uşa dumneavoastră era deschisă pentru că ştiaţi că vin?

N-a răspuns nimic timp de câteva secunde. Apoi a spus:Da.

— Unde e soţul dumneavoastră?

— Nu e soţul meu.

— Nu. Înţeleg. NIMIC!

— Este fostul meu soţ.
— Unde este?
— La lucru.
— Dar e duminică noaptea.
— Se ocupă de pieţele străine, a spus.
— *Ce?'*
— În Japonia e luni dimineaţă.
— Te caută un tânăr, a spus femeia din spatele biroului la telefon şi m-am simţit foarte ciudat gândindu-mă că el era la celălalt capăt al firului, deşi eram din ce în ce mai confuz, neştiind cine era „el" de fapt.
— Da, a spus ea, este foarte tânăr.
După care a spus:
— Nu.
După care a spus:
— Oskar Schell.
Apoi a spus:
— Se pare că vrea să vă vadă. Îmi poţi spune despre ce e vorba? m-a întrebat. Spune că e vorba de tatăl lui, a zis ea la telefon.
Apoi a adăugat:
— Aşa susţine.
Apoi a spus:
— OK.
Apoi mi-a zis:
— Mergi pe holul acela. A treia uşă pe stânga.
Pe pereţi erau obiecte de arta probabil celebre. Ferestrele aveau privelişti incredibil de frumoase, care lui tati i-ar fi plăcut la nebunie. Dar eu nu m-am uitat nici în stânga, nici în dreapta, n-am făcut nicio poză. N-am fost niciodată aşa de concentrat ca atunci, pentru că niciodată nu mai fusesem atât de aproape de încuietoare. Am ciocănit la uşa din stânga, pe care era o plăcuţă cu WILLIAM BLACK. Dinăuntru a răspuns o voce:
— Intră.
— Ce pot face pentru tine astă-seară? a întrebat bărbatul de la birou.
Era cam de aceeaşi vârstă pe care ar fi avut-o şi tati sau pe care o avea, asta dacă şi oamenii morţi au vârste. Avea părul şaten-cenuşiu, o barbă scurtă şi ochelari rotunzi, cu rame maro. Pentru un moment,

mi s-a părut cunoscut şi m-am gândit dacă nu cumva era chiar bărbatul pe care îl văzusem cu binoclul de pe Empire State Building. Dar apoi mi-am dat seama că e imposibil, pentru că noi ne aflam pe Fiftyseventh Street, care e la nord, evident. Pe biroul lui erau câteva fotografii înrămate. M-am uitat rapid la ele, ca să mă asigur că tati nu apărea în niciuna. L-am întrebat:

— L-aţi cunoscut pe tati?

S-a lăsat pe spate, rezemându-se de spătarul scaunului, şi a spus:

— Nu sunt sigur. Cine a fost tatăl tău?

— Thomas Schell.

S-a gândit un minut. Nu mi-a plăcut deloc faptul că stătea să se gândească.

— Nu, a spus. Nu ştiu niciun Schell.

— Ştiam.

— Poftim?

— A murit, aşa că nu aveţi cum să-l ştiţi în acest moment.

— Îmi pare rău să aud asta.

— Dar trebuie să-l fi cunoscut.

— Nu. Nu cred că l-am cunoscut.

— Dar *trebuie.*

I-am spus:

— Am găsit un plic pe care era scris numele dumneavoastră şi m-am gândit că e vorba, probabil, de soţia dumneavoastră, care ştiu că acum este fosta dumneavoastră soţie, dar ea a spus că nu ştie nimic şi că pe dumneavoastră vă cheamă William, iar eu nu ajunsesem la cei cu W…

— Soţia mea?

— Am fost să vorbesc cu ea.

— Unde ai vorbit cu ea?

— În cea mai îngustă casă din New York.

— Şi cum era?

— La ce vă referiţi?

— Cum ţi s-a părut?

— Tristă.

— Cum anume, tristă?

— Doar tristă.

— Ce făcea?

— Nimic, de fapt. Încerca să-mi dea de mâncare, deşi i-am spus că nu mi-e foame. Cât timp am stat de vorbă, era cineva în cealaltă cameră.

— Un bărbat?

— Da.

— L-ai văzut?

— A trecut prin dreptul uşii, dar mai mult ţipa din cameră.

— Ţipa?

— Extrem de tare.

— Ce zicea?

— Nu auzeam cuvintele.

— Avea un ton autoritar?

— Nu ştiu ce înseamnă asta.

— Era înspăimântător?

— Cum rămâne cu tati?

— Când a fost asta?

— Acum opt luni.

A zâmbit.

— De ce zâmbiţi?

Şi-a acoperit faţa cu palmele, ca şi când i-ar fi venit să plângă, dar n-a plâns. Şi-a ridicat privirea şi a spus:

— Eu eram bărbatul acela.

— Dumneavoastră?

— Acum opt luni. Da. Credeam că te referi la ziua de ieri.

— Dar acela nu avea barbă.

— Şi-a lăsat barbă.

— Şi nici nu purta ochelari.

Şi-a scos ochelarii şi a spus:

— S-a schimbat.

Am început să mă gândesc la pixelii din imaginea aceea cu corpul în cădere la care, cu cât te uitai mai de-aproape, cu atât vedeai mai puţin.

— De ce ţipaţi?

— E o poveste lungă.

— Dar eu am mult timp, am spus, pentru că orice m-ar fi putut aduce mai aproape de tati era ceva ce voiam să aflu, chiar dacă mi-ar fi făcut rău.

— E o poveste tare, tare lungă.

— Vă rog.

A închis agenda care stătea deschisă pe birou şi a spus:

— E o poveste prea lungă.

Am spus:

— Nu vi se pare ciudat că acum opt luni eram în acelaşi apartament, iar acum suntem în acelaşi birou?

A spus:

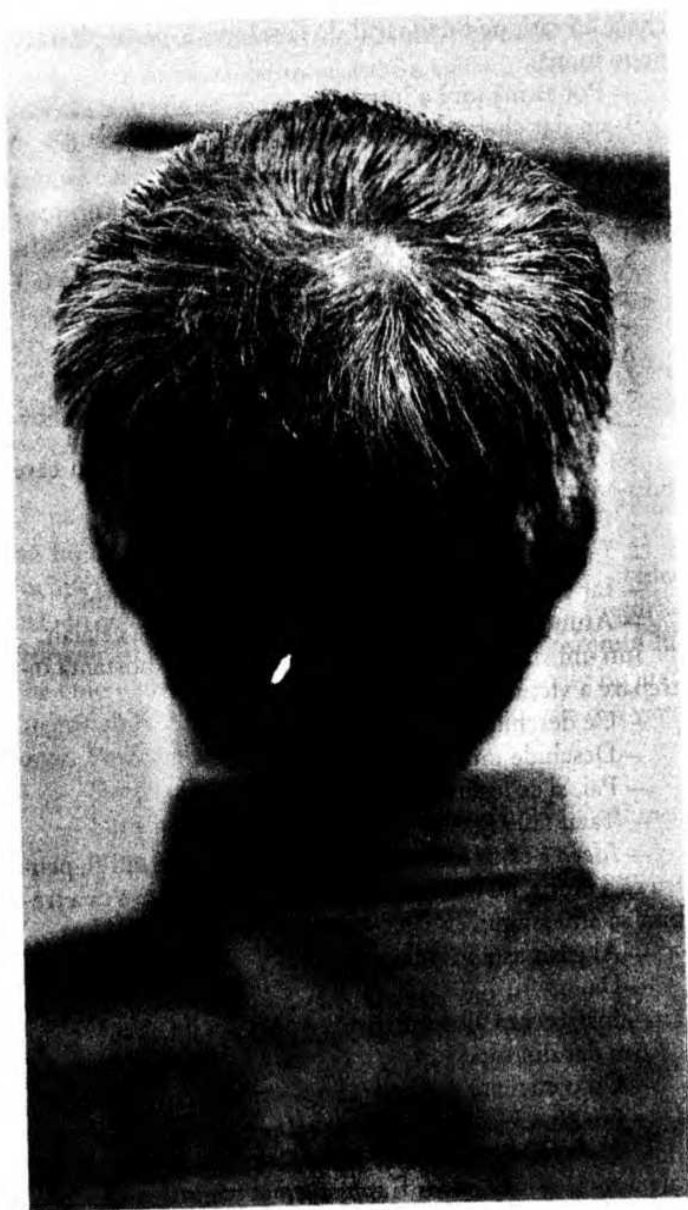
— Deci ce are aşa de special plicul ăla?

— Nimic, mai exact. E vorba despre ceea ce era *în* plic.

— Ce anume era?

— Asta era.

Mi-am scos şnurul de la gât şi l-am aranjat astfel încât cheia de la apartamentul nostru să-mi ajungă la spate, iar

cheia lui tati, pe buzunarul de la salopetă, peste plasture, peste inimă.

— Pot să mă uit? a întrebat.

I-am dat cheia, dar fără să-mi scot şnurul de la gât. A examinat-o şi m-a întrebat:

— Scria ceva pe plic?

— Scria „Black”.

S-a uitat la mine.

— Ai găsit-o cumva într-o vază albastră?

— Jose!

A spus:

— Nu-mi vine să cred.

— Ce nu vă vine să credeţi?

— Acesta este, într-adevăr, cel mai uimitor lucru care mi s-a întâmplat vreodată.

— *Ce* anume?

— Încerc să găsesc cheia asta de doi ani.

— Iar eu încerc să găsesc încuietoarea de opt luni.

— Atunci, înseamnă că ne-am căutat unul pe celălalt, într-un sfârşit, am putut să pun cea mai importantă întrebare a vieţii mele.

— Ce deschide?

— Deschide un seif.

— Păi, şi ce legătură are asta cu tati?

— Tatăl tău?

— *Ideea* e că eu am găsit cheia în dulapul lui tati şi, pentru că a murit, nu l-am putut întreba ce e cu ea, aşa că a trebuit să aflu singur.

— Ai găsit asta în dulapul lui?

— Da.

— Într-o vază albastră, înaltă?

Am dat din cap.

— Cu o etichetă pe fund?

— Nu ştiu. Nu am văzut eticheta. Nu-mi aduc aminte. Dacă aş fi fost singur, mi-aş fi făcut cea mai mare vânătaie din viaţa mea. M-aş fi transformat tot într-o vânătaie.

— Tatăl meu a murit acum doi ani, a spus el. A mers la un control medical, iar doctorul i-a spus că mai are două luni de trăit.

Două luni mai târziu, a murit.

Nu voiam să aud nimic despre moarte. Toată lumea numai despre asta vorbea, chiar şi când nimeni nu vorbea propriu-zis despre asta.

— Trebuia să mă gândesc ce să fac cu toate lucrurile lui. Cu toate cărţile, mobila, hainele…

— Nu aţi vrut să le păstraţi?

— Nu voiam nimic din ele.

M-am gândit că asta era foarte ciudat, pentru că eu nu voiam nimic altceva decât lucrurile lui tati.

— Şi, ca să scurtez povestea…

— Nu trebuie s-o scurtaţi.

— Am făcut o lichidare a bunurilor sale. N-ar fi trebuit să fiu de faţă. Ar fi trebuit să angajez pe cineva care să se ocupe de asta. Sau ar fi trebuit să le dau pe toate de pomană. În schimb, *?* Trebuit să le spun oamenilor că preţurile tuturor obiectelor lui nu erau negociabile. Costumul lui de ginere nu era negociabil. Ochelarii lui de soare nu erau negociabili. A fost una dintre cele mai urâte zile din viaţa mea. Poate chiar cea mai urâtă.

— Sunteţi OK?

— Sunt bine. Au trecut doi ani foarte urâţi. Tatăl meu şi cu mine nu am avut o relaţie tocmai apropiată.

— Aveţi nevoie de o îmbrăţişare?

— O să-mi revin.

— De ce nu?

— De ce nu ce?

— De ce nu aţi avut o relaţie tocmai apropiată cu tatăl dumneavoastră?

— E o poveste prea lungă, a spus.

— Dar acum îmi spuneţi, vă rog, despre tati?

— Când a aflat că are cancer, tatăl meu a scris nişte scrisori. Înainte, nu prea avea obiceiul ăsta. Nici nu ştiu dacă mai scrisese vreuna. Dar ultimele două luni şi le-a petrecut scriind obsesiv. Când era treaz, asta făcea.

L-am întrebat de ce, dar ceea ce voiam, de fapt, să aflu, era de ce începusem eu să scriu scrisori după ce murise tati.

— Încerca să-şi ia la revedere. A scris unor oameni pe care abia dacă-i ştia. Dacă n-ar fi fost deja bolnav, scrisorile acelea ar fi devenit

boala lui. Ieri am avut o întâlnire de afaceri şi, în toiul discuţiilor, cineva m-a întrebat dacă sunt rudă cu Edmund Black. I-am spus că da, că era tatăl meu. A spus: „Am fost în acelaşi liceu cu tatăl tău. Mi-a scris * cea mai uimitoare scrisoare înainte să moară. Zece pagini. Abia dacă ne cunoşteam. Nu mai vorbisem cu el de cincizeci de ani. A fost cea mai şocantă scrisoare pe care am citit-o vreodată". L-am întrebat dacă pot s-o văd. A spus: „Nu cred că ar fi vrut să o arăt şi altora". I-am spus că ar însemna foarte mult pentru mine. A spus: „Vorbeşte şi de tine în ea". I-am spus că am înţeles. M-am uitat prin Rolodex-ul tatălui meu…

— Ce-i aia?

— Agenda de telefon. I-am sunat pe toţi. Pe verii lui, pe partenerii de afaceri, pe unii oameni de care nu auzisem niciodată. Le scrisese tuturor. De la primul, până la ultimul. Unii m-au lăsat să citesc scrisorile. Alţii, nu.

— Şi cum erau?

— Cea mai scurtă era dintr-o singură propoziţie. Cea mai lungă avea câteva zeci de pagini. Unele erau aproape nişte mici piese de teatru. Altele, doar cu întrebări pentru cel căruia îi scria.

— Ce fel de întrebări?

— „Ştiai că sunt îndrăgostit de tine în vara aceea, la Norfolk?" „Or să fie impozitaţi pentru bunurile pe care le las, cum ar fi pianul?" „Cum funcționează becurile?"

— Asta aş fi putut să-i explic eu.

— „Oare chiar există oameni care mor în somn?" Unele scrisori erau amuzante. Vreau să zic foarte, foarte amuzante. Nu ştiam că putea fi atât de amuzant. Iar unele dintre ele erau filosofice. Scria despre cât de fericit fusese şi despre cât de trist fusese şi despre toate lucrurile pe care îşi dorise mereu să le facă, dar pe care nu le făcuse niciodată şi despre lucrurile pe care le făcuse, dar nu-şi dorise să le facă.

— Dumneavoastră nu v-a scris?

— Ba da.

— Şi ce spunea?

— N-am putut să citesc. Timp de câteva săptămâni, n-am putut.

— De ce nu?

— Era prea dureros.

— Eu aş fi fost extrem de curios.

— Soţia mea – fosta mea soţie – spunea că sunt nebun că n-o citesc.

— Nu a fost prea înţelegătoare.

— Cu toate astea, avea dreptate. A fost o nebunie. Un lucru fără nicio raţiune. M-am purtat copilăreşte.

— Da, dar eraţi copilul lui.

— Dar eram copilul lui. Aşa e. Vorbesc prostii. Ca să scurtez povestea…

— N-o scurtaţi, am spus, pentru că, deşi voiam să-mi spună despre tati şi nu despre tatăl lui, voiam să lungească povestea cât mai mult posibil, pentru că mi-era teamă de sfârşitul ei.

A spus:

— Am citit-o. Poate că mă aşteptam la o confesiune. Nu ştiu. Să fie furios sau măcar să-şi ceară iertare. Ceva care să mă facă să văd totul altfel. Dar era, de fapt, o înşiruire de fapte. Era mai degrabă un document decât o scrisoare, dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Cred că da.

— Nu ştiu. Poate că şi eu m-am înşelat, dar mă aşteptam să-mi spună că îi pare rău pentru anumite lucruri şi că mă iubeşte. Chestii de-astea pe care le spui la capătul vieţii. Dar nu era nimic de genul ăsta. Nici măcar nu mi-a spus „Te iubesc”. Mi-a bătut apa-n piuă cu testamentul lui, cu poliţa lui de asigurare pe viaţă… Cu toate chestiile-alea îngrozitoare legate de afaceri la care ţi se pare atât de nepotrivit să te gândeşti când moare cineva.

— Aţi fost dezamăgit?

— Am fost furios.

— Îmi pare rău.

— Nu. Nu ai niciun motiv să-ţi pară rău. M-am gândit la asta. Tot timpul m-am gândit. Tata mi-a spus unde îşi lăsase lucrurile şi ce voia să rezolv. A fost responsabil. A fost un om bun. E foarte uşor să fii impulsiv. Oricând poţi să izbucneşti. Îţi aduci aminte de mine, cum eram acum opt luni? Era foarte uşor.

— Mie nu mi s-a părut uşor.

— Era simplu. Suişurile şi coborâşurile te fac să simţi că lucrurile din jur contează, dar ele nu înseamnă nimic.

— Şi atunci care sunt lucrurile care înseamnă ceva?

— Să fii un om de încredere, asta înseamnă ceva. Să fii bun.

— Şi care e povestea cu cheia?

— La sfârşitul scrisorii, a adăugat: „Am ceva pentru tine. În vaza albastră, pe raftul din dormitor, se află o cheie. Deschide cutia de valori

de la banca noastră. Sper că vei înţelege de ce am vrut să fie a ta”.

— Şi? Ce se află acolo?

— N-am citit scrisoarea decât după ce i-am vândut toate lucrurile. Vândusem vaza. I-o vândusem tatălui tău.

— *Ce pana mea…?*

— De-aia am încercat să te găsesc.

— L-aţi cunoscut pe tati?

— Doar pasager, însă l-am cunoscut.

— Vă aduceţi aminte de el?

— A fost vorba doar de un minut.

— Dar vă aduceţi aminte de el?

— Am stat puţin de vorbă.

— Şi? ’

— Era un om tare drăguţ. Cred că şi-a dat seama cât de greu îmi era să mă despart de toate acele lucruri.

— Aţi putea, vă rog, să-l descrieţi?

— Dumnezeule, dar nu-mi amintesc prea multe.

— *Vă rog.*

— Avea cam un metru optzeci. Păr șaten. Purta ochelari.

— Ce fel de ochelari?

— Cu rame groase.

— Ce fel de haine purta?

— Un costum, cred.

— Ce costum?

— Gri, poate?

— Așa el La serviciu purta un costum gri! Avea strungăreaţă?

— Nu-mi amintesc.

— Încercaţi.

— Spunea că e în drum spre casă şi că a văzut anunţul. Mi-a spus că avea o aniversare în săptămâna care urma.

— Pe 14 septembrie!

— Voia să-i facă o surpriză mamei tale. Vaza era perfectă, a spus el. A spus că-i va plăcea la nebunie.

— Voia să-i facă o surpriză?

— Făcuse rezervare la restaurantul ei preferat. Trebuia să fie o seară elegantă, în oraş.

Fracul.

— Şi ce-a mai spus?

— Ce-a mai spus…

— Orice.

— Avea un râs grozav. Asta mi-aduc aminte. A fost bine că a râs, m-a făcut și pe mine să râd. Râdea de dragul meu.

— Şi mai ce?

— Avea un ochi foarte critic.

— Ce-nseamnă asta?

— Ştia ce-i place. Şi ştia când a găsit ce-i place.

— Aşa e. Avea un ochi incredibil de critic.

— Îmi amintesc că l-am privit cum ţinea vaza. I-a examinat fundul și apoi a întors-o pe-o parte şi pe alta, de câteva ori. Părea o persoană foarte chibzuită.

— Era extrem de chibzuit.

Aş fi vrut să-şi mai amintească şi alte detalii, ca de exemplu dacă tati îşi desfăcuse nasturele de la gulerul cămășii, dacă mirosea a spumă de ras sau dacă fluiera" I am the Walrus". Ţinea, oare, la subsuoară un număr din *New York Times*? Avea un pix roşu în buzunar?

— Când apartamentul a rămas gol-goluţ, în acea noapte, m-am aşezat pe podea şi am citit scrisoarea de la tatăl meu. Am citit despre vază. Am simţit că-l dezamăgisem.

— Dar nu puteaţi merge la bancă să le spuneţi că aţi pierdut cheia?

— Am încercat. Dar au spus că nu au nicio cutie de valori pe numele lui. Am încercat pe numele meu. Nicio cutie. Nici pe numele mamei sau al bunicilor. N-avea nicio logică.

— Şi cei de la bancă nu au putut face nimic?

— Au fost înțelegători, dar, fără cheie, eram legat de mâini și de picioare.

— Şi de-asta trebuia să-l găsiţi pe tati.

— Am sperat că-şi va da seama că în vază se află o cheie şi că mă va căuta. Dar cum m-ar fi putut găsi? Vândusem apartamentul tatălui meu şi, deci, chiar dacă s-ar fi întors, n-ar fi servit la nimic. Şi eram sigur că pur şi simplu aruncase cheia găsită, crezând că n-are nicio valoare. Eu aşa aş fi făcut. Iar eu nu puteam sub nicio formă să-i dau de urmă. N-aveam cum. Nu ştiam nimic despre el, nici măcar cum îl cheamă. Timp de câteva săptămâni, când mă întorceam acasă de la serviciu, mai dădeam câte un tur prin cartier, chiar dacă nu era în drumul meu. Trebuia să fac un ocol de-o oră. Mă plimbam, căutându-l.

La un moment dat am lipit şi nişte afişe: „Celui care, în acest weekend, a cumpărat vaza de la o lichidare de bunuri de pe Seventy-fifth Street. Vă rog, contactaţi-mă”. Dar asta se întâmpla în săptămâna de după 11 septembrie. Peste tot erau afişe.

— Şi mami a lipit afişe cu el.

— Cum adică?

— A murit la 11 septembrie. Așa a murit.

— O, Doamne! Nu mi-am dat seama. Îmi pare atât de rău!

— E OK.

— Nu știu ce să spun.

— Nu trebuie să spuneţi nimic.

— N-am văzut afişele. Dacă le-aş fi văzut... Mă rog, nu ştiu ce s-ar fi întâmplat.

— Aţi fi putut să ne găsiţi.

— Da, ai dreptate.

— Mă-ntreb dacă afişele dumneavoastră și cele lipite de mami au fost aproape unele de altele.

A spus:

— Oriunde mă aflam, încercam să-l găsesc: în partea de nord şi în cea de sud a oraşului, în tren. Mă uitam în ochii tuturor, dar nu erau ai lui. Odată am văzut pe cineva despre care am crezut că putea fi tatăl tău, era în Times Square, pe Broadway, dar l-am pierdut în mulţime. Am văzut pe cineva despre care am crezut că era el urcând într-un taxi pe Twenty-third Street. L-aş fi strigat, dar nu ştiam cum îl cheamă.

— Thomas.

— Thomas. Cât aş fi vrut să ştiu asta atunci! Odată am urmărit pe cineva mai bine de jumătate de oră prin Central Park. Am crezut că era tatăl tău. Nu-mi dădeam seama de ce merge aşa de ciudat, în zig-zag. Nu mergea nicăieri. N-am reuşit să-mi dau seama.

— De ce nu l-aţi oprit?

— Până la urmă, asta am făcut.

— Şi ce s-a întâmplat?

— M-am înşelat. Era altcineva.

— L-aţi întrebat de ce merge aşa?

— Pierduse ceva şi încerca să găsească obiectul acela pe jos.

— Ei bine, acum nu mai trebuie să căutaţi, i-am spus.

— Am căutat atât de mult cheia asta, a spus. Mi-e şi greu să mă uit *la* ea.

— Nu vreţi să vedeţi ce v-a lăsat?

— Nu cred că e o chestiune de dorinţă.

L-am întrebat:

— Dar ce fel de chestiune este?

A spus:

— Îmi pare tare rău. Ştiu că şi tu cauţi ceva. Şi ştiu că nu asta cauţi.

— E OK.

— Nu ştiu dacă te-ajută cu ceva, dar tatăl tău mi s-a părut un om bun. N-am vorbit cu el decât vreo câteva minute, dar mi-a fost de-ajuns să-mi dau seama că era un om bun. Ai fost norocos să ai un tată ca el. Aş da cheia asta în schimbul tatălui tău.

— N-ar trebui să aveţi de ales.

— Nu, n-ar trebui.

Am rămas amândoi acolo, fără să spunem nimic. Am studiat din nou pozele de pe biroul lui. Toate erau cu Abby. A spus:

— Nu vrei să vii cu mine la bancă?

— Sunteţi amabil, dar nu, mulţumesc.

— Eşti sigur?

Nu e vorba că nu eram curios. Eram incredibil de curios. Doar că mi-era teamă să nu devin şi mai confuz. A spus:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Nimic.

— Ţi-e bine?

N-am vrut să dau drumul lacrimilor, dar nu m-am putut abţine. A spus:

— Îmi pare tare, tare rău.

— Pot să vă spun ceva ce n-am mai spus nimănui?

— Bineînţeles.

— În ziua aceea, nici n-am ajuns bine la şcoală că ne-au şi dat drumul. Nu ne-au spus exact de ce, doar că se întâmplase ceva rău. Nu ne-am prins, pe moment. Sau nu ne-am prins că ni s-ar putea întâmpla nouă ceva rău. Au venit o mulţime de părinţi să-şi ia copiii de la şcoală, dar cum noi stăm la doar cinci străzi de şcoală, am mers acasă pe jos. Prietenul meu îmi spusese că o să mă sune, aşa că m-am dus la robotul telefonic şi beculeţul era aprins. Aveam cinci mesaje. Toate erau de la el.

— De la prietenul tău?

— De la tati.

Şi-a pus mâna la gură.

— Spunea într-una că totul va fi OK sau că totul va fi bine și că nu trebuie să ne facem griji.

O lacrimă i-a alunecat pe obraz şi i s-a oprit pe deget.

— Dar lucrul ăsta nu l-am spus nimănui. După ce am ascultat mesajele, a sunat telefonul. Era 10:26. M-am uitat să văd cine sună şi era numărul lui de mobil.

— Oh, Dumnezeule!

— Puteţi, vă rog, să puneţi mâna pe mine, ca să termin de povestit?

— Bineînţeles, a spus şi şi-a tras scaunul lângă mine.

— N-am putut să ridic receptorul. Pur şi simplu, n-am putut. A sunat şi a tot sunat, iar eu nu puteam să mă mişc. Voiam să răspund, dar nu puteam. A intrat robotul şi mi-am auzit vocea.

Bună ziua, aţi sunat la familia Schell. Iată ştirea zilei: este atât de frig în Yukatia, care se află în Siberia, încât respiraţia îngheaţă instantaneu, producând un sunet pe care ei îl numesc şoapta stelelor. În zilele extrem de friguroase, oraşele sunt acoperite de ceaţa cauzată de respiraţia oamenilor şi a animalelor. Vă rog, lăsaţi un mesaj.

Apoi a urmat bipul. După care i-am auzit vocea lui tati. *Ești acolo? Ești acolo? Ești acolo?*

— Avea nevoie de mine, iar eu nu puteam să răspund. Pur şi simplu, nu puteam să răspund. Aşa, pur şi simplu. *Ești acolo?* A întrebat de unsprezece ori. Ştiu asta pentru că am numărat. Au fost cu una mai mult decât am numărat eu pe degete. Oare de ce tot întreba asta? Aştepta să vină cineva acasă? Şi de ce nu spunea „cineva”? *E cineva acolo*? „Eşti” indică o singură persoană. Uneori cred că el ştia că sunt acolo. Poate că repeta întrebarea ca să-mi dea timp să adun destul curaj cât să răspund. De asemenea, trecea mult timp până întreba din nou. Între a treia și a patra oară când a întrebat sunt cincisprezece secunde, cel mai lung răstimp. Pe fundal, se aud oameni strigând şi plângând. Se aude şi un zgomot de sticlă spărgându-se, lucru care mă face să mă întreb dacă oamenii săreau de la ferestre.

Ești acolo? *Ești acolo? Ești acolo? Ești acolo*? *Ești acolo?*

Ești acolo? Ești acolo? *Ești acolo*? *Ești acolo? Ești acolo?*

Ești aco

— Și apoi s-a întrerupt. Am cronometrat mesajul și are un minut și douăzeci și șapte de secunde. Ceea ce înseamnă că s-a terminat la 10:28. Când s-a prăbușit clădirea. Deci poate că așa a murit.

— Îmi pare rău, a spus.

— N-am mai spus asta nimănui.

M-a strâns în brațe, aproape ca-ntr-o îmbrățișare, și simțeam cum clatină din cap. L-am întrebat:

— Mă iertați?

— Dacă te iert?

— Da.

— Pentru că n-ai putut să răspunzi la telefon?

— Pentru că n-am putut să spun asta nimănui.

A spus:

— Te iert.

Mi-am scos șnurul de la gât și i l-am pus lui.

— Dar cealaltă cheie de unde e?

— E de la apartamentul nostru, i-am spus.

Chiriașul stătea sub felinar când am ajuns acasă. Ne întâlneam acolo în fiecare noapte, ca să vorbim despre detaliile planului nostru, de exemplu la ce oră ar trebui să plecăm și ce-o să facem dacă plouă sau dacă ne întreabă vreun paznic ce căutăm acolo. Am epuizat toate detaliile realiste în doar câteva întâlniri, dar, nu știu din ce motiv, tot nu eram gata să pornim. Așa că am început cu detaliile nerealiste ale planului, cum ar fi rute alternative, în caz că s-ar prăbuși podul de pe Fifty-ninth Street, și la diverse moduri de a sări gardul cimitirului în caz că acesta ar fi electrificat sau la cum i-am putea fraieri pe polițiști dacă ne-ar aresta. Aveam tot felul de hărți și de coduri secrete și de unelte. Probabil că am fi făcut planuri la nesfârșit dacă nu l-aș fi întâlnit pe William Black în acea noapte și dacă nu aș fi aflat ce am aflat.

Chiriașul a scris: „Ai întârziat". Am ridicat din umeri, așa cum făcea și tati. A scris: „Am făcut rost de o scară din frânghie, pentru orice eventualitate". Am dat din cap. „Unde-ai fost? M-am îngrijorat". I-am spus:

— Am găsit încuietoarea.

„Ai găsit-o?"

Am dat din cap.

„Şi?"

Nu ştiam ce să spun. Că am găsit-o şi că acum nu mai trebuia să caut? Că am găsit-o şi că nu avea nicio legătură cu tati? Că am găsit-o şi că voi fi dărâmat pentru tot restul vieţii?

— Mai bine n-aş fi găsit-o.

„Nu era ceea ce căutai?"

— Nu despre asta e vorba.

„Atunci despre ce e vorba?"

— Am găsit-o şi acum nu mai pot s-o caut.

Mi-am dat seama că nu m-a înţeles.

— Cât timp am căutat-o, am putut să mai rămân încă puţin aproape de el.

„Dar nu o să fii mereu aproape de el?"

Ştiam adevărul:

— Nu.

A dat din cap ca şi când s-ar fi gândit la ceva sau s-ar fi gândit la multe lucruri sau ca şi când s-ar fi gândit la tot, dacă aşa ceva e posibil. A scris: „Poate că e timpul să facem ceea ce am plănuit”.

Am deschis palma stângă, pentru că ştiam că, dacă aş fi încercat să spun ceva, aş fi început din nou să plâng.

Am căzut de acord să mergem joi noaptea, când se împlineau doi ani de la moartea lui tati, lucru care părea potrivit.

Înainte să intru în clădire, mi-a dat o scrisoare.

— Ce-i asta?

A scris: „Stan a ieşit să-şi ia cafea. M-a rugat să-ţi dau asta în caz că el nu se întoarce la timp”.

— Ce-i asta?

A ridicat din umeri şi a traversat strada.

Dragă Oskar Scbell,

Am citit toate scrisorile pe care mi le-ai trimis în ultimii doi ani. În schimb, eu ţi-am trimis multe scrisori standard, cu speranţa că într-o zi voi putea să-ţi dau răspunsul adecvat, pe care îl meriţi. Dar cu cât îmi scriai mai multe scrisori, cu atât îmi dăruiai mai mult din tine şi cu atât sarcina mea devenea mai descurajantă.

În timp ce dictez toate acestea, stau lângă un păr, scrutând cu privirea livezile de pe proprietatea unui prieten. Ultimii ani mi i-am petrecut aici, recuperându-mă după un tratament medical care m-a epuizat fizic şi emoţional. În timp ce mă plimbam de colo-colo azi-dimineaţă, plângându-mi singur de milă, mi-a trecut prin minte, ca o soluţie simplă la o problemă imposibilă: aceasta este ziua pe care o aşteptam.

În prima ta scrisoare m-ai întrebat dacă poţi fi protejatul meu. Nu ştiu ce să spun despre asta, dar m-aş bucura foarte tare, dacă mi-ai putea face o vizită de câteva zile la Cambridge. Te-aş putea prezenta colegilor mei, te-aş servi cu cel mai bun curry din India şi ţi-aş arăta cât de plictisitoare poate fi viaţa unui astrofizician.

Poţi avea un viitor strălucit în ştiinţă, Oskar. Aş fi bucuros să fac orice ţi-ar putea desţeleni drumul. E minunat să te gândeşti ce s-ar întâmpla dacă ţi-ai pune imaginaţia în slujba unor scopuri ştiinţifice.

Dar, Oskar, mie îmi scriu tot timpul oameni inteligenţi. În cea de-a cincea ta scrisoare, m-ai întrebat: „Dacă nu o să mă opresc niciodată din inventat?” Şi acea întrebare mi-a rămas în minte.

Aş vrea să fiu poet. N-am mărturisit asta nimănui până acum, dar îţi mărturisesc ţie, pentru că mi-ai dat motive să cred că pot avea încredere în tine. Mi-am petrecut viaţa studiind universul, mai mult cu ochii minţii. Am o viaţă care mi-a adus nenumărate mulţumiri, o viaţă minunată. Am putut explora originile timpului şi ale spaţiului cu unii dintre cei mai mari gânditori în viaţă. Dar aş vrea să fiu poet.

Albert Einstein, unul dintre eroii mei, a scris odată: „Noi ne aflăm în următoarea situaţie: stăm în faţa unei cutii închise pe care nu o putem deschide

Sunt sigur că nu trebuie să-ţi mai spun că cea mai mare parte a universului este alcătuită din materie întunecată. Fragilul nostru echilibru depinde de lucrurile pe care nu le vom putea niciodată vedea, mirosi, auzi, gusta sau atinge. Viaţa însăşi depinde de ele. Ce este real? Ce nu este real? Poate că nu acestea sunt întrebările pe care trebuie să ni le punem. Viaţa de ce depinde?

Aş vrea să fi făcut lucruri de care să depindă viaţa.

Şi ce dacă nu o să te opreşti niciodată din inventat?

Poate că nu inventezi deloc.

Sunt chemat la micul dejun, aşa că trebuie să închei aici această scrisoare. Sunt multe lucruri pe care aş vrea să ţi le spun, sunt însă multe lucruri pe care vreau să le aud de la tine. Ce păcat că locuim pe continente diferite! Unul dintre multele păcate.

E atât de frumos în ceasul acesta. Soarele e jos, umbrele sunt lungi, aerul e rece şi curat. Tu nu te vei trezi decât peste cinci ore, dar tot cred că împărtăşim această frumoasă şi limpede dimineaţă.

Al tău prieten,
Stephen Hawking

SENTIMENTELE MELE

M-a trezit în toiul nopţii o bătaie în uşă.

Avusesem un vis despre locul de unde am venit.

Mi-am pus halatul şi m-am dus la uşă.

Cine-ar fi putut fi? De ce nu mă sunase portarul? Vreun vecin?

Dar de ce?

Încă o bătaie în uşă. M-am uitat pe vizor. Era bunicul tău.

Intră. Unde-ai fost? Eşti bine?

Avea pantalonii plini de noroi.

Eşti bine?

A dat din cap.

Intră. Lasă-mă să te scutur. Ce s-a întâmplat?

A ridicat din umeri.

Ţi-a făcut cineva ceva?

Mi-a arătat mâna dreaptă.

Eşti rănit?

Am mers amândoi la bucătărie şi ne-am aşezat. Unul lângă altul. Ferestrele erau negre. Şi-a pus mâinile pe genunchi.

M-am apropiat de el, până când ne-am atins. Mi-am sprijinit capul de umărul lui. Voiam să ne atingem cât mai mult.

I-am zis: Trebuie să-mi spui ce s-a întâmplat, ca să te pot ajuta.

A scos un stilou din buzunarul cămăşii, dar nu avea pe ce să scrie. I-am întins palma mea deschisă.

A scris: Vreau să-ţi aduc nişte reviste.

În visul meu, toate tavanele prăbuşite s-au refăcut deasupra noastră. Focul a intrat înapoi în bombe, care s-au ridicat la loc în burţile avioanelor, ale căror propulsoare s-au întors invers, ca acele mici ale ceasurilor, deasupra Dresdei, doar că mai repede.

Am vrut să-l plesnesc cu cuvintele lui.

Am vrut să strig: Nu e drept, şi să lovesc cu pumnii în masă ca un copil.

Vrei ceva special? a întrebat pe mâna mea.

Orice e special, am spus.

Reviste de artă?

Da.

Reviste cu peisaje?

Da.

Despre politică?

Da.

Cu celebrităţi?

Da.

I-am spus să ia o valiză, ca să poată aduce câte una din fiecare.

Voiam să-şi poată lua lucrurile cu el.

În visul meu, primăvara venea după vară, venea după toamnă, venea după iarnă, venea după primăvară.

I-am pregătit micul dejun. Am încercat să-l fac delicios. Voiam să-i rămână amintiri frumoase, poate se va întoarce într-o zi. Sau

măcar să-i fie dor de mine.

Am şters marginea farfuriei înainte să i-o dau. I-am aşternut un şerveţel în poală. Nu a spus nimic.

Când a venit vremea, am coborât cu el.

Nu avea nimic pe care să scrie, aşa că a scris pe mine.

S-ar putea să mă întorc târziu.

I-am spus că am înţeles.

A scris: Plec să-ţi aduc reviste.

Poate că nu acum, dar îmi vei fi recunoscătoare pentru ele. Am vederea slabă.

Ochii tăi sunt perfecţi.

Promite-mi c-o să ai grijă.

A spus: Mă duc doar să-ţi aduc reviste.

Nu plânge, am spus, punându-mi degetele pe faţă şi ştergându-mi lacrimile imaginare de pe obraji, întorcându-le înapoi în ochi.

M-am înfuriat, pentru că erau lacrimile mele.

I-am spus: Mergi doar să-mi aduci reviste.

Mi-a arătat mâna stângă.

Am încercat să observ fiecare detaliu, pentru că voiam ca mai târziu să mi-l pot aminti perfect. Am uitat tot ce era important în viaţa mea.

Nu-mi pot aminti cum arăta uşa de la intrarea casei în care am copilărit. Sau cine n-a mai vrut să sărute, eu sau sora mea. Sau priveliştea de la oricare altă fereastră în afară de a mea. Sunt nopţi în care stau întinsă cu ochii deschişi, încercând să-mi amintesc chipul mamei mele.

S-a întors şi a plecat.

Am urcat înapoi în apartament şi am stat pe canapea, aşteptând. Aşteptând ce?

Nu-mi amintesc ultimul lucru pe care mi l-a spus tatăl meu.

Era prins sub tavanul căzut. Molozul care îl acoperea se făcea din ce în ce mai roşu.

A spus: Nu mai simt tot.

N-am ştiut dacă voise, de fapt, să spună că nu mai simţea nimic.

A întrebat: Mami unde e?

Nu ştiam dacă mă întreba despre mama mea sau despre mama lui.

Am încercat să ridic tavanul de deasupra lui.

A spus: îmi cauţi tu ochelarii?

I-am spus că-i voi căuta. Dar totul fusese îngropat. Nu-l mai văzusem niciodată pe tata plângând.

A spus: Dacă aş avea ochelarii, aş putea fi de ajutor.

I-am spus: Lasă-mă să-ncerc să te scot de-acolo.

A spus: Găseşte-mi ochelarii.

Ne strigau tuturor să ieşim. Restul tavanului era gata să se prăbuşească din clipă-n clipă.

Am vrut să stau cu el.

Dar ştiam că el voia să-l las acolo.

I-am spus: Tati, trebuie să te părăsesc.

Apoi el a spus ceva.

A fost ultimul lucru pe care mi l-a spus.

Nu mi-l pot aminti.

În visul meu, lacrimile i s-au întors la loc, urcând pe obraji.

M-am ridicat de pe canapea şi am pus în valiză maşina de scris, iar restul am umplut-o cu hârtie.

Am scris un bilet şi l-am lipit la fereastră. Nu ştiam pentru cine e.

Am mers din cameră-n cameră, stingând luminile. M-am asigurat că nu picura niciun robinet. Am oprit căldura şi am scos totul din priză. Am închis toate ferestrele, în timp ce taxiul se îndepărta, am văzut biletul. Dar nu l-am putut citi, pentru că am vederea slabă, în visul meu, pictorii separau verdele în albastru şi galben. Maroul în curcubeu.

Copiii scoteau culorile din cărţile de colorat cu creioanele, iar mamele care-şi pierduseră copiii îşi croiau hainele de doliu cu foarfece.

Mă gândesc la toate lucrurile pe care le-am făcut, Oskar. Şi la toate lucrurile pe care nu le-am făcut. Greşelile pe care le-am făcut sunt de-acum moarte pentru mine. Dar nu pot lua înapoi lucrurile pe care nu le-am făcut.

L-am găsit la terminalul internaţional. Stătea la o masă, cu mâinile pe genunchi.

Am stat toată dimineaţa şi l-am privit.

Îi întreba pe oameni cât e ceasul şi cu toţii îi arătau spre ceasul mare din perete.

Eram expertă în arta de a-l privi. E opera vieţii mele.’

De la fereastra dormitorului meu. Din spatele copacilor. De pe cealaltă parte a mesei din bucătărie.

Voiam să fiu cu el.

Sau cu oricine altcineva.

Nu ştiu dacă l-am iubit vreodată pe bunicul tău.

Dar nu mi-a plăcut niciodată să fiu singură.

M-am apropiat foarte mult de el.

Am vrut să-i strig în ureche.

I-am atins umărul.

A lăsat capul în jos.

Cum ai putut?

Nu voia să mă privească în ochi. Urăsc tăcerea.

Spune ceva.

Şi-a scos stiloul din buzunarul cămăşii şi a luat un şerveţel din teancul de pe masă.

A scris: Ai fost fericită cât timp am fost plecat.

Cum ai putea crede una ca asta?

Ne simţim pe noi înşine şi unul pe celălalt.

Cu ce? Nu-mi pasă dacă ne minţim.

Sunt un om rău.

Nu-mi pasă. Nu-mi pasă ce eşti.

Nu pot.

Ce te ucide?

A mai luat un şerveţel de pe masă.

A scris: Tu mă ucizi.

Şi atunci am tăcut.

A scris: îmi aduci aminte.

Am pus mâinile pe masă şi i-am spus: Sunt a ta.

A luat un alt şerveţel şi a scris: Anna era însărcinată.

I-am spus: Ştiu. Îmi spusese.

Ştiai?

N-am crezut că şi tu ştiai. Mi-a spus că e secret. Mă bucur că ştii.

A scris: îmi pare rău că ştiu. IE mai bine să pierzi decât să nu fi avut niciodată.

Eu am pierdut ceva ce n-am avut niciodată.

Ai avut totul.

Când ţi-a spus?

Eram în pat, stăteam de vorbă.

Mi-a arătat: Când?
Aproape de sfârşit.
Ce ţi-a spus?
Mi-a spus: O să am un copil.
Era fericită?
Era copleşită de bucurie.
De ce n-ai spus nimic?
Tu de ce n-ai spus?
În visul meu, oamenii îşi cereau iertare pentru lucrurile care erau pe cale să se-ntâmple şi aprindeau lumânări trăgând aer în piept.
M-am văzut cu Oskar, a scris.
Ştiu.
Ştii?
Bineînţeles că ştiu.
A dat câteva pagini: De ce n-ai spus nimic?
Tu de ce n-ai spus?
Alfabetul era z, y, x, w…
Ceasurile mergeau tac-tic, tac-tic…
A scris: Azi-noapte am fost cu el. Acolo am fost. Am îngropat scrisorile.
Ce scrisori?
Scrisorile pe care nu le-am trimis niciodată.
Unde le-ai îngropat?
În pământ.. Acolo am fost. Şi am îngropat şi cheia.
Ce cheie?
De la apartamentul tău.
Apartamentul nostru.
Şi-a pus mâinile pe masă.
Amanţii îşi puneau unul altuia lenjeria intimă, îşi încheiau nasturi de la cămăşi şi se îmbrăcau, se îmbrăcau şi se tot îmbrăcau.
I-am spus: Spune-o.
Când am văzut-o pe Anna pentru ultima dată.
Spune-o.
Când am.
Spune-o!
Şi-a pus mâinile pe genunchi.
Voiam să-l lovesc.
Voiam să-l strâng în braţe.

Am vrut să mă strig pe mine în urechea lui.
Am întrebat: Şi-acum ce-o să se-ntâmple?
Nu ştiu.
Vrei să mergi acasă?
A răsfoit caietul: Nu pot.
Asta înseamnă că pleci?
A arătat spre: Nu pot.
Dar nu mai avem alte opţiuni.
Stăteam amândoi acolo.
În jurul nostru se întâmplau multe lucruri, dar între noi nu se întâmpla nimic.
Deasupra noastră, pe ecrane, apăreau zborurile care aterizau şi cele care decolau.
Plecare spre Madrid.
Sosire de la Rio.
Plecare spre Stockholm.
Plecare spre Paris.
Sosire de la Milano.
Toată lumea venea sau pleca.
Oameni din toată lumea se mişcau dintr-un loc în altul. Nimeni nu rămânea.
Am spus: Ce-ar fi să rămânem?
Să rămânem?
Aici. Ce-ar fi să rămânem aici, pe aeroport?
A scris: E vreo glumă?
Am dat din cap că nu.
Cum am putea să rămânem aici?
I-am spus: Sunt telefoane publice, aşa că l-aş putea suna pe Oskar să-l anunţ că sunt OK. Şi sunt şi papetării, de unde-ţi poţi cumpăra caiete şi stilouri. Sunt locuri unde putem mânca. Şi bancomate. Şi toalete. Şi televizoare.
Nici nu venim, nici nu plecăm.
Nici ceva, nici nimic.
Nici da, nici nu.
Visul meu mergea înapoi până la început.
Ploaia se ridica la loc în nori, iar animalele coborau pe scara evolutivă.
Două câte două.

Două girafe.
Doi păianjeni.
Două gâşte.
Doi lei.
Doi şoareci.
Două maimuţe.
Doi şerpi.
Doi elefanţi.
Ploaia venea după curcubeu.
În timp ce bat la maşină rândurile astea, stăm amândoi la o masă, unul în faţa celuilalt. Nu e mare, dar pentru noi este de-ajuns. El bea cafea, eu beau ceai.
Când paginile sunt în maşina de scris, nu-i pot vedea chipul.
În acest fel, te aleg pe tine, nu pe el.
Nu am nevoie să-l văd.
Nu am nevoie să ştiu dacă mă priveşte.
Nici măcar nu am încredere în el că nu va mai pleca.
Ştiu că nu va dura.
Mai bine să fiu eu, decât el. Îmi vin atât de uşor cuvintele.
Paginile ies toate atât de uşor.
La sfârşitul visului meu, Eva pune mărul la loc pe ramură. Copacul intră la loc în pământ. Se transformă în puiet, care devine sămânţă.
Dumnezeu a adus laolaltă pământul şi apa, cerul şi apa, apa şi apa, seara şi dimineaţa, ceva şi nimic.
A spus: Să fie lumină.
Şi a fost întuneric.
Oskar.
Noaptea dinainte ca eu să pierd totul a fost ca oricare alta. Anna şi cu mine am stat treze până foarte târziu. Am râs. Tinere surori într-un pat, sub acoperişul casei copilăriei. La fereastră, vânt.
Ce ar merita mai puţin să fie distrus, decât acest lucru? Credeam că vom sta treze toată noaptea. Treze pentru tot restul vieţii.
Intervalele dintre cuvintele noastre creşteau.
Apoi era greu să-ţi dai seama când vorbeam şi când tăceam.
Puful de pe braţele noastre se atingea.
Era târziu, iar noi eram obosite.
Credeam că vor mai fi şi alte nopţi.

Respirația Annei s-a liniștit, dar eu mai voiam să vorbim. S-a întors pe-o parte.

I-am zis: Vreau să-ți spun ceva.

A spus: Poți să-mi spui mâine.

Nu îi spusesem niciodată cât de mult o iubeam.

Era sora mea.

Dormeam în același pat.

Nu fusese niciodată momentul potrivit să-i spun asta.

Nu fusese niciodată nevoie.

Cărțile din magazia tatei suspinau.

Așternuturile urcau și coborau în jurul meu, odată cu respirația Annei.

M-am gândit s-o trezesc.

Dar nu era nevoie.

Vor mai fi și alte nopți.

Și cum să-i spui „te iubesc" cuiva pe care-l iubești?

M-am întors și eu pe-o parte și am adormit lângă ea.

Iată mesajul tuturor lucrurilor pe care am încercat să ți le spun, Oskar.

Mereu e nevoie.

Te iubesc,

Bunica.

FRUMOS ȘI ADEVĂRAT

În seara aceea, mami a făcut spaghete la cină. Ron a mâncat cu noi. L-am întrebat dacă mai vrea să-mi cumpere un set de percuție din cinci piese, cu talgere Zildjian. A spus:

— Da. Cred c-ar fi grozav.

— Dar o pedală dublă pentru bas?

— Nu știu ce-i aia, dar pun pariu că se poate rezolva.

L-am întrebat de ce el nu avea o familie. Mami a spus:

— Oskar!

— *Ce?* am spus eu.

Ron a lăsat jos cuțitul și furculița și a spus:

— E OK. Chiar am avut o familie, Oskar. Am avut o soție și o fiică.

— Și ai divorțat?

A râs și a spus:

— Nu.
— Şi atunci, unde sunt?
Mami s-a uitat în farfurie. Ron a spus:
— Au avut un accident.
— Ce fel de accident?
— Un accident de maşină.
— N-am ştiut.
— Mama ta şi cu mine ne-am cunoscut la o întrunire pentru oameni care şi-au pierdut membri ai familiei. Acolo ne-am împrietenit.
M-am uitat la mami, dar ea nu s-a uitat la mine. De ce nu-mi spusese de întrunirile-astea?
— Dar tu cum de n-ai murit în acel accident?
Mami a spus:
— Oskar, ajunge.
— Nu eram în maşină, a spus Ron.
— De ce nu erai în maşină?
Mami s-a uitat pe fereastră. Ron îşi plimba degetul pe marginea farfuriei şi a spus:
— Nu ştiu.
— E ciudat, am spus, că nu te-am văzut niciodată plângând.
— Plâng tot timpul, a spus.
Aveam deja rucsacul făcut şi îmi strânsesem şi celelalte provizii, cum ar fi altimetrul şi batoanele cu musli şi briceagul Swiss Army, pe care-l dezgropasem în Central Park, aşa că nu mai era nimic de făcut. Mami a venit să mă învelească la 9:30.
— Vrei să-ţi citesc?
— Nu, mersi.
— Vrei să vorbim despre ceva anume?
Dacă ea n-avea de gând să zică nimic, nici eu n-aveam, aşa că am dat din cap că nu.
— Aş putea să-ţi inventez eu o poveste.
— Nu, mulţumesc.
— Sau poate vrei să căutăm greşeli în *Times*?
— Mersi, mami, dar nu cred că vreau.
— A fost foarte drăguţ din partea lui Ron că ţi-a povestit despre familia lui.
— Da, probabil.
— Încearcă să fii şi tu drăguţ cu el. E un bun prieten şi are şi el

nevoie de ajutor.

— Sunt obosit.

Mi-am pus ceasul să sune la 11:50 P.M., deşi ştiam că nu voi dormi.

Când stăteam aşa în pat, aşteptând să-mi vină somnul, am inventat o grămadă.

Am inventat o maşină biodegradabilă.

Am inventat o carte în care sunt toate cuvintele, din toate limbile. N-ar fi o carte foarte folositoare, dar când ai ţine-o în mână, ai şti că acolo sunt toate lucrurile pe care le-ai putea spune vreodată!

Cum ar fi să existe un *googolplex* de telefoane?

Cum ar fi ca peste tot să fie plase de salvare?

La 11:50 P.M., m-am ridicat extrem de încet, mi-am scos lucrurile de sub pat şi am deschis uşa milimetru cu milimetru, ca să nu fac zgomot. Bart, portarul de noapte, dormea la birou, norocul meu, pentru că asta însemna că nu mai trebuie să mint pe nimeni. Chiriaşul mă aştepta sub felinar. Am dat mâna cu el, ceea ce a fost ciudat. La ora 12:00 punct, Gerald a oprit limuzina. Ne-a deschis uşa şi i-am spus:

— Ştiam eu că o să vii la timp.

M-a mângâiat pe spate şi mi-a spus:

— N-aş fi întârziat.

Atunci am mers pentru a doua oară cu limuzina.

Pe drum, mi-am imaginat că noi stăteam nemişcaţi şi lumea venea spre noi. Chiriaşul a stat tot drumul pe locul lui, fără să facă nimic, iar eu am văzut Trump Tower, despre care tati credea că e cea mai urâtă clădire din America, şi sediul Naţiunilor Unite, despre care tati credea că e incredibil de frumoasă. Am deschis geamul şi mi-am scos mâna. Mi-am curbat mâna ca o aripă de avion. Dacă aş fi avut mâna suficient de mare, aş fi putut să fac limuzina să zboare. Cum ar fi să existe nişte mănuşi enorme?

Gerald mi-a zâmbit în oglinda retrovizoare şi m-a întrebat dacă vreau muzică. L-am întrebat dacă are copii. A spus că are două fete.

— Lor ce le place?

— Ce le *place*?

— Da.

— Ia stai să mă gândesc. Lui Kelly, cea mică, îi plac păpuşile Bărbie şi căţeluşii şi brăţările.

— Am să-i fac o brăţară din mărgeluţe.

— Sunt convins că i-ar plăcea.
— Şi mai ce?
— Dacă e moale şi roz, îi place.
— Şi mie îmi plac lucrurile moi şi roz.
— Păi, foarte bine, a spus.
— Dar celeilalte?
— Lui Janet? îi plac sporturile. Cel mai mult îi place baschetul şi chiar ştie să joace, dacă-ţi spun. Şi nu doar aşa, ca pentru fete. Adică e chiar *bună.*
— Amândouă sunt deosebite?
L-a pufnit râsul şi a spus:
— Da' bine'nţeles că tată-su o să spună că sunt deosebite.
— Dar obiectiv vorbind…
— Ce-i aia?
— Adică aşa, factual. Cu adevărat.
— Adevărul e că eu sunt tată-su.
M-am mai uitat un pic pe geam. Am trecut peste bucata aceea a podului care nu se află în niciun district, iar eu m-am întors şi am văzut cum se micşorează clădirile. Am găsit butonul care deschide acoperişul decapotabil şi m-am ridicat, ieşind pe jumătate din maşină. Am fotografiat stelele cu aparatul bunicului şi în minte am unit toate punctele, astfel încât să iasă cuvinte, orice cuvinte aş fi vrut. De fiecare dată când eram aproape să intrăm sub un pod sau în vreun tunel, Gerald îmi spunea să cobor la loc în maşină, ca să nu fiu decapitat, lucru de care auzisem, dar de care chiar, *chiar* nu voiam să ştiu. Am făcut în minte „pantof" şi „inerţie" şi „invincibil".
Era 12:56 când Gerald a ajuns la porţiunea cu iarbă şi a parcat chiar lângă cimitir. Mi-am pus rucsacul în spate, chiriaşul a luat lopata şi ne-am suit pe capota limuzinei, ca să putem sări gardul.
Gerald a spus în şoaptă:
— Sunteţi siguri că vreţi să faceţi asta?
I-am spus prin gard:
— Probabil că n-o să ne ia mai mult de douăzeci de minute. Poate treizeci.
Ne-a dat peste gard valizele chiraşului şi a spus:
— Mă găsiţi aici.
Pentru că era aşa de întuneric, a trebuit să ne ghidăm după lumina lanternei mele.

Am îndreptat-o spre mai multe pietre de mormânt, căutând-o pe-a lui tati.

Mark Crawford

Diana Strait

Jason Barker Jr.

Morris Cooper

May Goodman

Helen Stein

Gregory Robertson Judd

John Fielder

Susan Kidd

Mă tot gândeam cum toate sunt numele unor oameni morţi şi cum, practic, numele sunt singurele lucruri care le mai rămân oamenilor morţi.

Era 1:22 când am găsit mormântul lui tati.

Chiriaşul mi-a dat mie lopata.

Am spus:

— Dumneata primul.

Mi-a pus-o în mână.

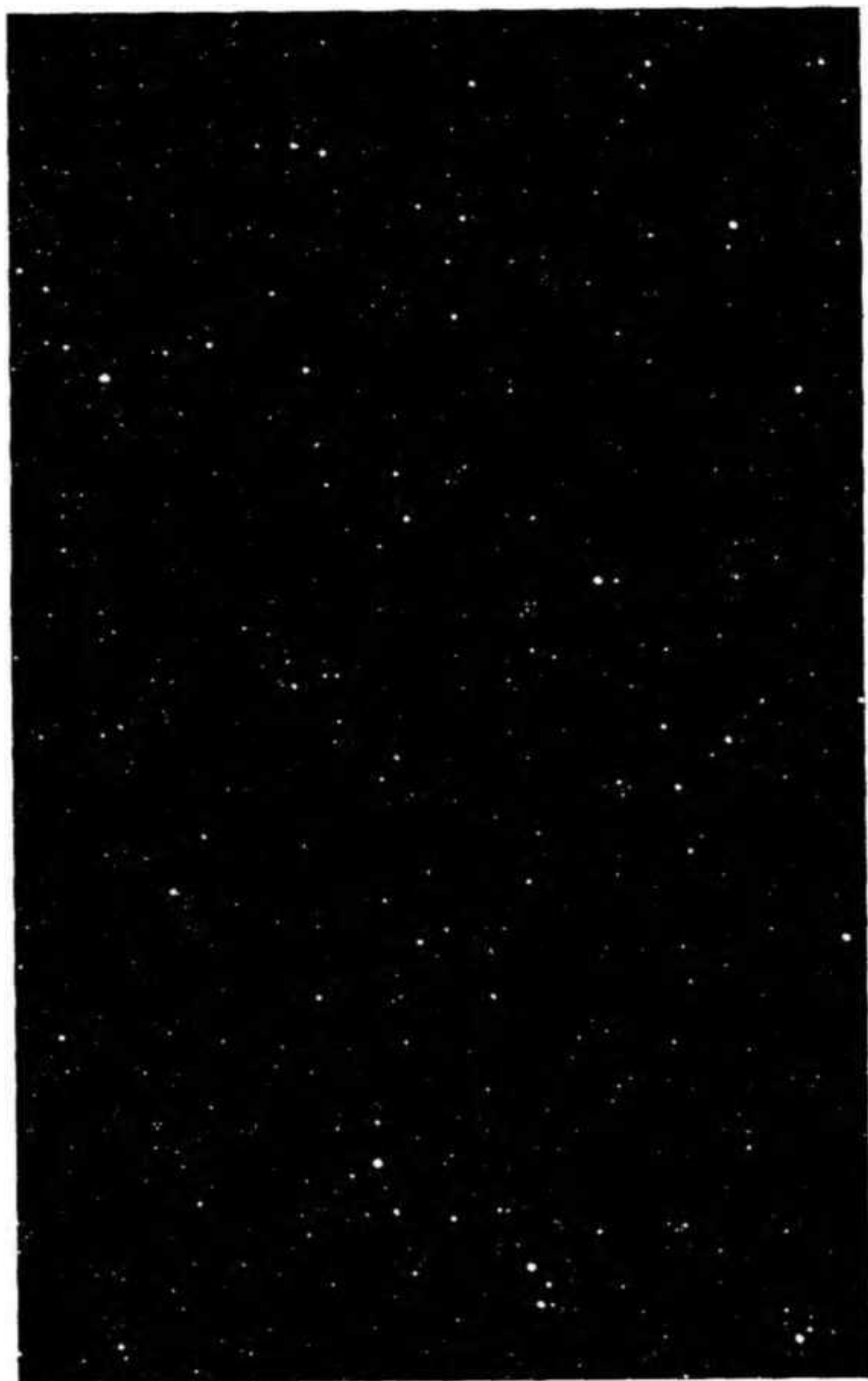
Am înfipt-o în pământ şi m-am lăsat pe ea cu toată greutatea. Nici măcar nu ştiam câte kilograme am, pentru că fusesem atât de ocupat să-l găsesc pe tati.

Era o muncă extrem de grea, iar eu nu eram destul de puternic, aşa că nu puteam să iau decât foarte puţin pământ în lopată. Braţele mi-au obosit incredibil de tare, dar asta era OK, pentru că, dat fiind faptul că nu aveam decât o singură lopată, a trebuit să facem cu schimbul.

Au trecut douăzeci de minute şi încă douăzeci.

Săpam în continuare, dar nu ajungeam nicăieri.

Au mai trecut douăzeci de minute.

După aceea am rămas fără baterii la lanternă şi nu ne mai vedeam nici mâinile. Asta nu făcea parte din plan şi nici bateriile de rezervă, deşi e evident că ar fi trebuit să facă. Cum putusem să uit ceva aşa de simplu şi de important?

L-am sunat pe Gerald pe telefonul mobil şi l-am întrebat dacă putea să meargă să cumpere nişte baterii D. A întrebat dacă totul era în ordine. Era atât de întuneric încât abia îl auzeam. Am spus:

— Da, suntem OK, doar că avem nevoie de nişte baterii D.

A spus că singurul magazin pe care-l ştia era la cincisprezece minute distanţă. I-am spus:

— Te plătesc suplimentar.

— Nu e vorba de asta, a zis.

Din fericire, pentru că tot ce făceam era să dezgropăm mormântul lui tati, nu aveam nevoie să ne vedem mâinile. Nu trebuia decât să simţim cum luăm pământul cu lopata.

Aşa că am dat la lopată pe întuneric şi pe tăcute.

M-am gândit la toate lucrurile de sub pământ, cum ar fi viermii, rădăcinile, lutul şi comorile îngropate.

Am dat la lopată.

M-am întrebat câţi oameni au murit de când s-a născut prima fiinţă. Un trilion? Un *googolplex*?

Am dat la lopată.

M-am întrebat la ce se gândea chiriaşul.

După un timp, telefonul meu a început să cânte „Zborul bondarului”, aşa că m-am uitat cine mă sună. „Gerald”.

— Le-am luat.

— Poţi să ni le-aduci, ca să nu mai pierdem noi timpul întorcându-ne la limuzină?

Timp de câteva secunde, n-a zis nimic.

— Cre’ că po’ să fac și-asta.

Nu i-am putut descrie unde ne aflam faţă de el, aşa că am început să-l strig, iar el s-a luat după vocea mea.

Era mult mai bine să vezi. Gerald a spus:

— Nu prea pare c-aţi avansat.

— Nu suntem prea buni la dat cu lopata, i-am spus.

Şi-a pus mănuşile de şofat în buzunarul hainei, a sărutat cruciuliţa pe care o avea la gât și mi-a luat lopata din mână. Pentru că

era foarte puternic, a putut să dea mult pământ la o parte în timp record.

Era 2:56 când lopata a atins sicriul. Am auzit cu toţii zgomotul şi ne-am uitat unii la alţii.

I-am spus mersi lui Gerald.

Mi-a făcut cu ochiul, a pornit-o înapoi spre maşină, apoi a dispărut în întuneric.

— Oh, da, l-am auzit spunând, deşi nu-l mai vedeam nici cu lanterna, lui Janet, cea mai mare, îi plac cerealele. Dacă i-am da voie, numai asta ar mânca toată ziua.

— Şi mie îmi plac cerealele, i-am spus.

— Bine, a spus şi paşii lui se îndepărtau tot mai mult.

M-am aplecat asupra gropii şi mi-am folosit pensula ca să dau la o parte pământul rămas.

Un lucru care m-a surprins a fost că sicriul era ud. Nu cred că mă aşteptam la asta, pentru că oare cât de adânc poate pătrunde apa în pământ?

Alt lucru care m-a surprins a fost că sicriul avea câteva crăpături, probabil din cauza greutăţii pământului. Dacă tati ar fi fost acolo, furnicile şi viermii ar fi putut intra prin crăpături şi l-ar fi mâncat, sau măcar bacteriile microscopice. Ştiam că nu are importanţă, pentru că, odată ce ai murit, nu mai simţi nimic. Şi atunci, de ce simţeam că are totuşi importanţă?

Un alt lucru care m-a surprins a fost că sicriul nu era încuiat şi nici măcar prins în cuie. Capacul era pur şi simplu pus deasupra, astfel că l-ar fi putut deschide oricine-ar fi vrut. Asta nu mi s-a părut deloc în regulă. Dar, pe de altă parte, cine ar vrea să deschidă un sicriu?

Am deschis sicriul.

Am fost din nou surprins, deşi n-ar fi trebuit. Am fost surprins că tati nu era acolo. Cu mintea, ştiam că nu va fi acolo, evident, dar mi se pare că inima mea credea altceva.

Sau poate că am fost surprins de cât de incredibil de gol era. M-am simţit ca şi când mă uitam la definiţia de dicţionar a goliciunii.

Ideea de a dezgropa sicriul lui tati îmi venise în noaptea când îl cunoscusem pe chiriaş. Stăteam întins în pat şi am avut revelaţia, ca o soluţie simplă la o problemă imposibilă. A doua zi dimineaţă am aruncat cu pietricele în fereastra camerei de oaspeţi, aşa cum îmi scrisese el în bilet, dar n-am o ţintă prea bună, aşa că l-am rugat pe

Stan să facă asta. Când m-am întâlnit la colţ cu chiriaşul, i-am povestit ideea mea.

A scris: „De ce vrei să faci asta?”

— Pentru că este adevărul şi pentru că tati iubea adevărul, i-am spus.

„Ce adevăr?”

— Că a murit.

După aceea, ne-am întâlnit în fiecare după-amiază şi am discutat detaliile, ca şi când am fi plănuit un război. Am vorbit despre cum vom ajunge la cimitir şi despre diferite moduri de a sări gardul şi despre cum puteam găsi o lopată şi despre toate instrumentele necesare, cum ar fi lanterna şi patentul şi sucurile la cutie. Am tot făcut planuri, dar nu ştiu din ce motiv, n-am vorbit niciodată despre ce vom face de fapt după ce deschidem sicriul.

Abia în ziua dinaintea celei hotărâte, chiriaşul a pus întrebarea evidentă.

— O să-l umplem, evident, i-am spus.

A mai pus o altă întrebare evidentă.

La început, am sugerat să umplem sicriul cu lucruri din viaţa lui tati, cum ar fi pixurile lui roşii sau lentila lui măritoare, de bijutier, care se cheamă lupă, sau chiar fracul lui. Cred că mi-a venit ideea de la cei doi Black care-şi făcuseră unul altuia muzeu. Dar cu cât discutam mai mult despre asta, cu atât avea mai puţină logică, pentru că la ce bun, oricum? Tati nu le-ar fi putut folosi, pentru că era mort, şi chiriaşul a mai spus şi că ar fi bine să mai avem în jurul nostru lucruri de-ale lui.

— Aş putea să-i umplu sicriul cu bijuterii, aşa cum se făcea la egiptenii celebri, lucru despre care am auzit.

„Dar el nu era egiptean.”

— Şi nici nu-i plăceau bijuteriile.

„Nu-i plăceau bijuteriile?”

— Poate că aş putea să îngrop lucruri de care mi-e ruşine, am sugerat eu şi mi-au venit în minte telefonul vechi şi coala de timbre cu Mari Inventatori Americani pentru care mă supărasem pe bunica, şi piesa *Hamlet*, şi scrisorile pe care le primisem de la străini, şi cartea de vizită stupidă pe care mi-o făcusem, şi tamburina, şi fularul neterminat. Dar nici asta nu avea logică, pentru că el mi-a adus aminte că, doar dacă îngropi ceva, asta nu înseamnă că şi *îngropi* acel lucru.

— Păi şi-atunci, cu ce? am întrebat.

„Am o idee”, a scris. „Îți arăt mâine.”

De ce aveam așa de mare încredere în el?

În noaptea următoare, când m-am întâlnit cu el la colţ, la 11:50, avea două valize. Nu l-am întrebat ce era în ele, pentru că, nu ştiu din ce motiv, m-am gândit că ar trebui să aştept până ce-mi va spune el, deşi era tati *meu,* iar asta făcea ca şi sicriul să fie al meu.

Trei ore mai târziu, când am coborât în groapă, am curăţat pământul cu pensula și am dat la o parte capacul, chiriaşul a deschis valizele. Erau pline cu hârtii. L-am întrebat ce era cu toate hârtiile-alea. A scris: „Eu am pierdut un fiu”.

— Da?

Mi-a arătat palma stângă.

— Cum a murit?

„L-am pierdut dinainte să moară.”

— Cum?

„Am plecat.”

— De ce?

„Mi-a fost teamă", a scris el.

— Teamă de ce?

„Teamă să nu-l pierd.”

— Ți-a fost teamă că o să moară?

„Mi-a fost teamă că o să trăiască.”

— De ce?

„Viaţa e mai înspăimântătoare decât moartea”, a scris el.

— Şi ce-i cu toate hârtiile-astea?

„Lucruri pe care nu i le-am putut spune. Scrisori”, a scris.

Ca să fiu sincer, nu știu ce am înţeles eu atunci.

Nu cred că mi-am dat seama că era bunicul meu, nici măcar în cele mai adânci cotloane ale creierului. Cu siguranţă, nu am făcut legătura între scrisorile din valizele lui şi plicurile din dulapul bunicii, chiar dacă ar fi trebuit.

Dar trebuie să fi înţeles eu ceva, *trebuie*, pentru că altfel de ce mi-aş fi deschis palma stângă?

Când am ajuns acasă, era 4:22 A.M. Mami stătea pe canapea, lângă ușă. Am crezut că va fi extrem de supărată pe mine, dar n-a spus nimic. Doar m-a sărutat pe cap.

— Nu vrei să știi unde-am fost?

— Am încredere în tine, a spus.

— Dar nu eşti curioasă?
— Cred că mi-ai spune dacă ai vrea să ştiu, a răspuns.
— Vii să mă înveleşti?
— Mă gândeam să mai stau puţin aici.
— Eşti supărată pe mine?
A dat din cap că nu.
— Dar Ron e supărat pe mine?
— Nu.
— Eşti sigură?
— Da.
M-am dus în camera mea.
Aveam mâinile murdare, dar nu m-am spălat. Am vrut să rămân cu ele murdare, măcar până a doua zi dimineaţa. Am sperat ca măcar o parte din pământul acela să-mi rămână mult timp sub unghii şi, poate, ca o parte din materia microscopică să rămână acolo pentru totdeauna.
Am stins lumina.
Mi-am pus rucsacul pe podea, m-am dezbrăcat şi m-am băgat în pat.
M-am uitat la stelele fosforescente.
Ce-ar fi să existe mori de vânt pe acoperişul tuturor zgârie-norilor?
Ce-ar fi să existe o brăţară dintr-o sfoară de zmeu?
O brăţară-undiţă?
Dar dacă zgârie-norii ar avea rădăcini?
Ce-ar fi dac-ar trebui să uzi zgârie-norii şi să le pui muzică clasică şi să ştii dacă le place la umbră sau la soare?
Ce-ar fi să existe un ceainic...
M-am ridicat din pat şi am alergat la uşă în chiloţei.
Mami era tot pe canapea. Nu citea, nu asculta muzică şi nici nu făcea altceva.
— Eşti treaz, a spus.
Am început să plâng.
A deschis braţele şi a spus:
— Ce s-a-ntâmplat?
Am fugit la ea şi i-am zis:
— Nu vreau să fiu internat.
M-a luat lângă ea, astfel încât capul meu s-a sprijinit pe partea cea mai moale a umărului ei, şi m-a strâns în braţe.

— Nu o să fii internat.

— Promit c-o să mă fac bine în curând, i-am spus.

— Dar n-ai nimic, a spus.

— Am să fiu fericit şi normal.

Mi-a pus degetele pe ceafă.

— M-am străduit incredibil de tare. Nu ştiu ce-aş fi putut face mai mult, i-am spus.

— Tati ar fi fost foarte mândru de tine, a spus.

— Crezi?

— Ştiu.

Am mai plâns puţin. Am vrut să-i spun toate minciunile pe care i le debitasem. Şi aş fi vrut ca ea să-mi spună apoi că e OK, pentru că uneori trebuie să faci şi lucruri rele ca să faci o faptă bună. Şi apoi am vrut să-i povestesc despre telefon. Şi aş fi vrut ca ea să-mi spună apoi că tati ar fi mândru de mine în continuare.

— Tati m-a sunat în ziua aceea, când era în clădire, a spus.

M-am îndepărtat de ea.

— Ce?

— M-a sunat din clădire.

— Pe mobil?

A dat din cap că da şi, pentru prima oară de când murise tati, am văzut că nu mai încearcă să-şi oprească lacrimile. Era uşurată acum? Era deprimată? Recunoscătoare? Epuizată?

— Ce-a spus?

— Mi-a spus că era pe stradă, că reuşise să iasă din clădire. Mi-a spus că era în drum spre casă.

— Dar nu era.

— Nu.

Eram furios? Eram bucuros?

— Te-a păcălit, doar aşa ca să nu-ţi faci griji.

— Aşa e.

Frustrat? Panicat? Optimist?

— Dar el ştia că tu ştiai.

— Da.

I-am pus degetele pe ceafă, de unde începea să crească părul.

Nu ştiu cât de târziu se făcuse.

Probabil că am adormit, dar nu-mi amintesc. Am plâns atât de mult încât totul s-a înceţoşat. La un moment dat, m-a dus în camera

mea. Apoi eram în pat. Avea grijă de mine. Nu cred în Dumnezeu, dar cred că lucrurile sunt extrem de complicate, iar faptul că ea avea grijă de mine era cât se poate de complicat. Dar era şi extrem de simplu. În singura mea viaţă, ea era mami a mea, iar eu eram fiul ei.

— E OK dacă te îndrăgosteşti din nou, i-am spus.

— Nu mă voi mai îndrăgosti niciodată, a spus.

— Dar vreau eu asta.

M-a sărutat şi a spus:

— Nu mă voi mai îndrăgosti niciodată.

— Nu trebuie să mă păcăleşti ca să nu-mi fac griji, am spus.

— Te iubesc, a spus.

M-am întors pe-o parte şi am auzit-o aşezându-se la loc pe canapea.

Un minut şi cincizeci şi una de secunde…

Patru minute şi treizeci şi opt de secunde…

Şapte minute…

Am pipăit spaţiul dintre perete şi pat şi am găsit *Chestii care mi s-au întâmplat.* Era complet plin. Trebuia să încep un nou volum în curând. Am citit că hârtia a fost cea care a întreţinut arderea turnurilor. Toate carnetele acelea, toate xeroxurile, toate e-mailurile printate şi fotografiile cu copii, şi cărţile, şi bancnotele din portofele, şi actele din dosare… toate astea au fost combustibil. Poate că dacă am trăi într-o societate fără hârtie, în care mulţi oameni de ştiinţă spun că vom trăi în curând, tati ar mai fi în viaţă. Poate că n-ar mai trebui să încep un nou volum.

Mi-am luat lanterna din rucsac şi am luminat cu ea caietul. Am văzut hărţi şi desene, poze din reviste şi din ziare şi de pe Internet, poze pe care le făcusem cu aparatul bunicului. Era toată lumea acolo. Până la urmă, am găsit pozele cu corpul în cădere.

Să fi fost tati?

Poate.

Oricine ar fi fost, a fost cineva.

Am rupt paginile din caiet.

Le-am inversat ordinea, astfel încât ultimul era primul, iar primul era ultimul.

Când le-am răsfoit, părea că omul acela cade spre cer.

Şi dacă aş mai fi avut alte poze, ar fi zburat pe fereastră înapoi în clădire, iar fumul ar fi intrat la loc în gaura din care urma să iasă avionul.

Tati ar fi lăsat mesajele de la coadă la cap, până când pe robot n-ar mai fi rămas înregistrat niciun sunet, iar avioanele ar fi zburat înapoi la Boston, îndepărtându-se de el.

El ar fi luat liftul până în stradă și ar fi apăsat butonul pentru ultimul etaj.

Ar fi mers cu spatele până la metrou, iar metroul ar fi intrat înapoi în tunel, până la staţia noastră.

Tati s-ar fi dus înapoi până la barierele de la metrou, și-ar fi băgat cartela invers şi ar fi mers cu spatele până acasă, citind *New York Times* de la dreapta la stânga.

Şi-ar fi scuipat cafeaua la loc în cană, s-ar fi dez-spălat pe dinţi şi și-ar fi pus barba la loc pe faţă cu aparatul de ras.

S-ar fi întors în pat, ceasul deşteptător ar fi sunat invers, iar el ar fi visat invers.

Apoi s-ar fi trezit din nou la sfârşitul nopţii de dinainte de ziua cea mai rea.

Ar fi mers cu spatele până în camera mea, fluierând" I am the Walrus" invers.

S-ar fi băgat cu mine în pat.

Ne-am fi uitat amândoi la stelele de pe tavanul meu, care și-ar fi luat lumina din ochii noştri.

Eu aş fi spus „Nimic" invers.

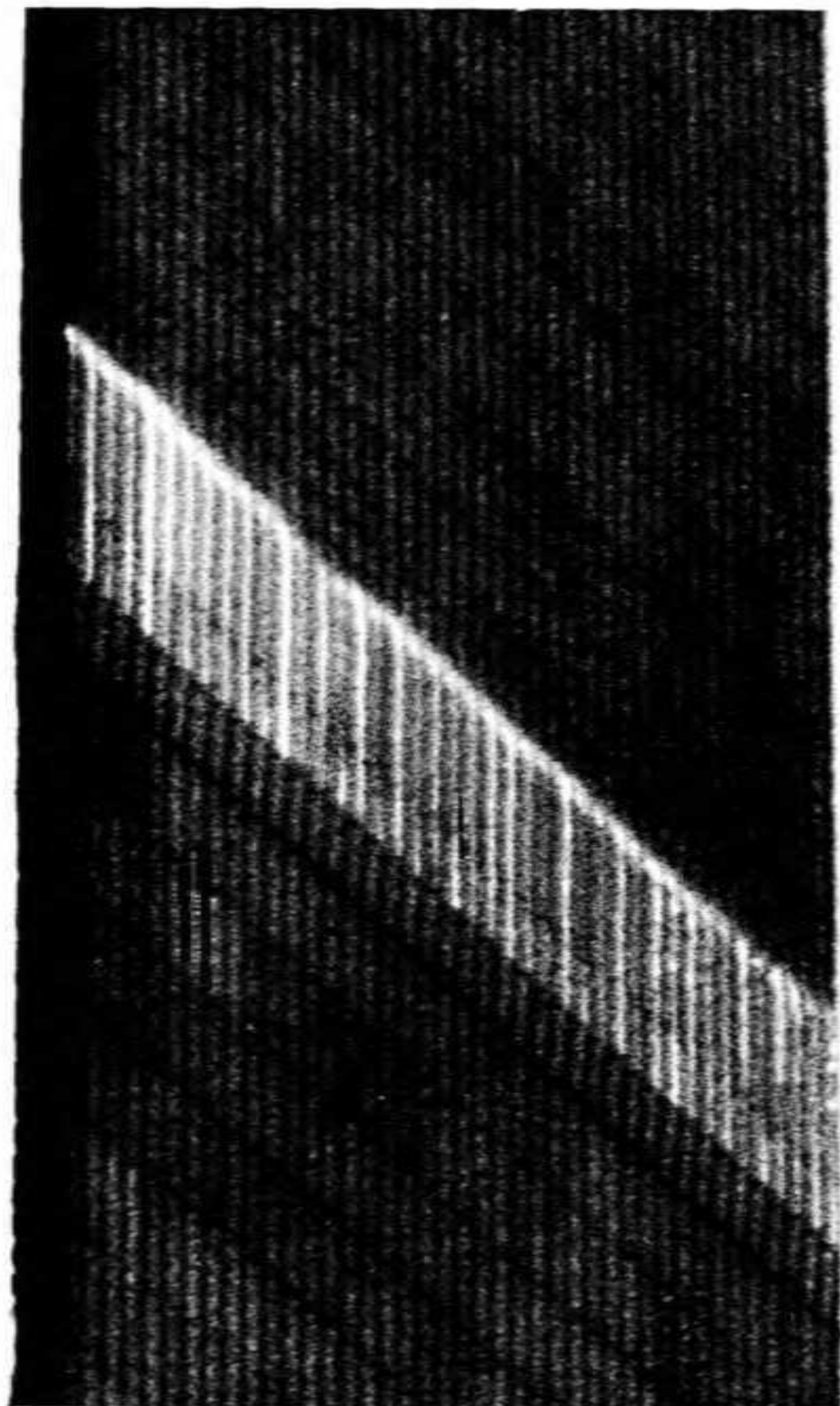
El ar fi spus, „Da, prietene?" invers.

Eu aş fi spus „Tat" de la coadă la cap, care ar fi sunat la fel ca „tat" de la cap la coadă.

El mi-ar fi spus povestea cu Al Şaselea District, de la vocea din cutie de la sfârşit, până la început, de la „Te iubesc" la „A fost odată ca niciodată…"

Am fi fost în siguranţă.

Sfârşit

Oskar Schell este inventator, francofil, explorator, pacifist, astrofizician amator, bijutier, admirator al lui Stephen Hawking și fan Beatles. Are nouă ani. Și o misiune secretă: să străbată New Yorkul în căutarea încuietorii la care se potrivește o cheie misterioasă, găsită printre lucrurile tatălui său, victimă a atentatului de la 11 septembrie. Din specia inocenților inspirați care s-au mai făcut „auziți" în literatură de la William Faulkner la Kurt Vonnegut, Oskar filtrează lumea prin lentilele lui de copil supradotat, poate autist, poate doar dureros de precoce. Are o voce uneori exasperantă, alteori nemaipomenit de duioasă, de cele mai multe ori hipnotică – și un umor involuntar de zile mari. Ceilalți doi povestitori, la fel de enigmatici, sunt protagoniștii unei iubiri mutilate, puse sub semnul unei alte tragedii a lumii moderne, și astfel ia naștere axa narativă World Trade Center – Dresda – Hiroshima, ca o punere în abis a durerii mai multor generații.

Cu toate că Jonathan Safran Foer taie în carnea istoriei recente (la fel ca Martin Amis sau Ian McEwan), nici un rând din roman nu reverberează apocaliptic, dulceag sau tendențios. La catharsisul emoțional pe care îl provoacă această carte contribuie și componenta ei vizuală, un alt fel de text, crescut din carnea celui prezent în litere, un alt fel de poveste.

Jonathan Safran Foer s-a născut în 1977, la Washington, D.C. Studiază literatura și filozofia la Princeton University, unde ia mai multe premii de *creative writing* și este remarcat de scriitoarea Joyce Carol Oates, iar în 2000 i se acordă premiul Zoetrope. Publică povestiri în reviste prestigioase ca *Paris Review*, *Conjunctions*, *The New York Times* și *The New Yorker*. Este editorul antologiei de succes *A Convergence of Birds: Original Fiction and Poetry Inspired by the Works of Joseph Cornell*, un bestseller pe lista Boston Globe. În 1999 pleacă în Ucraina pentru a face cercetări asupra biografiei bunicului său, călătorie care îi inspiră romanul de debut, *Totul e iluminat* (*Everything is Illuminated*, 2002, în curând în colecția „Raftul Denisei"), premiat cu Guardian First Book Prize, National Jewish Book Award și ecranizat în 2005, în regia lui Liev Schreiber, cu Elijah Wood în rolul principal. Al doilea roman al său, ***Extrem de tare și incredibil de aproape*** (*Extremely Loud and Incredibly Close*, 2005), se bucură de același succes, fiind tradus în peste treizeci de limbi și urmând a fi ecranizat (drepturile aparțin deja companiei Warner Brothers).

[25,90 lei

„O tragedie scrisă cu delicatețe și umor." - Library Journal

„O poveste tămăduitoare despre durerea și deruta de după 9/11." - Salon.com

„Inventivitate și emoție la cote maxime." - John Updike

„Ambițios, pirotehnic, jucăuș și atât de duios! O carte extraordinară." - Salman Rushdie

„Devastator." - Time

Dragă cititorule,
Mă numesc Oskar și sunt inventator, astrofizician și *fan Beatles*. Am nouă ani.
Tati a murit la 11 septembrie 2001. Chiriașul bunicii e mut și are palmele tatuate cu DA și NU. În camera lui tati am găsit o cheie pe care am de gând s-o încerc în toate încuietorile din New York. Știai că acum sunt mai mulți oameni vii pe Pământ decât au fost vreodată? Adică, dacă ar vrea cu toții să-l joace pe Hamlet în același timp, n-ar putea, pentru că n-ar fi destule cranii! Asta e povestea mea, pe care n-am de gând să ți-o spun de un *googolplex de ori*. *Ce noroc pe tine că m-ai întâlnit!*

Cover design and illustration: Gray318

ISBN 978-973-50-1623-4
5 948353 012521